דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם למרחב.

היום בדבר
- בעין הסערה – יותם
- עמוס עוז על „שואה" (ב)
- פרופ' זמיר מחליף תפקיד – חגי אשר
- זכרונות „השבת השחורה" – מאיר בראלי
- בורסה וכלכלה
- על הדשא, כוכבים ולילות, עכשיו

מזג האויר

נאה. גובה הגלים 60 עד 120 ס"מ.
הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 17־25, רמת־הגולן: 16־28, נהריה: 19־28, צפת: 15־25, טבריה: 20־34, נצרת: 19־28, עפולה: 19־31, שומרון: 18־30, תל־אביב: 21־28, לוד: 20־29, יריחו: 21־36, עזה: 21־28, באר־שבע: 19־32, אילת: 25־38.

יום שני, כ"ג בסיון תשמ"ו, 30 ביוני 1986 ● גליון 18847
היום 14 עמודים המחיר 73 אג' באילת 63 אג'

עזר וייצמן יוזם פירוק מוסכם של הממשלה ובחירות באוקטובר על רקע פרשת השב"כ

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

על רקע הערכתו כי יצחק שמיר יתנגד לכל צורה של בדיקת מעורבותו בפרשת השב"כ, יזם השר עזר וייצמן הצעה לפרק מיד את ממשלת האחדות הלאומית ולקרוא, בהסכמה עם הליכוד, לבחירות כלליות בחודש אוקטובר.

עזר וייצמן אמר אמש ל„דבר": „זו ממשלה שסיימה את דרכה, היא לא קידמה את הנושא המדיני בגלל שיתוק הדדי. יש בה חילוקי־דעות מהותיים בקשר לשלטון החוק והפיקוח על שירותי הבטחון. יש לי ספק במנהיגותו של יצחק שמיר, המוכן לגלות תקיפות רק בעניינים הנוגעים לו. העסק הזה לא יחזיק מעמד ולכן ההגיון מחייב בחירות בחודש אוקטובר. מפלגת העבודה אינה צריכה לפחד מהן".

במערך סבורים, כי אם בעקבות התפטרותו הצפוייה של שר־התקשורת אמנון רובינשטיין מהממשלה תיווצר תגובת שרשרת ויתפטרו שרים נוספים כמו שר הבריאות מרדכי גור, אפשר ותפורק ממשלת האחדות הלאומית. מזכירות „שינוי" קיבלה אמש החלטה, כי נציגה השר רובינשטיין יתפטר אם לא תוקם ועדת־חקירה לבדיקת מעורבות הדרג המדיני בפרשת השב"כ.

פרס: ללכת לרוטאציה בידיים נקיות

בתגובה להתפתחויות אלה אמר מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר למקורביו: „אם הם במערך רוצים, הבה נלך לבחירות והציבור ישפוט. הבחירות הן ועדת־חקירה". שמיר ממשיך להתנגד בתוקף לכל הצעה או רעיון לבדיקת מעורבותו בפרשה ואין גם בכוונתו לצאת בהודעה אישית בקשר לחלקו בעניין זה, כפי שהציע שר־המשטרה חיים בר־לב. ואולם על אף העמדה הנחרצת של הליכוד המתנגד לוועדת־חקירה ודורש מפרס לקיים מיד הצבעה בממשלה, מנסה ראש־הממשלה

(המשך בעמ' 2)

גור שוקל התפטרות לפני ממשלת שמיר

שרי המערך האחרים ובהם וייצמן אינם מתכוונים להתפטר בשלב זה

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

שר הבריאות מרדכי גור ממשיך לשקול את האפשרות, שהוא יתפטר מן הממשלה על רקע פרשת השב"כ והדרישה לחקור את פעולותיו של יצחק שמיר.

ל„דבר" נודע, כי שרים במפלגת העבודה התרשמו, שמגמת פניו של גור היא לא לכהן בממשלה בראשותו של יצחק שמיר. מקורבי גור אישרו אתמול ל„דבר", כי שר הבריאות אכן שקל להתפטר מתפקידו, אך הדגישו, שאין בכוונתו לעשות זאת בשלב זה, ובכל מקרה הוא לא יתפטר עד שלא יימצא הסדר לשביתת האחיות בבתי־החולים.

(המשך בעמ' 2)

פרס מגלה לחברי סיעת המערך:

ראש השב"כ מסר לפרס שהיה לו גיבוי כללי לפני מעשה וגיבוי מפורש לאחר מעשה

לפרס עצמו נודעו הפרטים מפי ראובן חזק

מאת סופר „דבר" בכנסת

ראש השב"כ מסר לראש־הממשלה שמעון פרס, כי הוא קיבל מן הדרג המדיני דאז גיבוי כללי לפני הפעולה נגד חוטפי האוטובוס בקו 300 וגיבוי ספציפי לאחר הפעולה. לשמעון פרס עצמו נודע על השתלשלות הפרשה רק כאשר כבר היה ראש הממשלה, מפי ראש השב"כ. ראובן חזק פרש בפניו את הפרשה.

כך עולה מדברי ראש־הממשלה אמש בפני חברי סיעת המערך. פרס אמר לחברי הסיעה, שהתכנסו בלשכתו בירושלים, כי הוא מצדד בחקירה, כי אין לו מה להסתיר, ואולם דרוש שיקול־דעת איזו חקירה צריכה להיערך. פרס הסביר, כי שר־הבטחון יצחק רבין ושר־החוץ יצחק שמיר היו איתו לאורך כל הדרך בנושא פרשת השב"כ, והשיקול שהדריך אותם בהתייחסות לנושא היה בטחון המדינה.

ראש־הממשלה תיאר בפני חברי הסיעה את השתלשלות הפרשה וקרא־להוראי שיחזור על כמה מפרטי הפרשה היום בהודעה שימסור לכנסת. סיעת המערך לא החליטה אתמול כל החלטה אופרטיבית בנושא חקירת פרשת השב"כ, למרות שהרוח הכללית בישיבת הסיעה נשבה לכיוון הקמת ועדת־חקירה. הסיעה חיזקה את ידי ראש־הממשלה במה שהוגדר על־ידה „הטיפול הממלכתי בכל אירועי אוטובוס קו 300" והשתלשלות האירועים שלאחר מכן. הסיעה תמשיך בדיון בנושא זה מחר.

מפניני שמיר בדיונים:

נבון – מתק שפתיים ● וייצמן דמאגוג ● זמיר אסון לבטחון העתונות – כנופייה נובחת!

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

„איתך, יצחק נבון, אני גמרתי. אתה מדבר במתק שפתיים". „עזר וייצמן, את הדמאגוג". „יצחק זמיר היה אסון לבטחון וטוב שנפטרנו ממנו". „העתונאים והכנופיות צועקים ונובחים ואנחנו בליכוד ממשיכים".

אלה הם רק מקצת הדברים, שמ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר השמיע אתמול בשרי המערך, תוך חילופי האשמות קשים ביותר בין שרי שתי המפלגות. ראש הממשלה שמעון פרס הסביר אתמול בהתייעצות את השתלשלות פרשת השב"כ ומסר את גירסתו, כי לא ידע עד שלב מאוחר, כלל, על מה שנעשה.

יצחק מודעי: „מתי נודע לך לראשונה?"

פרס, שדיבר מתוך הזכרון ולא מעידות מוכנות, השיב: „בחודש פברואר 1986" – ועורר בכך תמיהות, משום שהשרים יודעים שכבר בסוף אוקטובר 1985 התלונן בפניו המשנה לראש השב"כ ראובן חזק. פרס המשיך: „עורך־הדין רם כספי, שטיפל בפרשת שלאור, נסע לחוץ־לארץ

(המשך בעמ' 2)

במסגרת המאבק הציבורי בעד ונגד הקמת ועדת חקירה בפרשת השב"כ, הפגינו אתמול אנשי ר"צ ומפ"ם מול משרד ראש הממשלה בירושלים (בתמונה), בתביעה להקים ועדת חקירה. מנגד דרשו צעירים מתנועת „התחיה" לא להקים ועדת חקירה ולהסתפק בחנינה שנתן נשיא המדינה לראש השב"כ ולשלושת עוזריו. (צילום: יצחק הררי)

סבל החולים נמשך „בגלל ניסוח פורמאלי"; הבוקר צפוי חידוש השיחות לפתיחת המו"מ

מאת רבקה הדיניס, סופרת „דבר"

במשך הלילה אמורים היו מתקיים מגעים, בשיתוף עם שרים, לשם פתיחת המשא־ומתן הרשמי עם אחיות בתי־החולים וחזרתן לעבודה תקינה. פגישת הצדדים המעורבים בסכסוך אתמול נכשלה, ולדברי יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד, „בגלל ניסוח פורמאלי נמשך סבל החולים".

ראשי הסתדרות אחיות בתי־החולים תבעה עתה משא־ומתן ללא תנאים מוקדמים. הצעה ברוח זו הועלתה אתמול על־ידי סגנית שר־הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו בפתיחת הישיבה, שנערכה בלשכתו של הברפלד, לדיון על מסגרת המשא־ומתן. אולם נציגות האחיות תבעו אז לבסס את המשא־ומתן על מסמך כתוב. יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד והממונה על השכר במשרד־האוצר הילל דודאי יעצו לא להזדקק למסמך כתוב שעלול להביא למלכוד המשא־ומתן. דודאי הדגיש, שאם האחיות עומדות על מסמך כתוב, הוא כנציג הממשלה עומד על איזכור החלת המסמך בתוכן המסמך. החלטת

(המשך בעמ' 2)

מאות חרדים הפגינו אתמול אחר־הצהריים מול משרד ראש הממשלה בירושלים במסגרת מאבקם המתמשך נגד הקמת המרכז המורמוני בהר־הצופים. (צילום: דן לנדאו)

כל עובדי מגן־דוד־אדום פתחו אמש בשביתת־רעב

מאת רבקה הדיניס, סופרת „דבר"

כל עובדי מגן־דוד־אדום פתחו אמש בשעה 11.00 בלילה בשביתת רעב, משום שהנהלת המוסד לא קיימה את ההסכם שנחתם עם העובדים בתחילת החודש.

מטה השביתה קבע שבכל אחד מ־46 סניפי מד"א ברחבי הארץ יעבוד רק אמבולנס אחד לשירותי חירום, וניידת לטיפול נמרץ במקומות ששירות זה קיים. העובדים מסרו, כי השביתה תימשך עד שההסכם יקויים או עד להתמוטטותו של אחרון השובתים.

מהנהלת מד"א נמסר שידיה כבולות על־ידי משרד־האוצר, שלא אישר את ההסכם הזה. האוצר הודיע להנהלת מד"א שכל תשלום מעבר למה שהיה עד כה יהווה עבירה על חוק התקציב.

אחיות „סורוקה" יציעו שירותי סיעוד בתשלום

(עז). – המטה המורחב של אחיות המרכז הרפואי „סורוקה" בבאר־שבע התכנס אתמול לישיבת חירום נוכח המצב הקשה במיוחד בנגב והחליט לנקוט יוזמה מקורית.

כל 800 אחיות בית־החולים זומנו לאסיפה כללית, שתיערך הבוקר, והן יתבקשו לצאת בשם להפגנות בירושלים.

אם גם פעולה זו לא תפתח את אטימותם של המנהיגים, אמר יו"ר ועד העובדים, נציע להנהלת קופת־חולים תוכנית אלטרנטיבית של הפעלת שירותי סיעוד בנגב בתשלום והנהלת בית־החולים תוכל לקבל כל מספר של אחיות שיידרש בכל משמרת, שאם לא כן, חיי אדם בנגב יהיו בסכנה ממשית.

יוסי אינדור מארגון הטרור היהודי אינו מבוקש – כי הוא סוכן משטרה

מאת אריאל בן־עמי, סופר „דבר"

יוסי אינדור, המבוקש לכאורה בקשר לשייכותו לארגון הטרור היהודי, אינו מבוקש על־ידי המשטרה משום שהוא משמש כסוכן משטרה והוא שחשף את ארגון הטרור היהודי – כך נודע לסופר „דבר". מפכ"ל המשטרה דוד קראוס ניסה אתמול להשתיק את הנושא.

הידיעה כי יוסי אינדור איננו מבוקש על־ידי המשטרה למרות פרסומיה הרשמיים פורסמה לראשונה ב„דבר" לפני חודשים אחדים. בידיעה זו נאמר, כי קציני משטרה בכירים פגשו ביוסי אינדור בירושלים, אך לא עצרוהו משום שאינו מבוקש. למרות זאת הודיע שר־המשטרה חיים בר־לב, בתשובה לשאילתא בכנסת, כי אינדור מבוקש על־ידי משטרת ישראל. בר־לב סירב להתייחס לידיעה ב„דבר" כי אינדור אינו מבוקש.

בשבוע שעבר פורסם שוב ב„דבר" כי יוסי אינדור מסתובב באורח חופשי בירושלים, עפרה ובית־אל, וכי הוא אינו מסתתר. דובר משטרת ירושלים עדי גתן סירב להתייחס לנושא לבקשת „דבר".

אתמול נפגש מפכ"ל המשטרה רב־ניצב דוד קראוס עם כתבי המשטרה והתבקש להתייחס לנושא. קראוס סירב וביקש מן הכתבים שלא להתייחס ליוסי אינדור בכלל.

בעת משפט ארגון הטרור היהודי הועלה שמו של אינדור כאילו פעל בחולייה אחת עם חגי סגל ויצחק נוביק בהנחת מטעני־החבלה לבאסאם שכעה ראש עיריית שכם וכארים חאלף ראש עיריית רמאללה. עם זאת שמו לא הוזכר מעולם בכתב־אישום כלשהו ושמו סורבב כנראה לפרשה כמבצע הסוואה של השב"כ ומנהיגי ארגון הטרור.

יוסי אינדור נעלם מאז נעצרו חברי ארגון הטרור היהודי, והחשדות בו כי הוא זה שחשף אותם.

משטרת ישראל פרסמה כהודעה כאילו יוסי אינדור מבוקש ואולם, כאמור, הוא שימש כסוכן־משטרה. עם זאת הוכן נגדו תיק חקירה לעיונו של המשנה לפרקליט המדינה יורם ברסלע, מתוך כוונה להוכיח שאינדור אכן מבוקש.

לפני כחודש וחצי עבדה פרקליטות המדינה לסגור את תיקו של יוסי אינדור בטענה שאין ראיות מספיקות להאשימו, ואולם פרשת ראש השב"כ רוותה את הטיפול בתיק זה.

לסופר „דבר" נודע, כי יוסי אינדור חושש מפני התנכלות לו בקריית־ארבע על חלקו בחשיפת המחתרת. עם זאת הוא מבקר בעפרה ובבית־אל, שם אין חוששים בו בשל היותו כיסוס אפור וכלות־מתגבלם.

אחיו של יוסי אינדור, מאיר, עסק בגיוס כספים למען חברי ארגון הטרור היהודי בשעת מאסרם ונסע במיוחד לארה"ב יחד עם חה"כ יובל נאמן מ„התחיה" כדי לגייס כספים למענם.

אנשי המחתרת טוענים, כי מאיר אינדור גייס את הכספים „כהבאה על חטא" עקב שיתוף־הפעולה של יוסי אינדור עם המשטרה.

כעשרים תושבי הכפר מידיה הפגינו אתמול מול משרד ראש הממשלה בירושלים, במחאה על עקירת מאות עצי זית בידי אנשי מינהל מקרקעי ישראל. המינהל טוען, כי מדובר בשתילי זית צעירים, שנשתלו על אדמות המדינה. בתמונה: אחד המפגינים נאבק עם שוטרים. (צילום: יצחק הררי)

הבלם הארגנטיני חוזה בראון נוגח את השער הראשון לזכות נבחרתו, שזכתה בגביע העולם לאחר שניצחה את מערב־גרמניה בתוצאה 2:3 (ראה ידיעה במדור הספורט) (צילום: א.פ.)

חריש יסתמך על שמגר בתשובתו ל־4 העתירות

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר"

חוות־דעת של נשיא בית־המשפט העליון, השופט מאיר שמגר, כנראה תשמש היום את היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש בבקשתו לדחות את העתירות שהוגשו בפרשת השב"כ. נודע, כי לפני שנה וחצי פנה נשיא המדינה חיים הרצוג אל נשיא בית־המשפט העליון וביקש את חוות־דעתו בקשר לאפשרות של מתן חנינה לעצורי ארגון הטרור היהודי עוד לפני משפטם.

השופט מאיר שמגר השיב במכתב לנשיא, כי הדבר אפשרי ומצוי בסמכותו.

עתה עשוי כאמור היועץ המשפטי להשתמש בחוות־הדעת הזו בבקשו מבית־המשפט הגבוה לצדק לדחות את העתירות נגד חנינת הנשיא לראש השב"כ ולשלושת הפקידים הבכירים.

בית־המשפט הגבוה לצדק ידון היום אחר־הצהריים בארבע עתירות שהוגשו בסוף השבוע שעבר נגד החנינה שהוענקה לאנשי השב"כ, וכן בעתירתו של איש השב"כ לשעבר רפי מלכה, שכבר הוחל בדיון בה.

מבקשים לצרפם למשיבים

בתוך כך נודע, כי שניים מאנשי השב"כ שקיבלו חנינה מהנשיא מבקשים להצטרף למשיבים לעתירות בנושא החנינה, בנימוק שקבלת העתירות עלולה לפגוע בהם. במקורן הוגשו העתירות נגד נשיא המדינה, ראש הממשלה וממלא־מקומו, שרי המשפטים והמשטרה, היועץ המשפטי לממשלה ומפכ"ל המשטרה.

ארבע עתירות אלו יישמעו בפני ההרכב הבכיר של בית־המשפט העליון: הנשיא מאיר שמגר, מ"מ הנשיא מרים בן־פורת ופרופ' אהרון ברק.

חבר־הכנסת יוסי שריד ושולמית אלוני ומזכ"ל ר"צ דדי צוקר עתרו נגד שר המשפטים, היועץ המשפטי לממשלה ומפכ"ל המשטרה. הם מבקשים מבית־המשפט להורות על ביטול החנינה ועל פתיחת חקירה משטרתית בפרשה.

עורכי־הדין התל־אביביים דוד יפתח וחיים מרזל עתרו נגד נשיא המדינה ושר המשטרה. הם מבקשים מהנשיא לנמק מדוע לא ישנה את דעתו ויבטל את החנינה ומדוע לא יורה שר המשטרה לפתוח בחקירה.

עתירה אחרת הוגשה על־ידי עורך־הדין הירושלמי יצחק

(המשך בעמ' 2)

הפילוג בסיעת הליכוד בהסת' – הפך לעובדה

האיגוד הליברלי הכריז סיעה עצמאית

מאת חיים ביאור, סופר „דבר" לענייני עבודה

הפילוג בסיעת הליכוד בהסתדרות, בין „תכלת לבן" לבין איגוד העובדים הליברלים נהפך אתמול לעובדה.

במהלך הכינוס של מועצת חברת־העובדים בשפיים (ראה ידיעה בעמ' 2) מסר יו"ר איגוד העובדים הליברלים צבי רנר לידי מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר מכתב שבו הוא מצהיר על הקמתה של סיעה עצמאית במוסדות ההסתדרות.

החלטתו של איגוד העובדים הליברלים ליזום פילוג בסיעת

(המשך בעמ' 2)

בפתיחת מועצת ההסתדרות ומועצת חברת־העובדים הק"ה, שהתכנסו אתמול בשפיים (ראה ידיעה בעמ' 2) התפרצה לאולם קבוצה של אחיות ואחים מבתי־החולים כדי להביע את התנגדותם לאופן הטיפול של ההסתדרות בתביעותיהם. את טענותיהם הציגה נציגת האחיות מירי פינטו. (צילום: י.פ.פ.א.)

هكذا من الاصل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר נואם בפתיחת מועצת ההסתדרות ומועצת חברת העובדים הק"ה. (צילום: י.פ.פ.א.)

האחיות השתלטו על הפתיחה של מועצת חבה"ע וההסתדרות

קיסר: הליכוד מנסה להפיק רווח פוליטי מהמצוקה

מאת חיים ביאור, סופר „דבר" לענייני עבודה

עשרות אחיות מבתי־החולים השתלטו על פתיחת הכינוס של מועצות חברת־העובדים ומועצת ההסתדרות, שהתקיים אתמול בשפיים. במשך שעה ארוכה הן ישבו באולם הדיונים וגרמו לכך שהנואמים מכל הסיעות יתייחסו לבעייתן.

נציגת האחיות, מירי פינטו, קיבלה רשות לדבר בפני המועצה במשך חמש דקות. היא הבהירה שאחיות בתי־החולים אינן מתכוונות לפרוש מההסתדרות, אך יש להן ציפיות מההסתדרות שלא ממשו.

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר הטעים בעקבותיה, כי האחיות גילו אחריות לכל אורכו של המאבק, למרות שכלפי חוץ נוצר רושם שהן מפקירות את החולים. בהגיבו על דבריו של יו"ר סיעת הליכוד, ח"כ יעקב שמאי, לפיהם קיסר לא הודה עם תביעות האחיות ולא פעל להקמת תכיכה של אחיות בתי־החולים, טען מזכ"ל ההסתדרות כי הליכוד מנסה להפיק רווח פוליטי ממצוקתן של האחיות.

לפי הצעתו של קיסר, קיבלה מועצת חברת העובדים החלטה הקוראת לממשלה להיכנס מיד למשא־ומתן עם הסתדרות האחיות בבתי־החולים.

נגד עבודה זולה

קיסר ציין בהמשך דבריו, כי הודיע לממשלה שלא יקבל את עמדתה השוללת כל תוספת שכר. הוא הודיע שההסתדרות תיאבק בעבודה הזולה ותתן עדיפות להעלאת השכר התחילי.

מזכיר חברת העובדים דני רוזולין, קרא לקשור בין העלאות שכר לבין גידול בתפוקה ולהקטין את מספרם של ועדי העובדים במפעלים. לדבריו, כ־240 הוועידות המפעליות שקיימה חברת העובדים התברר שהעובדים מעוניינים להיות שותפים במדיניות העסקית של החברות.

זבולון שליט (ליכוד) התריס על כך שאין פיקוח על המשק ההסתדרותי, חרף המשבר שבו הוא מצוי. „איש בהנהגת ההסתדרות אינו נותן את הדין על ההסתבכות ב„סולל־בונה"", אמר שליט.

גרשון זילן (מפ"ם) גרס שהמדיניות שנוקטים שרי „העבודה" בממשלה תמיט על המשק משבר יותר עמוק. לדבריו, המשבר ב„סולל־בונה" נובע משגיאות ניהוליות, אך גם מהעובדה שהממשלה אינה יוזמת בנייה.

מפעלים מתמוטטים

סעדיה אלוני („העבודה") הטעים שלאחרונה מתמוטטים מפעלים ומערכות חברתיות בערי פיתוח, עקב אזלת ידה של הממשלה והעדפתם של יהודה, שומרון ורצועת עזה על פני ערי הפיתוח.

אהוד פפוריש (ר"צ) קרא להקים גוף מיוחד בן 71 חברים, שבו יוצגו כל המפלגות ואשר יפקח על המתרחש בחברת העובדים.

נציג חד"ש, שלום שמואל, האשים את חברת העובדים שהיא „משקיעה סכומים גדולים במדינות רודניות באמריקה הלאטינית, כאשר שליטיהן מדכאים את עמיהם ללא רחם".

הכינוס אישר שורת החלטות בתחום הוועידות המפעליות שקיימה חברת העובדים: המגמות במשק; המשבר בענף הבנייה; גיוס עובדים המשתמטים מעבודה; צימצום המסורות המנהלים בחברת העובדים ופעולותיה של חברת העובדים באיזורי פיתוח ובן בישוב הערבי הדרוזי.

סבל החולים נמשך

(סוף מעמ' 1)

הממשלה, כזכור, קבעה, כי בנושא השכר ידונו במשא־ומתן על הסכמי מסגרת והמשא־ומתן עם אחיות בתי־החולים יתנהל על נושא תקנים, עומס ותנאים פיזיים.

סיכום הדברים שנערכו בישיבה נוסח בעצה אחת עם נציגות האחיות, ועל דעת נציגי האוצר, הבריאות וההסתדרות. במסמך נאמר: „בהמשך להחלטת הממשלה מיום 25 ביוני, מסכימים הצדדים לפתוח באופן מיידי במשא־ומתן ענייני ורציף על נושאים ייחודיים הקשורים לאחים ולאחיות בבתי־החולים. עם חתימת מסמך זה מודיעות האחיות על חזרה לעבודה מלאה וסדירה".

על מסמך זה חתמו נציגי הממשלה. האחיות אמרו כי יתכן שמסתמן פתרון הבעיה, אך הן אינן מוסמכות לחתום על המסמך ללא אישור מועצת השובתות. הם יצאו להציג את המסמך בפני המועצה וכעבור שעתיים הודיעו שהמסמך נדחה: השובתות תובעים משא־ומתן ללא תנאים.

שר הבריאות מרדכי גור אמר אמש, כי אין בכוונתו להחריף את היחסים עם אחיות בתי־החולים וברצונו לתת למו"מ למצות את עצמו. השר גור מקווה שהמו"מ עם האחיות יעלה בהפרש־דבר יפה וציין שמשרד־הבריאות שולט בעניינים בשקט. „אנו לא אוצר ולא הסתדרות, ולנו אינטרס אחד – בריאות החולים", ציין השר גור.

סגנית השר שושנה ארבלי־אלמוזלינו קראה אמש לכל הצדדים המעורבים בסכסוך לגלות אחריות ולהיכנס מיד למו"מ.

מנכ"ל משרד־הבריאות פרופ' דן מיכאלי אמר, כי מועד חידוש הדיונים עם האחיות ייקבע על־ידי הברפלד ודודאי במגעים שהם מקיימים. בינתיים ממשיכים בתי־החולים, במתכונת הנוכחית, בהתאם למספר האחיות שמטה השובתות מאשר, אמר פרופ' מיכאלי.

אליבא דעמדת סופרת „דבר", הצדדים לא רואים בהפסקת הדיון „פיצוץ המגעים". בקרב המעסיקים טוענים על „משחק כוחני" של האחיות. לעומת־זאת טוענות האחיות כי הן חוששות שעלולים להכניס אותן „למלכודת".

כשלון המגעים אתמול לא גרם להחרפת השביתה והאחיות נמצאות בכל המחלקות הקריטיות, בחדרי־המיון ובקיימות תורנות במחלקות האישפוזיות. עם זאת האחיות העובדות במסגרת לא עולה על 25 אחוז, ואולי אף פחות, בתנאי עבודה סדירה.

יו"ר איגוד מנהלי בתי־החולים פרופ' שמואל פנחס אמר אתמול ל„דבר", כי השביתה חייבת להסתיים בהקדם. החולים המאושפזים אינם מקבלים טיפול ראוי ובין החולים שנשלחו הביתה בגלל השביתה ישנם גם חולי סרטן ולב שבריאותם נרזה.

דבר DAVAR دافار

מאוחד עם למרחב

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מנהל כללי אהרן קראוס

המו"ל – „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה: תל־אביב, רח' שינקין 45, ת.ד. 199, מ.65233
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות: טלפונים ישירים 281860, 296032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45 טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים, המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16 בית מאוזה קומה ג' טל. 222451, 222353, 7 241306
המינהלה: רח' הלל 16, טל. 231251
חיפה, רח' הנביאים 27 טלפונים 3־2־642111, מ. 33104

ה„וואשינגטון פוסט":

פרשת השב"כ מזימה את יומרת ישראל לשמירת הדמוקראטיה בעת מלחמה

מאת סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – החנינה שהוענקה לראש השב"כ אברהם שלום ולשלושת עוזריו בוקרה אתמול בחריפות במאמר מערכת של ה„וואשינגטון פוסט".

„גאוותה של ישראל", נאמר במאמר, „היא על כך שבתנאי המלחמה בה היא שרויה, היא משמרת את ישותה הדמוקראטית וההומאנית. פרשת השב"כ מזימה את יומרתה זו".

„אין זה קשה להבין כיצד נדחפת מדינה הנתונה בטירור מתמשך להטיב מלחמה", נאמר להלן. „אבל הישראלים עומדים על כך שאצלם כפוף דחף זה לשלטון החוק. משום כך חמור לגבי ישראלים רבים החיפוי יותר מההרג עצמו. ההרג הוא מאותם דברים שעלולים לקרות ברגע נורא כלשהו, אבל החיפוי מצריך הסכמה מצד השיטה, שיטה האמורה להתמודד באופן אחראי עם רגעים נוראים מעין אלה".

המאמר, שכותרתו „שוב סקנדל ישראלי", משבח להלן את הזעזוע הפושה בציבור הישראלי בעקבות הענקת החנינה. „רבים מוטרדים עמוקות מהגיבוי הפוליטי שניתן למעשה המחריד... לא כן הנמנע שיתברר בעתיד שהמסקנות הפוליטיות שיסיקו הישראלים מהפרשה הן הפן החשוב ביותר שלה".

במאמר שהתפרסם ב„ניו־יורק טיימס" ושנכתב על־ידי כתבו בירושלים, תומאס פרידמן, נאמר, כי ראש הממשלה שמעון פרס „שינה את עמדתו פעמים רבות בחודש שעבר – תחילה התנגד לכל חקירה, אח"כ תמך בה, ועתה נראה כי הוא שוב נוטה לתמוך בה..."

באותו מאמר צוטטו פקידים ישראלים שאמרו, כי אי־שביעות־רצון ממנהיגותו של פרס פושטת במפלגת העבודה: „טיפולו בפרשת השב"כ זעזע במיוחד ליברלים רבים ופעילי קבוצות להגנה על זכויות האזרח שראו בו בעל ברית".

חריש יסתמך

(סוף מעמ' 1)

ברזילי. הוא מבקש שהנשיא ינמק מדוע לא יבטל את החנינה. לדבריו, פעל היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש בחוסר תום־לב כאשר הסתמך על החנינה לראש השב"כ כעילה להפסקת חקירה.

העתירה הרביעית היא עתירתו של עו"ד אמנון זכרוני נגד ראש הממשלה, ממלא־מקום, היועץ המשפטי לממשלה ומפכ"ל המשטרה. גם זכרוני מבקש לבטל את החנינות ולחקור את הפרשה.

לאחר הדיון בעתירות אלו, שיהיה פתוח לציבור, ישמע הרכב של בית־המשפט העליון את טיעוני הצדדים בעתירת איש השב"כ המודח רפי מלכה נגד ראש הממשלה וראש השב"כ. מלכה ביקש להורות על ביטול פיטוריו. עם זאת יתכן, שתביעתו נגד ראש השב"כ תימחק בעקבות ההחלטה על התפטרות אברהם שלום.

עתירת פרופסורים

קבוצת מרצים בכירים למשפטים מאוניברסיטאות ירושלים ותל־אביב תגיש הבוקר עתירה לבג"צ. הקבוצה תבקש, שהמשטרה תמשיך בחקירתה בפרשת ראש השב"כ, שכן חנינת הנשיא לראש השב"כ ולעוזריו היא חסרת תוקף.

גור שוקל

(סוף מעמ' 1)

בישיבת „שרינו", שנערכה בבית ראש הממשלה לקראת ישיבתה השבועית של הממשלה, התרשמו כמה שרים ששוחחו עם שר הבריאות, כי מרדכי גור שוקל להודיע מיד על התפטרותו. שר הבריאות אף שאל אחרים מחבריו השרים: „האם גם אתם מתכוונים להתפטר?" אולם שרים אלה הבהירו לו כי אין בכוונתם לעשות זאת.

השר עזר וייצמן אמר אמש ל„דבר": „אני לא מתכוון להתפטר כרגע, אלא להמשיך ולהילחם. מסוכן מדי לעזוב עכשיו את המערכה".

נודע, כי גם השרים יצחק נבון ומשה שחל, ששמם הוזכר בשמועות שהופצו בסוף השבוע כמי שעשויים להתפטר אם לא תוקם ועדת חקירה – אינם שוקלים אפשרות כזאת.

הפילוג בליכוד

(סוף מעמ' 1)

הליכוד נועדה לשבש מהלך שננקט כמה דקות קודם לכן על־ידי יו"ר „תכלת לבן", ח"כ יעקב שמאי. האחרון העביר לידי קיסר הודעה, שלפיה 64 אחוז מהצירים של סיעת הליכוד, דהיינו חברי „תכלת לבן", החליטו להדיח את צבי רנר ואת ד"ר ישראל אלינר (מראשי איגוד העובדים הליברלים) מחברותם במועצת ההסתדרות ומועצת חברת העובדים.

ראשי איגוד העובדים הליברלים סבורים, כי ההכרזה על הקמתה של סיעה עצמאית תמנע מאנשי „תכלת לבן", המהווים 64 אחוז מסיעת הליכוד בהסתדרות, מלהצר את צעדיהם במוסדות ההסתדרות. מאחר שהאיגוד הליברלי מהווה 36 אחוז מסיעת הליכוד, ידרשו אנשיו כי ישוריינו להם 8.5 אחוזים מהתפקידים השונים בהסתדרות לכלוחותיה.

שרים, חברי־כנסת ואנשי ציבור ניצבו אתמול ברחבת „המשביר לצרכן" בירושלים ואיש איש בתורו קראו את שמותיהם של 11,000 מסורבי העליה ואסירי ציון בברה"מ. היו שם יעקב צור (בתמונה), ויקטור שם־טוב, אריאל ויינשטיין, יוסף שפירא, רן כהן, גאולה כהן, דב שילנסקי, יצחק ארצי ואחרים. טקס קריאת השמות אורגן על־ידי המועצה הציבורית למען יהודי ברה"מ (צילום: יצחק הררי)

בתעשייה שוקלים להפחית מיד 5 אחוזים מדמי ביטוח לאומי

מאת משה גבע, סופר הכלכלי של „דבר"

לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים הודיעה אתמול, כי היא שוקלת אפשרות להורות לחברים ליישם באופן עצמאי את החלטת הממשלה להפחית 5 אחוזים מתשלומי המעסיקים לביטוח לאומי החל משכר חודש יולי.

נשיא התאחדות התעשיינים דב לאוטמן, שהוא גם נשיא לשכת התיאום, הביע דאגה נוכח הסחבת בביצוע החלטת הממשלה, הן מצד הביטוח הלאומי והן מצד האוצר.

התעשיינים טוענים, כי בחדר לשקול נקיטת צעד זה מאחר שבחודש יולי יהיה עליהם לשלם לעובדים תוספת־יוקר בשיעור של 5.8 אחוזים. לדבריהם, לא יהיה אפשר לעשות זאת ללא פגיעה ברווחיות היצוא וללא פגיעה ביציבות המחירים במשק. לפיכך נראה, שהפחתת תשלומי הביטוח הלאומי אמורה לקזז את תשלום תוספת־היוקר ולא להגדיל את עלות העבודה.

בימים הקרובים יוחל בשחרור מוצרי צריכה מפיקוח מחירים

מאת שלמה קיבי, סופר הכלכלי של „דבר"

בתחילת חודש יולי ישוחררו לראשונה מוצרים ושירותים לצריכה מההקפאה על המחירים, שהוטלה עם הפעלת עיסקת החבילה והתוכנית הכלכלית.

עד כה שוחררו מפיקוח מוצרי תעשיה בעיקר ובימים אלה מתקיימים במשרד התעשיה והמסחר דיונים בדבר שיחרור מוצרי ושירותי צריכה.

כבר כיום משוחררים למעלה מ־50 אחוז מהמוצרים שעליהם הוטל הפיקוח ועל־פי התוכנית ישוחררו בשלב הזה כנראה עוד כ־5 אחוזים מן המוצרים. המוצרים שהוקפאו היו מוצרים שבסל המדידה של המחירים, והתוכנית היא כי עד סוף שנה זו ישוחררו כל המוצרים, למעט כ־25 אחוז, שהם מוצרים שהיו מוקפאים גם לפני ההקפאה והם בדרך־כלל מיוצרים על־ידי יצרנים מונופוליסטיים.

כזכור, גם בדו"ח קרן המטבע הבין־לאומי וגם המלצות יועצי מזכיר המדינה האמריקאי הומלץ לשחרר את המיגבלות האדמיניסטרטיביות במשק ובינהן את הפיקוח על המחירים.

מפניני שמיר

(סוף מעמ' 1)

עם ראש השב"כ אברהם שלום, וכך נוצר הקשר ביניהם. ביקשתי לכנס את הקבינט בשבוע שעבר לשעה 6.00 בבוקר כדי שלא יופעל עלינו לחץ של התקשורת. לא אני יזמתי את החנינה של הנשיא [illegible]. זו היתה פנייה של ראש השב"כ. אני בעד חקירה, לאו־דווקא ועדת־חקירה אך חקירה או בדיקה צריכה להיעשות. אינני רוצה שיתפרק, שהדרג המדיני מתפקד באחריותו. הדרג המדיני זה גם אני. אני מוכן שיבדקו גם אותי".

השר משה כהל דיבר על העוול שנעשה לאלוף יצחק מרדכי.

ההדהרה של רבין

שר־הבטחון יצחק רבין התנגד להקמת ועדת־חקירה והפנה ברוגזו אל ראש־הממשלה שמעון פרס, תוך שהוא סוקר את כל שלבי התפתחות הפרשה. „בשלב ראשון ניסית להשפיע על היועץ המשפטי יצחק זמיר שלא יפתח בחקירת הפרשה יחד איתנו ולא הצלחת בכך. בשלב שני ניסית שיפוטו בהקים בלבד, וגם זה לא הלך. אחר־כך, בשלב שלישי, הסכמת להצעת זמיר שראש השב"כ יתפטר מתפקידו והתיק ייסגר, אך לא העזת לבקש זאת ממנו במפגיע, וההצעה נפלה. לבסוף, בשלב רביעי, הסכמנו על חנינת הנשיא וסגירת התיק. אתה אחראי לכל ההתפתחויות האלה וכעת אתה בעד ועדת־חקירה. הצעת זמיר שאברהם שלום יתפטר זהה, לדעתי, לחנינה של נשיא המדינה. הפרשה צריכה להיסגר".

משה ארנס: „אני מסכים עם דברי יצחק רבין".

יצחק שמיר: „גם אני מסכים עם שר־הבטחון".

היועץ המשפטי לממשלה יצחק זמיר היה אסון לבטחון. טוב שהוא הלך ונפטרנו ממנו. נשמנו לרווחה כשנמצאה חנינת הנשיא. יש לכם, במפלגת העבודה ובמערך, כוונות פוליטיות. אתך, יצחק נבון, גמרתי. שמעתי איך שדיברת בטלוויזיה במתק שפתיים".

אריאל שרון: „הוא המצביע הידוע בממשלה".

שמיר: הוציאו נגדי פסק־דין

יצחק נבון (בתגובה לשרון): „אתה מעז לדבר? אתה האחרון שיכול לדבר".

יצחק שמיר: „שלום עכשיו בעד ועדת־חקירה? בטח, מבחינתם אסור להרוג מחבלים. לשם מה חקירה? כבר הוציאו נגדי פסק־דין, אך יש לי מול שחברי בליכוד עומדים מאחורי, לא כמו אצלכם במערך. ועדה אחת הורידה את שרון, אתם רוצים ועדה להוריד אותי? ההיסטוריה לא חוזרת על עצמה".

עזר וייצמן: „הם עומדים מאחוריך כמו שעמדו שכם אחד מאחורי אריק בעת צרתו במלחמת לבנון, נכון?"

יצחק שמיר: „אתה דמאגוג ההולך מסה מסה בזדודר".

עזר וייצמן: „יצחק שמיר, אל תפתח פה, חבל להידרדר לרמת הדיבור שלך".

יצחק שמיר: „העיתונאים צועקים ונובחים, אבל אנחנו בליכוד ממשיכים קדימה. לא תהיה ועדת־חקירה. אם חקירה, אז הכל במדינה הזו צריך להיחקר. מי מתחשב בכלל בכנופיות שצועקות".

גד יעקובי: „מי הן הכנופיות? מי שחושב אחרת ממך הוא כנופיה? לכל אחד יש זכות לביטוי".

מת המשורר דן פגיס

המשורר דן פגיס מת אמש בירושלים. בן 55 היה במותו. היה פרופסור לספרות עברית באוניברסיטה העברית בירושלים והתמחה בשירת ימי הביניים.

לווייתו תצא היום ב־1.00 בצהריים מבית הלוויות בסנהדריה להר־המנוחות בירושלים.

חייל צד"ל וחייל צה"ל נפצעו

מאת שמעון ויים, סופר „דבר" בצפון

חייל של צבא דרום לבנון נפצע אתמול בצהריים באורח קל ברגלו מירי של צלף. התקרית ארעה ליד בנת־ג'ביל בגיזרה המרכזית של רצועת הבטחון.

חייל צה"ל נפצע ממטען־צד

(עט.) – חייל צה"ל נפצע קל ביום ר' בהתפוצצות מטען־צד שהופעל על כוח של צה"ל שנע באיזור טייבה בדרום לבנון. הפצוע פונה לבי"ח בצפת.

צה"ל ערך סריקות באיזור כדי לאתר את מניחי המטען.

וייצמן

(סוף מעמ' 1)

שמעון פרס למצוא פשרה בין עמדות שתי המפלגות.

יצחק, כי שמעון פרס אינו מדבר עתה על הקמת „ועדת חקירה משפטית" אלא על בדיקה כלשהי של הדרג המדיני. פרס נפגש אתמול לפני ישיבת הממשלה לשיחה בארבע עיניים עם יצחק שמיר ואמר לו, כי „בדיקה חייבת להתקיים". ראש־הממשלה הדגיש, כי „צריך [illegible] בידיים נקיות".

הליכוד דורש לקיים מיד את ההצבעה ולהכריע בקשר להצעות של השרים שחל ורובינשטיין להקים ועדת־חקירה, משום שיש לו רוב של לפחות 14 שרים מול 11 שרים, לכל היותר, התומכים בהקמת הוועדה.

בתגובה לדרישות אלה אמרו אתמול שרים במערך, כי הם אינם מבינים את החיפזון של הליכוד. „מי שהיו מוכנים לעינוי דין של תא"ל יצחק מרדכי אינם יכולים לדרוש עתה הצבעה במהירות כזאת".

אתמול התכנסו בתל־אביב יותר מ־150 חברי מרכז מפלגת העבודה ממחוז תל־אביב והחליטו לתבוע כינוס מיידי של המרכז ולשכת המפלגה כדי לדון ולהכריע בפרשה.

לאלפרד גולץ
מנכ"ל „הסנה"
אתך באבלך על מות
אביך ז"ל
דני רוזולין
מזכיר חברת העובדים

לחברנו **אלפרד גולץ**
אתך באבלך על מות
אביך ז"ל
בית הסנה

זהר דליה
ביח"ר לסבון ודטרגנטים
מודיע
מספרי הטלפון שלנו הוחלפו
המרכזייה 04-897234
כל מספרי הטלפון שלנו שהחלו בסיפרה 9 מתחילים כעת בסיפרה 8.

הננו מודיעים בצער רב על פטירת
מנשה גולץ ז"ל
ההלויה תהיה ביום שני 30 ביוני בשעה 13:30 בבית העלמין בחולון נפגשים ליד השער החדש. יושבים שבעה בבית הסנה רח' בלפור 20 בת־ים
אבלים:
אשתו: ליזיקה גולץ
בנו וכלתו: אלפרד ועליזה גולץ
נכדתו: מיכל ויוסף פולק
נכדו: אייל גולץ
נינים: לירון וסיון
ושאר בני המשפחה

ביום רביעי כ"ו בסיון תשמ"ו 2.7.86
יום השלושים לפטירתה של חברתנו
שרה ביומן ז"ל
נעלה לקברה בשעה 16.30
בשעה 17.30 התייחדות עם זכרה בחדר האוכל
המשפחה
ובית עין חרוד מאוחד

לבני אילן
משתתפים בצערך על מות
אחותך ז"ל
הנהלת תנובה אקספורט

יחד עם המשפחה
אנו אבלים על מותה של חברתנו
שרה בז'רנו ז"ל
עובדת הסניף בגימלאות
בנק הפועלים בע"מ
סניף נתניה
ההנהלה העובדים הגימלאים

יחד עם המשפחה
אנו אבלים על מותה של חברתנו
רות לרמן ז"ל
עובדת הסניף בגימלאות
בנק הפועלים בע"מ
סניף [illegible]
ההנהלה העובדים והגימלאים

אנו משתתפים בצערו של חברנו הפנסיונר
מיכאל גלודני
במות **אשתו** ז"ל
ומביעים את תנחומינו למשפחה
בתי זיקוק לנפט בע"מ
ההנהלה ועד העובדים

על מות הצייר
פנחס אברמוביץ ז"ל
נשיא הכבוד של אגודת
הציירים והפסלים
וידיד ההסתדרות
אבל
המרכז לתרבות ולחינוך

אנחנו משתתפים בצערו הרב של חברנו חיים קרויז
במות אשתו
מניה ז"ל
ועד הגמלאים יציבי סולל בונה
חיפה והמחוז

במלאות 20 שנה לפטירתו של יקירנו
דוד (דוידקה) נמרי ז"ל
תתקיים אזכרה לזכרו באשדות יעקב המאוחד ביום ה' כ"ז סיון תשמ"ו 3.7.66.
ב־16.30 נעלה לקברו בבית העלמין. בשעה 17.00 התכנסות בבית „דוידקה" להעלאת דברים לזכרו.
ב־16.00 תמתין מכונית לבאים בתחנת אגד רציף מס' 1 בטבריה. לאחר האזכרה תחזור לטבריה.
ידידיו ומוקירי זכרו מוזמנים.
דבורה נמרי
ובני המשפחה
ובית אשדות יעקב המאוחד

מעוף – קרן נאמנות

דיקלה חברה לניהול קרנות נאמנות בע"מ
מנהל הקרן

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ
בנק אגוד לישראל בע"מ
נאמנים של הקרן

הודעה

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך תשכ"ח – 1968 ניתנת בזה הודעה כי ביום 30.6.86 פורסם תשקיף בדבר הנפקת מספר בלתי מוגבל של יחידות בנות 0.01 שקל ע.נ. כל יחידה. בתעודות השתתפות על שם בנות 10 יחידות לתעודה או כפולה של 10 יחידות המוצעות במחיר היסודי בתוספת שיעור הוספה של 1.50% כמפורט בפרק 1 לתשקיף החל מיום 1.7.86 שעה 8.30 ועד ליום 30.6.87.

עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, הבנקים הסוחרים בניירות־ערך ואצל סוכני ניירות־ערך החברים בבורסה לני"ע בתל־אביב.

את הבקשות לרכישת היחידות המוצעות יש להגיש למנהל הקרן באמצעות הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, סניף ראשי תל־אביב, רחוב אחד העם 9, תל־אביב.

עותק מהתשקיף והעתק מההיתר לפרסומו נמסרו לרישום אצל רשם החברות.

הודעה זו אינה מהווה הזמנה לציבור.

31 מחבלים נהרגו ורבים נתפסו ע"י חיל־הים תוך סיכול פיגועים

לרגל יום החיל נחשף לראשונה מסוק ה„דולפין" המיוצר בארה"ב

מאת טלי זלינגר, הסופרת הצבאית של „דבר"

חיל־הים חשף אתמול לראשונה את מסוק „דולפין" המיוצר בארה"ב על בסיס ה„דפין" הצרפתי. מסוק ה„דולפין" משמש את חיל־הים למשימות גילוי ולחימה בצוללות להרחבת מוטת השליטה של חיל־הים למרחקים רחוקים.

לרגל יום חיל־הים, ביקרו אתמול הכתבים הצבאיים על סיפון סטי"ל מדגם „סער־4" וצפו בנחיתה של „דולפין" על סיפונה. ספינת טילים מהדגם הזה הינה הפלאטפורמה הקטנה ביותר בעולם עליה מופעל מסוק צבאי.

מפקד חיל־הים, האלוף אבי בן־שושן, אמר בפגישה עם הכתבים הצבאיים, כי חילות הים של סוריה ושל לוב עומדים בראש הציים הערביים הנמצאים בתהליך מואץ של התעצמות. הסורים, לדברי האלוף בן־שושן, מצטיידים בעיקר בכלים התקפיים ובהם צוללות ומסוקים ללחימה בצוללות. מפקד חיל־הים הזכיר גם את טילי חופים ה„ספאל" שטווח פעולתם עד 300 ק"מ והם מכסים מטרות כמעט עד תל־אביב. לוב, לדברי האלוף בן־שושן, מצטיידת באמצעי לחימה מערביים ומזרחיים כאחד.

חיל־הים סיכל באחרונה מספר רב של נסיונות פיגוע ימיים ומפקד חיל־הים צופה שלאחר תקופה של התארגנות ועיון מחדש ייעשו נסיונות מחודשים לפיגועים בישראל בדרך הים. הארגונים הפלשתיניים עוסקים בפעילות אימונים מואצת המבוססת על הכשרת אנשיהם בציי סוחר. בפעילות הסיכול של חיל־הים נהרגו 31 מחבלים ואחרים נתפסו.

האלוף אבי בן־שושן התייחס בדבריו להתכניות ההצטיידות של חיל־הים, הכוללות ספינות טילים מדגם סער־5 וצוללות חדישות. להערכת מפקד חיל־הים ייכנסו הכלים הללו לשימוש בשנת 1992. עלות הפרוייקטים, גם על־פי אומדני הפנטגון, כ־1.2 מיליארד דולר. מפקד חיל־הים מסעים, כי אין בסיס לקשר שעושים בין פרוייקט הלביא לבין פרוייקט ההצטיידות של חיל־הים ואומר: „רק משגיאות ההשכתיות של פרוייקט הלביא אנחנו יכולים לבנות את כל פרוייקט ההצטיידות שלנו. אין הצטיידות חיל־הים קשורה בקידמו או בביטולו של הלביא".

מסוק ה„דולפין" שבשירות חיל־הים. (צילום: דובר צה"ל)

פרופ' אניטה שפירא בכינוס חוקרים על הקיבוץ:

החטא הקדמון של חוקרי תנועת העבודה: עיסוק בים המלל במקום בבדיקת המעשים

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

התנועה הקיבוצית נמצאת באחת התקופות הקשות ביותר שלה, וקיומה נתון בסכנה. מערכות ייצור חשובות שלה קורסות, ולא ידוע מאין תבוא עזרה. יש סכנה אמיתי להמשך רעיון ההגשמה הציונית – כך אמר אתמול מזכיר ברית התנועה הקיבוצית מרדכי חרד בפתיחת הכינוס הישראלי הראשון של חוקרי הקיבוץ והרעיון השיתופי.

הכינוס נפתח באוניברסיטת חיפה ויינעל היום ב„אורנים". נושאו הוא „התפתחות הקיבוץ לאור המחקר", ולקראת הדיונים הוגשו 60 עבודות מחקר הנוגעות לכל תחומי החיים בקיבוצים.

פרופ' אניטה שפירא אמרה בהרצאת הפתיחה, שחוקרי תולדות תנועת העבודה והתנועה הקיבוצית נופלים לעתים קרובות בפח משום שהם מתמקדים במחקריהם, בנאומיהם ובדבריהם של מנהיגי התנועות ולא במעשיהם. לדעתה, קיים פער עצום בין העשייה לבין הנאומים וההצהרות של מנהיגי התנועה, מה עוד שלעתים קרובות נועדו הנאומים למטרות הטעיה. יש של מלל אפיין מאז ומתמיד את תנועת העבודה, וההיסטוריונים מציגים את המלל כפני הקורא כעובדה היסטורית.

פרופ' שפירא אמרה, שלכל אחת מהתנועות הקיבוציות היה מפתח שונה לאותם מושגים (דמוקראטיה וכו'), ומכאן נובע, שאי אפשר להשוות פרוטוקולים של תנועה מסויימת עם אלה של תנועה אחרת ולהוציא מסקנות אובייקטיביות.

בהמשך הרצאתה אמרה פרופ' שפירא, כי עד היום לא נחקרו מערכות היחסים בין קבוצות להץ בתנועות הקיבוציות לבין ההנהגות הפורמאליות של התנועות, או היחסים בין המנהיגים כטבנקין או יערי לבין מוסדות תנועותיהם. החוקרים התמקדו באספקטים הפוליטיים־רעיוניים של התנועות הקיבוציות ופסחו על הנושאים הארגוניים. עד היום לא נחקרה המדיניות ההתיישבותית של התנועות הקיבוציות ולא נעשו מחקרים השוואתיים ביניהן.

קיום עצרת שבת עם פרץ ביום האזכרה להרוגי אסון הבונים – מעורר זעם בפ"ת

העירייה לא תרשה הפעלת בית־כנסת ליד „היכל" ● הרב סלומון: לא יודע

(עו). – קיום עצרת למען השבת ביום השנה ל־22 הרוגי תאונת האוטובוס בצומת הבונים מעורר התנגדות בפתח־תקווה.

בבית־הקברות בסגולה תתקיים היום בשעה 5.30 אחה"צ אזכרה להרוגים במעמד אנשי ציבור ואלפי תושבי פתח־תקווה ובני המשפחות השכולות. בשעה 7.30 בערב תתכנס עצרת למען השבת באולם קולנוע „שלום", וינאמו בה שר הפנים, הרב יצחק פרץ, רבני העיר וח"כ מיכאל איתן מהליכוד.

דובר עיריית פתח־תקווה ויו"ר ועד ההורים השכולים יצאו נגד קיום העצרת, אך מארגניה אמרו, כי לא ידעו כלל על קיום האזכרה באותו יום.

דובר עיריית פתח־תקווה, דן בן־כנען, אמר, כי בקיום העצרת ביום זה של בכי וכאב יש משום חוסר רגישות. בעירייה מצטערים על חוסר הרגישות שמפגין השר פרץ, נוכח התבטאויותיו בעבר בעניין אסון הבונים.

יו"ר ועד ההורים השכולים, אריה וורובל, אמר, כי ההורים היו מעדיפים, שהשר ימצא זמן אחר לדבר על השבת, אך הם מקווים מאוד כי לא כוונת זדון עומדת מאחורי העיתוי האומלל של קיום העצרת בסמוך למועד האזכרה. אריה וורובל הביע משאלה בשם ההורים, כי הרב פרץ לא יגיע לבית־הקברות בסגולה.

רבה הראשי של פתח־תקווה, הרב ברוך סלומון, הביע תרעומת על שכלל לא הוזמן לאזכרה ולא ידע על קיומה. „למרות שאנשי ציבור הוזמנו לאירוע, לא מצאו לנכון להזמין את הרב הראשי, אך אני אגיע לבית־העלמין מאחר שלצער או לכאב המשפחות אין בעלים, ואני אטול בה חלק", אמר הרב סלומון.

גם הרב סלומון אמר כי מארגני עצרת השבת לא ידעו כלל, כי ביום זה מתקיימת אזכרה להרוגים.

הרב סלומון לא יודע

רבה הראשי של פתח־תקווה, הרב ברוך סלומון, אמר אתמול, כי אין הוא יודע דבר על תוכנית של חוגים, דתיים בעיר להקים בית־כנסת סמוך לקולנוע „היכל", ואין הוא מעורב בכל תוכנית מעין זו.

דובר עיריית פתח־תקווה אמר, כי העירייה לא תתן רשיון ולא תסכים להפעלת בית־כנסת סמוך לקולנוע „היכל". הוא ציין, כי בעבר ניסו החוגים הדתיים להשפיע על מנהלי בתי הקולנוע לקבל מהם כסף בתמורה לסגירת בתי הקולנוע. המשא־ומתן החשאי שהם מנהלים בימים אלה, כדי להכניס ארון־קודש לתוך מועדון הסנוקר, הוא פרובוקציה וחלק ממסע הלחצים שהם מנהלים בעיר. הדובר הגיש, כי מועדון זה, השייך למשפחת נגר, פועל זה 16 שנה, ובעליו אינם רוצים כלל לפנותו.

המפכ"ל: המשטרה נגד

המשטרה תפנה לכל הגורמים המוסמכים, כדי שיתערבו למנוע את התוכנית לפתוח בית־כנסת בצמוד לקולנוע „היכל" בפתח־תקווה – מסר אתמול מפכ"ל המשטרה בירושלים.

לדבריו, התוכנית, שהוא ייחס אותה לרב סלומון היא צעד חסר אחריות, שלא ישרת דבר, אלא יגרום לאי־שקט ולהתגברות האלימות.

בנק ישראל

חדש

הודעה על הוצאת מילווה קצר מועד

ביום 2.7.1986 תונפקנה סדרות מילווה קצר מועד לפי הפירוט הבא: –

מספר הסדרה	כמות מוצעת במליוני שקלים חדשים שווי נקוב	מועד הפדיון	ימים לפדיון
0756 א'	10	30.7.86	28
0846 ב'	40	27.8.86	56
0946 ג'	50	24.9.86	84

בקשות לרכישה של הסדרות תוגשנה באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך, במחירים שיהיו נמוכים משווין הנקוב. יום המכירה הראשון בבורסה לניירות ערך יהיה יום ג' 1.7.1986 (ערך יום ד', 2.7.1986).

ביום המכירה הראשון בבורסה ימכור בנק ישראל את מלוא הסכום המוצע או חלק ממנו כפי שייקבע על ידו.

הסדרות תסחרנה בבורסה לניירות ערך ביחידות של 100 שקל חדש שווי נקוב ותפדינה על ידי בנק ישראל בשווין הנקוב (100%), בתאריך הנקוב לעיל.

התנאים המחייבים לסדרות הנ"ל פורסמו בתקנות מילווה קצר מועד וסדרות מסוג א', ב' וג') התשמ"ד 1984 – קובץ תקנות בספר 4615.

פרטים נוספים אצל הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.

רוזן מצטרף לפגישות צדוק וכספי בעניין תשאול תא"ל אבי סלע

מאת סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). – שגריר ישראל בארה"ב מאיר רוזן נועד אתמול להתייעצות עם חיים צדוק ועם רם כספי, שני עורכי הדין מישראל השוהים בוואשינגטון לקראת פגישתם עם פקידי משרד־המשפטים האמריקאים העוסקים בחקירת פרשת פולארד.

לרוזן ניתנה הוראה להצטרף לצדוק ולכספי לכל פגישותיהם השבוע עם התובע המחוזי, ג'וזף דיג'נובה ועם פקידי ממשל אחרים. פגישות אלה אמורות להתחיל היום.

שני עורכי־הדין הגיעו לוואשינגטון כדי להסדיר את תנאי תשאולו של תא"ל אביעם סלע.

זרם של ברכות לנשיא על החלטת החנינה שלו

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

בלשכת נשיא המדינה גבר אתמול זרם פניות הציבור, שרובן בירכו את הנשיא על החלטתו לחון את אנשי השב"כ. מלשכת הנשיא נמסר אתמול, כי הוחלט להושיב שתי מזכירות כדי להתגבר על עומס הטלפונים מהציבור.

דובר לשכת הנשיא עמי גולסקא אמר אתמול, כי כ־90 אחוז מהמטלפנים חיזקו את ידי הנשיא בשל צעדו – היתר הביעו הסתייגות. בין מחזקי ידי הנשיא: עקרות־בית, לתלמידים, מחנכים, אישי־ציבור ואפילו שופט עליון לשעבר.

אתמול התקבלה בלשכת הנשיא עצומה חתומה על־ידי כמאה משפטנים, שבה נאמר בין־השאר: „ההחלטה היא מופת לאומץ־לב והיא מעוגנת בחוק ובפסיקה".

ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) פרסם אתמול, כי בידו פניה מאדם שהנשיא השיב בשלילה לבקשתו לחנינה בנימוק כי משפטו טרם החל. מלשכת הנשיא נמסר בתגובה, כי תמוה הדבר שח"כ צבן פרסם מכתב המיועד לנשיא שטרם הגיע.

לגופו של ענין נמסר מלשכת הנשיא, כי במקרים רגילים אין הנשיא נוהג להתייחס לבקשות חנינה אלא לאחר תום ההליכים, „אבל כאן לא מדובר במקרה רגיל אלא במקרה מיוחד וחריג. זה שלא נוהגים בדרך־כלל לדון בבקשות חנינה כאלה אינו אומר שאין לנשיא סמכות לשקול במקרים יוצאי־דופן דיון בבקשות חנינה לפני תום ההליכים".

רייגן הורה לבחון שוב המדיניות כלפי דרא"פ

ואשינגטון, (ע"ר וע"צ). – נשיא ארה"ב רונלד רייגן הורה לבחון מחדש בדרג בכיר את מדיניות ארה"ב כלפי דרא"פ, הכריז שלשום פקיד בכיר בממשל האמריקאי.

פקיד זה, שרצה בעילום שמו, אמר, כי עיון מחדש זה, שהופקד בידי פקידים בכירים במשרד־החוץ ובמועצה לבטחון לאומי, מטרתו, בין היתר, ליצור קשרים הדוקים יותר בין ואשינגטון לקונגרס הלאומי האפריקאי וארגונים אחרים הנלחמים נגד מדיניות האפרטהייד.

הנשיא רייגן הורה על עיון מחדש זה עוד לפני ה־19 ביוני, מועד בו אישר בית הנבחרים הצעת חוק להטלת אמברגו מסחרי מחלט על דרא"פ.

ארה"ב חותרת לשיתוף פעולה הדוק עם בריטניה, כדי לנסות ולהשיג פתרון הסכסוך בדרא"פ באמצעות מו"מ, אמר הפקיד הבכיר. הוא הוסיף, כי אין פירושו של דבר, כי הנשיא רייגן ישנה את התנגדותו הנמרצת להפעלת עיצומים כלכליים נגד דרא"פ.

כוח השיטור הלבנוני הידק אחיזתו בביירות

ביירות (א.פ. ורויטר). – כוחות צבא ומשטרה לבנוניים הידקו אתמול את אחיזתם במערב־ביירות תחת עינם הפקוחה של משקיפים סורים. כ־1,000 חיילים ואנשי משטרה סיירו באיזור המוסלמי של העיר בטנקים מתוצרת ארה"ב ובנגמשים ואיישו נקודות ביקורת בצמתים המרכזיים, במגמה למנוע התלקחות מחודשת של הקרבות בין המיליציות השונות בעיר.

מנהיג המיליציה השיעית נביה ברי ומנהיג המיליציה הדרוזית ואליד ג'ונבלאט הודיעו על תמיכתם ביוזמה זו ופקדו על כוחותיהם לפנות את עמדותיהם במערב־ביירות.

לדברי מקורות בכוחות הבטחון נרשמה עד כה הפרה אחת בלבד של ההסדר, כאשר נורה אתמול בבוקר אדם חמוש אשר נהג במכונית, לאחר שסירב להיענות לדרישת חייל שיעצור את רכבו. אותם מקורות ציינו, כי היתה זו ההפרה המשמעותית היחידה עד כה של ההסדר, מאז נהרגו 11 איש במערב־ביירות ביום ו' האחרון. כמו כן ציינו, כי כוח הבטחון קצר 20 איש עד כה על שנשאו נשק ברחובות העיר.

חיילים מאותו הכוח התפרשו גם באיזור החיץ המפריד בין מחנות הפליטים סברה, שאתילה וברג' אל־ברג'נה ובין אנשי מיליציית „אמל", הצרים על מחנות אלה, במטרה למנוע התחדשות חילופי האש ביניהם, שבהם נקטלו עד כה, בחמשת השבועות האחרונים, 160 איש.

הנספחים הצבאיים של ברה"מ ומזרח־גרמניה יסיירו בדרום־לבנון

מאת דן אביהו, סופר „דבר" לענייני ערבים

הנספחים הצבאיים של ברה"מ וגרמניה המזרחית המוצבים בביירות יבקרו השבוע ביחידות יוניפי"ל בדרום־לבנון – כך מסר אתמול רדיו הפלאנגות.

לדברי הרדיו, הביקור תואם מראש עם ישראל והיא נתנה את הסכמתה לקיומו.

משקיפים בביירות קושרים את ביקורם הצפוי של הנספחים ממדינות הגוש המזרחי בדרום־לבנון בכוונה להציב בעתיד בכוחות יוניפי"ל יחידות מפולין ומרומניה במקום היחידות מגאנה ומנפאל, העומדות לפרוש מכוח האו"ם. בביירות מעריכים, שתהלופת כוחות זו עשויה להתבצע מיד אחרי הארכת מנדט כוח יוניפי"ל, הצפויה ב־17 ביולי.

צרפת משקמת מערכי המכ"ם והטילים בלוב

מאת דליה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה, וכתבי סוכנויות הידיעות

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – מערך המכ"ם של לוב, אשר נהרס בעת המתקפה האווירית האמריקאית לפני חודשיים, משוקם בימים אלה על־ידי צרפת. המספרת גם את סוללות טילי הנ.מ. באיזור סירטה ובנגאזי – כדווח ה„סנדיי אקספרס".

לדברי העתון, פועלים עתה בלוב גם מומחים רוסים וסורים, המסייעים בשיפור תפקודה של מערכת הבקרה והשליטה הלובית.

על־פי הדיווחים, עומדות העבודות לפני סיומן. הצרפתים גם שיפרו את תפקודן של סוללות טילי הנ.מ. מסוג „קרוטאל", שבהן ציידו את לוב.

הידיעה בדבר שיתוף הפעולה בין לוב לצרפת עוררה את חמתם של חוגים המקורבים לראש ממשלת בריטניה, בעיקר בגלל המכה אשר ספגה בריטניה במזה"ת בשל הסכמתה לאפשר הבראה כמוסי התקיפה האמריקאיים מעל אדמתה. הבריטים רוגזים במיוחד על כך שהסיוע הצרפתי שם לצחוק את החלטת הפסגה בטוקיו, שעליה חתומה גם צרפת.

ה„סנדיי אקספרס" טוען, בהסתמך על מקורות בוואשינגטון, כי החברה הצרפתית „טומסון" עוסקת בעבודות אלו וכי גם מומחים סובייטים וסורים עוסקים בשיפור מערך המכ"מ הלובי. לדברי העתון, נמצאות עבודות אלו בשלב מתקדם, וטילי הקרקע־אוויר „קרוטאל" מתוצרת צרפת, שהועמדו לרשות הקולונל קדאפי, יהיו בקרוב מבצעיים.

דובר משרד־החוץ הצרפתי הכחיש אתמול בתוקף את הידיעות וכינה אותן „חסרות כל יסוד".

אנשים ● אנשים

ממשיכים לטוס

משבר שב"כ או לא משבר שב"כ, שרי הממשלה מתמידים באהבתם הישנה־נושנה: נסיעות לחו"ל. הממשלה אישרה אתמול את נסיעתו (הפרטית) של שר המשפטים, יצחק מודעי ללונדון. כמו כן אישרה את נסיעתו של שר המדע, גדעון פת לגרמניה. כמה שרים שאלו איפה חיים קורפו? הסתבר כי שר התחבורה שיצא לביקור בן שמונה ימים בארה"ב, עדיין לא חזר והוא שוהה כבר קרוב לשלושה שבועות בחו"ל.

יוסי מלמן

יומלץ ויאושר

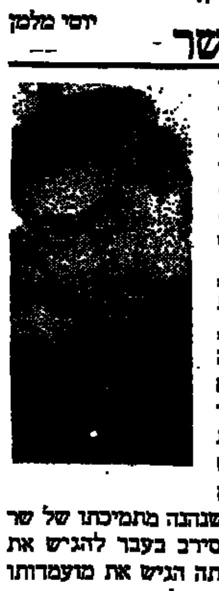

היום יתקיים המיכרז לבחירת מנהל לחטיבת התוכניות בטלוויזיה. המועמד שסיכוייו הרבים ביותר הוא יוסי צמח (בתמונה). משרת מנהל חטיבת התוכניות, שהיא אחת המשרות הבכירות בטלוויזיה, אינה מאויישת זה קרוב לשנה. בחודשים האחרונים נערכו נסיונות לקיים את המיכרז, אולם איש מבין המועמדים לא נבחר לתפקיד. צמח, שנהנה מתמיכתו של שר החינוך יצחק נבון, סירב בעבר להגיש את מועמדותו למיכרז. עתה הגיש את מועמדותו וסביר להניח כי גם ייבחר לתפקיד.

מכרז נוסף שיתקיים היום הוא לתפקיד מוכיר מערכת החדשות ב„קול ישראל". ניגשו למיכרז שניים: שלום קיטל ואיתן אלמוג.

יעל אדמוני

עולה חדש

לסופר „דבר" אמר בליל שבת איב מונטאן: „אני עוד אחזור", לישראל, כמובן. אולם בשיחת טלפון עם ראש הממשלה, שמעון פרס, שנעשתה מביתו של שגריר ישראל בצרפת, עובדיה סופר, אמר השחקן והזמר הצרפתי דברים ברורים יותר: „לשנה הבאה בירושלים. אני עולה לישראל", ולא בצרפתית אמר זאת כי אם בעברית. בארוחת הערב החגיגית שערך לכבודו השגריר סיפר מונטאן על ביקורו ברמת הגולן ועל ההיערכות הסורית והתייחס גם לשטחי יהודה ושומרון: „בשום אופן אל תחזירו", הגיב כשאמר לו סופר כי אילו ביקשה ישראל להחזיר שטחים אלו לירדן היום לא היתה זו מוכנה לקבל אותם. מונטאן, מסתבר, התרגש מאוד מקבלת הפנים שנערכה לו בישראל מצד הפוליטיקאים מכל הזרמים ובעיקר מן האיש ברחוב. הוא הרגיש, כך אמר, „שקיבלו יחד אתי גם את סימון סניורה. היא שהכירה את ישראל". בהתייחסו לאפשרות שירוץ לנשיאות צרפת ב־1988, אמר מונטאן כי אמנם „אמנים צרפתיים מתנגדים לפעילות שלי... אך אני איש פוליטי מגיל 14. מאז גורש אבי מאיטליה. אמרתי פעם שהנשיא רייגן לא־יהיה שחקן גדול, אבל הוא מדינאי מצויין. ואילו אני, אם לא אבחר לנשיאות, אוכל לחזור לשיר".

גדעון קיץ, פאריס

מזל טוב

כוכב הפופ בוב גלדורף (בתמונה), מי שאירגן את מופע „העזרה החיה" לטובת רעבי אפריקה, נשא לאשה „בדחף רגעי", כפי שאמר, את ידידתו, אשת הטלוויזיה, פאולה ייטס בת ה־26. טקס הנישואין, שהתקיים בלאס וגאס, היה קצר ביותר ונמשך עשר דקות בלבד. מיד לאחריו יצא גלדורף ללוס אנג'לס להקלטת אלבום חדש. רעייתו הטריה שבה ללונדון, יחד עם בתם פיפי בת השלוש.

דליה שרון, לונדון

גם זו התנצלות

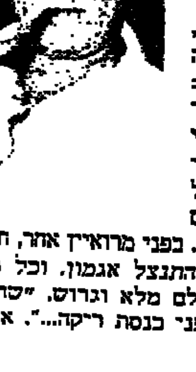

הקהל שהגיע בערב שבת ל„בית לסין" לערב הראיונות „בידה ומצב רוח" מצא על שולחנו של המראיין, יעקב אגמון (בתמונה), כוס מלאה בידקות שונים ומשרנים כמו סלרי ולוף, במקום כוס המשקה הרגילה. הסיבה לכך: אחת המרואיינות בערב היתה ריקה זראי שייעצה לאנשי הציבור הישראלים לאכול כרוב וחסה במקום לאכול אחד את השני. בפני מרואיין אחר, ח"כ מרדכי וירשובסקי התנצל אגמון. וכל כך למה? על כך שהאולם מלא וגרוש. „הרי אתה רגיל לדבר בפני כנסת ריקה...". אמר לוירשובסקי.

סימפטומים

פרופ' אניטה שפירא (בתמונה) שנתבקשה להרצות במליאת הכנס הישראלי הראשון של חוקרי הקיבוץ שנערך באוניברסיטת חיפה, הקדימה להרצאתה שני סימפטומים המאפיינים אולי את החברה הישראלית כיום: „הכנס הזה נערך בצילו של דיאגו מראדונה", אמרה וקהל השומעים פרץ בצחוק רם. „מלבד זאת, כאשר חקרתי את תולדות תנועת העבודה בשנות השלושים והארבעים קראתי במסמכים שהיו אז ויכוחים ממושכים וחריפים אם בכנסים והתכנסויות יש לשיר מלבד האינטרנציונל גם את התקווה ואם להעמיד בצד דגלים אדומים גם וגם כחול לבן. כיום, באולם הזה אני רואה דגלים בכחול לבן, וגם זה סימפטום", אמרה.

יוסף מיכלסקי

מגן העצמאים

השר גד יעקובי (בתמונה) הפך בימים אלו למגינם של העצמאים. בעקבות החלטת הממשלה להשתתף בדמי הביטוח של המעביד בגין הוצאות ביטוח לאומי לעובדים בשיעור של חמישה אחוזים, החליט יעקובי שגם לעצמאים מגיע „צ'ופר" כזה. הוא פנה אל שר האוצר ואל שר העבודה והרווחה בבקשה שהממשלה תממן גם חמישה אחוזים להקטנת דמי הביטוח המשולמים על־ידי העצמאים. עזרת הממשלה שניתנה, כידוע, למעבידים נועדה לשמור שעלות העבודה לא תעלה בעקבות תשלום תוספת היוקר החדשה לשכירים וכדי למנוע צורך מחודש בפיטורים שיגררו האצת האינפלציה. האם מציע השר יעקובי „תוספת יוקר לעצמאיים"?

שלמה קרמר

משנה מקום...

ברבריה מקדוגל, בת ה־37, היא סגן שר הכספים בממשלה השמרנית של קנדה בראשו של בריאיאן מאלרוני. היא מייצגת בבית הנבחרים באוטאווה מחוז בחירות בטורונטו, שבו יש מצביעים יהודים רבים ומרבה להופיע באירועים של הקהילה היהודית הקנדית. היום היא עומדת להגיע לארץ לביקור קצר וב־1 ביולי, יום חגה הלאומי של קנדה תהיה אורחת הכבוד בקבלת־פנים שעורך השגריר באוסלמן בביתו ברמת השרון. אגב, תהיה זו מעין פרידה מרמת השרון שם שכנו שגרירי קנדה במשך תקופה ארוכה. מספטמבר ישכון השגריר הקנדי בקרבתו הבלתי אמצעית של השגריר האמריקאי בהרצליה־פיתוח.

ש"ין

מסיבה פלוס

את פתיחת בית הקפה החדש של מלון „פלאזה" בתל־אביב בחרו המארגנים לערוך עם „תוספת". לא רק קבלת פנים ומזון משובח אלא גם קונצרט של אנברטו ג'יסמונדי ומלוויו (בתמונה) העושים בימים אלה בישראל. התפריט בבית הקפה החדש, אגב, הוא על טהרת המזון הטבעי.

התפוח והעץ

האב היה מייסדה של עיר בישראל. בתו מוכיחה כי התפוח אינו נופל רחוק מהעץ. מרים יקיב, בתו של אברהם קריניצי ז"ל, ובין עשרים מתושבי רמת־גן הראשונים, קיבלה אתמול את תואר „יקיר העיר" מידי ראש העירייה, אורי עמית. לאו דווקא בזכות ייחוסה אלא בזכות פעילותה רבת השנים למען העיר. יחד עמה, אגב, קיבלו את התואר שתי נשים נוספות: האבנית מירה בהן ושושנה יעקובסון.

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו
תיק עזבונות 850/86

בעניין: עזבון המנוח בן־עמי אריה ז"ל

הודעות לנושים

בהתאם לסעיף 99 לחוק הירושה, נושי המנוח מוזמנים בזאת להגיש תביעותיהם לח"מ. זאת לא יאוחר מ־3 חודשים ממועד פרסום מודעה זאת.

אבינועם שרון מנהל העזבון
ע"י עו"ד הילה ברסטל
רח' בן־יהודה 240 ת"א טל. 445689

ועדת משנה לתכנון ולבניה – חולון
ת.2.180 /4732

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 71 (22 ארעי) בגוש 6755 רח' גבעת התחמושת מס' 35 חולון הכוללת מתן הקלה בו א. אחוזי בניה 6% משטח המגרש 1041 מ"ר
ב. קו בנין
ג. מעלית 5%
ד. תוספת קומות 2.5% לתוספת קומה חמישית
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ד'.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.

התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. ההתנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ובנומקת.

עו"ד ח. שרון
מ"מ ראש העיר
ויו"ר ועדת משנה
לתכנון ולבניה – חולון

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 63 בגוש 7175 רח' ארלוזורוב מס' 62 חולון הכוללת מתן הקלה בו א. אחוזי בניה 6% משטח המגרש 568.3 מ"ר בשתי הקומות לכל אחד מדיירי הבית
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ג'.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. ההתנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ובנומקת.

עו"ד ח. שרון
מ"מ ראש העיר
ויו"ר ועדת משנה
לתכנון ולבניה – חולון

هكذا من الاصل

זכרונות „השבת השחורה"

מאת מאיר בראלי

אף־על־פי שהיה צפוי צעד דראסטי נגד הישוב העברי, נפלה „השבת השחורה" כהפתעה לרוב היהודים. מתנגדי האקטיביזם דאז, שקראו לעצמם „וייצמניסטים", ניבאו צעדים קשים הרבה יותר אחרי פעולותיה של „תנועת המרי העברי". הפעולה הבריטית היתה תגובה לליל־הגשרים המפורסם.

במשפחתי ציפו למאסר־אבי, מפני שהייתי עורכו של „אשנב". היה ידוע בחוגים הפנימיים שהאנגלים מחפשים את האיש העושה את המלאכה שעשיתי. הם ידעו על אליעזר ליבנשטיין (אחר כך: ליבנה), אבל ידעו שאין הוא עוסק בעריכה הלכה למעשה. הוא היה הדמות הציבורית המפקחת, ועסק בעריכת „מלחמתנו".

כשהוטל עוצר ובאו אל ביתנו חיילים בריטים, לא אותי הם חיפשו, אלא את אבי, את איידיק ברודני (אחר כך: יצחק בראלי), מנהלו של בנק הפועלים. החיילים באו בלווית שומר הוותיק של בנק הפועלים. הצבא נכנס לבניין הבנק, והשומרים סירבו לפתוח להם את חדר הכספות בלי הוראת המנהל. כשאיימו שיפוצצו את חדר הכספות הסכימו השומרים ללוות חיילים אל ביתנו, כדי להביא את המנהל אל הבנק.

אבי אמר להם בנימוס שיחכו עד שיגמור להתגלח ולהתלבש. החייל היה עצבני, כמובן. הוא מצוי באזור האמור להיות עוין, בתוך בית, ואינו יודע מי יתקוף אותו ומאין תבוא עליו ההתקפה. שומר הבנק ניסה לזרז את מנהלו, מפני שחשש שהחייל יאבד את סבלנותו. אבי אמר לו: „הרגע, הוא עצבני, אבל מדוע אתה עצבני..."

הוא גמר בשקט את כל סידוריו, נפרד מעלינו והלך.

מאוחר יותר טלפן הביתה (הטלפון פעל) להרגיע את אמי. במשך כל אותו הזמן שמר על שלווה אולימפית. באותו זמן קשה היה לי לשים לב אל השקט שלו, כי דאגותי היו בכיוון אחר. ידעתי שגליונות „אשנב" מודפסים נמצאים בבית הדפוס ואם ימצאו אותם ויסגרו את בית הדפוס (בית דפוס פרטי) לא קל יהיה למצוא מקום להדפסת „אשנב", ובמצב שנוצר היה הכרח להמשיך להוציאו כסדר.

מאוחר יותר באותו בוקר נזכרתי באמירות של אבא, שהיה מסביר לי שאין ספק שאאסר. מכיוון שמחפשים אותי, ודאי ימצאו לבסוף. הוא היה נוהג לומר שאין זה נורא, שגם לטרון היא ארץ־ישראל, ושאפשר לבקר עצורים פעמיים בשבוע ולהביא חבילות... כשראיתיו מקפיד על התנהגות הולמת מול כידוני הבריטים, הבינותי שחשוב היה לו שכאשר יאסרו אותי (לא היה ספק בעיניו שכך יקרה) אתנהג כיאות, ללא מורא.

בערב, בשובו הביתה, צלצל הטלפון ועל הקו היה ידידו שאול מאירוב (אחר כך: אביגור).

„השבת השחורה" תוצאות השתוללות הצבא הבריטי בדפוס „דבר"

מטעמי קונספירציה מהרה הם דיברו ביניהם רוסית. מאירוב שאל: „מצאו?" אבי השיב: „בכלל לא חיפשו שם...". אכן, הם חיפשו נשק והיו בטוחים, כי בחדר הכספות יש הרבה נשק – ולא היה. לא עלה על דעתם שבשולחן הכתיבה של המנהל, של בנקאי מכובד, מצוי נוסח של הסכם בין המוסד לעליה בלתי חוקית ובעל אוניות, הסכם שעלול היה להוליך אל השלד של המוסד לעליה. המקום הפחות סביר, בעיניהם, להחזקת מסמכים בלתי־חוקיים, היה מכתבתו של המנהל.

ב„שבת השחורה" נאסרו מנהיגי היישוב וישבו בלטרון חודשים אחדים. באותה שבת נעשו מעצרים המוניים, ביחוד בתנועה הקיבוצית, עד כדי כך שהמקום בלטרון לא הספיק והוקם מחנה מעצר זמני ברפיח, על גבול מצרים.

היישוב עמד בכל מעשי הדיכוי – גם מפני שבריטים היו מתונים יותר במעשי הדיכוי משחששו הוייצמניסטים, וגם בזכות חוש ההומור שלא עזב אותנו. למשל, סופר על יקה אחד שישב ברפיח, חזר ליישובו וסיפר על תנאי המעצר. מישהו מהשומעים הפטיר „אני מבין שלא ליקקתם דבש..."

„לא", השיב היקה. „דבש לא נתנו, אבל דיסה קבלנו כל יום בשעה חמש..."

בין שני עולמות

מאת יקיר צור

„חוברת המריבה" חשפה את הקרע בין שני השותפים להנהגת הסוכנות. מאחורי ההבדלים האידיאולוגיים מתנהל גם מאבק על שליטה

העימות החריף שפרץ בעצרת הסוכנות היהודית בין ראשי ההסתדרות הציונית לבין ראשי המגביות בארה"ב, בגלל החוברת ה"אנטי ציונית", חשף ברבים את הקרע, שאינו ניתן כנראה לאיחוי, בין שני השותפים להנהגת הסוכנות. אלמלא הילד – מדינת ישראל – כבר מזמן היו בני הזוג בדרכם לרבנות לקבלת גט, אמר השבוע אחד מחברי ההנהלה הציונית. עימותים חריפים יש בכל משפחה טובה, אולם אירועי השבוע האחרון מלמדים כי אין המדובר בקשיי תקשורת בלבד.

את חוברת המריבה, שבה כונסו כמה מאמרים פרי עטו של צ'רלס הופמן, כתב "ג'רוזלם פוסט", הביאו לארץ ראשי המגביות בארה"ב כבסיס לדיון ביקורתי בפעולות הסוכנות היהודית בארץ ובחו"ל. במאמרים עצמם, שהם כתב אישום חריף כנגד פעולות הסוכנות וראשיה, לא היה כל חידוש, לפחות לא לאלה מראשי ההסתדרות שטרחו לעיין בהם כאשר פורסמו ב"ג'רוזלם פוסט". למרבה המזל היה מי שהבחין בפוטנציאל התקשורתי העצום הטמון בקריקטורות שעיטרו את החוברת. מכאן ואילך התנהל הוויכוח בסגנון המוכר לנו היטב. "אנטי ציוני", "אנטישמי", "סגנון תעמולה נאצי" – הגיבו בזה אחר זה ראשי ההסתדרות הציונית, חלקם אף לא קראו כלל את הכתוב בחוברת. תגובותיו החריפות של יו"ר ההנהלה, אריה דולצין, בלטו בכותרות העיתונים. חברי הנהלה אחרים אף דרשו את התפטרותו של יו"ר חבר הנאמנים, ג'ראלד הופברגר ואתחרמת העצרת. מובן שהוחלט שלא לאפשר כל דיון בתוכנה של החוברת.

צ'ארלס הופמן, יליד ארה"ב, מתגורר בארץ משנת 1970. את החומר לסידרת המאמרים אסף במשך שלוש שנות עבודה עתונאית בארץ ובארה"ב. התוצאה עוררה התלהבות רבה בארה"ב. רבים ראו בכך ביטוי לתחושותיהם מזה זמן רב. המאמרים פורסמו ב"בולטימור ג'ואיש טיימס", הנחשב כעיתון היהודי הטוב ביותר בארה"ב. העיתון ביקש מגיורא כרמי, צייר ישראלי המתגורר בארה"ב, לאייר את סידרת המאמרים. כרמי קרא ואייר. התוצאה מעידה, יותר מכל, על התדמית של הישראלים בעיני עצמם. כרמי סיפר לי השבוע כי בארה"ב התקבלו המאמרים בהתלהבות ולא נשמעו טענות כנגד הציורים. על טענת האנטישמיות ענה בצחוק כי בכך מאשימים אותו מאז שנולד.

בסוף השבוע שעבר התקיימה בקרית־ענבים ישיבת הלשכה העולמית של תנועת העבודה הציונית. גם שם היה הנושא המרכזי אנחנו והם, ציונים מול לא־ציונים, אידיאולוגיה מול ממון, מרכזיותה של ישראל מול כוחה הכלכלי של התפוצה. במאמר המתפרסם בעלון המשמרת הצעירה של תנועת העבודה הציונית "תפנית" מצטטת רוזיטל סלע, חברת המשמרת שחזרה מסיור בארה"ב, את מנכ"ל איפא"ק, תום דיין, שאמר: "אם ישראל היא מרכז העולם היהודי אז ניו־יורק היא היקום שלו". סלע מגיעה למסקנה כי הרעיון הציוני פשט את הרגל בארה"ב. לעומת זאת פורחות הקהילות היהודיות המאורגנות סביב בתי־הכנסת הרפורמיים והקונסרבטיביים. ישראל ממלאת בשבילם פונקציה כפולה: נקודת התייחסות עדתית־לאומית וגם גורם המלכד אותם כקבוצת אינטרס. משיחות עם מנהיגים יהודים היא מתרשמת, שרבים מן המנהיגים היהודים בארה"ב בקיאים בנתונים על נושאים ישראלים יותר מרוב הישראלים, אולם הם מנתחים נתונים אלה על בסיס הנחות־יסוד אמריקאיות, שאפשר לתמצתן בערך כך: הכסף הוא הסימן שאתה "נבחר", מוצלח, ראוי לאמון ולכן הוא המפתח להשפעה בכל התחומים. משום כך קשה לאמריקאים להבין ולקבל את המערכת הפוליטית הישראלית ואת השתקפותה בניהול הסוכנות היהודית. בעצרת השבוע הועלתה הדרישה לבחור את ראשי המחלקות בסוכנות לא על פי השתייכותם המפלגתית אלא על פי כישוריהם המקצועיים. עמדת כוח קונים בכסף או במקצועיות שגם היא נמדדת, בסופו של דבר, בכסף ולא בהשתייכות פוליטית.

אורי גורדון, חבר ההנהלה הציונית וראש עליית הנוער רואה בעימות סימן למשבר מנהיגות. שיתוף הפעולה בינינו לבין יהודי המערב נהפך ליחסי תלות של הנזקק בגביר. בעיני יהודי אמריקה אנחנו מצטיירים כחבר כסלנים הצמודים אל ברז הדולרים ואילו אנו מפתחים כלפי הגבירים מאמריקה יחס דו־משמעי של שנאה־הערצה. יש לחזור, אומר גורדון, לרעיון הציוני של עליה והגשמה תוך דיאלוג פורה, המבוסס על הבנה הדדית בינינו ליהדות התפוצות.

מאחורי ההבדלים האידיאולוגיים, הקיימים ללא ספק, מסתתר לאמיתו של דבר מאבק ממשי על השליטה בסוכנות היהודית. המאבק מתנהל בכמה חזיתות: השליטה בתקציב, קביעת סדרי העדיפויות של פעולות הסוכנות, מינוי ראשי מחלקות ומנכ"לים של הסוכנות ושינוי היחס של 50/50 בין ציונים ולא־ציונים בחבר הנאמנים ובהנהלת הסוכנות. הירייה הראשונה במלחמה הזאת כבר נורתה.

מרכז סליקה בנקאי בערבון מוגבל

תמצית מאזן ליום 31 בדצמבר 1985

מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד דצמבר 1985

(בשקלים חדשים)

	1985	*1984		1985	*1984
רכוש קבוע	207,514	197,587	הון עצמי	126,729	145,757
חייבים והוצאות מראש	21,442	30,840	עתודות למסים נדחים ופיצויי פרישה	74,729	92,529
			משיכות יתר מבנק	–	1,286
מזומנים ותפ"סים	50,440	140,474	זכאים והוצאות שנצברו	77,938	128,329
	279,396	368,901		279,396	368,901

תמצית דו"ח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ב־31 בדצמבר 1985 מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד דצמבר 1985

	השנה שנסתיימה ב־31 בדצמבר 1985	*1984
הפסד מפעולות לפני מסים על ההכנסה	36,964	56,494
מסים על ההכנסה	(10,768)	6,967
	26,196	63,461
רווח הון ממכירת רכוש קבוע	6,168	–
	20,028	63,461

דו"ח על השינויים בהון העצמי מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד דצמבר 1985

	השנה שנסתיימה ב־31 בדצמבר 1985	*1984
הון עצמי לתחילת השנה	146,757	(39,989)
הנפקת הון	–	250,207
הפסד לשנה	(20,028)	(63,461)
	126,729	146,757

* תואם מחדש.

הדו"ח הכספי המלא נמצא לעיון במשרדי החברה.

חוק התכנון והבניה התשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי ירושלים
הודעה בדבר הפקדת שינוי
תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה–1965 כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ירושלים ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים, הופקד ביחד עם התשריט המצורף אליו, שינוי לתכנית מתאר מקומית הנקרא: תכנית מספר 3667, שינוי במספר 3/85 לתכנית מספר 1358.

ואלה השטחים הכלולים בתכנית: ירושלים, כל השטחים ורחוב דוד בספר 30, גוש 30080 חלקה 164.

הכל עפ"י הגבולות המסומנים בתשריט בקו כחול

עיקרי הוראות התכנית:

א. הגדלת אחוזי הבניה מ־90% המותרים ל־123% לשם תוספת קומה כלילית מעל בניין קיים בן קומותיים.

ב. קביעת קווי בנין אפס למקלט תקני.

ג. קביעת הוראות בניה בשטח בהתאם לנספח.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו בעיתונות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה (מחלקת מתכנן העיר, רחוב הלל 23, ירושלים).

ר. לוי
יו"ר הוועדה המחוזית
לתכנון ולבניה
27 ביוני 1986
כ' בסיון התשמ"ו

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה,
תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עפולה
הודעה בדבר אישור
שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, החליטה באישור שר הפנים, לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקרא: תכנית מפורטת מס' 5095 שינוי לתכנית מפורטת מס' 3984 – תעסיה, מלאכה ושרותי דרך – תחנת תידלוק, עפולה שהודעה על הפקדתה ביחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3111 מיום כ"ד בתשרי התשמ"ה (23.10.84) עמוד 110 ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:

גוש 16725 חלקות 57, 21 חלק מחלקה 56

גוש 16726 חלקות 1–23, 24–44, 45, 49 חלקה חלקית 51, 53.

גוש 16779 חלק מחלקה 3.

עיקרי מטרת התכנית: בית מבנים לתעשיה, מלאכה, שרותים ומשרדים, תחנת תידלוק, סככה, מוסך לתיקון מכוניות, מסעדה ומשרד לעוברי אורח.

השינוי האמור בצורה שבו הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה שבעיריית עפולה.

וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שמרים קלינר
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – צפון
תאריך: ב' באדר א' התשמ"ו
11.2.1986

עיריית עפולה
הועדה המקומית
לתכנון ולבניה
מודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה
תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה בקשה להיתר הקלה על ידי:

6% באחוזי בניה משטח החלקה, קו קדמי לפי קו בנין קיים.

מקום הבניה: גוש 17772 חלקה 105, רח' יהודה הלוי עפולה עלית.

את התנגדות להוצאת הקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית, משרד מהנדס העיריה, רחוב יהושע עפולה בשעות קבלת קהל.

אם לא תתקבל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לדיון בועדה מקומית לתכנון ולבניה עפולה והיא תחליט בנדון.

י. [illegible]
ועדת משנה של
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה עפולה

לשכת ההוצאה לפועל בחיפה
תיק הוצל"פ 4201/86
אזהרה לחייב

אל החייב: הנ"ל מבלי כתובתו כיום בלתי ידועה. לפי סעיף 7 לחוק ההוצאה לפועל תשכ"ז – 1967 הנך מוזהר בזה כי תוך 21 יום מיום פרסום אזהרה זו, עליך: שלם לזכותו של בנק אגוד בע"מ ע"י ב"כ עוה"ד ש' לבנה, [illegible] 16 חיפה את חוב פסק הסכום [illegible] 50,500 ש"ח.

אם לא תמלא אחרי אזהרה זו תוך התקופה האמורה לעיל, יינקטו נגדך הליכי ביצוע בהתאם לחוק.

[illegible]
ראש ההוצאה לפועל חיפה

יומן / זאב סטרומינסקי, בון

צאתך לשלום, אטום

בחודש אפריל הצהירו שישה אחוזים מן הגרמנים כי „הירוקים" הם המפלגה העדיפה בעיניהם. לאחר אסון צ'רנוביל הוכפל מספר אוהדי הירוקים. האם גרמניה מפנה עורף לאנרגיה הגרעינית?

לא, צ'רנוביל איננה בגרמניה. ואף־על־פי־כן, אילו היה אורח מן החלל החיצון שומע את גל התגובות האדיר במערב גרמניה על האסון האוקראיני, היה עשוי לחשוב כי צ'רנוביל שוכנת בליבה של הרפובליקה הפדראלית. אם גרמניה עולה בימים אלה על הדרך המובילה לוויתור על האנרגיה הגרעינית, צ'רנוביל היתה נקודת המפנה, בדרך זו.

לפני אסון צ'רנוביל, העלו את הדרישה לסגירת תחנות־הכוח הגרעיניות בעיקר ה"ירוקים" והמחנה של שומרי איכות הסביבה מהמחנה השמאלני. לאחר צ'רנוביל הצטרפו למועדון האנטי־אטומי גופים כבדי־משקל: האיגודים־המקצועיים המערב־גרמניים למשל. אלה התגברו סוף־סוף על חששותיהם מפני התרחבות האבטלה עקב הוויתור על השימוש באנרגיה האטומית. הכינוס הכלל־ארצי של האיגודים אימץ את הדרישה לוותר על האנרגיה הגרעינית בהקדם האפשרי, כלומר בתוך כמה שנים. אמנם לא נקבע המועד המדוייק, אבל החלטת האיגודים מקנה תוקף מיוחד לדרישה למשוך ידיים מתבניות האטום.

המפלגה הסוציאל־דמוקראטית גם היא חוטא גרעיני, החוזר עתה בתשובה. יו"ר המפלגה, וילי בראנדט, אמר לפני ימים מספר כי טעה בכך שתמך שנים בפיתוח האנרגיה הגרעינית. בראנדט ומנהיגים סוציאל־דמוקראטיים אחרים דורשים, שגרמניה תוותר בהדרגה על השימוש באנרגיה האטומית: המשמרת הצעירה של המפלגה ומתנגדי־אטום קיצוניים שבין חבריה, מצדדים בהשבתה מיידית וסופית של כל תחנות־הכוח הגרעיניות. זוהי, כמובן, גם עמדת „הירוקים".

הקאנצלר הנוצרי־הדמוקראטי הלמוט קוהל טרם חזר בו מתמיכתו בשימוש באנרגיה גרעינית, אך הוא נאלץ להודיע על הקצבות מוגדלות לחקר מקורות אנרגיה חלופיים. בעצם, יותר משהגן על ניצול האנרגיה הגרעינית כפתרון קבע, הדגיש קוהל את התנגדותו לסגירת תחנות־הכוח הגרעיניות מייד.

גם במפלגתו של קוהל יש אישים בעלי־משקל המצדדים בוויתור על האנרגיה האטומית. פרופסור קורט בידנקופ, למשל, הוגה־הדעות המוביל של המפלגה הנוצרית־דמוקראטית בתחום הכלכלה, דרש להשתחרר מהתלות בגרעין כבמקור אנרגיה. מזכ"ל המפלגה, היינר גייסלר, מדבר על תוכנית להפקת אנרגיה בלי אטום תוך 20־30 שנה.

בינתיים מדברים על ניצול האנרגיה להפעלת כורים קיימים, אך לא לבניית כורים חדשים.

לאחר אסון צ'רנוביל עשתה ממשלת גרמניה מאמץ גדול כדי לשכנע את האוכלוסיה כי תקנות הבטיחות בתחנות־הכוח הגרעיניות של מערב־גרמניה, הן קפדניות יותר מאלה שבברית־המועצות. אף־על־פי־כן 72 אחוזים מאלה שנשאלו על כך במשאל עם סבורים, שאסון כמו זה שקרה בצ'רנוביל עלול להתרחש גם במערב־גרמניה. 34 אחוז מהנשאלים הגרמניים סברו, כי בריאותם נפגעה בגלל אסון צ'רנוביל ורק 29 אחוזים סברו שהיא לא נפגעה. 38 אחוז השיבו „לא יודע".

מבחינה כלכלית, היציאה ממעגל האנרגיה הגרעינית היא תהליך ממושך ויקר. חלק גדול ממתקני האנרגיה הגרעינית בגרמניה הוקמו רק לפני שנים מעטות, והפעלתם תהיה כדאית ורווחית עוד זמן רב. סגירה לאלתר של כל הכורים תהיה לגרמניה הרפתקה פינאנסית, ולטענת מפיקי החשמל – היא תכה מכת־מוות את ענפי החשמל, אלא אם כן הממשלה תפצה את המפיקים. סגירה לאלתר של מתקנים גרעיניים מחייבת גם שימוש מוגבר בפחם, בנפט ובגאז להפקת חשמל. זה עשוי להגדיל את זיהום האוויר, טוענים מתנגדי הסגירה. ה„ירוקים" וחבריהם גורסים כי סגירה מיידית, או כמעט־מיידית, של הכורים היא אפשרית. בעיני הסוציאל־דמוקראטים סגירה מיידית אינה אלא אשליה, והם תומכים בסגירה הדרגתית.

מבחינה כמותית, סגירת הכורים במערב־גרמניה היא רק חצי־פתרון. שכן מדינות שכנות, בעיקר מזרח־גרמניה וצרפת, תלויות במידה רבה בתחנות־הכוח הגרעיניות־שלהן. עם זאת, אם גרמניה תחליט להחיל על אירופה מבולת־האטום, יצטרכו ידידותיה במערב־אירופה לפחות להקשיב לה.

כיוונה והכרעת היפוכה של מדיניות הגרעין האירופית תלויים במידה רבה בסיכויים שיחולו בטווח הרחוק בדעת הבוחרים. בטווח הקצר הגיבו הבוחרים בגרמניה תגובה ברורה. בחודש אפריל השנה, לפני אסון צ'רנוביל, הצהירו שישה אחוזים מהנשאלים בסקר דעת־קהל, כי ה„ירוקים" הם המפלגה העדיפה בעיניהם (אפילו לא בהכרח היו מצביעים בעדם כיום). במאי השנה, לאחר האסון הוכפל חלקם של אוהדי „הירוקים" בקרב הנשאלים והגיע ל־12 אחוזים. בד בבד הצטמצם מספר המצדדים בנוצרים הדמוקראטים ובנוצרים הסוציאליים. המסכימים לתוכני האנרגיה הגרעינית, מ־44 אחוז באפריל ל־39.1 אחוז במאי.

אופוזיציה כהרפתקאה יהודית

ז'אן וואלק, פולני קתולי, פעיל אופוזיציה, טוען כי ההתנגדות לאנטישמיות היא חלק מהשקפה דמוקרטית כללית

„ההרפתקאות היהודיות שלי החלו ב־1968", אומר ז'אן וואלק. וואלק עתונאי והיסטוריון של ספרות. השתתף – בהפגנות הסטודנטים נגד המשטר הפולני בשנת 1968 ומאז וממשיך בפעילות אופוזיציונית. זוהי, ללא כל ספק, הרפתקאה, אך מדוע יהודית? וואלק הוא לא יהודי. הוא פולני־קאתולי. שם משפחתו, בעל הצליל הגרמני, הינו ירושה מהמאה ה־18 כאשר מייסד המשפחה וואלק בפולין היגר לארץ זו משוויצריה.

וואלק הוא אחד מאותם הפולנים שחייהם קשורים קשר בל־יינתק בפעילות אופוזיציונית. באביב 1968 היה וואלק סטודנט בשנה שניה באוניברסיטת וארשה. היה פעיל בהפגנות נגד דיכוי חופש האמנות והיה חבר בוועד השביתה של הסטודנטים. המחאות דוכאו בכוח ברוטלי על־ידי משטרת פולין, והפעילים, ביניהם גם וואלק, נעצרו.

בשנת 1968 התחוללו בפולין לא רק הפגנות סטודנטים, אלא גם מסע אנטישמי שהתחולל ביוזמת המשטר הפולני לאחר מלחמת ששת הימים. במהלך מסע זה, פוטרו יהודים ממשרות במנגנון הממשלתי והמפלגתי. הטיהור נוהל תחת סיסמת ה„אנטי־ציונות", שתעמולני המשטר הטיחו לא רק ביהודים, אלא גם באופוזיציה הדמוקרטית. חלק ממנהיגי האופוזיציה אכן היו יהודים, אלא שכולם עסקו בעניינים פולניים גרידא מבלי לחשוב על המוצא הלאומי.

באשר לציונות – בפולין היה בקושי מי שידע מהי. הדבר היה נכון גם לגבי האופוזיציה. „רצנו לאנציקלופדיה כדי להסתכל מה משמעות הערך 'ציונות'", נזכר וואלק. גם תעמלני המשטר לא גילו בקיאות בנושא. באחת ההפגנות נגד היהודים והאופוזיציה שכונסו על־ידי השלטונות, הוצגה כרזה מעניינת ביותר מבחינה גיאוגרפית – שהוצגה אף על מסך הטלוויזיה – שתבע – „הציונים לסיאם", (זוניסקי דו סיאמו.) כאשר וואלק נעצר, שאל אותו קצין־החקירות: „למה אתה משרת את היהודים האלה?" כמו פעילים אחרים שנעצרו, שוחרר וואלק בקיץ 1968. החוויה המשותפת ליכדה את מתנגדי המשטר מ„דור 68" לקבוצה חברתית מיוחדת הממשיכה להוציא מתוכה מנהיגים אופוזיציונים. חרף הניגודים ועוצמת המשטר מול חולשת מתנגדיו, התפתח בפולין דו־קיום מסויים בין המשטר לאופוזיציה. המשטר מתנכל למתנגדיו, משליך אותם לעתים לכלא, אך עד כה נמנע מפעולה ברוטאלית די הצורך כדי לשים קץ לפעילות האופוזיציונית.

וואלק צבר נסיון עשיר בחיים על קו הגבול בין הגלות למחתרת. במחצית הראשונה של שנות השבעים כתב בשבועון הידוע „פוליטיקה" היוצא לאור בוארשה, שעבר באותן השנים שלב ליבראלי־יחסית. אחר־כך, עבר וואלק לכתיבה בפרסומי המחתרת. לאחר מרד הפועלים של 1976 שזיעזע את המשטר, השתתף וואלק בפעילות הוועד להגנת הפועלים, ק.או.אר., שהפך במהרה לגוף האופוזיציוני המוביל בפולין.

תכונה קבועה אחת, לפחות, נשמרה במשך שנים במדיניות המשטר בווארשה: תקיפת האופוזיציה בשל אופיה היהודי, כביכול.

וואלק מסרב למסור פרטים על פעילותו היום בנימוק האופייני: „תהיה זו האשמה עצמית".

השנים באופוזיציה חידדו את חושיו של וואלק באשר ליחסים בין פולנים ליהודים, כפי שאירע גם לפעילי אופוזיציה אחרים.

הדיכוי האלים של הפגנות הסטודנטים תחת דיגלה של אנטישמיות, הכה את דור המחאה בהלם. „בתחילה היינו תמימים וחשבנו שהמבצע המשטרתי, אי־הבנה ביסודו. מאוחר יותר הבנו איך הדברים קשורים זה בזה".

היום רואה וואלק את עדותו האנטישמיות של המשטר ה„סוציאליסטי" כהמשך ישיר לאנטישמיות הפולנית המסורתית כפי שעברה עד מלחמת העולם־השניה. עבור אינטלקטואלים פולניים של היום, ההיסטוריה של האנטישמיות הפולנית היא חלק של ההיסטוריה של ארצם, וידיעת התהליכים, אומר וואלק. ההתנגדות לאנטישמיות היא חלק מהשקפה דמוקרטית כללית.

וואלק מודע לכך שהמשטר משתמש גם היום ביהודים כשעיר לעזאזל האחראי, כביכול, למשבר הכלכלי והחברתי החמור הפוקד את פולין. עם זאת, הוא סבור, שהחברה הפולנית אינה עוד מושפעת בתעמולה אנטישמית, כפי שהושפעה בשנים עברו. ב־1968 הגיבו הפולנים בעוצמה וברוב להסתה האנטי־יהודית. תגובתם לאחר 1976 היתה בולטת הרבה פחות, ואילו היום היא חלשה ביותר, אומר וואלק. המשטר גרם לירידה זו על ידי שימוש מופרז באנטישמיות, על־ידי האוכלוסיה. אכן, הרגשות האנטי־יהודיים בפולין אינם ניתנים למחיקה תוך כמה שנים. יחד עם זאת יש להכיר – גם בתקופה שמדינת ישראל מהדקת את קשריה עם המשטר הפולני – שדווקא לאופוזיציה הדמוקרטית בפולין יש חלק חשוב במאבק נגד האנטישמיות.

דבר היום

תקדימים

אם תקום ועדת חקירה, אומר השר קצב, יהיה עליה לבדוק את „התריגים" מאז קום המדינה. אנו מתבקשים להבין מן הרמז הזה כי מר שמיר לא היה ראש הממשלה הראשון שאישר טיפול חריג במחבלים השבויים. אין אנו יודעים אם היו תקדימים לכך, אם לאו, אך לצורך הוויכוח אנחנו מוכנים להניח שאכן היו. אלא שדבר זה איננו רלוואנטי, כאשר הנושא שחקירתו הוטלה על המשטרה על־ידי היועץ המשפטי הקודם נוגעת לשיבוש הליכי משפט, וגם ועדת החקירה אמורה לדון בנושא זה.

אין תקדימים לשיבוש מתוכנן של הליכי המשפט בישראל בידי גורם ממשלתי, למסירת עדויות שקר, לתדרוך עדים והדחת עדים (לרבות על־ידי חבר בוועדה החוקרת), ואין תקדים לשיבוש הנסיונות לתיקון הדבר, בתחבולה אחרי תחבולה, תוך סילוף דמאגוגי של הנתון בוויכוח.

יש גם יש תקדים לחקירה, גם בוועדת חקירה וגם במשטרה, תוך שמירת החשאיות של סודות בטחוניים רגישים. אין זה נכון שהכל תמיד דולף. ההיפך הוא נכון, וההוכחות לכך רבות.

ואין תקדים לאחיזה כזאת של החבל בשני קצותיו – גם במניעת חקירה וגם בהידבקות אל הכסא. די להזכיר כי לפני יותר משלושים שנה, המדינה עוד צעירה ופגיעה הרבה יותר, כאשר התעוררה השאלה „מי נתן את ההוראה" והאם היה או לא היה אישור מיניסטריאלי לפעולה חריגה – ראשית דבר השר הממונה אולץ להתפטר. תומכי לבון התנגדו לוועדת חקירה, אך לבון הלך. מה שלא מנע מדוברי הליכוד לנסות ולזרות חול בעיניים.

אכסניית תורה

המספרים כשלעצמם מרהימים. בארבעה עשורים של קיומו ערך בית הספר לפעילי ההסתדרות 4812 סמינרים שבהם השתתפו 178,200 נשים וגברים, 6100 ימי עיון שבהם למדו 177,000 אנשים. אליהם מתווספים משתתפים בפעילויות אחרות, יחד 360,000 „בוגרים". אך לא רק בכמות מדובר, אלא במהות, ובכמה מישורים.

אחד מהם הוא סיפור שעל תוצאותיו ילמד גם שיתוף הפעולה עם האוניברסיטה הפתוחה. במסגרת זו הוכר בית הספר כמרכז לימודי של האוניברסיטה, וניתנה הכרה לתכנית האב לתואר בי.איי. למדעי החברה והרוח שהוכנה בבית הספר לפי הנחיות אקדמיות של האוניברסיטה הפתוחה. לא זו בלבד כי נתאפשר בכך חינוך גבוה לאנשים עובדים, אלא הוכח דבר נוסף: בעוד הסטודנטים בבית הספר הזה מהווים רק שלושה אחוזים מכלל הסטודנטים של האוניברסיטה הפתוחה, הרי בין מקבלי תואר בי.איי. הם מהווים 22 אחוז.

בית הספר לפעילי ההסתדרות איננו רואה את תפקידו רק בהקניית ידע בתחומי יהדות וציונות, כלכלה וחברה, אלא משלב בהם את ערכי היסוד של תנועת העבודה, באווירה המעודדת הזדהות. עם גידולה של ההסתדרות והגיוון של הרכב חבריה, פעילות זו הלכה וגברה בחשיבותה, והיא בעינה עומדת. על התמדתו ותרומתו ראוי בית הספר ביום חגו לברכה, לתודה, להוקרה – ולאיחולים לעשורים הבאים.

הקיסם והקורה אז ועתה

מאת חגי אשד

מי היה מאמין שיצחק זמיר מתגייס לשירות ראש הממשלה ו„הורס את כל בניין הטענות המפוקפקות של היועץ המשפטי"? עכשיו הוא מטיף מוסר לאחרים

עוד נגיע אל יצחק זמיר ואל חבריו המשפטנים ואל כל התובעים ועדת חקירה משפטית יהי מה, אבל נפתח במחלקת התעמולה של הטלוויזיה הישראלית. זה שייך לנושא. ביום חמישי בערב היא היכתה שוב. פעמיים בערב אחד. פעם היא היכתה כ"י, הקטן, מפיו של מאיר שלו, ומיד אחר־כך, במישדר חדשות, בפיו של מנשה רז, היא היכתה בראש הממשלה שמעון פרס. פתאום, ממש לפני חצות, התגלה למחלקת התעמולה מאמר שכתב שמעון פרס לפני עשרים שנה. הוא שלל אז את פעולתה של ועדת שרים במקום ועדת־חקירה משפטית. מה זה שייך לפרשת השב"כ וספיחיה? מי תובע היום למנות ועדת שרים במקום ועדה משפטית? אז, בפרשת לבון, זה היה סלע המחלוקת. אלא שכורים ועמי ארצות אלה, המועסקים על־ידי הטלוויזיה שלנו, אפילו שיעורי־בית אינם יודעים להכין.

כך גם ציטטו מתוך ספרי „מי נתן את ההוראה", שנסב על מאבקו הצודק של דוד בן־גוריון לטיהור שמו על־ידי ועדת־חקירה משפטית דווקא. היה זה לאחר שוועדת שרים פעלה כוועדה של שוטרים ושופטים גם יחד, תוך פגיעה חמורה בכללי הצדק הטבעי (ועוד נזכיר אותם). אותה ועדה הכתימה את שמו של דוד בן־גוריון, במשתמע, ושללה ממנו את הזכות לערער על הפגיעה בו. למאבק הצודק ההוא נגד העוול שנעשה לבן־גוריון התגייסתי בכל לבי. מה הדמיון בינו לבין הפרשה הזו? מי מציע היום ששרים יחקרו אותה? אין שום דמיון ואין שום פרט לדמיון בשם, „ועדת־חקירה משפטית".

על אחת כמה וכמה שגם התוכן שמסתתר מאחרי אותו שם השתנה לגמרי במשך עשרים השנים שחלפו מאז. הנסיון המצטבר של ועדות־החקירה האחרונות מחייב להפיק לקחים ולשאול כמה שאלות: אולי לא לילד הזה התפללנו? אולי הגולם המשפטי הזה קם על הממשלה והכנסת שיצרו אותו? אולי הוא מחליש את שלטון החוק במקום לחזק אותו? מה עוד שהנסיון המצטבר הזה מצמיח עוד ועוד שאלות, ומעורר ספק לגבי יכולתה של ועדת־חקירה להגיע לחקר האמת בנושאים שהיא בודקת. וועדות־החקירה השונות לא שמו קץ לוויכוח. העובדות נשארו שנויות במחלוקת גם לאחר פרסום המסקנות.

גם הטענה שאין הדלפות מדיוני ועדת־חקירה איננה נכונה. תמיד נמצאת דרך לעקוף את איסורי הפרסום על־ידי רמזים שקופים. כך היה בפרשת לבון, כשהצנזורה היתה צנזורה ובכל־זאת – העתונות פרסמה הכל על „האדם השלישי" ועל „הקצין הבכיר" ועל זיופי מסמכים והדחה לעדות שקר וקפיצה על העגלה. וכל זה בלי לנקוב בשמות – דבר שרק הוסיף נופך של ארסיות לכל הפרשה. כך יהיה גם הפעם. הכל יודלף ברמזים שקופים. כפי שדברים רבים מאוד מודלפים מדיוני הקבינט. ולמה דורשים חברי הקבינט לדעת את כל הסודות הכמוסים של השב"כ, לרבות הפרשה האחרונה? האם אפשר לסמוך על כולם שלא ידליפו? בשום מדינה דמוקראטית אין חברי קבינט יודעים את כל סודותיהם של השירותים החשאיים. זה סוד גם בפניהם, וכשיש תקלות ויש חקירות – הן מתנהלות בדיונים פנימיים וסגורים ביותר. בלי ידיעת השרים.

ואצלנו פתאום כולם מתייצבים כאיש אחד למען העקרון המקודש של מינוי ועדת־חקירה משפטית. אפשר לחשוב שכולם כאחד היו מוכנים ליהרג למען העקרון הזה כל ימי חייהם. אפשר לחשוב שכל אלה שתובעים עכשיו להקים ועדת־חקירה משפטית על פרשת השב"כ וספיחיה, נלחמו שכם אחד גם למען מאבקו הצודק של בן־גוריון. אפשר לחשוב שכולם היו שם. ממש „אלטלנה" של מפא"י. עמוס עוז היה שם ושלום רוזנפלד, פרופסור אמנון רובינשטיין ופרופ' שמואל אטינגר וכמובן פרופסור יצחק זמיר. כל יוצאי „אלטלנה" החדשה. האומנם?

פרופסור רובינשטיין התחיל את הקאריירה העתונאית שלו ב„הארץ" בסידרת מאמרים נגד תביעת בן־גוריון למינוי ועדת חקירה משפטית. אז הוא היה נגד. ואילו פרופסור יצחק זמיר מילא בפרשה ההיא תפקיד הרבה יותר מעניין.

יצחק זמיר היה אז עורך־דין ומורה למשפט מינהלי בפאקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית בירושלים. הוא נשלף מאלמוניותו על־ידי ח"כ פנחס רוזן, על דעת ראש הממשלה ושר הבטחון, לוי אשכול, שאף הורה להעביר לעיונו של יצחק זמיר חומר סודי על „הפרשה". וכל־כך למה? על מנת שיצחק זמיר, עורך־הדין הפרטי, יספק לראש הממשלה צידוק משפטי לפסילת חוות־הדעת של היועץ המשפטי לממשלה והמלצות שר המשפטים, וזאת כאשר שניהם כיהנו בתפקידיהם וכאשר המערכה הפוליטית סביבם היתה בשיאה. היועץ המשפטי היה אז משה בן־זאב, ושר המשפטים – ד"ר דב יוסף.

מי שלא מאמין שיצחק זמיר מילא את התפקיד הזה של קעקוע חוות־הדעת של היועץ המשפטי בשירותו של ראש הממשלה, שיעיין ב„חוות־דעת משפטית על הפרשה", שיצחק זמיר חיבר אז. וכך כותב עליה ח"כ פנחס רוזן בהקדמה:

„עיון בחיבורו של ד"ר זמיר ישכנע את הקורא, כי הביקורת של היועץ המשפטי לממשלה על ועדת השבעה (ועדת השרים) לא היה לה כלל על מה שתסמוך וכי היתה בלתי־שקולה ופזיזה". ועוד: „ד"ר זמיר הורס במסקנותיו את כל בניין טענותיו המפוקפקות אשר היועץ המשפטי אימץ לעצמו...". זה מה שעשה יצחק זמיר לפי עדותו של פנחס רוזן. והיום יש ליצחק זמיר פתחון פה כנגד אמנון גולדנברג ורם כספי.

היום יש לו דעה אחרת לגמרי, לא רק על המעשה החמור שהוא עצמו עשה אז, אלא אפילו על מעשים הרבה יותר קלים. כאשר נפוצה השמועה ששר המשפטים יצחק מודעי יתייעץ עם עו"ד אמנון גולדנברג, אמר יצחק זמיר:

„אי־אפשר להשלים עם כך שרשות ציבורית כלשהי, שדעתה אינה נוחה מחוות־הדעת של היועץ המשפטי, תלך לבקש חוות־דעת מבחוץ, כדי לסתור אותה. זוהי ראשית הדרך לסיום שלטון החוק". אין הגדרה טובה יותר למה שיצחק זמיר עצמו

(המשך בעמ' 6)

בעין הסערה

מאת יותם

לא היינו שם. לא היינו שם. לא היינו באוטובוס הבלהות כנוסעים. לא היינו סביבו כמושיעים וכמחלצים. לא עמדנו פנים־אל־פנים עם מי שמבקש לחסלנו. לא טעמנו טעם העימות־המישיר־מבט עם המוות. לא הועמדנו בפני הכורח להחליט בשבריר־השנייה אם אמנם המרצח העומד מולנו, או הצועד לימיננו, הוא בחזקת „הבא להרגך" ולכן מוצדק וחובה „להשכים להרגו", או שמא נסוג פתאום מכוונתו המקורית והוא בחזקת דובר־שלום ודהום.

ויען כי לא נבחנו במיבחן־האימים הזה – לא נשים עצמנו שופטים על מי ש„השכימו להרגו", אם אמנם השכימו להרגו. לא נגלגל עיניים צדקניות לומר למי שהיה נתון בעין־הסערה איך חייב היה לנהוג ברגעים הקריטיים האלה של קרב ובלהה – וסכנת־מוות.

לא היינו שם. לא ראינו את המוות פנים־אל־פנים ולא נרון חברים שלא הגענו למקומם. הכרעת העט – בשעת חיבור מאמר לעתון – אם לכתוב כך או לכתוב אחרת, כאשר העימות המסוכן והממשי ביותר של הכותב הוא עימות עם הנייר, הכרעה זו בוודאי קלה יותר מהכרעת אדם סער־חושים, כאשר העימות הממשי שלו הוא עם המוות, כפשוטו. וכל זאת בשעה שבמעמקי זכרונו מרחפות תמונות מרצח־מעלות ומן הטבח בכביש החוף. לא היינו שם.

לא נאמר איפוא בשלות הנינוחות שליד המכתבה מה צריך ומה לא צריך היה לעשות המציל בפרוזדור־הזמן הקריטית מול מערבולת האש והדם ומול חזית הסכנות העלומות, שאולי רוחשות סביבו.

ואין צורך להסביר לנו חומרת הדיבר החמישי, הצו העליון, החל על כל הברוא בצלם, והוא יסוד־היסודות של קיום אדם וחברה.

עד כאן – ככל שהדברים אמורים במצבי־אימה, שבהם מתערפלות נורמות־החיים־והמוסר המקובלות. שהרי אפשר לצורך הבדיקה לשחזר פרטי המצב ותנאיו הטכניים־פיסיים, אך בשום פנים אי־אפשר לשחזר את הסיטואציה הנפשית של מי שהיה נתון במערבולת הקרב, ההצלה והסכנות הסמויות.

זה לגבי האירוע הטראגי עצמו, נסיבותיו ומעמד המעורבים בו בעת התרחשותו.

■

משם ואילך – דין אחד לכולנו. ואולם בכל אשר אירע לאחר הכפתה הזאת, דין המעורבים בהמשך ההתפתחויות כדין כל אחד מאתנו ובחינת התנהגותם – הנכונה או השגויה – נתונה לקריטריונים רגילים, שבהם אנו בוחנים התנהגותו של כל אדם וטעמה המוסרי. ויש לומר בלי גמגום, כי מה שנתרחש לאחר האירוע באזן־יונים – החל מן ההטעייה בוועדות־הבדיקה ועד הפינאלה בליל־השימורים של הנהגת העם – מעלה סומק וחלחלה גם יחד. אדם עשוי להגיע למסקנות עגומות על כוח־השיפוט והגיונה מרחיק־הראות של הנהגת עמו, אם הדבר הנבון והמבריק ביותר שהיא מסוגלת להוליד אחרי שקלא־וטריא מתמשכים עד אור הבוקר הוא הנפל התבוני, הציבורי והמוסרי שהולידה בליל־ההליכה אל הנשיא – ובנוה הולכים. איננו זוכרים אימתי נתקיימה בישראל באופן בוטה כל כך הגדרת הנביא: „ואבדה חכמת חכמיו ובינת נבוניו תסתתר" כפי שנתקיימה באותו לילה במועצות השלטון בירושלים.

אך נלך לפי סדר־הדברים ואולי נשוב, לעת חתימה, גם אל ליל־שימורים זה.

■

שורש כל הרעה: ההחלטה לכזב. ובכן, קודם כל: ההחלטה לכזב.

אם אמנם נהרגו המחבלים לאחר שחדלו להוות סכנה מוחשית ותלויה לסביבתם – הדבר הנכון ביותר שאדם, בשיעור קומתו, ובשיעור הגיונותו המוכחת לנו, של ראש שירותי הבטחון, צריך היה לעשותו הוא לקום ולומר: אני האחראי. אולי לא אני בלבד. אבל, כמוקד הפיקוד וההכרעה הסופית, אני האחראי. אני ולא אחר. זאת חייב היה לעשות כבר בתחקיר ראשון לפני הוועדה – הפנימית, הישראלית – הראשונה, ועדה שבראשה עמד האלוף מאיר זורע, מטהורי־הלב בצבא ישראל, מי שנתן רוב שנות חייו לבטחונה והקריב שני בניו על מזבחו. חובתו של ראש שירותי־הבטחון – על פי הנורמות שבהן הוא עצמו חי ופיקד כל הימים – היתה להתייצב לפני הוועדה במלוא שיעור־קומתו הסמכותית והמוסרית, ולומר: אנחנו הרגנו אותם. בשיקולנו שלנו עשינו זאת. בשיקול החרדה והאימים ובמצפון־לבנו כפי שהדריך אותנו – אולי בטעות? – בשעה נוראה זו. זאת האמת – והדבר נתון בעתה לשיפוטכם. מה שנאמר לעולם החיצון – האורב לכל מעידה קלה שלנו הוא – מטבע הכורח להגן על נתיבי־הפעולה העלומים של השירות – עניין אחר. ואולם לכם, חברי־בוחנים בשם ישראל, בשם העם והנהגתו, הנה האמת – כבורכבותה. עמד לנו הכוח, לפי מה שראינו כבר מצפוננו, לעשות אשר עשינו בפסק־הדמדומים שבין סכנת־המוות ובין ההיחלצות ממנה. הנה עומד לנו גם אומץ־לבנו לומר לכם – ואנו בשר מבשרכם – את האמת כמות־שהיא. שהרי כולנו יחד משייטים יום־יום בספינת־הסכנות הזאת. הכל, איפוא, למשפטכם.

אם מעיב משהו את דמותו של ראש־השירותים – ששמו העלום יצא לתהילה בצד מוסר הפיקוד וחכמתו כמו מצד תעוזת־הביצוע – זוהי אי־התייצבותו הגלויה, הלא־מתפתלת והחד־משמעית לפני גוף־חוקר פנימי של ישראל. ממנו נכון היה לצפות כי יקיים, בכללו, מאמר המשורר: „גם בבעתה, באש, בדם / היה אתה, היה אדם".

מכאן, מן המעידה העוברית הזאת, של ראש השירות, כל החטאים – לא־עוד המעידות – האחרים: חטא המרמה, חטא בידוי הראיות, חטא ההדחה לשקר, ונקלה מכל: הפשע הכבד של הנסיון לגלגל את האשם על כתפי החף.

■

האפשרות שיואשם דווקא החף מפשע. האפשרות – הלא־היפותטית כלל – שכתוצאה מקנוניה בין דרגים מדיניים ומיבצעיים יוטל האשם על אדם חף מפשע, מעוררת חלחלה. עצם האפשרות שכתוצאה מעדות־שקר עלול היה גם היועץ המשפטי להשתכנע באשמתו – המרומה – של אדם נקי מחטא, מעיד לאיזה עיוות משפט עלולה להוליך תחבולת־רמיה – כביכול, קלה – אחת. ההכשלה וביזוי מחושב של יועץ־משפטי בר־לבב היא מסוג הנבלות המוסריות השכיחות במשטרים אחרים, שאנו קוראים עליהן, תוך זעזוע, בספרים.

מי שסבור כי גם נבלה כזאת ראוי – ואפשר – להביא לקבורת־חמור מטעמים של בטחון ישראל, אינו ראוי כלל להעלות את הצירוף „בטחון ישראל" במשמעות חוסנה האמיתי – המוסרי, לא פחות מן הפיסי – על דל שפתיו. מי שסבור כי בקופת־תולעים כזאת אפשר לחזור ולטפס בגרם־המנהיגות של העם המרומה והרדוף הזה – ילך ויבדוק תחילה את כוח־שיפוטו לא כמנהיג, אלא כבן־תמותה; כאדם הנחשב, כידוע, כמותר ממי שנחשב.

■

הרוטאציה איננה „ציווי החלטי" של המוסר האנושי. המושג „רוטאציה", ככל שזכור לנו, אינו נמנה עם ערכי המוסר ההחלטי, ערכי „האימפרטיב הקטיגורי" של קאנט, למשל. זהו מושג חוזי־טכני בין שליחי מפלגות, תנאי־בתנאים שעל פיהם הוסכם על פעילות משותפת לזמן מוגבל, מעין „מודוס אופרנדי" לשיתוף פעולה בין כוחות שונים, פעמים – מנוגדים. חובת השמירה על הסכם כזה אף היא, כמובן, מן הנורמות של חברה מתוקנת.

אף על פי כן, הנסיון לעשות נושא זה קנה־מידה מכריע לבחינת עיוותים חברתיים ומוסריים אחרים – מהם ערכים מוחלטים – ההתחסדות שבו מתחרה רק עם קהותו. הנוסחה המתחסדת היא: אם חקר האמת וגילויי כזבם של מנהיגים עלול לסכן את בואו של אותו מנהיג אל פסגת השלטון – יחלחל לו הכזב, ירקב ויאכל מוסדי־חברה־ושלטון ובלבד שהצעצוע הזה – שרביט המושל – לא יישמט מידי מי שהובטח לו. ואימתי יישמט? – דווקא בשעה שמלאו ימי כיסופיו והשרביט הוא כמעט בטווח־מגע „הושט ידך וגע בו".

עוד לא נשמע כהבל ההגיוני והמוסרי הזה. שהרי, ממה נפשך: אם בחינת מעורבותו של יצחק שמיר תעלה כי אין לו חלק ונחלה ברקימת הכזב המתוכן והמשחית הזה, בייזומו או בעידודו – יבוא נא אל חוף הרוטאציה הנכסף כשהוא „צח (בכל מקרה: לאראזים) ודגול מרבבה" וינהיגנו אל מחוז־חפצו המדיני והחברתי, אף כי אין זה בשום־פנים מחוז־החפץ של כותב הטורים.

ואולם אם יתברר, כי היתה ליצחק שמיר מעורבות ישירה – ואולי אפילו מנחה ומדריכה – ברקימת הכזב־המשולש הזה (לפני ועדת זורע, לפני ועדת בלטמן ולפני בית־הדין הפנימי של שירותי־הבטחון בראשות שופט מחוזי) – יהיו כל הבריתות והרוטאציות כפרת הנבלה המשוודת הזאת, שבדרך גם לא הספיקה להביא גם להפללתו של אדם חף מחטא. כלום בשל ההבל הטכני הזה, הקרוי „רוטאציה", נושיב על כס ראש ממשלת ישראל אדם המחנך עמו וקברניטיו למרמה? האם גם האמת, כערך עליון, כציווי החלטי בפירוש, גם היא עבד לברית של פלגים פוליטיים? והיינו רוצים לשאול דווקא את חבר הכנסת משה ארנס – מן האצילים וישרי־הדרך במחנה שאנו יריבים לו – האם הצו „אלהים לשלטון בתרתגר", שאימצה לעצמה התנועה הרביזיוניסטית בזמנה, עדיף גם בעיניו על אזהרת הנביא „עמי מאשריך מתעים ודרך ארחותיך בלעו"?

שלטון הונאה, שלטון רמייה ובלבד – שלטון?

■

גילויי הכזב מסוכנים שבעתיים מגילויי האמת. ועדות־חקירה הפכו למנה מסורתית בתפריט הלאומי – הפוליטי והחברתי – של ישראל. אילו ביקשנו ללכת בעקבות יובנליס הרומי, היינו מאפיינים את מאוויי־העם בישראל בימינו בנוסחה: „לחם וועדות חקירה". זוהי הקלסיקה של המחאה הציבורית בימינו, שרצונכם היא גם לכבודה של האומה גם לבושתה.

לכבודה – על שאינה נרתעת מלהידרש לתראפיה זו, שהיא כזעזוע־חשמלי לעצביה; לבושתה – כי היא נאלצת להזדקק לתראפיה זו לעתים קרובות כל־כך. מי שמצפה לקבל תכשיר אנטיביוטי לעתים סמוכות, סימן שמחלחל בו איזה זיהום כרוני הראוי מצד עצמו למעקב שיטתי ומעמיק – כמעט אמרנו: לוועדת חקירה.

אף על פי כן, אין מפלט מן התכשיר הזה גם הפעם. אולי היו, בשלבים מוקדמים יותר, דרכים אחרות להביא מזעקה מוסרית וממלכתית זו לכלל תפוגה, אפשר והחמצנו, אפשר לא החמצנו – אבל אין הן קיימות עוד. עתה לא תירגע עוד הרוח ולא יירגעו עוד העצבים אלא בדרך זו.

■

צופר הכבאים מפחיד פחות מלשונות־האש. ואין מה לחשוש. לא יתגלו שום סודות. מי שהביא את הכזב לדרגה כזו של פיתול ופריצה בלתי־מרוסנת אל יבהיל אותנו בסכנת הגילויים בחשיפת האמת. שהרי הדבר שאינו יודע רסן הוא הכזב. רק הוא הדוהר בלי מתג ובלי מרדע. האמת, לעומת זאת, שתוכה רצוף אחריות, יודעת היטב גם את רסנה. מכל מקום: מי שנאמן עלינו בגילוי האמת, נאמן לנו איפוא גם בשמירת סודה. ואילו מי שנבהל מצופרי הכבאים יותר משהוא נבהל מלשונות־האש ידאג נא מראש שלא להבעיר דליקות, כל שכן: לא ללבותן. הצופר לעולם אינו מסוכן מן האש והמכבים לעולם אינם מפחידים יותר מן המלבים.

ואולם אם כל כך גדולה – בדיעבד – החרדה על עצבי העם, רק דבר אחד יכול לחסוך לנו טלטלה זו: התפטרותו המיידית האמיצה של „הדרג המדיני" בדמות ראש־הממשלה דאז, שהיה מעורב, כנראה, במארג־הכזבים המחפיר הזה.

רק, מעשה נחרץ ומצופה זה יכול לחסוך את המשך העבירה בפרשה מדכאה זו בימים שבהם „בחוץ ישער אויב".

■

(המשך בעמ' 6)

בעקבות סרטו של קלוד לנצמן „שואה" (ב) / עמוס עוז

עצבי־אלוהות חזקים ואירוניה גרמנית אמיתית

זה ארבעים שנה משננים לנו כי את רצח יהודי אירופה „אפשר להסביר אבל אי־אפשר לתפוס": אי־אפשר לתפוס – מפני שמי שלא היה שם, אינו מסוגל וכו'. אפשר להסביר – מפני שיש „הקשר" ומפני שיש „משמעות". ואכן מסבירים גם מסבירים: מסארטר עד פרידלנדר, מחנה ארנדט עד ויקטור פראנקל, מאלי ויזל עד מנחם בגין. מסבירים על־פי קונצפט מארקסיסטי או בהקשר תיאולוגי, מסבירים את המשמעות הרעיונית ואת הרקע הפוליטי, מסבירים בכלים היסטוריוזופיים ובמתודות פסיכואנאליטיות ומה לא.

קלוד לנצמן אומר לנו את ההיפך הגמור:
אין טעם להסביר אבל הפעם הבה ננסה דווקא לתפוס.

ולתפוס דרך פרטי־הפרטים: מה היתה השעה? היכן הניחו את הבגדים ואת הנעלים? כמה קר היה? מה צבע משאיות־המוות? כמה דקות מן הרציף ועד המשרפה? מי שילם בעד ההסעים? איך העמיסו ואיך פרקו? מה בדיוק עשו בעצמות־הירך הכבדות שאינן נאכלות בשריפה רגילה?

★

פרטי־הפרטים הם המעניקים ליצירתו של לנצמן מימד טולסטויאני, ג'יימס־ג'ויסי, פרוסטיאני. הסרט „שואה" קרוב ל„מלחמה ושלום", ובדרך אחרת הוא קרוב ל„יוליסס" ול„חיפוש הזמן האבוד". זהו מפעל־זכרון השואף שאיפה אידיאלית לתעד את הכל: כל שבריר־שניה כפול ארבע שנים, כפול שישה מיליון. וכבר אמרנו: אובססיה של פירוט. אידיאלית, זהו סרט בלי קץ. סרט שהקרנתו חותרת להימשך אלף שנה ויותר. לנצמן, כך מספרים, צילם כשלוש־מאות וחמישים שעות, אשר מביניהן הראה לנו פחות מעשר. בעקרון, צריך הסרט הזה להימשך עד סוף כל הזמנים.

★

„אני אדם, אבל אתה – אלוהים ולך דמיון יוצר,
ודאי היית במעמדם של עדריך
באושוויץ ומאיידאנק,
בבלז'ץ וטרבלינקי,
בפונאר ובברגן־בלזן
אתה יודע לתאר מחזה זה בכל תג בכל אוי בכל מבט.
לך דמיון, לך עצבי־אלוהות חזקים – – –"
(אורי צבי גרינברג, „רחובות הנהר").

★

לנו אין „עצבי־אלוהות חזקים". לא נצפה בהקרנה של, נאמר, שש שעות ביום במשך חמישים שנה. נסיונו של לנצמן נידון איפוא לכשלון באותו מובן שבו מתנפצים מאמצי טולסטוי וג'ויס ופרוסט אל מגבלת „הזמן האנושי". אי־אפשר לתעד הכל. אי־אפשר „לתאר את המחזה בכל תג בכל אוי בכל מבט". אבל זהו כיוון מאמציו של לנצמן. זו דרכו לתפוס את „הבלתי־נתפס".

★

אילו הוציא אדולף היטלר פקודה נחרצת לחסל את כל חיות־הבית וחיות־המשק בכל רחבי הרייך השלישי, כלבים וחתולים ותוכיים ודגי־אקוואריום, סוסים, פרות, עזים, כבשים וחזירים – יש להניח שבגרמניה ובשטחי־הכיבוש שלה היה פורץ לכל הפחות מרי אזרחי. אדם קרוב אצל כלבו וחתולו, והיה מנסה להחביאו לפחות עד יעבור זעם. חיסול סוסים, פרות וחזירים היה מקומם מיליוני אנשים, אשר מטה־לחמם היה בסכנה, שלא לדבר על הנזק הוודאי למאמץ המלחמתי. שלא לדבר על כך שכל אחד היה מבין שמי שהוציא את הפקודה אינו שפוי בדעתו. אבל אין טעם בהרהור הזה: יהודי אינו חתול ולא חזיר. ב„מחלקה היהודית של המשרד לבטחון־הרייך", ברלין, רחוב קורפירסטן 116, ישבו אדולף אייכמן ועוזריו ואירגנו את הוצאתם של שישה מיליון בני־אדם על־פי הוראה כללית ומעורפלת, במכתב שיצא ממשרדו של הרמאן גרינג ונחת על שולחנו של היינריך הימלר („להתקדם בהגשמת הפתרון הסופי של השאלה היהודית"). המבצע הענקי התממש בלי שעלה למשלם־המיסים הגרמני אף פרוטה אחת: לפי דברי ההיסטוריון ראול הילברג, המעיד בסרט, רכש הגסטאפו כרטיסי־נסיעה קבוצתיים, בהנחה (ילדים – בחצי המחיר) מאת רשות מסילות־הברזל של הרייך. הכרטיסים שולמו בכסף יהודי שהוחרם – הגסטאפו מחשבונות־הבנק היהודיים. את המסילות המיוחדות ואת המחנות והצריפים וחדרי־ההתפשטות ותאי־הגאזים והמשרפות בנו עובדי־כפיה יהודים. „פס־הייצור" עצמו הופעל בידי קומץ גרמנים, מתוגברים ביחידות־משמר ליטאיות ואוקראיניות. כמעט כל „המלאכה" נעשתה בידי „כוחות־משימה" יהודים. ומפאריס עד ביאליסטוק ומאמסטרדאם עד סאלוניקי צפתה אירופה הנוצרית בהיעלמות היהודים – והחרישה.

כמה איכרים פולנים בסרטו של לנצמן מיטיבים להסביר את הדומיה הזאת יותר מן הוגים בעלי התיאוריות: הם, היהודים, ידעו תמיד שזה יבוא. שיום אחד זה מוכרח לקרות להם. וגם אנחנו ידענו שזה מוכרח לבוא. והם בליבם ידעו גם שזה מגיע להם. וגם אנחנו ידענו שזה מגיע להם, כי הם היו עשירים כולם, ומאוד מאוד לא־ישרים, וריח רע נדף מהם תמיד, והם לא היו פולנים, אבל כל פולין היתה בידים שלהם, הם ניצלו את פולין וגם הסגירו את יזוס כריסטוס לצליבה ועוד התחייבו לפני פילאטוס כי דמו יהיה על ראשם ועל ראש הילדים שלהם. אז מה הפלא שזה קרה, הם לא היו כל־כך מופתעים, וגם אנחנו לא? אבל בכל־זאת קצת חבל עליהם. אפילו יזוס לא רצה נקמה כזאת. היה הרבה יותר טוב אם במקום זה הם כולם היו הולכים לפלשתינה וגמרנו.

המשפט האחרון הוא, למרבה הפאראדוקס, למרבה האימה, מעין קונסנזוס ציוני של כל הסרט: היה יותר טוב אילו במקום זה הם כולם היו הולכים לפלשתינה וגמרנו.

המרואיינים־הניצולים, הכפריים הפולנים מחלמנו, הרוצחים הנאצים שבסרט, כמעט כל הדמויות, אולי גם קלוד לנצמן עצמו, היו ככל הנראה חותמים על המשפט הפולני הזה.

אבל לנצמן חי בפאריס והיהודים שאותם ריאיין – רובם פזורים משווייץ ועד ניו־יורק. עובדה.

★

תמונה ראשונה: שמעון סרבניק, „הזמיר מחלמנו", חוזר אל אתר־ההשמדה. איכר פולני משיט אותו בדוגית קטנה על־פני הנחל היפהפה, ושמעון שט ושר. הוא ניצל בעיקר בזכות קולו הערב: בהיותו כבן שלוש־עשרה, אחרי גטו לודז', אחרי מות הוריו, הובא לכאן כדי לשרת את האדונים בעבודה ובזמירות. נראה ששמעון זה היה נער מתוק באופן לא־רגיל: גם הפולנים הקשישים של חלמנו, גם רעיית המורה הגרמני־הנאצי המקומי, זוכרים היטב את קסם שירתו בפולנית ובגרמנית וכולם מביעים שמחה גדולה על כך שהילד הנחמד ניצל ממוות. אנשי הגסטאפו נהגו בו, כנראה, כבקמע או כבצעצוע של היחידה: את רגליו כבלו בשלשלת־ברזל, והוא למד לקפץ ברגלים קשורות ולשיר להם משירי־הקיטש הרגשניים של מחוזות־הולדתם, כדי לשכך את הנוסטאלגיה וכדי להקל את יסורי געגועיהם הביתה.

„שקט כאן", הוא אומר. „תמיד היה שקט כאן. גם כששרפו אלפי יהודים כל יום היתה שלווה כאן". הלהבות, הוא מספר, הגיעו „צום הימל" (עד השמים), אבל הכל היה שקט. אף אחד לא צעק כאן.

לנצמן, מראיין חסר־רחמים, מבקש משמעון סרבניק לשיר מן השירים ההם. ושמעון שר בתוך הנוף הפולני. קול־הטנור שלו עדיין ערב מאוד, והכפריים נעצרים להאזין. הכפריים, השוכנים עכשיו בבתי היהודים לשעבר.

„עכשיו דומיה בכל שטח המוות הזה
ונוגה ונוגה הרון ציפרים וסטגניות.
עיירות עיירות על נהרות ויערות.
ערים במישור גדולות לצלב... איואן וסטפאן
יושבי בתינו שם – – –"
(אורי צבי גרינברג, „רחובות הנהר").

★

מרדכי פודחלבניק הוא הניצול השני מחלמנו. „לא טוב לי לדבר על זה", הוא אומר בחיוך. לנצמן כדרכו לוחץ. מבקש פרטים. מספרים. מקומות. שיטות. עובדות. איך הרגו. איפה הרגו. איך סילקו את הגופות. ופודחלבניק, אף ש„לא טוב לו לדבר על זה", פותח ומספר בפרטות, בלי לאסוף את חיוכו. „תשאלי אותו", מבקש לנצמן מן המתורגמנית, „למה הוא מחייך כל הזמן". והאיש, כיהודי מסיפור של שלום־עליכם, מחייך ומשיב בשאלה על שאלה: „ומה הוא רוצה? שאבכה?" ואחרי הרהור קצר הוא מוסיף: „אתה חי – אז יותר טוב לך שתחייך במקום לבכות".

★

מוטקה זיידל לא נסע עם לנצמן לפולין. הוא מתראיין ביער בן־שמן במקום ביערות פונאר („זה די דומה כאן. רק שבפונאר לא היו אבנים. וחוץ מזה, היער הליטאי הרבה יותר סמיך מהיער הזה בישראל").

„איך אתה הגבת", מתעקש לנצמן, „כשראית את הגופות הראשונות?"

„בכיתי, אלא מה? ביום השלישי לחפירה חפרתי מן הבור את גופות בני משפחתי. אז ביקשתי מהגרמנים להיקבר איתם. אבל הגרמנים אמרו שאני עוד מספיק חזק בשביל לעבוד".

לנצמן: „היה קר שם?"
זיידל: „היה קר מאוד".

את השאלה הזאת ואת התשובה הזאת נשמע עוד פעמים רבות מאוד בהמשך הסרט. גם איש האס. אס. יסכים בלי סייג: „כן אדוני. היה לנו קר מאוד. ליהודים המסכנים, שהיו ערומים לגמרי, יכול להיות שהיה אפילו עוד יותר קר. אבל אולי הם התחממו בקרונות, בנסיעה, כי היה צפוף וזה נתן להם קצת חום־גוף. קשה לדעת".

בווילנה, ביער פונאר, בתחילה, לא שרפו גופות אלא קברו בקברים המוניים. וזה היה לא טוב וגם בנקודה זו מסכים אחד המרואיינים הנאצים: הקברים היו שסתיים, ומן הגאזים שנפלטו מהגופות המתנפחות האדמה התקמרה ונבקעה, יצא הרבה סרחון, „שרעקליך, זער שרעקליך", היתה גם סכנת מגיפות. צריך היה למצוא שיטה אחרת.

„קברו אותם", אומר יצחק דוגין מווילנה, „כמו סרדינים בקופסה. הכניסו באדמה בפונאר את כל יהודי וילנה והסביבה. תשעים־אלף בסך־הכל. אבל ב־1 בינואר 1944 קיבלנו פקודה ממפקד הגסטאפו בווילנה לפתוח את כל הבורות ולהוציא ולשרוף את הגופות, ככה שלא יישאר שום סימן. נתנו לנו תכניות: להתחיל מהתחלה, לפתוח קודם את הבורות הכי ישנים. מתי שהגענו לבור האחרון אז בגלל הקור המתים שמה עוד היו טריים ובמצב טוב מאוד. בבור האחרון חפרתי את כל המשפחה שלי: אמא ושלוש אחיות וילדיהן. הם היו רק ארבעה חודשים באדמה, ובגלל הקור לא התקלקלו. הכרתי אותם לפי הפנים, לפי הבגדים גם כן. בבור הזה היו עשרים־וארבעה אלף איש. מה שהיית חופר יותר עמוק היית רואה שהגופות לחוצות כמו פלאסה. הייתי לוקח גוף וזה היה תיכף מתפורר לגמרי. בהתחלה לא הרשו לנו לעבוד עם כלים. אמרו לנו: תתרגלו לעשות הכל בידים. אם בכינו – הרביצו מכות־רצח במקלות. גם לא הירשו לנו להגיד גופות, קרבנות, הכריחו אותנו להשתמש במילים ‚פיגורן' או ‚דרק' או ‚שמאטעס'. מי שאמר ‚קרבנות' – קיבל מכות־רצח. היינו צריכים לשרוף כל ה‚פיגורן' האלה ככה שלא יישאר זכר".

★

גם ביער סוביבור נעשו מאמצים למחוק את העקבות. לא להשאיר זכר. גם בטרבלינקה, לאחר סגירת המחנה ב־1943, כך מספר עד פולני, טרחו הגרמנים לנטוע אורנים „בני חמש שנים", כך שב־1944 כבר אי־אפשר היה לראות סימן למה שהיה.

לנצמן אינו מוצא את מי לשאול לפשר הביישנות הגרמנית הזאת: פחד מפני עונש במקרה שגרמניה תובס במלחמה? עונש מידי מי? אולי בושה? מפני מי?

★

בעת משפט אייכמן בירושלים, ביום 26 באפריל 1961, פירסם עתון מערב־גרמני בשם „נירנברגר נאכריכטן" את הדברים הבאים:

„לנוכח המשפטים הקדומים, שנצטברו בליבות אנשים מסויימים, במיוחד בחוץ־לארץ, לגבי הנאציונאל־סוציאליזמוס, ובייחוד לגבי מדיניות־הגזעים שלו – בחלקו מחמת מיעוט־הסברה, בחלקו מחמת העדר־הבנה, ובחלקו פשוט מרוע־לב – צריך היה להביא־בחשבון כי משפט אייכמן עוד יחזק העדר־הבנה זה. אבל עכשיו מתברר, שמשפט זה יביא עימו, לצד הלא־טוב המרובה, גם – – – עובדות העשויות לתקן את ההערכות הבלתי־נכונות שהיו שוררות עד כה – – – הוא (אייכמן) היה צעיר הגון – – – מילא, כעדות עצמו, את המשימות המתועבות שהוטלו עליו תמיד רק מתוך אי־רצון ומתוך התנגדות פנימית – – – אסור היה לו לחשוב על כשלהדיד, למשל, של רופא, התוודה, כי כבר פצע־חתך פתוח גרם לו בחילה והוא אנוס להסיר מבטו את עיניו – – – במחנה כלמהו(?) היה פעם אייכמן עד לכך, כיצד הומתה קבוצה של יהודים ערומים – – – במכונת הגאז – – – הוא נאלץ להסיר את מבטו – – – אמנם, זעקת הקרבנות מרטה את עצביו – – –" וכו'.

ועוד קטע מעתון גרמני אחר, „זידדויטשה צייטונג", מאותה תקופה (25 במאי 1961):

„– – – אחד העדים, המוסר על שיטות ההשמדה בגאליציה, נדרש לענות על השאלה מדוע לא אזרו שוכני הגיטו כוח אחרון, נוכח השמדתם הצפויה, למכת־נגד אחרונה, ולו גם חסרת־סיכויים? איזה העדר־הבנה: איזו שאלה אקדמית זו! – – – שום אדם שלא עבר את כל זאת אינו יכול להעלות בקרבו... שיקולי העד, זוכר אני (העתונאי הגרמני המסקר את משפט אייכמן), כוחם יפה ודאי גם לגבי העם הגרמני. המלחמה, שנראתה לו כמאבק־קיום כפוי עליו מבחוץ, הדאגות היומיות לקיום עצמי, הפחד מפני השיטה..." וכסיום רשימתו, מוסיף כתב „זידדויטשה צייטונג" כמה דברי־התפעלות על יופיו של העם הישראלי: „...אומה צעירה, הנושאת בהתלהבות את נשקה, האוהבת את מולדתה בלי פקפוקים אינטלקטואליים, המזהה ממש את הלאומיות שלה עם האנושיות. בואו, אומרים הם, והביטו: הנראים אנו כיהודים?... לא ידמו כלל לפנים המסורתיים... של יהודי בגלות". (שני הקטעים לקוחים מן הקובץ „משפט אייכמן בדעת־הקהל בגרמניה המערבית", עברית: אברהם ברטורא, הוצאת „נר תמיד", ירושלים, 1961).

★

איש פולני אחד בסרטו של לנצמן, אולי בן העיר קולו, אולי מחלמנו, מספר על קבלת פני המשלוחים בהזדמנות אחת, כאחד הרציפים, אומר: „זאת היתה... אירוניה גרמנית אמיתית".

(רשימה שניה בסידרה)

هكذا من الاصل

מכתבים למערכת דבר

האם זה מעשה לינץ'?

לפי שפורסם בכלי התקשורת אמר פרופ' זמירה: הם עשו לינץ'. אני רוצה לשאול שאלה וגם לספר מה קרה. השאלה היא האם באמת עשו לינץ'? האם מה שעשו זה לינץ'? אם כן, לבית לל"ז צדיקים, שחטפו אותו מפני שחסרו להם כמה אנשים למניין? מה היה קורה לנוסעים לו הצדיקים האלה היו מגיעים ליעדם?

עכשיו הסיפור שלי: ב־19.6 חיכינו בתור לרופא עוד כ־30 איש. היה ויכוח בין נערה צעירה מאוד אלגנטית, לפי הלבוש מצבה הכלכלי טוב מאוד, לבין גבר קשיש. הוא הסביר לה בשקט שכעת תורו להיכנס לרופא. היא פתחה פה ובין הצריחות ופניני לשון אמרה: אני ערביה, הארץ הזו היא שלי ואתם, היהודים, מי צריך אתכם כאן, חיזרו לארצות שמשם באתם. התאסף קהל גדול, באו מכל המחלקות. ועכשיו שימו לב בבקשה: עומדת ערביה אחת בין אולי מאה יהודים במוסד יהודי לרופא יהודי וצורחת. ואז היא נתנה סטירה ליהודי הקשיש. הוא רצה, כנראה, להחזיר לה סטירה אבל לא מסוגל היה כי היא גבוהה והוא נמוך ורזה עבר כשחטת־ירות. היא נתנה לו עוד מכה חזקה והוא עף מתחת לספסל ואיבד את ההכרה, דם נזל מראשו, הביאו חמצן, רופאים התאספו, מדדו בדאגה את לחץ הדם והזעיקו אמבולנס שלקח לבית־חולים. אשה אחת התעלפה. אבל שום איש לא נגע באצבע בערביה הזאת! מה היה קורה לו היתה זו יהודיה בין ערבים? הביאו משטרה והיא צרחה: אני לא מפחדת באף אחד, לא מכם ולא מהמשטרה והוסיפה: עכשיו בוודאי תספרו שקרים. ואני אומרת לכם, יד על הלב, הכל אמת.

בעקבות כך נזכרתי בימים שגרנו בנשר. הערבים היו מביאים כל מיני דברים למכירה ואנחנו קנינו מהם. יום אחד נקלעה אשה לא מקומית לבלד איל שיך (היום תל חנן ליד נשר) ושאלה איך מגיעים לאוטו הנוסע להדר הכרמל. הסבירו לה, אבל היא במקום לפנות ימינה פנתה שמאלה. ומה קרה? הם חתכו אותה לחתיכות והכניסו לשק ואת השק שמו על הגבול בין נשר לבלד איל שיך.

זה לא משל ולא נמשל, אבל זהו המצב. הערביה הצעירה הכינה טוב את שיעורי הבית שקיבלה.

אנא חכמים היו זהירים בדבריכם ומעשיכם. עיזבו את השב"כ. אל תדונו אדם עד שאינכם מגיעים למקומו. אני עדיין בהלם נורא.

ימימה בת־מצ'ד
חיפה

גם אחיות הקהילה – מופלות

אנו אחיות אחראיות העוסקות בבריאות הקהילה בקפ"ח במחוז הגליל המערבי מביעות את תסכולנו, חוסר האונים והתמרמרותנו לגבי נסיון פיצול הסתדרות האחיות לחטיבות.

האחיות בבריאות הקהילה על כל מיגוון הפעילויות הסיעודיות הנדרשות בטיפול הכוללני בחולה, לא מבינות כיצד אפשר לחלק את המקצוע.

הטיפול בבריאות הקהילה כולל חולים מורכבים ביותר וקשים, אשר תקופת אישפוזם בבית־החולים קצרה למינימום. הם חוזרים למיטתם בבית אשר אינה גבוהה ומתאימה כמיטת בית־החולים, הטיפול בהם כולל אינפוזיה ביתית, דיאליזה ביתית, רחיצות וכל תנאי הבית הדאי שאינם נוחים ומקשים על הטיפול.

מורכבות הטיפול: חלקו גריאטרי, חלקו פסיכיאטרי, אונקולוגי, מעקב ומניעה לקבוצות סיכון מעמידות לפנינו את השאלה כיצד נחלק את עצמנו לחטיבות.

ברצוננו להתריע על עומס הפעילויות והמספר הרב של חולים הנמצאים בטיפולה של כל אחות ואחות, הנובע מהקפאת התקנים וצמצומים. העבודה נעשית יותר ויותר קשה ודורשת השקעת כוחות פיזיים, נפשיים והשתלמויות מרובות וכל זה ללא כל פיצוי הולם.

הרגשתנו היא שבכל הדיונים וההועדות הדנות בנושא שחיקה ותוספות שכר לאחיות אין התייחסות מספקת אלינו, האחיות בקהילה.

אחיות הקהילה נושרות ועוברות לבית־החולים לחצאי משרות, וזאת על מנת שלא להזדקק לשירותי מטפלת בנוסף למעונות (ועקב סידורי העבודה של המרפאות) דבר שמעמיד את משכורתנו על מינוס משכורת.

נראה לנו, שההתמרמרות הגדולה והולכת בקרב אחיות הקהילה תביא אותנו לנקיטת אמצעים בדומה לאחיות בתי־החולים.

אחיות אחראיות
במחוז גליל מערבי
יהודית שולביץ,
מרפאת קפ"ח מקצועית

האזרח הקטן נשחק!

בשנה שעברה ב־15.7.85 עשיתי טסט למכונית האוטוביאנקי הקטנה שלי מודל 81, שבועיים לפני שהופעל תשלום ההיטל, ולכן לא נתבקשתי לשלם את 138.000 שקלים של ההיטל.

אמנם שאלתי בסוכנות הביטוח שלי מה יהיה עם ההיטל, ונעניתי: "יתכן, כי תצטרכי לשלם את הריבית בתוספת ההיטל בגבולות ה־20%". כך עברה השנה מבלי שנתבקשתי או הוצע לי לשלם את ההיטל, שכוילו יצאתי נשכרת ממנו.

השבוע קיבלתי את הטופס לחידוש הטסט לשנה זו, והנה נענשתי כדבעי. ממש כאותו פושע המשתמט מתשלום מיסיו. הוטל עלי לשלם 345 ש"ח ההיטל של אשתקד ועוד 78.69 ש"ח טסט למכונית, סה"כ 423.69 ש"ח ושוב לא נכלל בסכום זה ההיטל החדש המתוכנן לשנה זו.

האם אלה הם החוקים החדשים במדינתנו? להעניש אזרחים המקפידים לשלם מיסיהם כנדרש, ולהטיל עליהם עונשים על מה שלא הוזהרו ולא נתבקשו לשלם?

הרי הסכום אינו עומד בשום פרופורציה להיטל השנה שעברה. המכונית ירד ערכה וההיטל עלה פי 2.5! ומה יהיה בשנה הבאה? שוב אענש על הביורוקרטיה וחוסר סדרים ותכנון בגביית מס הכנסה במדינה?

אני מולקה פעמיים. כגימלאית נחלצתי מגזרה אחת והוכיתי בשניה.

אני חולת לב, ומכונית קטנה זו מאפשרת לי לתפקד, ועל אפשרות תנועה זו עלי לשלם מחיר שממש אין יכולת לעמוד בו.

חנה בן־מאיר גדעוני
רחובות

תרומות מרצון לבתי־חולים של קופ"ח

שהיתי מספר ימים במחלקה כירורגית־פלסטית של בית־החולים בילינסון. בפרוזדור של המחלקה רואים על הקירות צילומים, תמונות יצירות אמנות יקרות מאוד, ביטוי של רחשי תודה מצד החולים שהיו מאושפזים במחלקה.

נמלה בי המחשבה שאפשר לתרגם ביטוי זה של תודה והוקרה לתרומה נהדרת ולאפשר לחולה העוזב את המחלקה לתת משלו לבית־החולים.

ברצוני לומר, שבשעה שהחולים עוזבים את בית החולים הם חשים צורך לגמול למוסד על שניתן להם היקר שבחיי האדם, הבריאות הנפלאה!

וזה ההסדר הסכבי: חברי קופת חולים באיזור תל־אביב יתרמו לבית־חולים בילינסון, חברי קופת חולים בעמק יזרעאל לבית־חולים בעפולה וכו'. יש להדגיש, שתרומה זו תינתן מרצון ומהיענות חופשית ללא כל דרישה ובקשה.

אין כל ספק, שמרכז קופת חולים ייבנה מהכנסות אלה ויוכל להרחיב את תכניותיו המפוארות את קופת חולים שלנו!

עמנואל פרנקל
תל־אביב

עובדות היסטוריות על כפר עין־חוד

בשנת 1947/48 התנכלו לתחבורה היהודית בכביש חיפה–ת"א הכפרים: עין־חוד, סירה, ג'בה, איגזים ועין־ג'זל.

איני זוכר כמה אנשים נפגעו מהצליפות ומההתקפות על התחבורה. היחידה אליה הסתייכתי יצאה לכפר עין־חוד לסיור בכוונה לפוצצו. מסיבות שאינן ידועות לי הפעולה נדחתה. כך ניצל הכפר פעמיים מהרס ואנשיו המשיכו לירות על התחבורה שעברה לידו. הכפרים סירה, ג'בה, עין־ג'זל ואיגזים נכבשו בזמן ההפוגה. כל הכפרים פוצצו ונהרסו עד היסוד, פרט לעין־חוד.

במרחק של 8 ק"מ מעין־חוד ישנו כפר ערבי, פרדיס, שתושביו לא ירו על התחבורה ולא הצטרפו לכנופיות המרצחים. הכפר הזה משגשג היום. מכאן שכל אחד מקבל את המגיע לו. אני רוצה לומר למוחמד אבו־היג'א וידידיו: זהו מחדל שהשאירו אתכם במקום בו אתם נמצאים היום. הייתם צריכים להיות היום באחד ממחנות הפליטים מעבר לקו הירוק. רצה שפל לא שוכחים כל כך מהר ואני תמה איך אתם "התומכים הנלהבים למען ערביי עין־חוד" לא בודקים ראשית את כל העובדות. אסור לנו ליטול על עצמנו אשמה שאינה לנו. אסור לנו לשכוח וחייבים לזכור מה שקרה לנו בשני הדורות האחרונים.

אני מציע שתבדקו בעצמכם עובדות אלו, תעמידו את הדברים בפרופורציות הנכונות ולאחר מכן תשקלו שנית האם לצאת לחוצות להפגנות בריש גלי בגין כך.

עמיהוד ליבצקי
חיפה

שונא מתנות יחיה

אני לא יכול לישון בשקט על מה שנעשה בארץ. אני נמצא 54 שנים בארץ ואני זוכר זמנים יפים יותר של עזרה הדדית ועזרה לחברים, וכיום נהפך הגלגל, לא רוצים לעבוד, רוצים פרנסות קלות – למכור נשק לאירן ולעיראק ולמכור אפילו נשק לשטן – למחבלים.

העיקר לא להתאמץ. לקחת כסף מעשירים שמשלמים בעד ניתוח כמה שרק רוצים, אבל עמך צריך לחכות לניתוח שנה ויותר. גם אצל הדתיים כך: כשבא חילוני לערוך בר־מצוה – שישלם 200 דולר ואף 350 דולר עבור השבת בבית־הכנסת, שכן צריך לכדר חילוני שלא בא להתפלל.

איפה יקח פועל כסף לכל הדברים הללו באשר בקושי הוא מוציא את לחמו מעבודתו. אם הפועל הוא מחוסר עבודה אובדים – אין כסף לשירותים, אתה פועל, אין לך זכות לחיות כמו בן־אדם. אדם הוא זה שכיסו מלא כסף, בכל מקום שהוא בא הוא מפזר את כספו ומצליח בלי להתאמץ, אך עמך סובל כי לא מתחשבים בו, האם הוא אינו בן־אדם? רק הכסף מדבר, אין כסף אין שירות, אין בית־חולים, אין בית־כנסת, או מקום בבית הקברות.

כיום לעשיר קל לחיות וקל למות. בארץ הקודש מודדים כיום בן־אדם לפי כספו ומתנתו. פועל לא יוכל להרשות לעצמו לוקסוס כזה, כי בקושי הוא חי כיום.

יונה גולדשטיין
רמת גן

גישה חיובית מצד המומחים

בתגובה למכתבו של עוזי אהרוני מיום אתמול הנני להעיר:

קיימת גישה חיובית לנושא מצד המומחים של "מקורות", הנדסת־התפלה, תה"ל (תכנון המים לישראל) ומכון וייצמן.

אני מודה לחבר עוזי אהרוני, מקיבוץ יפעת, על חוש ההומור שלו ועל תפקידו כ"משדך" ביני לבין מרידור. מאחר שאין לו כל מושג על הצעתי – מנין לו "שעצם העיקרון מופרך מיסודו"?

יגאל מוסינזון

אתה תשתוק, כשאני מדבר

מצלמת הטלוויזיה מתעדת בלי רחמים פרטים של כל אירוע, לו גם זניחים לכאורה. כך, למשל, בעימות בין איש הרשות ואנשי הכפר הערבי מידיה, בעקבות עקירת שתילים של עצי זית, היה דין ודברים בין האיש הצעיר שניהל את המיבצע ובין אחד הכפריים. אמר הבחור הצעיר:

"אתה תשתוק, כשאני מדבר".

מדוע, בחור? אתה צעיר והוא מבוגר בהרבה ממך. מדוע הוא צריך לשתוק כשאתה מדבר? משום שאתה מן השלטון והוא מן הכפר? או משום שאתה יהודי והוא ערבי? האם זו הנורמה שבה מדברים אנשי הרשות אל הכפריים הערביים אזרחי המדינה האות?

לכאורה זה פרט לא חשוב לעומת עניין העקירה עצמו, שלא ברור כלל אם היה מעשה נבון או הכרחי. אבל הוא נחרט בזכרוני כרגע מצער ומביש.

רות לבנית
תל־אביב

טלויזיה

5.30 "עליזה בארץ הפלאות" – שם הפרק: "מסיבת התה של הכובען".
6.00 באותו ענין – סדרה שבועית המעלה בעיות של תלמידי תיכון באמצעות פסיכודרמה ומשחקי תפקידים. מנחה: אלידן אלירן.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 סקירת תכניות (ערבית).
6.35 ספורט (ערבית).
7.30 חדשות (ערבית).
8.00 כתרות בכם.
8.02 "תהילה" – שם הפרק: "השתקפויות". בצל ההכנות לנשף הגדול של בית הספר הולי מתחילה בדיאטה קרתנית, הכביאה אותה להתבוססות נופנית.
8.50 "נקודת חן" – סדרת טיולים עם אורי דביר.
9.00 מבט לחדשות.
9.30 "אין כמו בבית" – סדרה אנגלית משעשעת. פרק תשיעי: ארתור יפוטר, כנראה, מעבודתו, והוא מצר על כך מאוד. אבל הפיצוי הכספי שיקבל פותח אפשרויות רבות. לכל בני הבית וגם לשכנה ורה יש תכניות לניצול הכסף.
10.00 זה הזמן – תכנית אירוח. מנחה: רם עברון.
10.50 "דמפסי ומייקפיס" – שם הפרק: "רוצח להשכיר". רוצח שכיר בא מאמריקה לבצע "חוזה". דמפסי ומייקפיס עולים על עקבותיו, כאשר הוא רוצה את אחד מעמיתיהם. מייקפיס נעזרת בידידה מבית־הספר כדי ללכוד אותו.
11.40 חדשות.

טלויזיה לימודית

08.40 בלי סודות: ביניים שורש.
09.00 חשבון משוב ד': מספרים שליליים.
10.30 רגע עם דודלי: דודלי תבורח לי.
11.00 ערבית בחבורה: אלעורס.
11.30 מדעי הטבע ד־ו: אנו חיים בקבוצות.
2.00 בבית של פיסטוק: בדור הארץ.
2.25 משק חקלאי בהודו: סרט על חיי משפחה בכפר הודי, ואת נסיונותיהם העקשניים להתעתד בדרך החיים הפרימיטיבית שכופה עליהם מסורת הדורות.
2.45 האוצר של האוקינוס גרוסו.
3.00 קטים קטם: מתנות.
3.25 בלי סודות: ביניים צירה.
3.50 מאה ציורים מפורסמים: ניתוח הציור "תשלום המס" מאת מאסאצ'ו.
4.00 זכרון דורות: אלכסנדר דיומא.
4.30 נקודת מפגש: על צעירים אחרי צבא, שפוקנו בלימודים במכללת תל־חי.
5.00 ערב חדש. מנחה רפי רשף.

רדיו

קול המוסיקה

07.07 ויואלדי: קונצ'רטו בפה מז'ור לחליל ותזמורת, כלי קשת. אופ. 10 מס. 1 (נ'. גולווי "הקאב"). האידית המישהג גולהרצ: סונטה בדו מז'ור לפני בגורות וקונטינואו / י. פרלמן + ס. צוקרמן, ס. סנדרס, ב. אריק.
07.30 סחרית מוסיקלית – מבולצה: סימפונית נעורים מס. 8 ברה בג'ור (תז. הגבעתאות, בליפצין / ק. בזורג ברנך). בגדה: קונצ'רטו בבי מינור לחליל ותזמורת כלי קשת (ו. פ. ראמפל, תז. לאמורה / א. גרוסביוגר). אוטכר קליטנארדי: הסימית כלי נשיפה בדו מז'ור, אופ 79 (תמישית כלי הנשיפה של בוזן). סקיפ גאפלין: קבי קפעי רג (י. פרלמן / א. פרבין). סכרורנסקי: "מטרוסקה" (הפיל. הישראלית / ל. ברנסטיין).
09.30 קונצרט בוקר – אנסקו: פאבנה רומנית אופ. 1 (הכיפה + הבקה של סרות הבירור הרומני / י. קונצ'רטו לבזנה קונצ'רטו מס. 2 בלה מז'ור לפסנתר ותזמורת (א. ברנדל / הפיל הלונדונית / ב. הייטינק). פגניני: סליסית קונצ'רטית ברה מז'ור, לויולה גיטרה ובילו (פ. פאסנג / ז. בהנר / ג' רוגדרג). מוקטאני: קונצ'רטו מס. 3 בסי מינור לכינור ותזמורת אופ. 61 (י. פרלמן / תז. פאריס / ד. ברנבוים). לאלה: סוויטה מתוך הבאלט "במנהה" (תז. הלאומית של רדיו הצרפתי / ה. ברנשטיין).
12.05 מאוצר הסריה – מקהלת הנערים מקיל / גוננרם אלטנודד / ב. וולכמן. קוגג – ביצירות הבילים, פירן, ברמס, אילינג, כאך מבילסון ועוד.
13.00 קונצרט בצהריים
15.06 מוסיקה ויוה – ג'דר כפורק "התאגה" ל־2 חלילים מוגברים ותרך בגבני ומתוך "התמסורים", בלניה (נ. ברנאר + ב. אן ספורקה ברנאר פרבג'אני).

"מטמורפוזות דו וידה" (סרט אלקטרוני).
16.00 קונצרט מנחה – רנה סוויטה בפיגנון עתיק אופ. 93 (הסימפ. של גוטנברג / ג. ניידלינגרג). קודאי: "מיסה ברביס", למקהלה ועוגב וכוח, פסטיבל בריטון / ל. הלמאי / ה. ב. בורדבגס. עוגבג בסהובן: סונטה בפול בינור, לצ'לו ופסנתר, אופ. 5 מס. 2 (יו יו מה / ע. אקגנ'. בגבי: פנטסיה כרומטית ופוגה ברה מינור (ר. בורה, פסנתר). היידן: קונצ'רטו בפה מז'ור, לכנור, צ'מבלו וכלי קשת (פ. קרמילי / ב. ה. גאראמי / אי מוזיציג). סבטוה: סימפוניה מס. 1 בדו מינור אופ. 76 (תז. רדיו ברלין / ג. אלברכט).
18.30 קונצרט מהקלטות התזמורת הסימפונית רשות השידור – בוצרוה: סימפוניה מס. 25 בסול מינור, ק. 183 (נ. ברתינג). יהודה וולה: רונדו פתיסיקו (ו. רוברסכון). לוטוסלבסקי: וריאציות על נושא של פגניני, לפסנתר ותזמורת (ביצוע ראשון בארץ) (ע. הקסבר / ר. רוברטסון). מוצרט: סימפוניה מס. 40 בסול מינור, ק. 550 (נ. ברתינג). סילואים: דניאל הקסבר, פסנתר – מנדלסון: סונטה אופ. 106; ברהמס: פלוגו אופ. 89.
20.05 ערב טוב – אלמנה: סוויטה צרפתית בסול מינור (תז. של ד. פ. פאריס). רבה: סוויטה מתוך "פלאסה" ו"הכוסיקולי־דייבי" בהדרכת א. אייזנהוג.
22.31 מן המקורות – המוסיקה העברית של מהטיק ד'.
23.00 "בירקב" – רצף מוסיקלי ושבת.

14.06 תכניות לילדים – "קוקי תכוקסר" מאת מובה הרסטוביץ; "צייר ציצי" בבגדי מאת איאן פלמינג; "בחתוה הגדולה" מאת סק.
15.00 "חי, צומת, רומפ" – שעשועון בשידור חי.
15.25 ספורט לנוער.
16.05 דרידרדמה – "חייה הימים של חיה פיאמר" מאת יורם קניוק.
17.20 האוניברסיטה הפתוחה – אתרים בחיפה בחזרה להיסטוריה דרך סיפור רחובותיה של חיפה.
19.05 "עיונים בפרשת השבוע" "קורח".
22.05 קפה לילי.

רשת ב'

18.06 "ספיח חי" וכ.ס.ב.
18.45 היום בספורט.
19.35 דין ודברים – עניני חוק ומשפט.
20.05 פלס הכירות.
22.05 פינת הג'ז.
23.05 "סלום על החיבים" – הדים מוקלטים מערב לכבודו של חיימה לבקה.

רשת ג'

18.05 אתם זוכרים את השירים?
20.05 קצת אחרת.
22.05 משלנו.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת: ההסטוריה של חקר הכות: רביכוה והתכווצות או הבאה האבודה. מרצה פרופ' פרק לביא.
16.05 ארבע אחר הצהריים.
17.30 "מקהו עולמי" – עניני חוץ.
17.50 יומן ספורט.
18.05 ראיון מיוחד עם האלוף אמיר דרורי – מפקד חילות השדה.
20.55 פינה תנה ללבי.
23.55 "שירת חצות" – עם המור אייתן מנורי.

רשת א'

11.30 השכלה ודעה לכל – "התיישבות בנגב": על הקמת ישובים בנגב 1949–1959", מיכה פלמן.
12.05 שיר הפזמון.

בתי קולנוע

תל־אביב

אסתר: המורים בדיגנג 5,7.30 ,9.30
אורלי: הבוסטונים 5,7.30־9.30
אלנבי: הטנגו האחרון בפריז 7.15 ,9.30
בן־יהודה: רכבת אל החופש 5.00 ,7.15 ,9.30
גורדון: הסיפור האמיתי 8.00 10.00
גת: שגעון של לילה 7.15 ,9.30
דיזנגוף 1: נשיקת אשת העכביש 11, 1.30 ,4.45 ,7.20 ,9.45
דיזנגוף 2: 3 רווקים ותינוק 11, 1.30 ,4.45 ,7.20 ,9.45
דיזנגוף 3: ראן 11, 2 ,6.30 ,9.30
דקל: רומן בברלין 7.15 ,9.30
דרייב־אין: סברון חושים 8 ,10, חצות – סקס
הוד: תתיך – תתיך 5 ,7.30 ,9.30
בית ליסין: פנדנגו 10.50
חן 1: מרגלים סכאלה 5 ,7.20 ,9.45
חן 2: תופסה מטורפת באירופה 5.00 ,7.20 ,9.45
חן 3: תרגיל לרופאים מתחילים 5.00 ,7.30 ,9.45
חן 4: נסי נאן 5.00 ,7.25 ,9.40
חן 5: סיפורה של אגנס 10.30 1.30 5.00 7.30 9.45
לימור: סברון חושים 7.15 ,9.30
לב 1: האהבות משתנות 1.30 ,11.00 ,7.30 ,9.50
לב 2: גבירתי המאבן 1.30 ,4.30 ,7.30 ,9.40
מוזיאון ת"א: שואה חלק ב' 1.00, חלק ב' 6
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מקסים: תום התמימות 9.30 ,7.15
סינמה 1: מתנה סבריים 5.00 ,7.30 ,9.30
סינמה 2: קאבורה 5.00 ,7.30 ,9.30
סטודיו: סגור לרגל שיפוצים
פאר: סנטה קלאוס 4.30 ,7.15 ,9.30
פריז: בריאן מכב עליון 7.15 ,9.30
גלגל אותה 11.30
צוותא: סופו של בילטון לוי 8.00
צפון: האהבה על הולכנה 4 ,6.45 ,9.30
תמוז – רמת־אביב: כחום הגוף 7.15 ,9.30
שחף: זכרונות מאפריקה 5.45 ,9.15
תבליט: אהבה צעירה
תל־אביב: קוברה 5.00 ,7.30 ,9.30

ירושלים

אדיסון: רכבת אל החופש 4.30 ,7.30 ,9.30
אורנע 1: סילברדו 4 ,6.45 ,9.15
צוחק מי ששוטר אחרון 10.30 ,12.30
אורנע 2: כחום הגוף 4.30 ,7 ,9.15
גיל אור: בנטוריה 4.30 7.15 9.30
בית אגרון: בריאן מכב עליון 6
אינדיאנה ג'ונס והמקדש הארור 7.45
נהג מונית 10
כל מה שרצית לדעת על המין – חצות
האולם הקטן בבנייני האומה: זכרונות מאפריקה 6.15 ,9
הבירה: תתיך־תתיך 4.30 ,7.30 ,9.30
אדר 3: נשר הברזל 4.30 ,7 ,9.30
מכסור השדים 10.30 ,12.30
כפיר: 3 רווקים ותינוק 4.30 ,7.30 ,9.30
סמדר: הכבוד של פריצי 4.30 7.30 ,9.30
עדן: סנטה קלאוס 4.30 ,7.30 ,9.30
רון: שגעון של לילה 4.30 ,7.30 ,9.30
מיטשל: נשיקת אשת העכביש 7.15 ,9.30

חיפה

אורה: סברון חושים 4.30 ,7 ,9.15
אורלי: מסע עסקים של אבא 6.30 ,9.00
אמפי־תיאטרון: המורים בדיגנג 4.30 ,7.00 ,9.15
ארמון: כרך העצורים 4.30 ,7.00 ,9.15
צפמון: סנטה קלאוס 4.30 ,7.00 ,9.15
חן: נשר הברזל 4.30־7.00 ,9.15
פאר: תופסה מטורפת באירופה
קידרנה: מסע עסקים של אבא 6.30 ,9.00
רון: קוברה 4 ,6.45 ,9
רב גת 1: שגעון של לילה 4.30 ,7.00 ,9.15
רב גת 2: סיפורה של אגנס 4.30 ,7.00 ,9.15

קרית־ביאליק

סטיר: שגעון הצעירים 7 ,9.15
כביר: נאריה 7 ,9.15

קרית־חיים

בית העם: רכבת אל החופש 7.15 ,9.15
היכל: השוטר מבוהכן 7 ,9.15

קרית־ים

ביצה: רמבו 7 ,9.30

קרית־מוצקין

אחוה: קוברה 7 9.15

אשדוד

אטרה: תתיך תתיך 7.15 ,9.30
אשדוד: נדיה 7.15 ,9.30

אשקלון

אסתר: זכרונות מאפריקה 6.30 ,9.30
מגדל: נאריה 7.00 ,9.15
רחל: תרגיל לרופאים מתחילים 7.15 ,9.30

באר־שבע

חן: זכרונות מאפריקה 6.00 ,9.15

בת־ים

עצמאות: קוברה 5 ,7.30 ,9.30

הרצליה

היכל: מתנה סבריים 5 ,7 ,9
מלון דניאל: בחזרה לעתיד 7.15 ,9.30

עפולה

כפיתיהן: הטוב הרע ולא נודע 5 ,7.30 ,9.30

חולון

ארמון: סנטה קלאוס 5 ,7.15 ,9.30
מגדל הג'ונים 5 ,7.30 ,9.30
מגדל: קוברה 5 ,7.30 ,9.30
רינה: מתנה סבריים 7.30 ,9.30

טבריה

אביב: חוק יותר חבורה 7.15 9.30

כפר־סבא

סמל: רמבו 7.00 ,9.15
חן: זכרונות מאפריקה 6.30־9.15

לוד

אורלי: רמבו 7.15־9.30
בית חיה: מרגלים סכאלה 7.15 ,9.30

נהריה

היכל: לב בשטן 7.15 ,9.30

נתניה

סמדיה: גברתי המאמן 5 ,7 ,9.15
אפתי: זכרונות באפריקה 6 ,9
שחף: רמבו 5 ,7.00 ,9.15

פתח־תקוה

היכל 1: קוברה 5 ,7.30 ,9.30
היכל 2: בעקבות אוצר הנילוס 5 ,7.15 ,9.30
היכל 3: 3 רווקים ותינוק 5 ,7.15 ,9.30
שלום: מתנה סבריים 7.15 ,9.30

קרית־שמונה

שניר: נפגש בסיביב 7.15 ,9.30

ראשון־לציון

גמן: זכרונות באפריקה 6.00 ,9.30
ראשונה: קוברה 7.30 ,9.30

רחובות

בית העם: השוטר מבוהכן 7.15 ,9.30
היה: פעמיים בבשך החיים 7 ,9.30
חן: קוברה 7.30 ,9.30

רמת־גן וגבעתיים

ארמון: המורים בדיג 5.00 ,7.30 ,9.40
ארמון: סלבדור 7 ,9.30
לילי: סנטה קלאוס 4.00 ,6.00 ,8.00
הדר: קוברה 5 ,7.30 ,9.30
רב גן 1: שגעון של לילה 5 ,7.30 ,9.40
רב גן 2: מסע עסקים של אבא 4.15 ,6.50 9.30
רב גן 3: בתר בי 5.00 ,7.30 ,9.40
רב גן 4: הסיפור האמיתי 7.20 9.45
שבימה: זכרונות באפריקה 6 ,9.00

רמת־השרון

כוכב: רחוב 4: להב כשטן 9.30

רעננה

אחוה: לילות לבנים 4.30 7 9.30

רמלה

אירך: רמבו 7.15 ,9.30

מנת דם
חיים
לאדם

זכרו
תרומת דם אחת
מקנה ביטוח דם עצמי
למשפחתך ולך.

להתרומות דם
פנה לסניף
מגן דוד אדום הקרוב.

הקיסם והקורה

(סוף מעמוד 5)

עשה. זה הרבה יותר ממה שעו"ד גולדברג לא הספיק לעשות וגם יותר ממה שעשה עו"ד רם כספי, שהגיש לקבינט עצה משפטית שקיבלה את אישורו של היועץ המשפטי לממשלה. וכבר אמרו חז"ל: "האומר לחברו טול קיסם מבין שיניך, אומר לו: טול קורה מבין עיניך". מי שמטיף מוסר לאחרים, מוטב שיפשפש במעשי עצמו.

בין עיניו של יצחק זמיר מונחת יותר מקורה אחת. ולא נמנה את כולן. באותה חוות־דעת, שיכולה לשמש חומר לסאטירה על פלפולים משפטיים שהופכים שחור ללבן ולבן לשחור, הצדיק יצחק זמיר את פעולות ועדת השרים בנימוק שהיא לא היתה חייבת כלל לפעול לפי כללי הצדק הטבעי. משמע לא רק שהצדק לא צריך להיראות, הוא לא היה חייב כלל להיעשות. אולי צדק זמיר מבחינת פלפוליו המשפטניים, אבל איזה פרצוף יש לצדק שלו?

אני מציע לכל נוספי "אלטלנה" החדשים, בעיקר המשפטנים, שיעיינו היטב בחוות־הדעת ההיא. הם ילמדו ממנה שבשם "שלטון החוק" אפשר להצדיק הכל. ממש הכל. דבר והיפוכו. אפילו "לתקוע סכין בקפסית" בגבו של "יועץ המשפטי לממשלה".

אולי הם ירכשו לעצמם כמה מידות שעורכי־דין בכל הסוגים אינם מצטיינים בהן בדרך כלל – קצת ענווה, קצת צניעות, קצת פחות פסקנות נחרצת לגבי צדקתם וצדקנותם. קצת פחות קפיצה בראש. אולי הם יבינו ויכירו שלא כל רעה החולפת בראשם ועולה על דל שפתותיהם היא התגלמות "שלטון החוק", האחד והיחיד ואין בלתו.

כדי להטיל על יצחק שמיר את האחריות לכל מה שקרה כשהיה ראש ממשלה, אין שום צורך בוועדת־חקירה. זה ברור מאליו שהוא נושא באחריות הזאת, בין שידע ואישר את כל מה שנעשה ולא נעשה, בין שלא ידע ואז הוא אחראי במחדל. מי צריך חקירה כדי לקבוע את האמת הפשוטה הזאת? מה שדרוש עכשיו הוא ועדה שתקבע סדרי פיקוח טובים יותר של הדרג המדיני לעתיד לבוא, וגם תמתח ביקורת על סדרי הפיקוח בעבר.

אלא שהאמת היא שמתנהל עכשיו מאבק פוליטי בתואנה משפטית שקופה למדי. אולי המאבק הזה יביא להקדמת הבחירות ואולי אפילו לנצחון מוחץ של הליכוד. אולי יש מי שרוצה להפיל את הממשלה הזאת ויהי מה. אולי יש "תורפים צעירים" במפלגת העבודה, שמעוניינים בתבוסת ההנהגה הקיימת שנמנים עמה שמעון פרס, יצחק רבין וחיים בר־לב, כדי שהם יוכלו לתפוס את מקומה ולו גם באופוזיציה. כך אני, למשל, מעריך את מה שקורה עכשיו. ולא רק אני. אך מה לכל זה ולמשפטנים שלנו? מדוע הם צריכים לספק עלי־תואנה משפטיים למאבק הפוליטי, המפלגתי והאישי הזה? מדוע צריך יצחק זמיר לשמש שוב מכשיר עיזור בידי כוחות פוליטיים הרוצים להדיח מהשלטון ומהנהגת תנועת העבודה את יורשיו של בן גוריון?

בעין הסערה

(סוף מעמוד 5)

את רוב הסופות הציבוריות מקים השקר לא האמת. ואולם אם בכל זאת ייגזר עלינו גם בימי־דאגה אלה לברר, בדרך של חקירה, פרטיה ואמיתה של פרשה עגומה זו – אין שום סיבה להיבהל מבהלתה של האמת. בדוק ותמצאו כי את רוב הסופות הציבוריות מקים ומעורר הכזב. האמת, אף שהיא מבהילה את נוף החברה לשעה קלה, סופה שהיא מרגיעה ומשיבה שלום־נפשו של העם על מכונו.

מכל מקום, אין שום דבר המזעזע יסודותיה הנפשיים של אומה יותר מן ההרגשה כי מאשריה מתעים. ויותר מכל חייבים לזכור זאת מי שזכו להיות בני־דורו – כל שכן: תלמידיו – של דוד בן־גוריון.

■

הצדיק אינו אוהב את הלילה. לא נעסוק בליל־השימורים של השבוע שעבר, שבו מוטל היה הצדיק אידאונים על שולחן העיתונאים והתפתל ביסוריו, גם מאימת האימרלים הרבים שנשתלחו אליו מכל עבר גם מאי־ידיעה להיכן עומדים לטלטלו אחרי חצות. הדבר האחרון שהוא ושחוריו יכלו לשער הוא כי היעד בשעת־לילה ירושלמית מאוחרת כזאת הוא הבית הנעלה של ישראל והאיש הנאצל והמהלל היושב בתוכו. הצדיק, ככל שידוע לנו מן הספרים, אינו אוהב את הלילה – לא את מחשכיו ולא את אורחותיו המתעים. כל הדימויים המוכרים לנו בהתייחסות אל הצדיק הם דימויי אור ו"כשמש בצהריים". נעים־זמירות־ישראל מסכם זאת בפשטות: "והוציא כאור צדקך". הצדיק אינו סובל גם את ההילולות. כל שכן בהילולות לילית שיש עמה גם משהו מאווירת העשתונות.

כל אשר עשה הנשיא – בחסד ליבו עשה, בכבש מפויים על העם המטולטל מעוות לעוות ואינו מוצא מנוח לנפשו. זה היה, בדיעבד, מעשה תראפטי שסכר זרם עכור אחד. ואולם דווקא חסד זה של נשיא בר־לבב העמיק בלי־משים את תחושת האפלייה בין מבצע למחה, בין הצעיר למכוער־צעירה.

וכך, כאמור בלי משים, נפתח פתח לסופה חדשה, אפשר חמורה וגורפת מקודמתה. חבל.

■

לא אלמן ישראל. כשם שחבל לארפתות שעשרים חדשים של הנהגה מדינית שקולה, מעוררת כבוד במתינות מגובנה, במעשים נועזים בתחום הבטחון והכלכלה, בפיוס אמיתי של אוירת החיים הציבוריים – כמו עלולים להיתמם באיזה אקורד צורמני העלול לשבש, לפעמים זרם המנגינה כולה. נאמר בפירוש: סידורי הלילה הירושלמי וההילולה – תהיה כוונתם טובה כאשר תהיה – לא היו יאים לרוח הממלכתיות, ההדורה והשקולה שבה ניווט שמעון פרס את ספינת ישראל בעשרים החדשים האחרונים. די לראות את הגל הבלתי־מרוסן ופעמים נטול כל תרבות של בקורת עניינית, שבו דיכו אותו עטי־ביקורת בסוף השבוע כדי להבין, עד כמה אסור לתת ללילה לערפל אפילו עד־ארגיעה את יישוב־הדעת, מתינות השיקול ואורח־הדרה שהם מסימני סגולותיו של האדם המכהן עתה כראש ממשלת ישראל.

כי יש־יש בכוחו, גם בשלב מאוחר זה, להוסיף אקורד יאה יותר, הארמוני יותר, לשליחותו המרכזית בעם ולהישגיו: לשלוח הביתה את יצחק שמיר, כשם שנשלח ראש שירות־הבטחון. לחון אותו מראש ולשלוח הביתה. להראות לעם כי לא תוקם שום פרות בין הצעיר לבין מכונה־צעירה. להשלים את סכירת הזרם העכור, שבה החל חלקית בבית הנשיא. לסכור – במידת הדין והשוויון־לפני־החוק הנראים בעליל. לפעול – ויהיו התוצאות האישיות אשר יהיו. לפי חוסר הענינים המתקשרת באופק – התוצאות הציבוריות תהיינה חמורות יותר אם לא יעשה כן.

ואסור לחשוש מה יקרה לבריתות, לסידורים הפרסונליים, לתהסוסי המפלגות – כבר הביא פעם בקונסטלציה חמורה יותר, תנבר־כנסת לשעבר, עקידתו ר' יב כיין, אך נחמתו של ירמיהו: לא אלמן ישראל.

באמת, לא אלמן.

יותם

מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים

נמשכת שחיקת השערים במניות

מאת שמואל רוזנבלום

חוסר העניין המתמשך בשוק המניות והמשך השחיקה הינם הגורמים הבולטים ביום המסחר החולף. המשך ההצעים - אף שהיו בינוניים בנפחם גרם לירידות שערים תוך הפגנת חוסר רצון "מראג'" ברכישת סחורה בירידות שער.

קרנות הנאמנות הפכות אט־אט לפאסה מרגנה, בעבר הקרוב ייחסו לקרנות את מגמת השוק והדיבור נסבבות בהיקפן הכספי. הקרנות אינן פועלות אלא בשוליים, ודומה שחוסר העניין והמעורבות שלהן הדביק בגישה פסימית את כל פעילי השוק. אחד מהגורמים הבנקאיים הגדולים והפעילים בשוק חזה לפני פרק זמן קצר פעילות חידנית בשוק המניות, פעילותו בשוק הינה מאסיבית בד"כ ולעיתים הוא מופיע בהצעים ברורים. מעניין מה השתנה בגישתו של אותו בנקאי כלפי הבורסה? החשש ממשבר ממשלתי היה בין הגורמים לפעילות השלילית, גורמים בורסאיים מציינים שבמידה ותושג אי פירוק הממשלה משמעותם קץ התוכנית הכלכלית ועימה היציבות במשק. אין ספק שהדבר ישפיע ישירות על השוק ולא לטובה.

הפסקת מסחר בחברה לישראל

החברה לישראל אינה מפרסמת מאזן עקב החזקתה בעקיפין ב־26% ממניות בתי הזיקוק, שאינם מפרסמים דו"חות כספיים בעצמם, תהליך זה מונע מהחברה לישראל פירסום מאזני. הרשויות השונות שהפסיקו המסחר במניות החברה לישראל מהסיבה הנ"ל ספק אם העילו לציבור המחזיק במניות, שאינו יכול לסחור באחזקותיו עקב אירוע תיפוני חסר שליטה. מהראוי להנהלת הבורסה לשקול הנושא שוב בכובד ראש לאור הפגיעה בציבור הרחב.

מסחר מעורב באג"ח

מגמת מסחר מעורבת שררה ברוב ענפי האג"ח תוך פעילות בינונית בנפחה הכספי. עיקר הפעילות באג"ח המשיך להיות בהשראת הקרנות הסולידיות. הקרנות עצמן ודאגות לויסות האג"ח ע"י פעילותן. בהנחה שהאינפלציה תשאר במקומה אין בהשקעה באג"ח משום עניין רב.

עליה בריביות השקליות

בסוף השבוע החולף עלתה הריבית על פקדונות ג'מבו לשיעורים הנעים בין 18%-20% לערך לחודש. לגבי החודש הקרוב וזה שאחריו הריבית הינה ריבית ריאלית למרי בהנחה של אינפלציה בשיעור של 1% לערך. משקיעים גדולים מעדיפים פקדונות תפ"ס ולו מהסיבה שבהם אין הפסד לפחות עד לשינוי מגמה בשוק המניות. ע"פ הנתונים הנוכחיים סביר להניח שהריבית תרד בזמן הקרוב בחזרה לכיוון 15% לערך.

המשך הצעים בדולר השחור

מגמת ההצעים בדולר השחור נמשכת בהתמדה מזה כחודש. סוחרים קנו דולרים בשער 1.55 ומכרו בשער 1.57. כמויות גדולות של דולרים מקבלות שערי מכירה נמוכים מ־1.55 כנ"ל לגבי רכישה בכמויות ניכרות. עונת התיירות שנפתחה אינה גורמת לעליות שער בדולר, לאכזבת הסוחרים שקיוו לשינוי.

המסחר במניות הקליליות

ירידות שערים חזקות במחזורים מצומצמים. מדאיגה התופעה הבולטת של הצעים קטנטנים שאינם נקלטים גם בירידת שער ניכרת. אין כיום בשוק פרוייקטים וכל פרוייקט נידון מראש לכישלון בהתחשב באווירה הכללית.

המסחר במניות הכבדות

הצעים וירידות שערים בסביבות 3% לערך. דלק ע"ש ירדו 2% בהיצע קטן של 1845 ע.נ. ובמחזור של 1576 ע.נ. הסנה ירדו 2% בהיצע של 22000 ע.נ. לערך ובמחזור זהה. מניות כלל ישראל 50 נרשמו מוכרים בלבד בהיצע מגוחך של 1200 ע.נ. בלבד. כלל בל"ן ירדו 6% לערך, אי.די.בי. פיתוח ירדו 2.2% בהיצע של 2200 ע.נ. ובמחזור של 1014 ע.נ. מניות דיסקונט השקעות ירדו 2.6% והיקף ירידות זהה היה במרבית המניות הכבדות. המניות הבנקאיות ירדו בממוצע 0.1% לערך תוך הצעים קטנטנים ביותר להוציא את בנק לאומי שבו נרשם הצע גדול יותר.

חזרה לרמת מרץ

המשך השחיקה בשוק המניות החזיר את רמת השערים בחלק ניכר מני"ע לרמתם בחודש פברואר־מרץ. השחיקה ברמת השערים גורמת לאטרקטיביות ברכישת ני"ע אך חובה להכיר שמעטים לביצוע קניות אין בנמצא והדבר מתבטא בשחיקה וירידות.

* הכותב הוא יועץ השקעות.

שערי המניות

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצמדה

אג.ה.ב ש	16999	3.0	-1		-12.0
המסנות 0.1	1008 תב	1760	-57	-5.4	-2557
המסנות א 0.5	790	3800			-1127
המסנות אפ 2	770	518			-367
כללי לא בהסדר	25785	88.0			-9.0
בנק צפ' אמרק 1.	— הפסקת מסחר —				
בנק צפ' אמרק 5.	— הפסקת מסחר —				
בנק צפ' אמ אופ1	— הפסקת מסחר —				
הבינלאומי 5.0	3480	962	+57	+1.7	+128
פ.י.ב.י. 0.5	3705	3238			+1087

כלולים בהסדר ההצמדה

אידיבי רג 100.0	82780	359			-4.0
אידיבי ב 100.0	82775	4.0	+5		+15.0
אידיבי בב א 2.0	507900		-100		-1.0
אגוד דשה	61840	22.0	-60	-.1	-23.0
דיסקונט ב	106150	25.0	-150	-.1	-26.0
דיסקונט א	105770	111	-120	-.1	-114
דיסקונט שה ב	12525				-8.0
המזרחי ש	34070	362	-70	-.2	-453
המזרחי מ	35150	44.0	+1000	+2.9	+44.0
המזרחי שה 9	15590	5.0			-5.0
הפועלים מבכ	114330	1.2	+3330	+3.0	+7.4
הפועלים ש	56300	718			+252
הפועלים מ	56300	101	-10		-32.0
כללי א 1.0	144300				-10.0
כללי אפ 9	141000				-1.0
כללי שה 5	109500	1.0	-380	-.4	-1.0
כללי שה 7	6945		-10	-.1	-1.0
כלל סכוק 100.0	35798	2580	-7		-3622
כלל שה 9	— הפסקת מסחר —				
כלל שה 11	13650	217	+50	+.4	+186
מימון ומסחר 1.0	48800				
מימון ומסחר 5.0	24620				

בנקים למשכנתאות

ארפים 0.1	12200	22.0			-12.0
לאומי משכנתא' ש	4320 תב	315	-310	-6.7	-455
לאומי משכנתא' מ	4280 תב	47.0	-320	-7.0	-47.0
כרמל ש	4080	10.0			-10.0
כרמל שה 1	3055	50.0			-50.0
בניק"ב 5.0	7176	19.8			-7.9
פת משכ ש	1295	597	-65	-4.8	-603
משכן ב ש	2242	1149	+43	+2.0	+471
עצמאות 0.1	6401	234	+1		+222
טפחות מבכ ש	14000	21.0	-200	-1.4	-45.0
טפחות רג ש	12000	150	+100	+.8	+142
טפחות שה 1	7800				
טפחות שה 2	3895	254			+46.0
יעסוד 1.0	1510	361	-70	-4.4	-191
יעסוד 5.0	729	482	-5	-.7	-1449
מידב 1.0	4430	278	-70	-1.6	-308

מוסדות סימון

שלטון א ש	338	8303	-7	-2.0	-5755
חקלאות מבכ א	— לא נסחר —				
חקלאות מבכ ג	— לא נסחר —				
לאומי תעשיה א ש	5245	85.0	+40	+.8	+40.0
פתוח תעשיה מבכ	— לא נסחר —				
פת תעש בב ג	— לא נסחר —				
פת תעש בב בב	— לא נסחר —				
פת תעש בב בבו	— לא נסחר —				
פת תעש בב ד	— לא נסחר —				
פת תעש בב רד	— לא נסחר —				
מרכז קבלנים 5.0	498 תב	897	+45	+9.9	+3310
תיירות בב	— לא נסחר —				
כלל ליסינג א 0.1	10960	73.0			-108
כלל ליסינג ב 0.5	9100	55.0	-40	-.4	-126
כלל ליסינג אג"ח	11040	30.0			-1.0

ביטוח

אדיס 0.1	822	1319	-38	-4.4	-1589
אדיס א 0.5	458	2650	-4	-.9	-2649
בטוח משנה 0.1	872	120	+2	+.2	+193
בטוח משנה 0.5	296	3060	-2	-.7	-771
הדר 1.0	335	2750	-11	-3.2	-3250
הדר 5.0	196.0	6740			-2340
הסנה ש	466	22177	-9	-1.9	-22624
הפניקס 0.1	658	589			-228
הפניקס 0.5	380	1164			-123
המשמר-הראל 1.0	6700	17.0	-60	-.9	-17.0
המשמר-הראל 5.0	2750	69.0	-80	-2.8	-69.0
מנורה 1.0	7060 תב	22.0	+400	+6.0	+163
מנורה 5.0	* 3040	10.0	-160	-5.0	-50.0
* ביצוע חלקי 66.60%					
סהר ג 1.0	4030 תב	100	-249	-5.8	-121
סקריסם 0.1	2435	434	-65	-2.6	-670
צור ש	325	3187	-2	-.6	-2801
ציון החזקות 1.0	16100				
ציון החזקות 5.0	3950	110	-100	-2.5	-87.0

מסחר ושרותים

מסחר

אינטרגאמא 1.0	4500	23.0	+200	+4.7	+77.0
אינטרגאמא 5.0	1140	357	-15	-1.3	-387
מאיר צרא 1.0	4450	197	+30	+.7	+51.0
מאיר צרא אפ 1	4200 תב	251	-230	-5.2	-316
סונה 1.0	— הפסקת מסחר —				
סונה 5.0	— הפסקת מסחר —				
כלל מסחר 1.0	1055 תב	4645	+52	+5.2	+6224
קריסטל 1.0	8850	111			-74.0
רפק 0.1	32000	.5	-1000	-3.0	-.5
רפק 0.5	9100	25.0	-100	-1.1	-23.0

שופרסל א 2.0	4781	302			+110
שופרסל ב 10.0	3040	1148	-50	-1.6	-566

שרותים

דלק ג ש בנה	2665	1676	-50	-1.8	-1845
הראל 1.0	— הפסקת מסחר —				
הראל 5.0	— הפסקת מסחר —				
ספנות הספקה 0.1	— הפסקת מסחר —				
ספנות הספ' 0.5א	— הפסקת מסחר —				
קרור 0.1	— הפסקת מסחר —				
קרור 1.0	— הפסקת מסחר —				
חברת החשמל 0.1	— הפסקת מסחר —				
מוסכי ערובה 0.1	— הפסקת מסחר —				
מוסכי ערובה 0.5	— הפסקת מסחר —				
קונסורסיום 0.1	1800	789			+51.0
קונסורסיום 0.5	1230	1627	+30	+2.5	+4933
קופל 1.0	— הפסקת מסחר —				
קופל אפ 1	— הפסקת מסחר —				

מלונות ושרותי תיירות

גלי זוהר 1.0	13041 תב	97.4	+1185	+10.0	+69.4
גלי זוהר 5.0	6174 תב	157	+561	+10.0	+347
מלונות דן 1.0	3650	109			-52.0
מלונות דן 5.0	2670				
חוף האלמוג 0.1	— הפסקת מסחר —				
כנס 1.0	2580	40.0	+80	+3.2	+39.9
מלונות ירדן 1.0	3075	219	-126	-3.9	-287
מלונות יהלום 1	— הפסקת מסחר —				

מחשבים ושרותי מחשוב

דטה סיכון 1.0	3620 תב	167	-280	-7.2	-539
ת.י.ל.ן. 1.0	10000	5.0			+19.0
יעבא 1.0	3635				
יעבא אפ 1	3000 תב	20.0	-200	-6.3	-88.0
כלל מחשבים 1.0	10705	177	+105	+1.0	+139
מ.ל.ל. 1.0	9850	108	+150	+1.6	+95.0
מ.ל.ל. 5.0	4483	250	+213	+5.0	+188
משוב מחשבים 1.0	2670	92.0	-1		-14.0
ניקוב מחשבים 1.	— הפסקת מסחר —				
ניקוב מחשבים 5.	— הפסקת מסחר —				
תים מחשבים 1.0	1740	104	-80	-4.4	-333
תים מחשב אפ 1	17850	4.0	-400	-2.2	-4.0

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

אברהם גינדי 1.0	— הפסקת מסחר —				
אברהם גינדי 5.0	— הפסקת מסחר —				
אורן מבנים 1.0	720	313	-30	-4.0	-794
אורן מבנים 5.0	325	525	-17	-5.0	-1175
אזורים 1.0	596	9581			-1201
אילון 1.0	394	15963	-6	-1.5	-5909
אילון אפ 1	1500	730			-16.0
אל-רוב 1.0	3080	68.0	-120	-3.0	-442
אל-רוב 5.0	3384	102			+185
אמנונים 1.0	2350	431	-50	-2.1	-41.0
אמנונים אפ 1	— הפסקת מסחר —				
אפריקה 0.1שח	32400	20.0	-100	-.3	-12.0
אפריקה 1.0שח	22950	72.0	-410	-1.8	-98.0
אפריקה אפ 5	14250	302			-102
ארים 1.0	2050	130	-50	-2.4	-67.0
אילדן 1.0שח	2062	105	-108	-5.0	-507
אילדן 5.0שח	1092	191	-57	-5.0	-506
בן-יקר גת 1.0	3025	133	-120	-3.8	-362
ברנוביץ 1.0	3525	204	+5	+.1	+133
ברנוביץ 5.0	2109	446			+102
דנקנר 1.0	3801	23.0	-49	-1.3	-57.0
דרוקר 1.0	421	573	-22	-5.0	-1173
דרוקר 5.0	315 תב	250	-20	-6.0	-249
דרוקר אפ 1	210 תב	147	-20	-8.7	-147
דרקר 0.1	5950				-23.0
דרקר 0.5	3865	23.0			-23.0
ת.ל.ב. 0.1	— הפסקת מסחר —				
ת.ל.ב. 0.5	— הפסקת מסחר —				
נכסים ובנין 1.0	2495	2102	-35	-1.4	-2135
גב-ים 0.1	3866 מ		-205	-5.0	-370
גב-ים 0.5	2119	365	-21	-1.0	-98.0
הכשרת הישוב 1.0	46800	75.0	-250	-5	-69.0
ישפרו 0.1	2351	449			-366
ישראלום 1.0	1420	376	+40	+2.9	+476
ישרס 10.0	12000	35.0			-30.0
כהן פיתוח 1.0	7000	18.0	+319	+4.8	+39.0
כלל בלן 0.1	335 תב	6881	-20	-5.6	-25673
לוסיד 1.0	4060	67.0	+100	+2.5	+58.0
לוסיד 5.0	1572		-30	-1.9	-58.0
מ.ת.ם. 1.0	— הפסקת מסחר —				
מאגרי בניה 1.0	460 תב	1288	-51	-10.0	-5013
מאגרי בניה אפ1	375 תב	920	-24	-6.0	-947
מודול בטון 1.0	— הפסקת מסחר —				
מישכאל 5.0	270	1987	-6	-2.2	-4481
מגדב 5.0	692	776	-18	-2.5	-1977
מר-לו 1.0	460 תב	1348	-40	-8.0	-2078
לוינשטין 1.0	400	1864	+11	+2.8	+1166
לוינשטין 5.0	115.0	12923			+1102
ליפשיץ 1.0	1200	871	-49	-3.9	-1041
ליפשיץ 5.0	560	972	-12	-2.1	-874
נאות אביב 0.5	4380	210	-120	-2.7	-251
נכסי אזורים 1.0	669	3000			-252
סהר החזקות 1.0	11000	20.0	-400	-3.5	-56.0
סהר החזקות 5.0	7465	33.0	-235	-3.1	-57.0
סולל 1.0	4037 מ		-213	-5.0	-161
סולל 5.0	2660 מ		-140	-5.0	-141
עפר וסלע 1.0	680	526	-20	-2.9	-546
קיסריה 0.1	1570	486	-80	-4.9	-806
קיסריה 0.5	720 תב	599	-69	-8.8	-578
רובינשטין 1.0	* 3003	191	-158	-5.0	-577
* ביצוע חלקי 85.60%					
רובינשטין 5.0	1899 תב	255	-101	-5.1	-660
רסקו מבכל	6631 תב	160	+331	+5.3	+100
רסקו רג	6550 תב	131	+500	+8.3	+80.0

חקלאות

מטעי הדר 0.1	2583	269	-72	-2.7	-618
מטעי הדר 0.5	1864	950	-8	-4	-290
מהדרין 0.1	6825	200	-190	-2.7	-289
נכסי הדרים 1.0	1085	547	-25	-2.3	-1244
פרי אור 0.5	2580	700	-80	-3.0	-888
שן-הר 5.0	16000	99.0	-570	-3.4	-112

תעשייה

מזון וטבק

אבאס 1.0	1399	96.0	-36	-2.5	-237
גולדפרוסט 1.0	— הפסקת מסחר —				
גולדפרוסט 5.0	— הפסקת מסחר —				
גולדפרוסט אפ 1	— הפסקת מסחר —				
דובק בב ש	3320	204	+50	+1.5	+204
דובק בב מ	3270	239			-179
זגלבל 1.0	1095	170	+25	+2.3	+48.0
זגלבל 5.0	705	310			-309
פרי-זה 1.0	2211	635			+10.0
פרי-זה 5.0	1743	640	+83	+5.0	+508
טמפו בירה 1.0	14890	148			+20.0
טמפו בירה 5.0	9500	174	+210	+2.3	+203
יבגור 1.0	1570	504	-67	-4.1	-443
יבגור א 5.0	905	200			-100
כן 1.0	8787	70.0	-463	-5.0	-58.0
כן 5.0	4700	51.0	-100	-2.1	-51.0
מגפרוט 1.0	7520	117	-380	-4.8	-317
עלית 0.1	12500	64.0	-50	-.4	-52.0
עסיס ב 0.5	32900 תב	38.0	-2600	-7.3	-46.0
קלמה אגבל 1.0	2130	109			-65.0
שמן מבכ ש	6000 תב	85.0	-506	-7.8	-213

טקסטיל והלבשה

ארגד 1.0	843	1198	-27	-3.1	-1370
אתים 1.0	875	100			-16.0
אופנת ברוך 1.0	2390	90.0	-60	-2.5	-230
אופנת ברוך 5.0	1530	350	-40	-2.6	-507
אפתן 1.0	— הפסקת מסחר —				
אפתן אפ 1	— הפסקת מסחר —				
ארגמן רג ש	11000 תב	44.0	-600	-5.2	-144
דלתא-גליל 1.0	4400	147	-40	-.9	-478
דלתא-גליל א 3.0	3130	67.0	-20	-.6	-167
כתרות כאחור 1.	1690	108	-59	-3.4	-106
כתרות כאחור 5.	850 תב	30.7	-50	-5.6	-30.0
כתרות אפ 1	706	.1	-1	-.1	-67.4
ריכלו 1.0	3635	308	-100	-2.7	-269
ריכלו 5.0	2700	86.0	+5	+.2	+86.8
חדרינן 1.0	4182	70.0			-46.0
דיקית 1.0	3215	202	-160	-4.7	-172
דיקית 5.0	2934	250			+30.0
כיב-כוכ 1.0	— הפסקת מסחר —				
כיב-כוכ אפ 1	— הפסקת מסחר —				
להדרה 0.1	1720 תב	49.7	-92	-5.1	-150
להדרה 0.4	775	1394	+15	+2.0	+966
ליגת 1.0	1061	1829			+573
כיף גליק 1.0	670 תב	1400	+50	+8.1	+3225
מקס 0.1	21160	128	+1000	+5.0	+233
מקס 0.5	10532	62.0	-554	-5.0	-200
עיט 1.0	11100	30.0	-400	-3.5	-41.0
עיט 5.0	5190	154	-230	-4.2	-274
עמק 1.0	1716	234			+225
פולגת א 0.1	8600	58.0			-6.0
פולגת ב 0.4	5639	536			-309
פולימן א 0.5	7200	115	-200	-2.7	-133
פרגוד 1.0	1705 תב	709	-185	-9.8	-735
ביגוד סבריגה	— הפסקת מסחר —				
תעש רוגוזין 1.0	3250 תב	667	-180	-5.3	-454

מתכת ומוצריה

אקסטרן 5.0	1800	335			-298
אורדן 10.0	9700	95.0	+120	+1.3	+9.0
אורדן 50.0	8150	80.0			-66.0
בכלים ש	11350	38.0			-34.0
התכוף 1.0	— הפסקת מסחר —				
התכוף 5.0	— הפסקת מסחר —				
קסאות מוז 1.0	1105	2124	-14	-1.3	-4868
קסאות מוז 5.0	827	1540	-8	-1.0	-1548
מודגן 1.0	— הפסקת מסחר —				
מודגן אפ א	— הפסקת מסחר —				
מתכת מרום 1.0	2144	277			-54.0
כבלי ציון 1.0	2097	736	-48	-2.2	-694
כבלי ציון 5.0	835	3558	-30	-3.5	-5642
כבלי ציון אפ 3	601	1185	-68	-10.2	-1389
קרנבי 1.0	790	706	-30	-3.7	-1200
קרנבי 5.0	436	695	+11	+2.6	+505
נחושתן 0.1	18500	21.0	+500	+2.8	+17.0
נחושתן 0.5	6100	59.0	-260	-4.1	-61.0
עד 3.0	— הפסקת מסחר —				
ספר פלדה 1.0	6280	50.0	-220	-3.4	-160
קינג 1.0	1090 תב	459	-60	-5.2	-629
קינג 5.0	664	1252	-1	-.2	-552
קליל 1.0	4040	77.0	-160	-3.8	-141
קליל 5.0	1793	182			+237
שלדות 5.0	2140	67.0	-20	-.9	-153
תעשיות לכיש 1.0	1130 תב	735	-110	-8.9	-1458
תעשיות לכיש 5.0	558	1084			+938

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

אלביט 3.0	410000	15.0			+4.0
אלקו 0.1	6460	125	+19	+.3	+65.0
אלקו ש 0.25	2720 תב	873	-280	-9.3	-841
אלקו מ 0.25	2900	419	-28	-1.0	-142
אלקטרה 0.1	14000	38.0	+664	+5.0	+35.0
אלקטרה א 0.5	6600	110	+100	+1.5	+122
אלרון 3.0	312000	4.0	-1000	-.3	-15.0
אריית 0.02שח	27550	41.0			-51.0
כלל תעש אלקטרו	2095	957	+10	+.5	+887
ספקטרוניקס 1.0	2065	1795			+838
ספקטרוניקס 5.0	1355	1379	+35	+2.7	+2935
פריכטנגר 1.0	2100	293			-33.0
פריכטנגר 5.0	1090	500	-40	-3.5	-1518
ציקלון 1.0שח	2772	16.0	+100	+3.7	+19.0
ציקלון 5.0שח	1180	200			+34.0
קבנסקין אילר 1.	4740	58.0			-88.0
קבנסקין אילר 5.	3010	98.0	+5	+.2	+2.0
ת.א.ת. 1.0	* 4167	78.0	-219	-5.0	-193
* ביצוע חלקי 84.70%					
ת.א.ת. 5.0	1545 תב	1566	-100	-6.1	-1815
ת.א.ת. אפ 1	13850				+1.0
תדאה 1.0	5561	30.0	+100	+1.8	+20.0

מוצרי בניה

אי.פי.בלל בנין 1.	782	4894	-10	-1.3	-2054
אלקל 5.0	11001	187	+1		+76.0
אקרשטיין 1.0	1400	178	-40	-2.8	-278
אקרשטיין 5.0	1045	200	-55	-5.0	-760
בטון תדיר 1.0	11600				-13.0
בטון תדיר 5.0	— הפסקת מסחר —				
בר-סון 1.0	4001 תב	33.0	-299	-7.0	-255
בר-סון 5.0	1415 מ		-75	-5.0	-1096
המסלול 1.0	— הפסקת מסחר —				
המסלול 5.0	— הפסקת מסחר —				
טרומאסכסט 1.0	7050	3.5	-150	-2.1	-3.4
טרומאסכסט 5.0	2240	170			+68.0
מ.ל.מ. 1.0	847	367			+455
מ.ל.מ. 5.0	562				+1.0
מוזיל השק בתעש	3777	387	-62	-1.6	-321
מוזאיקה ולפכן 1	— לא נסחר —				
מוזאיקה ולפכן 5	14500	8.0	-200	-1.4	-10.1

כימיה, גומי ופלסטיק

אבן 5.0	19600	148	-215	-1.1	-242
אליאנס ב 200.0	1794	665			-154
גל תעשיות 1.0	11200	188			-188
גל תעשיות 5.0	5631	674			-379
דקסטר 1.0	3565	130	-35	-1.0	-166
רשנים 0.1	6300	239			-159
רשנים 0.5	1500	1877	-30	-2.0	-1590
חיפה כימיקל 10.0	798	4553			+2239
טבע ש	58300	28.0			+53.0
טבע אפ 4	45700	20.0			+8.0
ליפסקי 1.0	1300	376	-51	-3.8	-349
ים המלח 0.1	14750	576	-75	-.5	-565
מכתשים 10.0	500	9046	-6	-1.2	-11218
מקסימה 1.0	7650				
מקסימה 5.0	2687	62.0			-97.0
נקה כימיקל 1.0	3200	12.0	-150	-4.5	-31.0
סנו 1.0	9600 תב	100	-850	-8.1	-184
סנו 5.0	5750	78.0	-290	-4.8	-78.0
קים כימיקל 1.0	6080	65.0	+135	+2.3	+50.0
ת.ב.ל. 1.0	3926 מ		-207	-5.0	-391
ת.ב.ל. 5.0	2678	18.0			+222
תיא 5.0	5680	91.0	-100	-1.7	-93.0
פרוטאריום 10.0	9570 תב	35.0	+870	+10.0	+82.0
תרז א 5.0	4000	147	-131	-3.2	-179

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

דפרון 1.0	5117	119	-53	-1.0	-75.0
דפרון 5.0	3000 תב	15.0	-238	-7.4	-181
הד.ח.ן 1.0	5255 תב	296	+478	+10.0	+641
יאה 1.0	3239	112	+64	+2.0	+154
לביד' אשקלון 1.	450	3509			-47.0
לביד' אשקלון אפ1	688	478	-30	-4.2	-678
מולט ב 0.5	20750	23.0	-250	-1.2	-18.0
מפעלי ניר 10.0	198000	79.0	-4000	-2.0	-49.0
סקנוריה 1.0	3050	242	-151	-4.7	-500
רים 0.1	4700	116	-100	-2.1	-255
רים 0.4	2340	220	-80	-3.3	-220
תעל ב 0.2	11600	117	-400	-3.3	-144

תעשיות שונות

אלומית 1.0	4545	28.0	+45	+1.0	+3.0
אלומית 5.0	2870	111	-150	-5.0	-111
אגריון 1.0	3960	73.0	-129	-3.2	-212
אגריון 5.0	1980 תב	326	-180	-8.7	-596
חמישה יהד 1.0	8280	24.0			-4.0
דיקה 1.0	6000	58.1	-199	-3.2	-62.1
דיקה 5.0	3045	430	+145	+5.0	+275
פולק 1.0שח	— הפסקת מסחר —				
פולק 5.0שח	— הפסקת מסחר —				

השקעות תעשיה

מרכזית ב 0.1	6370	203	-20	-.3	-103
כור בב' 1.0	4880000	.4			+.2
כלל תעשיות 1.0	1275	9597	-18	-1.4	-12139
מאגרי טכנולוגיה	415	3888			-1103
מאגרי טכנו אפ 1	297	1825			+32.0

חברות להשקעה

השקעה ואחזקות

אמפיק ש	4606	262	-74	-1.6	-113
אידיבי פתוח 2.0	3620	1014	-80	-2.2	-2212
אינקובה 0.1	— הפסקת מסחר —				
אינקובה 0.5	— הפסקת מסחר —				
אלגר ש	6050	150	-270	-4.3	-173
אלגר מ	6100	5.0	-300	-4.7	-5.0
אלרן ש	2380 תב	742	-210	-8.1	-1586
אלרן מ	2630	42.0	-80	-3.0	-42.0
אביאור בב' 1.0	— הפסקת מסחר —				
אפיק 1.0	— הפסקת מסחר —				
אפיק 5.0	— הפסקת מסחר —				
גאלת 1.0	1300	70.0	-21	-1.6	-9.0
חברה לישראל 1.0	— הפסקת מסחר —				
חברה לישראל 5.0	— הפסקת מסחר —				
הלפסון 0.1	105000	6.5	-5000	-4.6	-2.8
הלפסון ש 1.0	24400	38.0	-400	-1.6	-81.0
אמפא א 0.5	10702	24.0	+147	+1.4	+25.0
פועלים השק ש	4940	843	-259	-5.0	-1703
לאומי השק 0.1	— הפסקת מסחר —				
דיסקונט השק ש	2235	4040	-60	-2.6	-8171
מסחר השק ש	14900	59.0			+89.0
מדי השק אגח 124	9815	2.0	-385	-3.8	-2.0
הירון 1.0	1881	61.0	+29	+1.6	+24.0
הירון 5.0	664	950	-16	-2.4	-640
יצוא ש	9880	527	-520	-5.0	-738
ירדן א 0.1	4500	299	-205	-4.4	-1153
כלל ישראל 10.0	730	3029			+1462
כלל ישראל 50.0	627 מ		-33	-5.0	-1251
לנדיק 0.1	8000	24.0			+202
לנדיק 0.5	2700	111	+100	+3.9	+123
מנור 0.1	550	298			-49.0
מנור א 0.5	323	1270			+830
עוז השק ב 0.1	— הפסקת מסחר —				
עוז השק ג 0.5	— הפסקת מסחר —				
פז השק ש	5301 תב	389	-580	-9.9	-918
פמה א 0.1	9380	152			-87.0
פמה 0.5	4950	499			-113
פריון ב 2.5	3450	382			+8.0

מחקר ופיתוח

אמבעים מתוחכמים	— הפסקת מסחר —				
גליל טכנולוגיות	397	2260	-9	-2.2	-1668

דלק ונפט

דלק חיפושינפט1.	3460	735			+19.0
דלק חיפושינפט5.	1458 תב	2070	-162	-10.0	-2399
דלק נפט אפ 2	875 תב	1685	-110	-11.2	-2799
פז חיפושי נפט	12400	71.0	-200	-1.6	-63.0
סראויל 1.0	1780				
סראויל 5.0	900	423			-47.0
י.ג.א.ל. 5.0	1470	1783	-30	-2.0	-2356
מ.ג.ן. 1.0	2750	116	-137	-4.8	-251
מ.ג.ן. 5.0	1183	2617			+1612
סראויל ב 0.3	3450	772	+50	+1.5	+276
צפון אמר נפט 1.	252	4062	+7	+2.9	+2845
צפון אמר נפט 5.	163.5 תב	815	-9.5	-5.5	-2817
צפון אמר נפט אפ2	438	225			+511
נפטא ש	1800000	1.0	-	-5.3	-5.0

נסחרות במט"ח

גדית מ	228				+3580

שערי מטבע חוץ ביום 29.6.86

המטבע	השינוי	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	העברות והמחאות לאומי מכירה	העברות והמחאות הפועלים קניה	העברות והמחאות הפועלים מכירה	העברות והמחאות דיסקונט קניה	העברות והמחאות דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב		1.46	1.53	1.46	1.53	1.46	1.53	1.4842	1.5028	1.4867	1.5053	1.4837	1.5024	1.4953
1 לישט"ג		2.21	2.32	2.22	2.33	2.22	2.32	2.5552	2.2835	2.2616	2.2898	2.2589	2.2874	2.2729
1 מארק גרמני		0.66	0.69	0.66	0.69	0.65	0.69	0.6702	0.6786	0.6721	0.6805	0.6704	0.6789	0.6751
1 פרנק צרפתי		0.20	0.22	0.20	0.22	0.20	0.22	0.2101	0.2127	0.2107	0.2133	0.2099	0.2125	0.2116
1 גולדן הולנדי		0.59	0.61	0.58	0.61	0.58	0.61	0.5951	0.6026	0.5967	0.6042	0.5951	0.6026	0.5994
1 פרנק שווצרי		0.80	0.84	0.80	0.84	0.80	0.84	0.8173	0.8275	0.8186	0.8288	0.8166	0.8269	0.8229
1 כתר שוודי		0.20	0.21	0.20	0.21	0.20	0.21	0.2074	0.2100	0.2079	0.2105	0.2071	0.2098	0.2088
1 כתר נורבגי		0.19	0.20	0.19	0.20	0.19	0.20	0.1965	0.1989	0.1969	0.1993	0.1965	0.1989	0.1980
1 כתר דני		0.18	0.19	0.18	0.19	0.17	0.19	0.1808	0.1830	0.1810	0.1833	0.1807	0.1830	0.1820
1 מארק פיני		0.28	0.30	0.28	0.30	0.28	0.30	0.2890	0.2927	0.2892	0.2928	0.2885	0.2921	0.2908
1 דולר קנדי		1.05	1.10	1.05	1.10	1.04	1.10	1.0655	1.0788	1.0684	1.0818	1.0666	1.0800	1.0750
1 דולר אוסטרלי		0.93	1.02	0.96	1.04	0.97	1.04	0.9959	1.0084	0.9984	1.0109	0.9963	1.0088	1.0039
1 ראנד דרא"פ		0.47	0.52	0.36	0.60	0.37	0.51	0.5937	0.6011	0.5954	0.6029	0.5957	0.6032	0.5981
10 פרנקים בלגיים		0.32	0.33	0.32	0.34	0.31	0.33	0.3248	0.3288	0.3282	0.3323	0.3278	0.3320	0.3303
10 שילינגים אוסטריים		0.94	0.98	0.94	0.98	0.93	0.98	0.9532	0.9652	0.9558	0.9677	0.9527	0.9647	0.9602
1000 לירטות איטלקיות		0.96	1.01	0.96	1.02	0.95	1.02	0.9758	0.9880	0.9784	0.9906	0.9767	0.9890	0.9829
100 יינים יפאניים		0.88	0.92	0.88	0.92	0.87	0.92	0.8957	0.9069	0.8972	0.9084	0.8946	0.9058	0.9024
1 דינר ירדני		4.17	4.43	4.08	4.34	4.07	4.28	—	—	—	—	—	—	4.2167
1 לירה לבנונית		—	—	—	—	0.02	0.04	—	—	—	—	—	—	0.3323
1 לירה מצרית		0.79	0.84	0.76	0.83	0.72	0.78	—	—	—	—	—	—	0.8239

דולר יציג: 1.4953 **דולר נוסעים: 1.77** **דולר שחור: 1.56-1.57**

שערי אגרות חוב

הסידרה	השער	השינוי בנק'
ש4001	562000.0	
ש4002	535479.0	
ש4003	525302.0	
ש4004	580381.0	-7950.0
4.25% מלווה מדינה (שגיא)		
ק-301 תשואה 3.20%		
4101	304.4	+6.2
ק-302 תשואה 3.80%		
4102	120.1	-1.1
4103	115.2	-1.1
4104	111.5	-1.1
ק-311 תשואה 4.34%		
4201	101.1	+.2
4202	99.2	+.2
4203	97.3	+.2
4204	93.9	+.2
4205	92.0	+.1
ק-321 תשואה 3.74%		
4301	111.8	-.1
4302	106.4	-.2
4303	105.6	-.2
4304	104.0	-.1
3% מלווה מדינה (גליל)		
ק-201א תשואה 2.37%		
ש3601	33090.0	-30.0
ק-201ב תשואה 2.30%		
ש3602	31189.0	+50.0
2027 א תשואה 2.19%		
ש3603	29144.0	+160.0
ק-202ב תשואה 2.35%		
3604	26015.0	+278.0
ק-203א תשואה 2.46%		
ש3605	23645.0	+191.0
ק-203ב' תשואה 2.62%		
ש3606	22131.0	+36.0
ק-201 ג' תשואה 2.52%		
ש3607	20654.0	+33.0
ק-203 תשואה 2.44%		
ש3608	19613.0	+32.0
ק-204 תשואה 2.46%		
ש3609	18664.0	+38.0
ש3610	16834.0	+35.0
ש3611	16262.0	+34.0
ש3612	15790.0	+33.0
ק-205 תשואה 2.57%		
ש3613	14781.0	-14.0
ש3614	14473.0	-10.0
ש3615	13361.0	-10.0
ש3616	12231.0	-10.0
ק-206 תשואה 2.63%		
ש3617	11501.0	+2.0
ש3618	10913.0	+2.0
ש3619	10042.0	+1.0
ק-207 תשואה 2.64%		
ש3620	9485.0	+6.0
ש3621	9010.0	+5.0
ש3622	8124.0	+4.0
ק-208 תשואה 2.65%		
ש3623	7623.0	+12.0
ש3624	7178.0	+12.0
ק-209 תשואה 2.78%		
ש3625	6511.0	+9.0
ש3626	6145.0	+10.0
ש3627	5698.0	+9.0
ק-210 תשואה 2.75%		
ש3628	5254.0	
ש3629	4923.0	
ש3630	4653.0	-1.0
ק-211 תשואה 2.77%		
ש3631	4270.0	+7.0
ש3632	4021.0	+7.0
ש3633	3798.0	+6.0
ק-212 תשואה 2.87%		
3634	3325.0	+6.0
ש3635	3143.0	+5.0
ש3636	3027.0	+5.0
ק-213 תשואה 2.76%		
ש3637	2862.0	
ש3638	2720.0	+1.0
ש3639	2489.0	
ק-214 תשואה 2.81%		
ש3640	2044.0	-11.0
ש3641	1771.0	-10.0
ק-215 תשואה 2.80%		
3642	1585.0	+3.0
ש3643	1375.0	+2.0
ק-216 תשואה 2.80%		
3644	1226.0	+2.0
3645	1105.0	+2.0
4.25% מלווה מדינה (גליל)		
ק-341 תשואה 4.30%		
3826	97.0	-.1
3827	95.1	-.2
3828	91.8	-.1
3829	90.0	-.11
ק-251 תשואה 3.67%		
3701	914.8	+23.2
ק-252 תשואה 3.55%		
3702	706.5	+21.6
ק-253 תשואה 4.05%		
3703	622.5	+1.1
3704	533.0	+1.0
ק-261 תשואה 4.06%		
3751	280.7	-.8
ק-262 תשואה 3.89%		
3752	114.6	+3.2
3753	109.8	+3.2
ק-263 תשואה 4.43%		
3754	95.6	+.2
3755	91.9	+.1
3756	88.7	+.2
3757	87.0	+.2
ק-271 תשואה 4.15%		
3901	104.1	+.1
3902	99.1	+.1
3903	98.4	+.2
3904	96.8	+.2

הסידרה	השער	השינוי בנק'
4% מלווה מדינה (90% הצמדה)		
ש3108	— הפסקת מסחר —	
ש3109	242000.0	-500.0
ש3110	242100.0	-200.0
ש3111	237000.0	-1000.0
ש3112	233500.0	-600.0
ש3113	236500.0	-800.0
ש3114	228300.0	-600.0
ש3115	226700.0	-300.0
ש3116	217200.0	-2400.0
ש3117	228100.0	+1000.0
ש3118	222100.0	+100.0
4%-6%-7% מלווה פיתוח ומדינה (80% הצמדה)		
ש3201	189900.0	+1400.0
ש3202	188500.0	-382.0
ש3203	186600.0	-400.0
ש3204	183400.0	-1100.0
ש3205	181000.0	-900.0
ש3206	179300.0	
ש3210	174400.0	
ש3211	170500.0	
ש3212	169700.0	-800.0
ש3213	165000.0	
ש3214	160300.0	
6%		
ש3501	156700.0	-300.0
ש3502	155000.0	
ש3503	140100.0	
ש3504	137200.0	
ש3505	139500.0	
7%		
ק-701 תשואה 2.05%		
ש3521	133953.0	+106.0
ש3524	121578.0	+85.0
ק-702 תשואה 2.34%		
ש3522	128059.0	+206.0
ש3523	121063.0	+194.0
ק-703 תשואה 2.41%		
ש3525	118495.0	+128.0
ש3526	118389.0	+125.0
ש3527	116032.0	+123.0
ש3528	113043.0	+95.0
ק-704 תשואה 2.42%		
ש3529	117792.0	+191.0
ש3530	115043.0	+187.0
ש3531	114816.0	+185.0
ש3532	111457.0	+180.0
ש3533	111357.0	+180.0
ש3534	105029.0	+170.0
ק-705 תשואה 2.32%		
ש3535	105440.0	+169.0
ש3539	99375.0	+160.0
ק-706 תשואה 2.63%		
ש3536	104628.0	-123.0
ש3537	104514.0	-124.0
ש3538	98375.0	-116.0
ש3540	98218.0	-127.0
ש3541	94904.0	-122.0
ש3542	94804.0	-131.0
ש3543	90186.0	-127.0
ק-707 תשואה 2.62%		
ש3544	90354.0	-70.0
ש3546	88157.0	-74.0
ש3547	87968.0	-75.0
ש3548	87873.0	-75.0
ש3550	85304.0	-76.0
ש3551	82991.0	-78.0
ק-708 תשואה 2.60%		
ש3545	87961.0	+123.0
ש3549	83119.0	+115.0
ש3552	76320.0	+105.0
ש3554	76200.0	+104.0
ש3555	76200.0	+104.0
ק-709 תשואה 2.68%		
ש3553	75754.0	+104.0
ש3571	65755.0	+75.0
ק-710 תשואה 2.69%		
ש3556	72446.0	+99.0
ש3558	72366.0	+99.0
ש3559	69810.0	+95.0
ש3560	66091.0	+75.0
ש3561	65913.0	+74.0
ק-711 תשואה 2.73%		
ש3557	72837.0	-116.0
ש3572	66264.0	-133.0
ק-712 תשואה 2.42%		
ש3573	69352.0	+112.0
ש3574	63952.0	+103.0
ש3577	63928.0	+103.0
ש3578	59065.0	+95.0
ק-713 תשואה 2.68%		
ש3575	63287.0	+103.0
ש3576	63116.0	+103.0
ש3579	58281.0	+95.0
ק-714 תשואה 2.50%		
ש3580	54868.0	+731.0
ש3581	49932.0	+682.0
ש3582	46079.0	+644.0
ש3583	42852.0	+612.0
ק-715 תשואה 2.80%		
ש3584	40121.0	-289.0
ש3585	38050.0	-282.0
ש3586	34465.0	-264.0
ש3588	34424.0	-270.0
ק-716 תשואה 2.72%		
ש3587	34651.0	-52.0
ש3591	31586.0	-49.0
ש3592	31552.0	-49.0
ש3593	31500.0	-50.0
ק-717 תשואה 2.68%		
ש3589	31563.0	+52.0
ש3594	30102.0	+49.0
ש3596	28778.0	+41.0
ש3597	28685.0	+41.0
ק-718 תשואה 2.80%		
ש3590	31312.0	-169.0
ש3595	29843.0	-167.0
8.25% מלווה אתרים (100% הצמדה)		
81 סר' 3	104.9	-1.6
סימן 157	111.2	-.1
5% מלווה פיתוח ומדינה (בריבית משתנה)		
ק-101 תשואה 2.68%		
ש2001	129431.0	+211.0
ש2002	129082.0	+211.0
ק-102 תשואה 2.70%		
ש2003	124257.0	+204.0
ק-103 תשואה 2.60%		
ש2004	125131.0	+204.0
ק-104 תשואה 2.77%		
ש2005	117294.0	-125.0
ש2006	117158.0	-139.0
ש2007	114908.0	-137.0
ק-105 תשואה 2.76%		
ש2008	114122.0	-225.0
ש2012	111719.0	-238.0
ש2015	108868.0	-272.0
ק-106 תשואה 2.70%		
ש2009	115481.0	+189.0
ק-107 תשואה 2.85%		
ש2010	114543.0	-319.0
ש2011	112322.0	-313.0
ש2013	112245.0	-333.0
ש2014	109388.0	-351.0
ק-108 תשואה 2.69%		
ש2016	110435.0	+157.0
ש2018	111082.0	+182.0
ש2021	107538.0	+176.0
ק-109 תשואה 2.80%		
ש2017	110192.0	-249.0
ש2019	109942.0	-266.0
ש2020	106724.0	-259.0
ק-110 תשואה 2.80%		
ש2022	100535.0	-476.0
ק-111 תשואה 2.65%		
ש2023	101563.0	+166.0
ק-112 תשואה 2.37%		
ש2024	95464.0	+990.0
ש2027	92114.0	+984.0
ש2031	85351.0	+968.0
ק-113 תשואה 2.60%		
ש2025	95549.0	+369.0
ש2026	95242.0	+369.0
ק-114 תשואה 2.70%		
ש2028	91918.0	+151.0
ש2030	87437.0	+143.0
ק-115 תשואה 1.61%		
ש2029	89148.0	+2497.0
ש2033	82232.0	+2444.0
ש2035	75568.0	+2315.0
ק-116 תשואה 2.62%		
ש2032	85337.0	+182.0
ש2034	80638.0	+172.0
ש2036	74041.0	+160.0
ק-117 תשואה 2.50%		
ש2037	70637.0	+114.0
ש2052	61260.0	+99.0
ק-118 תשואה 2.64%		
ש2038	70487.0	-269.0
ש2040	67889.0	-271.0
2051	64240.0	-279.0
ק-119 תשואה 2.80%		
ש2039	67153.0	-1016.0
ש2041	63571.0	-1001.0
ק-120 תשואה 2.75%		
ש2053	60840.0	+100.0
ק-121 תשואה 1.60%		
ש2054	57761.0	+327.0
ש2056	53502.0	+309.0
ש2058	48716.0	+287.0
ש2060	44984.0	+271.0
ק-122 תשואה 2.30%		
ש2055	56959.0	-334.0
ש2057	52729.0	-320.0
ש2059	47960.0	-301.0
ק-123א תשואה 1.60%		
ש2061	34296.0	+543.0
ק-123ב תשואה 0.88%		
ש2062	32165.0	
ק-123ג תשואה 1.25%		
ש2063	30280.0	
דולרים		
ב 17	103.4	-.6
ב 18	102.5	-2.3
ב 19	102.0	
ב 20	102.8	-3.2
ב 21	101.2	-1.0

הסידרה	השער	השינוי בנק'
21 פריון	103.5	16/06
22 ב	102.7	+.2
23 ב	95.5	-.6
ש24	94.6	-.3
ש25	96.0	26/06
ש26	97.0	25/06
ש27	95.3	25/06
ש28	95.0	
ש29	94.5	+1.6
ש30	100.0	+.6
ש31	100.5	
תית 15	89.7	22/06
32	96.1	
33 ב	97.0	-3.0
2	98.2	19/06
34 מר"ב	102.0	
אגרות חוב בלתי מוגבלות בסם		
אמפל מ	97.0	+2.8
וקס ש ק	86.9	+2.5
ישראל 11	98.3	25 06
ישראל 12	98.3	25/06
ישראל 13	95.1	+.5
ישראל 14	95.7	26/06
מבנ"ב 24	88.0	+2.2
מבנ"ב 25	88.0	25/06
מבנ"ב 26	88.3	25/06
מבנ"ב 28	86.2	25/06
מבנ"ב 30	83.1	25/06
ה מימון 1	89.0	
אגרות חוב צמודות לדולר (100% הצמדה)		
ק-601 תשואה 5.10%		
סר' 2501	155.5	
סר' 2502	152.9	
סר' 2503	148.0	
ק-602 תשואה 5.10%		
סר' 2504	147.3	
סר' 2505	141.7	
ק-603 תשואה 5.03%		
סר' 2506	137.0	
סר' 2507	132.3	
ק-604 תשואה 4.20%		
סר' 2508	104.3	
ירבנדי-צמוד דולר ריבית קבועה		
ק-901 תשואה 7.30%		
7001	238.2	-1.6
7002	230.9	-1.6
ק-902 תשואה 7.37%		
7003	220.3	-1.7
7004	210.0	-1.5
ק-903 תשואה 6.45%		
7005	201.9	+.4
ק-904 תשואה 7.20%		
7006	186.0	-.4
ק-905 תשואה 7.15%		
7007	173.8	+.3
7008	165.2	+.3
ק-906 תשואה 7.18%		
7009	159.8	+.3
ק-907 תשואה 7.30%		
7010	150.4	
ק-908 תשואה 7.15%		
7011	142.9	
7012	137.9	
ק-909 תשואה 7.30%		
7013	129.6	
ק-910 תשואה 7.30%		
7014	112.9	
ק-911 תשואה 7.43%		
7015	96.5	-.3
7016	95.9	
7017	95.2	
7018	95.1	-.3
7019	95.5	
7020	95.3	
7021	94.4	
7022	94.1	
ק-951 תשואה 7.42%		
7201	93.6	
7202	95.0	
7203	94.9	
7204	95.3	
7205	95.4	
"גלבוע" צמוד דולר ריבית משתנה		
ק-801 תשואה 1.98%		
ש6101	12500.0	
ק-802 תשואה 1.91%		
ש6102	7704.0	
ק-803 תשואה 2.12%		
ש6103	6841.0	
ק-804 תשואה 2.07%		
ש6104	6329.0	
ש6105	6002.0	
ק-805 תשואה 2.25%		
ש6106	5759.0	
ש6107	5548.0	
ק-806 תשואה 2.40%		
ש6108	3982.0	
ש6109	3824.0	
ש6110	3760.0	
ק-807 תשואה 2.45%		
ש6111	3114.0	
ש6112	3022.0	
ק-808 תשואה 2.50%		
ש6113	2056.0	
ק-821 תשואה 3.21%		
ש6151	803.1	
ש6152	768.9	
ק-822 תשואה 3.04%		
ש6153	676.7	
ש6154	664.9	
ק-823 תשואה 3.13%		
ש6155	432.2	
ק-824 תשואה 3.15%		
ש6156	348.5	
ק-825 תשואה 3.18%		
ש6157	258.3	
ש6158	244.8	
ק-826 תשואה 3.06%		
6159	209.1	
ק-827 תשואה 3.20%		
6160	194.1	
6161	187.6	
ק-828 תשואה 3.15%		
6162	172.0	
ק-829 תשואה 3.15%		
6163	159.7	
6164	153.3	+.9
ק-830 תשואה 3.07%		
6165	145.1	-.2
ק-831 תשואה 3.01%		
6166	137.7	
6167	134.7	
6168	132.7	
ק-832 תשואה 3.04%		
סר' 6169	124.7	
ק-833 תשואה 3.10%		
6170	116.8	
ק-834 תשואה 3.10%		
6171	83.4	
6172	82.4	
ק-851 תשואה 2.56%		
6801	91.0	
86 פמ"ס 5	958.0	
85 מר"פ	212.0	
85 מר"פ	1226.0	
84 תדיראן	98.7	+.2
85 תדיראן	400.0	

פק"מ נייד
השקעה כדאית לטווח קצר בריבית משתנה
ריבית פק"מ ל־7 ימים או ריבית במדרוה הקבוע מה ברים הגבוה מבין השניים
בנק לאומי

קרנות נאמנות

למשקיע	97160.47	95413.05
לפיד	—	—
לקס	1497.15	1466.60
לשם	792.96	788.57
מבטח	967.40	961.67
מגבת	2812.10	2800
מגר	201.50	200.57
מגוון	2613.00	2602.2
מגל	616.73	609.34
מור	1119.50	1114.90
מורן	635.93	631.76
מנוף	24583.04	23956.91
מיתר	744.11	740.62
מסוק	3005.90	2991.30
מעיין	655.12	652.08
מקשה	821.99	818.12
מרגלית	981.17	962.22
מרום	951.21	946.50
נגה	20860.81	20551.47
נגיד	590.99	588.57
נסע	379.56	372.08
נילי	3831.34	3774.54
נביו	436.77	428.76
נטלה	122.55	120.14
סלע	820.52	816.30
סנונית	572.61	565.60
ספר	607.32	600.24
ספיר	536.93	534.26
עדי	635.06	627.49
עירית	1594.69	1587.51
עידן	5884.65	5800.55
ענבר	1202.83	1175.97
ענת	1970.30	1951.37
עפרוני	544.24	536.86
עפרון	148.01	145.10
פזא	1226.31	1202.34
צבר	533.51	526.55
צופית	528.90	522.36
צביר	859.44	840.96
צמרות	6264.69	6177.06
צפרה	1539.66	1509.47
קלע	1698.77	1690.29
רבית	15013.82	14874.65
רקפת	519.36	511.13
רשף	664.75	655.37
שביט	643.10	635.21
שוהם	843.94	836.23
שדה	312.46	306.35
שמיר	69758.65	68375.76
שנהב	543.33	538.38
שפר	536.76	523.65
שקד	164.79	161.51
תאנה	173.10	171.42
תבור	764.98	754.36
תדהר	353.84	352.88
תהילה	94.13	92.11
תירוש	412.21	408.9
תמר	185.79	182.20
תמה	180.25	178.94
תרשיש	1296.51	1271
תשרי	384.16	378.4

אב	3884.25	3828.55
אבוקה		
אגוז	282.11	198.14
אדיר	1338.20	1311.49
אדום	1610.12	1578.87
אופיר	1569.77	1538.74
אור	418.38	409.57
אורין	158.17	154.96
אורלי	208.04	205.51
אורן	605.36	593.54
אייל	3031.27	2971.78
אילת	3686.08	3607.18
איתם	4000.19	3914.24
איתן	577.35	569.62
אלון	513.09	502.40
אלמוג	588.80	581.54
ארז	630.84	622.75
אש	109.61	107.22
אשל	168.72	165.43
אתרת	194.12	192.21
בדולח	1656.01	1623.81
ברוש	368.30	366.58
ברק	381.50	374.03
ברקת	768.08	764.29
גבים	1144.99	1122.60
גבע	857.09	845.13
גדרון	584.80	577.86
גיא	7700.81	7655.58
גיל	2202.51	2159.77
גלית	516.75	512.41
דוברון	273.95	271.26
דוכיפת	539.51	532.84
דולב	199.90	195.69
דורון	1241.79	1217.96
דותן	221.27	217.85
דליה	399.99	393.45
דרור	3305.43	3241.05
דקל	261.90	256.75
הדס	284.92	282.42
הוד	406.56	399.22
הדבית	2484.28	2430.97
הדר	16095.04	15856.40
זה	15505.56	15078.64
זמיר	631.75	624.26
זהבה	133.65	131.84
זיתים	112.37	112.29
חלמיש	559.95	557.15
חן	111.05	110.83
חסון	1215.19	1187.25
טל	4116.65	4067.80
יגאל	649.98	642.83
יהלום	1541.41	1511.51
יוזרות	31307.25	31028.21
יפה	557.39	550.06
יובב	738.75	729.79
כרמל	120.81	119.51
כלנית	442.58	435.35
כספית	633.47	630.13
כרמל	118.67	116.20
כתר	915.64	897.50
לוטם	3425.92	3359.11

משק וכספים

„כור" גייסה 105 מיליון דולר בשוק ההון בארה"ב

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

כור סיימה ביצוע של הנפקת אגרות־חוב בסך של 105 מיליון דולר בארצות־הברית. זו ההנפקה הגדולה ביותר שבוצעה עד כה ע"י חברה ישראלית והיא ניתנת להגדלה נוספת של 10 מיליון דולר.

אגרות־החוב הן לתקופה של 10 שנים ותישאנה ריבית של 12% לשנה. חתמי הנפקת כור הם הבנקים להשקעות – דרקסל־ברנהם־למברט ובר־סטרנס – מהגדולים והידועים בארה"ב. מנדי־דורק דווח כי מרבית אגרות החוב נרכשו ע"י קונים מוסדיים.

כור פנתה לגיוס הון בשוק־ההון האמריקני, מאחר ששוק ההון ומערכת הבנקאות הישראליים אינם יכולים להעמיד לרשותה את נפח האשראי הדרוש לקונצרן שהיקף פעילותו השנתי מגיע ל־2 מיליארד דולר.

הנפקת אגרות החוב דרשה טיפול ממושך עם רשות ניירות הערך בארה"ב וגורמים נוספים בשוק ההון האמריקני והיא מהווה לדברי „כור" הוכחה למעמדה של כור בקהילת העסקים הבינלאומית וליכולתה לעמוד בדרישות המחמירות של דיווח וחשיפה עפ"י התקנים האמריקניים הקפדניים ביותר.

כאמור, זה גיוס ההון הגדול ביותר שהתבצע עד כה ע"י חברה ישראלית בארה"ב. הגדלת ההנפקה ברגע האחרון התאפשרה הודות לסיוע מהיר של הרשויות הישראליות הנוגעות בדבר, ובעיקר הממונה על שוק ההון, המפקח על מטבע־חוץ וראשי הרשות לניירות ערך.

התעשיינים מתנגדים לתוכנית המיזוג של קרנות הפנסיה

מאת חיים ביאור

התעשיינים מתנגדים למיזוגן של שבע קרנות הפנסיה ההסתדרותיות. הם מאיימים לנקוט בצעדים שונים כנגד תוכנית המיזוג שמתגבשת בוועדת רייך.

התעשיינים, המיוצגים כיום רק בהנהלה של קרן „מבטחים", חוששים שהשפעתם תקטן בקרן המאוחדת ויקשה עליהם למנוע החלטות בלתי נוחות מבחינתם באשר לקביעת זכויות של מבוטחים וגובה ההפרשות לקרנות.

נציגים של התאחדות התעשיינים הבהירו באחרונה להסתדרות, כי יסירו התנגדותם למיזוג הקרנות רק אם ייערך סקר אקטוארי שיוכיח כי המיזוג המוצע לא יפגע בקרן „מבטחים" לאחר שיצורפו אליה מבוטחים מהקרנות החלשות – של הפועלים החקלאים ועובדי הבניין.

גם כמה ועדי עובדים חוששים מהמיזוג העלול, לדבריהם, לפגוע בהישגים הפנסיוניים שצברו חלק מהעובדים.

ועדת רייך, שמונתה בפברואר במטרה להמליץ על צורת המיזוג של קרנות הפנסיה, אמורה היתה לסיים היום את עבודתה ולהגיש את מסקנותיה ליו"ר האגף לבטחון סוציאלי בהסתדרות, דב פלג. אולם הוועדה חרגה מלוח הזמנים וביום רביעי שעבר אף לא קיימה את ישיבתה הקבועה.

הוועדה נפגשה כבר עם הנהלות של כל הקרנות ועם נציגים של מבוטחים פעילים וגימלאים. מהמלצות ביניים שנכבשו עולה כי לשבע קרנות הפנסיה ההסתדרותיות תמונה הנהלה משותפת ויוכנו תקנון ומאזן משותפים, דבר שיבטיח מדיניות אחידה. הגוף החדש יכלול בתוכו שלוש זרועות: מבוטחים מהמיגזר ההסתדרותי, מבוטחי התעשייה ומבוטחי השירותים.

מיזוגן של קרנות הפנסיה לא יתבצע, ככל הנראה, במהלך אחד אלא בהדרגה, תוך שמירה על פרופיל נמוך. זאת מאחר שהמיזוג יהיה כרוך בצימצום ניכר של מספר העובדים המגיע כיום, בכל הקרנות, לכ־1,600. במסגרת תהליך המיזוג תוקם יחידת מחשב מרכזית, אף כי מנהלי קרנות הביעו חשש שריכוז כח בידי קבוצה קטנה של עובדי מחשב מהווה סיכון גדול.

לצורך הפעלת המיזוג תדרש קבלתו של חוק מיוחד לכך. היועצת המשפטית של האגף לבטחון סוציאלי, עו"ד יהודית נחמן, בודקת עתה את הבעיות המשפטיות הכרוכות במיזוג הקרנות, זאת מאחר שחלק מהקרנות מוצגות כחברות, חלק אגודות שיתופיות ואחרות בהתאם לפקודת החברות.

בוועדת רייך משתתפים אליהו רייך (יו"ר), עו"ד יהודית נחמן, עמוס ערן, אפרים ז'ילוני ואוריאל אברהמוביץ.

הפועלים יעמיד אשראי נוח ל„קרן הצמיחה"

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

בנק הפועלים נערך לתת אשראי בתנאים נוחים למפעלים חדשים ולהרחבת מפעלים קיימים במסגרת קרן „תנופה לצמיחה" שיזמה ההסתדרות הכללית בראשות מזכיר ההסתדרות.

הבנק יקח חלק בנושא זה במגמה לסייע להשקעות המיועדות להגדלת התפוקה והצמיחה ויצירת מקומות תעסוקה נוספים במוקדי אבטלה.

סיפולו של בנק הפועלים במתן אשראי במסגרת פרוייקט „תנופה לצמיחה" ייעשה בכמה מישורים:

★ הבנק יבצע הלוואות מכספי הקרן למפעלים חדשים ולמפעלים קיימים במסגרת הקריטריונים שנקבעו על־ידי הקרן. ההלוואות תינתנה לתקופה של 7 שנים בתנאי הצמדה למדד ללא ריבית, כאשר החזר ההלוואות יתחיל רק כעבור שנתיים.

הבנק החליט לא לגבות כל עמלה בקשר לטיפולו בהלוואות שיבצע על אחריות הקרן.

★ הבנק יעמיד לרשות המפעלים הזכאים לסיוע הלוואות משלימות מכספי הבנק בסכום מקביל להלוואות הניתנות מכספי הקרן. הלוואות מכספי הבנק תינתנה לתקופה דומה לזו של ההלוואות מכספי הקרן ובתנאי ריבית נוחים המבוססים על שיעורי ריבית בתה"ד.

★ הבנק יסייע לקרן על ידי ביצוע מידע על השקעות מתוכננות בתעשייה וכן יערוך עבודה בדיקות כלכליות ומקצועיות של פרוייקטים של השקעות ושל פרוייקטים אזוריים וענפיים.

מבול של הנפקות חדשות ביום האחרון של החודש

מאת דרור שרביט

מבול של הנפקות חדשות צפוי היום בסוף החודש – ביום האחרון לפרסום תשקיפים עם מאזני סוף דצמבר 85. מוסדות הבורסה לניירות ערך קיימו אתמול דיונים מיוחדים בכל בקשות ההנפקה שטרם אושרו, כדי לאפשר את הנפקתן אם יקבלו לכך אישור.

חמש חברות צפויות לפרסם תשקיפים לגיוס הון בהיקף כולל של 94 מיליון דולר. להלן רשימת החברות וסכומי הגיוס הצפויים:

תדיראן – החברה מבקשת לגייס 38 מיליון דולר מזה 10 מיליון דולר בתחילת החודש ו־28 מיליון דולר בסופו. האג"ח יוצעו במכרז וישאו הצמדה למדד עם ריבית צמודה של 7.75 אחוזים. הנפקת החברה מובטחת בחיתום מלא של לאומי, הפועלים ובנק המזרחי.

כלל הנפקות לתעשיה – החברה מגייסת 10 מיליון דולר המיועדים למתן הלוואות לחברות בקבוצת כלל תעשיות.

אי. פי. – החברה מבקשת לגייס 4 מיליון דולר, חלקן באג"ח המירות למניות וחלקן באופציות.

אזורים – החברה מבקשת לגייס 7 מיליון דולר, מזה 4 מיליון דולר באג"ח רגילות ו־3 מיליון דולר באג"ח המירות ואופציות.

כור – החברה מבקשת לגייס בהנפקת אג"ח 35 מיליון דולר. אתמול התקיים דיון בבקשת ההנפקה בוועדת ניירות הערך של הבורסה ומיד לאחר מכן בוועד הפועל של הבורסה. חלק מההנפקה צמוד מדד וחלק עם ברירת הצמדה בין דולר ומדד.

על הפרק עומדות כמה הנפקות נוספות שתשקיפיהן צפויים להתפרסם בקרוב, חלקן ללא מיגבלת הדו"חות הכספיים לסוף דצמבר 85. מדובר בהנפקת האג"ח של „אורייך" מקבוצת בנק הפועלים, הנפקת האג"ח של חברת „משאבים" מקבוצת בנק המזרחי, הנפקת הזכויות של חברת „התכוף" והנפקת המניות של חברת הביטוח „איתן".

הנפקות שתוכננו על ידי בנק לאומי והחברה לנכסים ובנין מקבוצת דיסקונט לא יוכלו לצאת אל הפועל, לאחר שאישורן עוכב בוועדת הכספים של הכנסת על רקע אי ישום ההמלצות האישיות של דו"ח בייסקי בשני הבנקים האלה.

בניגוד למדיניות האוצר וחוק התקציב:

האשראי הבנקאי לשירותים הציבוריים גדל ריאלית

מאת שלמה קרמר

האשראי הבנקאי לסקטור הצבורי גדל ריאלית בשנת 1985 ב־8.8 אחוזים בהשוואה לשנת 1984. גידול זה באשראי, היה חריג בהשוואה לשאר הסקטורים במשק, שבמרביתם חלה ירידה.

כך עולה מפרקים מהדו"ח השנתי של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, שיתפרסם במלואו ביום שלישי הקרוב.

הגידול באשראי למיגזר השרותים הצבוריים עומד בניגוד למדיניות האוצר, שבאה לביטוי בחקיקה כאשר בחוק התקציב נאסר על גופים צבוריים להסתייע במערכות אשראי בנקאיות.

לאוצר התנגדות תקיפה למימון פעולות צבוריות מאשראי וזאת מאחר שגופים צבוריים לוקחים על עצמם התחייבויות לצורך הרחבת שרותיהם ובאים לאוצר לאחר מעשה למימון גרעונותיהם.

התופעה הידועה ביותר בצבור בענין זה נסקרה בדו"ח גדיש על קופת חולים, שעל פיו הקופה הגדילה הוצאותיה מבלי שהיה לה תקציב לכך והממשלה עמדה כפני עובדה מוגמרת של גרעונות המודים, שאיימו על שרותי הקופה ועל המערך הבנקאי שהעמיד לה אשראי, כמעט בלתי מוגבל למימון פעולותיה.

האוצר פנה לא מזמן לבנק ישראל, לבדוק אם לא הפרו הבנקים המלווים לגופים צבוריים את חוק התקציב האוסר על כך. בפנייתו התמקד האוצר בבירור עבירות פליליות לכאורה שביצעו הבנקים באמצעות העמדת מערך האשראי לקופת החולים הכללית ולרשויות מקומיות.

שר האוצר, מסר לסופר „דבר", שהוא יעמוד בתוקף על כך שמערכת החוקים הקשורים בהתנהגות התקציבית של המגזר הצבורי, תכובד באופן מלא וזאת במטרה למנוע פריצת מסגרות תקציב בדרך של לקיחת אשראי בנקאי למימון פעולות תקציביות שוטפות בעיקר.

מדו"ח הפיקוח על הבנקים, עולה כי הירידה בהיקף האשראי נחשבה כמעט בכל הסקטורים.

הירידה הגדולה ביותר באשראי הבנקאי נרשמה בענף החשמל והמים (19.8 אחוז) ובענף השרותים (6.9 אחוזים).

בתעשיה נרשמה ירידה בהיקף האשראי הבנקאי בשיעור של 5.7 אחוזים. חלקם של השירותים הצבוריים בסך האשראי הבנקאי עלה מ־10.2 אחוזים בשנת 1984 ל־11.5 אחוז בשנת 1985, עליה בשיעור של 12.7 אחוז. חלקו של הסקטור הצבורי באשראי הבנקאי עלה על חשבון חלקם של ענפי התעשיה, ענף החשמל והמים והשרותים.

"CRIMINAL ACT"

מאת דרור שרביט

מה אומרים החושים הטבעיים של משקיעים אמריקאיים בקשר לוויסות? על כך סיפר לאחרונה עמוס מנור, שכיהן בעבר כיו"ר הדירקטוריון של הבנק הבינלאומי הראשון.

בישיבת מועצת המנהלים של הבנק שהתקיימה בראשית 1980 העלה אחד הדירקטורים, שהיה מזוהה עם אחד הבנקים הגדולים, הצעה להצטרף לוויסות במתכונת שנעשתה על ידי הבנקים האחרים. אותו דירקטור פירט את שיטות הוויסות ויתרונותיו לבנק.

באותה ישיבה נכח גם נציג של „פרסט פנסילבניה בנק", שהיו בעלי הבינלאומי עד להעברת השליטה בהם לידי קבוצת אייזנברג. זהו CRIMINAL ACT (מעשה פלילי) – אמר נציג הבנק האמריקאי וכך ירד הנושא מסדר היום של הדירקטוריון עד שעלה מחדש בשלהי שליטת קבוצת „רנות" בבנק.

נמשך הגידול ביצוא הרהיטים

מאת משה גבע

יצוא הרהיטים מישראל הסתכם בשנת 1985 ב־12.7 מיליון דולר לעומת 8.6 מיליון דולר ב־1984 – גידול של 46.8 אחוז. גם השנה מסתמן גידול ביצוא הרהיטים, הלבידים והפורמאיקה.

בשלושת החודשים הראשונים של השנה הסתכם היצוא הכולל של הענף ב־4.4 מיליון בהשוואה ל־3.6 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד. יצוא הלבידים גדל ב־13.5 אחוז ויצוא הפורמאיקה גדל ב־21 אחוז.

עיקר יצוא הרהיטים מישראל (כ־90 אחוז) מיועד לארה"ב. הגידול האחרון מיוחס ברובו לעובדה שמספר חברות גדולות הקימו לאחרונה מערכי שיווק ומחסני מכירות ברחבי ארה"ב. כמחצית מכלל יצוא הרהיטים מישראל מתבצע על־ידי חברת „רים".

גם מחזור המכירות של הרהיטים בשוק המקומי גדל בשנת 1985 והסתכם בכ־400 מיליון דולר. זאת בעוד יבוא הרהיטים ארצה קטן והגיע רק לכ־8 עד 9 אחוזים מסך המחזור. החל מחודש פברואר האחרון הוסר הפיקוח מכחירי הרהיטים ומאיגוד יצרני העץ נמסר שהחברות החליטו שלא להעלות את המחירים. חודש לאחר מכן הועלו מחירי הגלם והאיגוד טוען שמחירי הרהיטים הועלו בהתאם.

לאחרונה הורגש מחסור בסיבית מאחר שמשרד התעשיה הבטיח לא יבוא מארצות מזרח אירופה בכמויות היצף, מפאת ההסכמים עם השוק האירופי המשותף. זאת למעט למפעלים המייצרים לצורך יצוא.

מאיגוד יצרני מוצרי העץ והרהיטים נמסר שהקרן הקיימת אינה מספקת את כל כמות חומרי הגלם הדרושה מאחר שהדגש על הספקת העץ לצרכי הסקה הינו גבוה יותר מזה המיועד לתעשיית הרהיטים.

בתוך כך נרמז שחלק מהספקת חומרי הגלם לתעשית הרהיטים „נשרף" בדרך ועושה דרכו לסכסוכים.

אושרה הנפקת „ישום"; חויבה להחליף המניות עם „גליל"

מאת דרור שרביט

בישיבה מיוחדת של דירקטוריון הבורסה לניירות ערך שהתקיימה אתמול אושרה לבסוף הנפקת „ישום", אך זאת בתנאי שתוך חצי שנה תציע החברה לבעלי „גליל" להחליף את מניותיהם ב„ישום".

הנפקת „ישום" אושרה לאחר משא ומתן קשה שניהלו בעלי החברה עם מוסדות הבורסה לניירות ערך. יו"ר הבורסה, חיים שטסל, תבע מהחברה, עד לדיון שהתקיים אתמול, שהחלפת המניות עם „גליל" תיעשה בשלב הראשון של יציאת „ישום" לציבור, אך בדיון שהתקיים אתמול בדירקטוריון שוכנע כי תנאי כזה עלול לגרום לחברה להיות במצב נחות כלפי בעלי מניות מיעוט ב„גליל".

יחס ההחלפה בין מניות „ישום" ל„גליל" נקבע מראש והוא יהיה 4.5 מיליון דולר (ישום) ו־3 מיליון דולר (גליל). לאחר גיוס ההון בסך של 1.5 מיליון דולר על ידי „ישום" יגדל יחס החלפת המניות ל־6 ל־3. דירקטוריון הבורסה לניירות ערך קבע אתמול כאחד התנאים להנפקה ש„ישום" תמשיך לשמור על פעילות „גליל", כך שלא תהיה עילה לשינוי יחסי המחירים בין החברות. מאחר שיחסי ההחלפה נקבעים מראש תנאי זה נראה מוזר ואם אכן יקטן ערכה של „גליל" יהיה הדבר לטובת בעלי מניותיה המובטחים ביחס קבוע של החלפת מניות.

החלפת מניות „ישום" ב„גליל" נועדה לפתור את אי הלימותה המלאה של „ישום" לקריטריונים לרישום חברות חדשות למסחר וגם למנוע ניגוד אינטרסים אפשרי בין שתי החברות, הנמצאות בשליטה זהה.

מיקבצי הון / ש. רוזנבלום

קווים לתוכנית כלכלית

באחרונה הרבינו לשמוע הודעות ומיני פרשנויות על אודות התוכנית הכלכלית המשק. חלק מהפרשנים בירך את ההישגים וחלק אחר קבע שהכל – בלון דמיוני מפוקפק. כיוון שאינני פרשן מובהק וגם איני מתיימר להיות כזה, כיוון שהעם שבע הצהרות ופרשנים למכביר שהאכילוהו לקש, ננסה לסכם מעט סיכומים באופן כללי.

א. הצלחתה העיקרית של התוכנית התמקדה בשני מישורים, הראשון הוא המלחמה באינפלאציה בו זכינו לנס אמיתי. השני מתבטא בשחיקת השכר שבשנה האחרונה נשחק בארח פלאים וללא הפגנות המוניות.

ב. בתחום היצוא – אין הצלחה מי יודע מה. היבוא – לא קטן כפי שציפו ועשוי אף לגדול בהתגברה בחודשים הקרובים.

ג. הקיצוץ בתקציב הממשלה נשאר בגדר משאלת לב בדרך כלל והכל.

ד. הזעזועים במערכת הפיננסית היו פרסונאליים בעיקרם, והתוכנית עדיין לא נוצלה כיאות לשינוי קריטריונים במערך הפיננסי עצמו.

עד כאן קווים מאוד כלליים, מכאן ואילך נתייחס לאלמנט הביצוע הלקוי ביסודו. אזרחי המדינה טרם התוכנית, השכילו להבין היו מוכנים נפשית לגזרות כלכליות עקב המצב העגום ששרר. הנכונות האזרחית שמצאה ביטויה בשחיקת השכר ובגידול באבטלה לא נוצלה כיאות למימוש כל סעיפי התוכנית בבת אחת. סביר להניח, שהנכונות הציבורית לא תשוב במהרה כמקודם, נכונות לספוג גזרות אינה מצויה בתמידות מעיקה אצל אף אומה, ובוודאי לא אצלנו. נוצר הרושם שהנכונות עדיין לא פסה לגמרי, כדאי לנצלה כל עוד היא קיימת. מעבר לכל הויכוחים בין הפקולטות הכלכליות של ירושלים ות"א, מעבר לכל השינויים הפרסונליים, זקוקה הממשלה לתמיכת העם בביצוע תוכנית כלכלית.

ראוי להם לקברניטי המשק לנסות ולנצל את מעט האשראי הציבורי שעדיין נותר. כל מה שמעבר לכך נשאיר לפרשנים הכלכליים, העוסקים בעיקר במספרים יבשים, ופחות ברגשות אנושיים – בלעדיהם אין לתוכנית כלכלית סיכויי הצלחה מרובים.

עו"ד נכבד ומכובד

שימשתי דירקטור בבנק לאומי אצל ארנסט יפת, שימשתי יועץ משפטי לבנק בשכר הגון כדבעי. לא התפטרתי מהדירקטוריון, שכן אני יודע איפה חולבים את הפרה. אמנם ארנסט יפת התפטר מדירקטוריון והוא אפילו לא עו"ד, סתם אדם ישר והגון, ממש מטופש. מיפת הרווחתי כסף ומהזוזבי'ק הון עתק, מה איכפת לי להיות במועצת המנהלים. גם משלמים לי עבור הכבוד, ואחר כך אני נותן עצות איך לברוח מהכבוד, בתשלום מלא כמובן. מעת לעת המדינה נזקקת לשירותי, אמנם למדינה יש מנגנון משפטי טוב למדי אבל אני משהו, לא סתם משהו אלא – משהו משהו, שתדעו לכם היטב אני – משהו.

טוב, מה חשבתם שאיזה משפטן בשירות הציבורי ייצג את מדינת ישראל, כאשר מדובר במשפט־עם־מועצה־מקומית־על הזות מנהלה? המשפטן הממשלתי־טוב וראוי לתפקידו. כאשר הנושא קשור לבשר, נפש, עלילות דמים וכדומה נושאים שבראש הכותרות והקופה הציבורית תשלם כראוי, אז אני פנוי לתשלום חובותי האזרחיות הנעלות.

בימי כהונתי למודי בלונדון, שם הסבירו לי את אחריותו של דירקטור, גם טרחו ולימדוני שדירקטור ויועץ משפטי אינם שתי פונקציות שהולכות יחדיו, מתאים לאנגלים הכברים.

שמעון פרס מכבד אותי, אני יכול להתקשר אליו ישירות. מודעי סחבי שלי, שחל, ארנס, שמיר ונסים מתייעצים עימי, אני יועץ הסתרים של כולם, אני האיש בעל אלף הפרצופים, אני החוק עם הפירושים הרצויים לכל החפצים. משכר הטרחה שלי אפשר לממן – תוספת שכר לחלק מהאחיות, 10 משפטנים טובים בשירות הממשלתי לעשר השנים הבאות, 4 ועדות חקירה מינימום.

למה לא פרשתי מבנק לאומי, לא נתנו לי אפילו שירותי, הנסיון שלי שווה הון עתק לי ולבנק כאחד. אחריות ציבורית לא אצלי, כשדיברו על ויסות המניות שתקתי, הייתי עסוק בלשתות תה, או שהייתי חולה, אולי בעצם הייתי בחו"ל, מי יודע, תשאלו את יפת הוא בטח יודע.

חוץ מזה אל תהיו קטנוניים, ואל תבלבלו לי ת'ראש בסוגיות של תינוקות מבית רבן. אני משה, אני החוק הרצוי להחפצים.

מינויים כלכליים בחו"ל

משרד המסחר והתעשיה ממנה נספחים מסחריים בחו"ל, שורת המינויים בשנה האחרונה מחפירה, מוטעית, ואפילו מעלה הרגשת מיאוס בציבור מהוגן. כיוון שה"ה ישראל כץ משמש כנציגנו עלי אדמות של השר שרון עוברים מרבית המינויים השנים בהמלצת כץ. כיצד כץ מחליט ועפ"י איזה קריטריונים לעולם לא נדע.

ה"ה אורי כהן בנו של ח"כ מאיר אביזהר, שעיקר עיסוקו: בביקור עיני שונאי ישראל והגברת הילודה, מונה לנספח מסחרי במילנו. עיר יפה מילנו. כהן ג'וניור לא עמל במשרד המסחר והתעשיה שנים רבות, הוא לא התעמק בנושאי סחר ואפילו לא עשה סטאז' קצרצר באחד מאגפי המשרד, הוא באיטליה. הכשרתו של כהן מצומצמת, ידיעת שפות זרות לא בדיוק הצד החזק אצלו, ומה שכן חזק אצלו זוהי ידידותו עם כץ ושרון, זה מספיק די והותר.

מקובל לחשוב, שתפקיד נספח מסחרי אמור להיות מכובד ומעבר לכך גם בסיס לקידום עסקי מדינת ישראל, איזה עסקים פיתח כהן ג'וניור? תעלומה ללא פיענוח.

ועד עובדי משרד התעשיה דומה יותר ויותר לאימפוטנט חסר יכולת מוחלטת, אפילו דמיונית.

אחר כך כולם מתפלאים מדוע היצוא לא גדל, מדוע הפיקוח על המחירים לא הדוק, ועוד מיני פליאות ונסתרות ששירות ממשלתי לא יכירון.

המשרד הכלכלי השני בחשיבותו דומה למשרד שידוכין ותעסוקה. שידוכין בין חברי מרכז חרות וסיעת שרון, ותעסוקה לכל תומך החל מפקידות וכלה בחו"ל. תהרגו אותי אם יש עוד מישהו ששם את השירות הממשלתי לחוכא ואיטלולא בנוסח שרון, תהרגו אותי מדוע הממשלה לא מתרה בשר הנבכבזי, לא יכלו לתת לשרון את משרד המדע, צעירי חרות היו מוגדרים כולם – כמדענים והכלכלה לא היתה ניזוקה, מין פשרה שתועלתה מרובה מנזקה. אלוהים עדי שאינני מבין מדוע לא קם קול ועקה. בושה אמיתית.

נ.ב. – להלן לקט הודעות עתידיות ממשרד המסחר והתעשיה: 1. מר משה משה מונה לנספח מסחרי בקונגה. 2. רפאל שמעון רסקבירץ מונה לנספח מסחרי בספרד. 3. שלמה כהן מינוי קיבל רשיון יבוא לסודה. 4. זלוטק אמסלם מגדרה קיבלה רשיון יבוא לפחם ושיזנוק. 5. ארם בלושטיין מונה לדירקטור במפעלי ים המלח. דובר המשרד בשם השר מאחל לחברים הנ"ל שעוד את מונה לכי במרכז חרות, הצלחה במילוי תפקידים למען המדינה ולמען שרון. חרפה אמיתית.

שנת שיא ביצוא היהלומים

מאת משה גבע

שנת 1986 תהיה שנת שיא ביצוא היהלומים המלוטשים מישראל. על כך מסר אתמול משה שניצר נשיא בורסת היהלומים. לדבריו יעלה השנה יצוא היהלומים על 1.5 מיליארד דולר. זהו ענף היצוא הגדול ביותר במשק ומהווה כשליש מהיצוא התעשייתי של המדינה.

במחצית הראשונה של השנה הסתכם יצוא היהלומים ב־801 מיליון דולר לעומת 581 מיליון דולר במחצית הראשונה של 1985 – גידול של כ־38 אחוז.

שניצר אמר את הדברים לרגל פתיחת הקונגרס העולמי ה־23 של בורסות והתאחדויות תעשייני היהלומים, המתקיים השבוע בארץ. מניתוח פעילות הענף, שתוצג בקונגרס, עולה כי יצוא היהלומים מישראל ב־1985 הסתכם ב־1.26 מיליארד דולר – גידול של 22 אחוז בהשוואה לשנת 1984 וגידול של 40 אחוז לעומת שנת 1982.

גם בקראטים היה אשתקד גידול של 22 אחוז לעומת 1984 והוא הגיע לשיעור של 2.8 מיליון קראט. זה היצוא הגדול ביותר מישראל מאז 1977 והשלישי בגודלו בתולדות הענף.

בתשובה על שאלה בדבר חלקו של ענף היהלומים ב„כלכלה השחורה" של ישראל השיב נשיא בורסת היהלומים כי בסוף שנות ה־70 היה חלקו של הענף בתשלומי המס גדול יותר מחלקו של כל ענף אחר במשק. לדבריו היהלומנים שילמו מסים גם בתחילת שנות ה־80 כאשר הענף סבל ממשבר קשה.

ראשי היהלומנים קבלו על כי הם מקבלים מהאוצר ביטוח שער הקטן ברבע מזה שמקבלים אחרים. לדבריהם אם תשנה הממשלה את תמיכתה בהם לפי הניתנת לענפי יצוא אחרים יגיע יצוא היהלומים תוך שנים אחדות ל־2 מיליארד דולאר בשנה והענף יוכל לקלוט 30 אלף משפחות במקום 20 אלף כיום.

לרגל הקונגרס העולמי יפתח השבוע מוזיאון היהלומים החדש ע"ש נשיא סינדיקט היהלומים בלונדון הרי אופנהיימר – אחד מעשירי תבל שיגיע ארצה וייפגש עם ראשי השלטון.

הלוח הכללי

וילות ובתים

דירות למכירה

עסקים

משרדים

מגרשים

הצעות עבודה

מכוניות

רוצים לקנות

רהיטים

מקררים

הלואות

מציעים למכירה

ריפוי והרזיה

ניקיון ואחזקה

אמנות

צבעי אמבטיות

רשום לנישואין

שוק המציאות

ירושלים

הצעות עבודה

דרוש/ה
חשב/ת שכר
נסיון לפחות 3 שנים
שעות עבודה
8:00-16:00 כולל ו'
רצוי ידע בהנה"ח ממוחשב
9223283

דרושים לקייטנה
★ מצילים
★ מדריכי קרב־מגע
★ מדריכי ספורט
08-453063
08-491559

לסרט „אלכס חולה אהבה"
דרושים
צ'קרים
– סטודנטים, סטודנטיות
בכל רחבי הארץ
לבקורת בבתי קולנוע
לקביעת ראיון להתקשר
לטל' 03-7518181 למירי

דרוש
מהנדס/הנדסאי/טכנאי
לניהול משרד טכני של מהנדסי אחזקה בתחום מערכות אלקטרומכניות ובנין
בעלי נסיון של 5 שנים לפחות. המעונינים מוזמנים להתקשר לטלפון 343406 – 710559 ולהציג מועמדותם.

לקרן התרבות אמריקה ישראל
דרוש
מנהל כללי
של הקרן בישראל
הכישורים הנדרשים
● נסיון במנהל 5 שנים לפחות
● הכרת תחומי התרבות והאמנות בישראל
● ידיעת אנגלית ועברית על בוריין
הצעות בכתב בצרוף תולדות חיים נא להפנות לת.ד. 4252 ת"א עבור קרן התרבות עד 31.7.86
המועמדים המתאימים יוזמנו לראיון
פניות טלפוניות לא תיענינה

המתנדבים רוצים גם להשתזף!

אבל החלטת התנועות הקיבוציות, שעליהם לעבוד מעתה שמונה שעות ביום, מאפשרת להם להשתזף רק בשדה, ולא ליד בריכת השחיה

מאת שמעון וייס

בתקנונים של התנועות הקיבוציות כתוב שחור על גבי לבן, שחבר קיבוץ חייב בשמונה שעות עבודה נטו ביום, שישה ימים בשבוע. יוצאים מכלל זה סוגים מסוימים של עובדים – למשל, גננות ומטפלות בגני הילדים, החייבים בשבע שעות, והחברים המבוגרים יותר, שיום העבודה הרשמי שלהם מתחיל להתקצר בהדרגה החל בגיל 50 לחברות ובגיל 55 לחברים, מטעמים מובנים.

אבל יש בקיבוץ עוד קבוצת עובדים, לאו דווקא חברים ולאו דווקא קשישים, אלא אנשים במיטב צעירותם ואנשים שעל־פי התקנון הם זכאים ליום־עבודה מקוצר, של שש וחצי שעות ביום במשך שישה ימים בשבוע (או, לחילופין, שמונה שעות במשך חמישה ימים בשבוע). מדוע זכו למה שלא זכו, למשל, בני גילם מקרב חברי הקיבוץ? ההסבר הוא, שרוצים לאפשר למתנדב ליהנות משעות פנאי רבות יותר, כדי שיוכל לנצל את שהותו הקצרה בארץ ובקיבוץ, של כשלושה חודשים בממוצע, לעשיית היכרות עמוקה יותר עם ההוויה החדשה ששמה קיבוץ וגם „לעשות חיים". זאת גם זאת: כמעט כל המתנדבים הם מארצות המערב, שם נהוג לעבוד רק חמישה ימים בשבוע.

תקנונים לחוד – ומציאות לחוד. חברים רבים בקיבוץ, גם אם לא הגיעו עדיין לגיל 50 (חברות) או 55 (חברים), אינם עובדים עוד שמונה שעות. הנטו נהפך לברוטו והוא כולל גם ארוחת בוקר, למשל, או אף שתי ארוחות, ו„קפיצות" של אמהות ממקום עבודתן לבית הילדים כדי לבקר שם את ילדן הרך, ביקור במרכולית, וכיוצא באלה.

כך, לפחות, היה עד לאחרונה. בראשית שנה זו, על רקע המצב הכלכלי המחמיר, יצאו התנועות הקיבוציות בקריאה לחברים, לחזור ולעבוד שוב „לפני הספר", דהיינו: שמונה שעות נטו. קיבוצים רבים גם לא המתינו להחלטות התנועתיות ונהגו כך ביוזמתם־הם. לומר שעל־ידי כך הועלה בבת־אחת מוסר העבודה בכל הקיבוצים ואצל כל החברים – אי־אפשר; אבל מכל מקום יש שינוי מסוים לטובה.

בד בבד, כהמשך טבעי להחלטה זו, החליטו מוסדות ברית התנועה הקיבוצית, שהמתנדבים השוהים בקיבוצי התק"ם (כ־3,000 בממוצע שנתי) והקב"א (כ־1,500) יעבדו מעתה שמונה שעות ביום, כמו מיכסת העבודה הרשמית של חבר הקיבוץ. בתק"ם קיבלו את ההחלטה – וביצעו אותה. בקבה"א, לעומת זאת, רק דנו בה, אך לכלל ביצוע טרם הגיעו, שכן ההחלטה טעונה עדיין אישור מטעם המוסדות העליונים של התנועה.

לא יותר מחבר קיבוץ

על מידת ההסכמה ויכולת הביצוע של ההחלטה שנתקבלה אפשר היה לעמוד בתחילת חודש זה, כאשר בבית הקבה"א בתל־אביב התכנסו יותר ממאה רכזי מתנדבים מיישובי שתי התנועות הגדולות כדי לדון בנושא. נשמעו דברי תמיכה בהחלטה תוך איזכור העובדה, שעל המתנדב השוהה בקיבוץ להירתם למאמץ הכלכלי, ומאידך היו שביקרו אותה בחריפות. „קודם אנחנו צריכים לדאוג, שחברי המשק ימלאו אחרי כל שעות העבודה הנדרשות מהם, ורק אחר־כך אנחנו יכולים לבוא בדרישות אל המתנדבים", אמר אחד מרכזי המתנדבים מקיבוץ במרכז הארץ. חברו לדעה טען, כי הגם שנתקבלה ההחלטה, קשה יהיה לבצעה בפועל, משום שאם חבר המשק אינו מקפיד על שמונה שעות העבודה שלו, לא יעלה על הדעת להשאיר את המתנדב במטע הבננות או הכותנה.

צבי כהן, מרכז מחלקת המתנדבים בקבה"א, מייצג את הקו התנועתי. הוא אומר שאין המדובר בהארכת שעות העבודה של המתנדב, אלא בשינונה וביצועה מחדש של החלטה קיימת, „חוזה ברזל בינינו לבין המתנדב" כלשונו, לפיה המתנדב עובד ארבעים שעות בשבוע שהם בין שש לשבע שעות עבודה ביום. „מתוך נוחות או מסיבות אחרות לא קיימו ההחלטות הישנות", מסביר צבי כהן, חבר קיבוץ מעברות. „חלה שחיקה ביום העבודה של הקיבוצניק ושמונה שעות נטו הפכו לשמונה שעות ברוטו, ולא היה מי שיבוא וידרוש מהמתנדב לעבוד כמו שצריך".

בקיבוצים רבים התברר עד־מהרה, כי בעוד שבענפי החקלאות והתעשיה עוד הקפידו איכשהו על מילוי יום עבודה לפחות של שמונה שעות ברוטו, הרי שבענפי השירותים, קיימים ענפים שרבה בהם עבודת המתנדבים, חלה שחיקה עצומה בשעות העבודה והמתנדב היה פושט את בגדי העבודה כבר אחרי ארבע־חמש שעות.

אנשי מחלקות המתנדבים בתק"ם ובקבה"א מדגישים, כי ההחלטה שנתקבלה לפני כחצי שנה נבעה, קודם־כל, משיקולים כלכליים. „ההחלטה באה כדי להפיק את המקסימום מהמתנדב בלי להפכו ל'סוס עבודה', וגם כדי לשוב ולעמוד בהחלטות תנועתיות", מסביר צבי כהן.

פעולות הסברה לקראת, בצד הבדלי השקפות לגבי תפקידו ותפקודו של המתנדב, גרמו אי־הבנה בין המימסד התנועתי לקיבוצים בשטח. „אם חבר קיבוץ בן גילו של המתנדב עובד שש שעות נטו, אף מתנדב לא יעבוד אפילו דקה אחת יותר", אומר חבר בית־השיטה, הקיבוץ המחזיק כיום בשיא העונתי של מתנדבים – 76 בתקופת גאות וכ־40 בתקופת שפל. „אי אפשר לדרוש מן המתנדב לשאת על גופו את מצוקתנו הכלכלית", מסביר רכז מתנדבים בקיבוץ בעמק־הירדן, המבקש מסיבות מובנות להישאר אנונימי.

מתברר כי לא מעט קיבוצים, שדיווחו על ההחלטה לעדכן את שעות העבודה של המתנדבים (ולא מדובר בהארכת שעות, מדגישים שוב ושוב במימסד התנועתי), הודיעו חד־משמעית לתנועותיהם, כי לא ישנו את המצב הקיים. בעיקר רווחת תגובה שלילית זו בקבה"א. בתק"ם, כך העלתה בדיקה שעשינו, הודיעו קיבוצים רבים, כי קיבלו את הידיעה על ההחלטה וביצעו אותה אך בפועל טרם שונה המצב, ושעות העבודה של המתנדבים מוסיפות להיות כפי שהיו עד פברואר.

בכל־זאת, הצבעה שנערכה בכנס רכזי המתנדבים בתחילת חודש זה העלתה, כי מרביתם תומכים בהחלטה שנתקבלה, למרות הביקורות שנשמעו במהלך הכנס. הופרכה איפוא ההנחה שרכזי המתנדבים רוצים לעיתים יותר בטובת המתנדב מאשר בטובת קיבוציהם.

כמעט כל רכזי המתנדבים ששוחחנו איתם העידו, כי אחרוני המגיבים על ההחלטה שנתקבלה הם המתנדבים עצמם. ראשית הם אינם מכירים כל־כך את צורת המימסד הקיבוצי־תנועתי ואת אופיו, ושנית, לא מדובר כאן, בסופו של דבר, במהפכה מי־יודע־מה. „ברור שבקיבוצים, שבה בוצעה ההחלטה במלואה ולאלתר, לא התלהבו המתנדבים לנוכח השינוי. אך גם לא גילו התנגדות חריפה, ואחרי כמה מלות טרוניה או עיקום פנים קיבלו על עצמם את הדין", מסביר צבי כהן. „בקיבוצים שבהם הוסבר למתנדבים בצורה נבונה, מדוע נתקבלה ההחלטה – לא היו אפילו טרוניות, והמתנדבים הגיבו על ההחלטה בהבנה מלאה. בקיבוץ המתייחס למתנדבים בצורה טובה ונבונה ואינו רואה רק כוח־עבודה ל'סתימת חורים' בלוח העבודה – התגובות היו טובות".

אבל היו גם קיבוצים, שבהם מיהרו מתנדבים ממורמרים לארוז את חפציהם ולעזוב, והיו ביניהם שאמרו, כי לעולם לא ישובו עוד לבוא ולעבוד בקיבוץ. בדיקה שערכו אנשי מחלקות המתנדבים בשתי התנועות העלתה ממצא מעניין, אם כי לא מפתיע: מרבית הנוטשים עבדו בעבודות לא־נעימות ומשעממות. „תמיד אמרנו", מזכיר צבי כהן, „שהמתנדב צריך לעבוד ליד החבר, ולא במקומו, אבל אף מתנדב אינו נלהב לעבוד שמונה שעות ליד ה'לייף' במפעל הקיבוצי תוך ידיעה, שהוא עושה זאת במקומו של חבר קיבוץ שנשבר לו מהעבודה הזאת."

המתנדב הטיפוסי בא לקיבוץ לגלות עולם חדש ומעניין, לעשות הרבה חיים, להכיר אנשים חדשים, להשתזף – ו„לשלם" תמורת זאת במינימום העבודות האפשרי. עכשיו באים הקיבוצניקים ומספרים לו, שצריך לעבוד שמונה שעות ביום. ומה יהיה על שעות השיזוף בבריכה? זה לא כתוב בתקנון?

במדינת המתנדבים רעש מהומה

כאשר קיבלה המזכירות את החלטת התק"ם בדבר העלאת שעות העבודה למתנדבים, נרעשתי כמו חברים רבים, כיוון שלא היתה כל התייחסות לגבי כמה סעיפים בתקנון, הדנים בהעלאת שעות העבודה לחבר. מצפונית היה לי מאוד קשה לבוא למתנדבים ולבקש להושיענו ממצבנו הקשה, בו בזמן שלא שונה דבר לגבי חברי המשק. צריך להבין פה נקודה חשובה: הדברים נאמרו, ואפילו אם לא קויימו בפועל, יש להם השפעה פסיכולוגית. באחת מישיבות המזכירות ניסה אחד החברים להעלות הצעה נגדית להצעת התק"ם ובה טען, שלדעתו מתנדבים צריכים לעבוד פחות שעות מחברים.

אותו חבר לא נתן דברי הסבר לטיעונו והצעה אכן נפלה. היות שאני תומכת בהצעה, שהמתנדבים יעבדו פחות שעות ביום מן החברים, אנסה להסביר את עמדתי: לנו כחברי קיבוץ וכאזרחי המדינה צריך להיות חשוב, שמתנדב לא יבוא רק לעבוד, אלא שתינתן לו האפשרות עד כמה שיותר לראות את הארץ ולהכירה.

כאשר יום העבודה בנוי על שמונה שעות ושבוע העבודה על שישה ימים, כמעט שלא ניתנת האפשרות לצאת ולטייל. אם ניקח בחשבון, שבמדינה שלנו אין תחבורה בשבתות ובחגים, ונוסיף לכך את החוק הפנימי שמתנדב הנמצא פחות מחודש ימים בקיבוץ אינו זכאי לטיול בן יומיים המיועד למתנדבים נבין את הקשיים. אם המתנדב בא לחודשיים והטיול בחודש השני מתעכב, הרי שסתמנו בפניו את כל הדרכים לצאת את גבולות המשק. זה יישמע אולי בומבסטי, אבל בצורה זו אנחנו מפסידים שגרירים נאמנים. – – –

מעשית אני לא רואה כל סטיה מהקיים, גם עד היום עבדו המתנדבים בשדותינו לא פחות מהחברים, ובענפים חקלאיים השתלבו ככל חבר, הם רואים עצמם כחלק מצוות ברפת, הודיה, אבוקדו, כותנה, ונותנים יד ככל שיתבקשו ללא כל התחשבנות של שעות. גם בפרדס, ענף שרבים מהחברים רואים אותו כפרובלמטי, לא יחולו שינויים משמעותיים, המיכסה הועלתה מעט, אך בהחלט בגבולות המקובלים עליהם וללא טרוניות.

ואם כך – על מה הרעש והמהומה?

חבל שדברים נעשים בפזיזות ונמסרות הודעות לפני שנותנים את הדעת עליהן. מעלים שעות, מורידים שעות, משנים את נוסח ההודעות. כל זה לבטח לא מוסיף להרגשת האמון בנו.

לא הייתי רוצה לקשור את הנושא מתנדבים אך ורק בעבודה. אני מאמינה מאוד, שאם שאר חלקי היום יהיו עשירים ומספקים, תהיה לכך השפעה ישירה גם בעבודה, לשביעות רצון כולנו.

עדנה ארזי
עלון גבעת־חיים איחוד

ערבות הדדית היא עניין מכאיב לפעמים

תכניתו של בדמאיר להבראת המצב בארגון מושבי הצפון, המטילה מעמסה כבדה על המושב הבודד ועל המושבניק הבודד, נהנית מתמיכת הרוב במושבים הוותיקים והמבוססים, אך מעוררת התנגדות עזה בעיקר בקרב המושבים הצעירים בחבל תענך.

מאת יצחק מרידור

אברהם בדמאיר מנכ"ל האגודה החקלאית השיתופית המרכזית „מושבי הצפון", הכוללת כ־50 מושבים ותיקים וצעירים בעמק־יזרעאל וברמת הגולן, הגיש לאסיפה השנתית של הארגון, שהתכנסה ב־30.5, „תכנית הבראה" המתחייבת, לדעתו, מהמצב הכלכלי השורר בארץ בכלל ובחקלאות בפרט. התכנית טומנת בחובה מהפכה של ממש ולא פלא הוא, שעל אף שאושרה על־ידי

אברהם בדמאיר: בעד חקלאות שפויה

האסיפה, היא גורמת בימים אלה לטלטלה, שתנועת המושבים כולה עוד לא ידעה כמותה והדיונים הערים סביבה במושבים סוערים ביותר ונחשבים כגורליים למושבים ולתנועה.

הסעיף הראשון של התכנית מדבר על גיוס מלווה פנימי בסך 12 מיליון דולר. גביית כספים אלה אמורה להיערך בשלוש רמות: 3.000, 4.000 ו־5.000 דולר, כפול מספר יחידות המשק בכל מושב. איש במושבים אינו שש להיפרד בקלות יתרה מסכום של כמה אלפי דולרים, ורבים – אולי הרוב – שאינם מסוגלים לגייס סכום כזה כלי להיפגע ב„בשר החי". אך הרושם הוא, שנושא המלווה הפנימי אינו הנושא העיקרי, והוא היה אולי עובר בשקט יחסי, אילולי סעיף נוסף הקובע, ש„כדי לחזק את המערכת הכספית של הארגון יתחייבו המושבים וחבריהם להעמיד לרשות הארגון בטחונות כתנאי להמשך קבלת האשראים השוטפים", התכנית ממליצה לפני המושבים לרכז בטחונות כוללים למסגרת הכוללת של האשראי הניתן למושב על־ידי הארגון, אך אם המושב יחליט שלא לתת בטחונות כאלה, יהיה עליו להשלים תוך חודש החתמת שטרי שעבוד של חברי אותם מושבים, שלא ימציאו שטר כולל למסגרת האשראי של האגודה. עוד נאמר בתכנית, שיש לתבוע ממשרד החקלאות ומתנועת המושבים לקבוע לאלתר הסדרים, שימנעו מעבר גורמי ייצור של משקים בלתי־פעילים לגורמים שאינם נושאים באחריות לחובות אותם משקים.

הקואופרציה – פתח לבריחה מאחריות

„אנחנו בנויים על המבנה הקואופרטיבי כאן הקמתנו", אומר ל„דבר" בדמאיר, אך מבנה קואופרטיבי אין פירושו, שצריכים להיות בו, סדקים לבריחה מאחריות. אני רואה את עצמי כאיש תנועת העבודה, המגשים בגופו את העקרונות של העזרה ההדדית ושל הקואופרציה במושבי, בתל־עדשים. אני מאמין שללא הערבות ההדדית לא היה יכול לקום המפעל ההתיישבותי בארץ. אך הערבות ההדדית, מלבד שהיתה מכשיר בלתי־רגיל בהתיישבות, גם שימשה לצערי, מחסה נוח לרבים שלא לשאת במלוא האחריות. צריך לזכור שבשנה האחרונה אירע בארץ טירוף מערכות אמיתי, המסכן את המשק כולו ובכלל זה את המשק המושבי. זה הביא לכך שכל המבנה שלנו, המושתת על הערבות ההדדית, נראה כלפי חוץ, בעיני הבנקים, פחות חזק, פחות יציב משהיה בעבר, וגם בתוכנו נוצרו חששות, שמא האחר יאלץ לשאת באחריות על המשגים של השני.

„ההצעה שלי באה לתקוף את המצב הזה. יש ערבות הדדית פורמלית, באמצעות חתימות. אני רוצה ליצור חיזוקים לערבות הזאת, גם כדי לחזק את הדימוי שלנו בחוץ וגם כדי לחזק בפנים את האחריות של כל אחד מאיתנו לעניינו. זה לא עומד בסתירה לקואופרציה. להיפך, אולי זה תנאי להמשך קיומה", אומר מי שהיה מנכ"ל משרד החקלאות.

גוש מושבי הצפון הוא אחד הארגונים החזקים והוותיקים מסוגו בארץ. עמוד־השדרה שלו כולל את נהלל, כפר־יהושע ועוד מושבים מסוגם בעמק־יזרעאל – „האריות שבחבורה". לימים נטל על עצמו משימה מתוך מניעים שאינם כלכליים צרופים, אלא אפשר להגדירם כהתיישבותיים־לאומיים, בחלקם לפחות: צורפו אליו מושבי תענך הבעייתיים ומושבי רמת־הגולן הצעירים.

„גורמים ממלכתיים בכירים פנו אלינו ואמרו לנו: אם לא תקלטו אותם אתם, הם לא יוכלו להמשיך ולהתקיים", אומר בדמאיר. „כשקיבלנו את מושבי רמת־הגולן, קיבלנו גם את תכניות ההתיישבות שלהם, כפי שהוגדרו על־ידי הגופים המיישבים, ואת תכנית המימון של הפיתוח. אך עד־מהרה התברר לנו, שאין כל דמיון בין תכנית המימון ובין הביצוע של המימון. כך נוצר מצב שמושבים אלה, שצברו באוקטובר 1985 חוב של 29 מיליון דולר, חייבים היום, שמונה חודשים אחר־כך, 46 מיליון דולר – הכול בריבית ומבלי להוסיף ולהשקיע אפילו אגורה אחת בפיתוח. זה מה שעשתה להם ולאחרים הריבית המטורפת של 70% במונחים דולריים".

משקים ננטשו באישון לילה

נראה שהטלטלה הגדולה, הפוקדת עתה את ארגון מושבי הצפון, נובעת מכך שהצעתו של בדמאיר חשפה מומים ועיוותים, אשר נוצרו במושבים במהלך שנות השפע המדומה של „המיטיב עם העם" יורם ארידור ושל סירוס המערכות המוניטארי, שנגרם בשל העדר טיפול ממלכתי נאות בנושא הריבית במשק הישראלי בתקופת התכנית הכלכלית החדשה.

מה אומרים על תכניתו של בדמאיר במושבים? אומר דני סמילוביץ, יו"ר ועד מושב רם־און שבחבל תענך: „ברמת־הגולן ובבקעת הירדן יש תופעות שאיש לא העלה אותן על דעתו בעבר – בריחה מהמושבים באישון לילה. אנשים אינם מסוגלים להתמודד עם חוב של 200,000 דולר, שבכל חודש נתוספת עליו ריבית של עוד 8.000 דולר. לדעתי אנחנו הבאנו משך שנים ארוכות בכך שכפרנו את האיש הבודד, את חבר המושב, מאחריות ישירה. המבנה המיוחד של המושב, הערבות ההדדית הצורך לבוא לקראת החבר בשעת מצוקה, בלי החלק של האחריות האישית – אלה גרמו לשיבוש גמור".

אגב, האסיפה הכללית של רם־און החליטה, כמעט פה־אחד, שהאגודה של המושב היא שתפקיד את הבטחונות הכוללים, אך באסיפה הקרובה תעלה הצעה שגם החברים עצמם יחתמו לאגודה על התחייבות אישית בגובה החוב שלהם.

מושבניק צעיר מכלפוריה, דור שלישי במושבו, מנסה להיות „מציאותי": „אני יודע שבסופו של דבר כולנו נשלם כפי שרוצים מאיתנו, אך אני מתנגד לכל העניין. מדוע אני צריך לשלם את החובות של אחרים? בשביל זה המציאו את הקיבוץ... אני מאמין שמי שמוכן להתאמץ יש לו גם היום מה לחיות ומי שלא – שיהיה בריא. אין כל סיבה שבעולם שאני אתן לו משלי".

לעומתו, בעל תפקיד מרכזי בכפר־יחזקאל מתייצב בכל כוחו לימינו של בדמאיר: „אני מכיר את האיש", הוא אומר, „הוא מסוגל בהחלט להוציא את הארגון מהקשיים: לא מחליפים סוסים בעליה".

אין מנוס מסגירת משקים כושלים

„מי שמתנגד להצעתו של בדמאיר לא מבין מה זאת אחריות הדדית ומה זה קואופרציה", אומר חבר אחר, מוותיק כפר־יחזקאל, שהוא גם בעל תפקיד בכיר ב„קפת־ישי" – מפעל לעיבוד בשר עגל השייך למושבי הצפון. „בטוחני בטווח הארוך ביכולתנו לשמור על הארגון ועל שיתוף הפעולה בין המושבים. אי־אפשר להחזיק את המקל בשני קצותיו, או שאתה בפנים או שאתה בחוץ. הוויכוח הוא בעיקרו אידיאולוגי: האם רוצים שותפות, קואופרציה ואחריות הדדית, או שכל אחד דואג לעצמו?"

גם בכפר־יחזקאל הוחלט לתת לארגון בטחונות כוללים בשם האגודה החקלאית ולא ללכת על האלטרנטיבה של מתן בטחונות על־ידי כל חבר בנפרד.

במושב מרחביה הדעות שונות במקצת. אומר יחזקאל גבאי, יו"ר ועד המושב: „אנחנו נבחר כנראה באלטרנטיבה השניה ונחליט, שכל בעל משק במרחביה יתן לארגון את המלווה ואת הבטחונות הנדרשים כנגד חובו האישי. אנחנו לא מאושרים מכך, כי אנו יודעים מה יקרה: רק 30% או 40% אחוז מן החברים יתנו את הכסף המוזמן, ודווקא הם יהיו אלה שיסבלו בשל האחרים. אבל הברירה היא עוד יותר חמורה. שיהיה ברור: אני תומך בתכניתו של בדמאיר, כי צריך לראות את המציאות במערומיה: יש בארץ הזאת יותר מדי חקלאים. הפועל־היוצא מתכניתו של בדמאיר הוא, שחלק מן המושבים ייהפכו ליישובים קהילתיים, ואין מנוס מכך. צריך לתת למשפחות שפשטו למעשה את הרגל, לגור בבתיהן, על דונם או שניים שמסביב לבית, ולקחת מהן, על חשבון החוב שצברו, את מכסות המים, ואת אמצעי הייצור שברשותם ולהעבירם לאלה שפרנסתם על חקלאות שפויה. אלה שיפסיקו להתפקד כמשקים חקלאיים, ישלמו מסים לאגודה רק תמורת שירותים מוניציפליים ולא יוכלו להתערב בענייני המשקים של האגודה".

במושבי התענך יש התנגדות חריפה להשתתפות במלווה וגם לנתינת בטחונות. אומר איש מושב דבורה: „יש אצלנו משקים המתארגנים לפנות אל שר החקלאות ואל תנועת המושבים כדי למחות נגד דרישות האגודה של מושבי הצפון. אנחנו צורפנו אליהם רק לפני שנתיים וחצי ולא היינו שותפים להחלטות קודמות על רכישת כל מיני מפעלים כושלים שהכניסו הפסדים של מיליוני דולרים, כמו מפעל עיבוד העגבניות – מפעל העופות 'מירון' ועוד. למה אנחנו צריכים לשלם ההפסדים האלה? ואם נשלם את המלווה האם בטוח שבזה אנחנו משתחררים מהאחריות על החובות של האחרים? ל־50 עד 60 אחוז מהמשקים במושבי תענך אין זכות קיום. אלה אלמנות, חולים, קשישים, מקרי סעד שאינם יכולים לנהל משק חקלאי. לפי תפיסת הארגון אלה יפלו והאחריות על החובות שלהם תיפול עלינו".

האפשרות השלישית, הכושלת

„בכל העולם מקובל", אומר בדמאיר, „שמי שרוצה אשראי נותן בטחונות. אין בזה כל מהפכה. כל מי שמסתייג מעניין הבטחונות, כאילו מרמז שחתימתו על מסמכים פורמליים עד כה לא היתה רצינית. אני רוצה לדעת שאני נותן את האשראים האלה למי שיוכל, מבחינת בטחונות, להתמודד כלכלית עם החזר האשראי. יש במושבים היום שתי אפשרויות: א. שהמושבניק מצליח להתפרנס בכבוד מהמשק שלו. ב. שהמושבניק נעזר לפרנסתו בעבודת חוץ. שתי האפשרויות הן בסדר. אבל יש גם מציאות שלישית, וזו הבעיה שלנו: זה שאדם שהמשק שלו אינו נותן לו פרנסה או תעסוקה מלאה, אך הוא אינו מחפש פרנסה אחרת. זה לא יכול להתקיים. הקואופרציה איננה מקור להזרמת כספים. אם מישהו אינו יכול להתמודד ומחליט לפנות את המשק ולהיהפך ליישוב קהילתי, הוא צריך להעביר את גורמי הייצור שבידיו למי שכן יכול להתפרנס מחקלאות. המצב כמו שהוא אינו יכול להימשך לאורך־ימים ואין מנוס מנקיטת אמצעים חריפים ומכאיבים.

כפר־יחזקאל: אחד המושבים הוותיקים שהצביעו בעד

סוף שנת הלימודים

מכיוון שהגיע זמן שנאמר איזו מלה טובה על איזה דבר, ומכיוון שהימים ימי סיום שנת הלימודים, חשבנו שיהיה זה נכון לכתוב כמה מלים על בית־הספר התיכון הקיבוצי האזורי.

כן כן, אותו בי"ס שמאשימים אותו בליברליות מוגזמת, בנוקשות מוגזמת, בהסתגרות מוגזמת בתוך החומות ובקליטה מוגזמת של תלמידים מצורות התיישבות שונות; אותו בי"ס שמצפים ממנו שיהפוך טיפש לחכם, פרא־אדם ל„יורם", תולעת־ספרים לרץ־למרחקים־ארוכים ו„צדיק כפרי" למתמיד.

אין אנו מתיימרים להיות אובייקטיביים. אבל נראה לנו שאחד מיתרונותיו של ביה"ס האזורי הקיבוצי הוא מאמץ כן – גם אם לא תמיד פורה – להתמודד עם המציאות המשתנה. בתוך המסגרת הכאילו־מסורתית של הגימנסיה מתחוללים כל הזמן חידושים וניסויים, וכל ניסוי, כל חידוש, כל מפעלון, נבקדים ומבוקרים באמות־מידה קפדניות תוך סגנון חיים של ויכוח, ללא כחל ושרק, עם הדברים כפי שהם קורים ולא כפי שהיינו רוצים שיקרו. והתוצאה – דינמיקה בלתי־פוסקת של התנסות ובדיקה, שינוי, בדיקה וחוזר חלילה.

בתיה"ס האזוריים קמו כתשובה לצורכי המציאות, ללא כל בנין־על אידיאולוגי, ולפעמים אף להיפך – בניגוד לאידיאולוגיה שביה"ס המקומי הוא מרכז היישוב. אולי זה, בין היתר, יצר את הכורח להתמודד עם המציאות כפי שהיא, ללא גיבוי של קונצפציה דוגמטית.

לא חסרים כשלונות, אכזבות וטעויות. אולם כיוון שגמרנו אומר לכתוב הפעם מלים טובות, נכתוב למשל על עבודות הגמר.

עבודות הגמר צוברות כמה נקודות לסך הנקודות שצריך לצבור בבחינות הבגרות. אבל זה רק הצד הפורמאלי. בפועל עבודת הגמר היא מעין פלא. בתחילת שנת הלימודים, כאשר מזכירים לבני כיתות י"ב שתוך חצי שנה עליהם להגיש עבודות מוגמרות – הם נראים מוכי תמהון, הלומי הקיץ שחלף. עמומים הם שולפים עם מוריהם, מנבכי הזכרון המאובק, את הנושאים שהם החליטו, בשנת י"א הרחוקה, לחקור, לנתח ולסכם. והנה, כעוף החול הם עולים אחד־אחד מן האפר, מצמיחים כנפיים ומפליאים את מחנכיהם ואת עצמם. בינואר מתחיל המצעד. איש־איש עם ביכורי עבודתו. הנס התרחש – יש עבודות. יש גם ויכוחים וחילוקי־דעות עם המנחים, יש למנחים ולבודקים קשיים עם העבודות והתלבטויות ביניהם לבינם: האם העומס מחולק בצדק בין מכיני העבודות השונים? איפה נגמרת ההנחיה ומתחילה עבודת המנחה במקום התלמיד? האם אמות־המידה להערכת העבודות שוות?

מקרא של רשימת עבודות, כמעט מקרית, יכול ללמד על מיגוון התחומים ודרכי החשיבה. יש שהמריאו אל המופשט ויש שניצלו את העבודה לבחינה מקיפה ומעמיקה של המציאות. כך, למשל, עושה דני מנווה־אילן ניסויים במשתלת יישובו בנינוס צמחי־נוי. קים, מאותו יישוב,

מציעה „תכנית ארכיטקטונית לשיפוץ אולם הכניסה של בית־ההארחה בנווה־אילן". איתי, מגבעת־ברנר, חקר ביסודיות שיטות ריסוס בפרדס ואת הקשר ביניהן לבין צורות קטיף. אפרת, גם היא מגבעת־ברנר, בדקה את שיטות האריזה של המיץ האספטי בבית־החרושת בקיבוצה. שי מצרעה, בדק את יבולי הכותנה בהתאם לשיטות השקיה שונות, ומיכה מקרית־ענבים, חקר ותיאר את אוכלוסיית הציפורים באיזור מגוריו. ובתחומים שונים לגמרי: למשל, עבודה שמשווה את מעמד האשה בקיבוץ גדול ובקיבוץ קטן; עבודה אחרת הוקדשה לחלקה של המשפחה הקיבוצית בחינוך אז ועכשיו; יש עבודה שסקרה והשוותה את הנושאים שעלו בעלוני חברת הילדים בחולדה משנות ה־50 ועד היום. מרית התמקדה בקבוצת ביתניה, בהשוותה בין התיאורים הספרותיים לתיעודיים. עינת מגבעת־ברנר, אספה וניתחה עובדות ועמדות מעולם הסטודנטים הערביים באוניברסיטה העברית. אדם מנווה־אילן, חקר אסטרטגיות בפלישת בעלות־הברית לנורמנדיה בשנת 45', ירון מקדרון, גילה וניתח את הבדלי הגישות אל „הפרשה" ו„עסק הביש" בשני עיתונים משנות ה־60'. עודד מכפר־הנגיד אסף פרטים, חקר וניתח את התיישבות התימנים בשכונת המזרח בראשון־לציון.

האמינו שזו רשימה חלקית ודי מקרית. לא צריך לחפש משפט סיום – הרשימה מדברת בעד עצמה.

תמ/רס

כנס בוגרי „תכלת־לבן"

מאת ראובן עשור

ב־1912, שנתיים לפני פרוץ מלחמת העולם הראשונה, נוסדה בצ'כיה, אז חלק מן הממלכה האוסטרו־הונגרית, תנועת הנוער הציונית „תכלת לבן". בימים אלה התכנסו יותר מ־400 מיוצאי התנועה למפגש נוסטלגי בנאות־מרדכי – אחד הקיבוצים שהוקמו על־ידי חניכי התנועה. לכנס באו ותיקים מקיבוצים אחרים שהוקמו, עוד קודם־לכן, על־ידי חניכי „תכלת־לבן" – חפצי־בה, שריד ועין־גב, וכן מקיבוצים שקיבלו השלמות גדולות של חניכי תנועה זו, כגון גבעת־חיים, דורות, הזורעים ועוד.

„תכלת־לבן" היתה הגדולה והחשובה בתנועות הנוער הציוניות בצ'כוסלובקיה בין שתי מלחמות העולם. היה בה, כמו בתנועת האחות הגרמניה, שילוב של טיפוח ערכים צופיים, חזרה לטבע עבודת כפיים וכדומה, עם חינוך ציוני־סוציאליסטי לשויון, לעליה לארץ ולהגשמה בקיבוץ.

עד 1939 הספיקה התנועה בצ'כוסלובקיה להעלות לארץ כ־1,000 מבוגריה. שעתה הגדולה והטראגית באה לתנועה עם כיבוש צ'כוסלובקיה על־ידי הגרמנים וריכוז יהודי צ'כיה במחנה טרזין (טרזיאנשטדט). בתנאי המחנה נפלו המחיצות, שהיו קיימות קודם־לכן בין תנועות הנוער הציוניות. הוקמה תנועת נוער אחידה, שהקיפה כ־12,000 נערות ונערים – חניכי „תכלת־לבן", שהיו רובם דוברי גרמנית, חניכי „אל־על" הדוברים צ'כית, לחניכי „מכבי הצעיר". התנועה המאוחדת קיימה בשנים 1942־1944 פעילות ענפה ביותר במחנה – בלימוד עברית, בספורט, בחינוך לערכי העבודה בארץ־ישראל. אולם בספטמבר 1944 נשלחו רוב הנערים וכמעט כל ההנהגה למחנות המוות, ולאחר המלחמה נותרו לפליטה רק כמה מאות מחניכי התנועה. אלה עלו ברובם לארץ בשנים 1946 עד 1948.

עם השליחים הבולטים, שנשלחו מן הארץ לתנועת „תכלת לבן" בצ'כוסלובקיה, נמנו אריה אופיר ומישה תל־צור מאפיקים, יצחק בן־אהרון מגבעת־חיים ויהודה ארז.

בכנס בנאות־מרדכי הוחלט להנציח את זכר התנועה במחקר היסטורי־ספרותי ובאיסוף תעודות, עתונים ותצלומים.

هكذا من الأصل

40 שנה לבית הספר לפעילי ההסתדרות ע"ש זלמן ארן

350,000 משתלמים בביה"ס מאז ייסודו

מאת ד"ר אברהם ולפנזון
מנהל ביה"ס לפעילי ההסתדרות

350,000 המשתלמים בביה"ס לפעילי ההסתדרות (מאז ייסודו) עברו תהליך מהפכני: מן הסדנא אל בית־האולפנא, מן המפעל אל ההשכלה, מאי־הידיעה אל הידע, ומחיי היום־יום אל ערכי ההסתדרות, אלה המונחלים בביה"ס המרכזי של ההסתדרות – שהוא גם המוסד בעל מספר התלמידים הרב ביותר במערכת לחינוך המבוגרים בישראל.

בעשור הרביעי לקיומו של בית־הספר, הושגה תנופה כמותית ואיכותית רבה (גידול רב במספר התלמידים, קורסים אוניברסיטאיים עד לתואר ב.א. של האוניברסיטה הפתוחה, השתלמויות מורים, וכיו"ב) – אולם אין לראות את „הקומה הרביעית" אלא כפועל־יוצא של שלוש ה„קומות" שקדמו לה ואשר הבטיחו את אופיו המיוחד: ביה"ס נבנה מלכתחילה, וטופח בידיים נאמנות ב־30 השנים הראשונות לקיומו, כבבואה נאמנה של ההסתדרות על כלליותה, חזונה ומעשיה. לא רק לימוד לשמו אלא אף שמירה על רוח טובה בצוות העובדים וביחס של העובדים והמרצים אל המשתלמים והסטודנטים, גישה פשוטה ובלתי־פורמאלית להנחלת הדעת והערכים, ובראיית האדם הלומד כמטרה ראשית, המחייבת טיפול בפרט.

אופייני לרוחו ולמגמותיו החינוכיות של ביה"ס הוא בזמן תוכנית־האב ללימודי תואר ראשון במדעי החברה והרוח מתוך מבחר הקורסים של האוניברסיטה הפתוחה, בתוספת מרצים ונושאי לימוד משל ביה"ס עצמו. התוכנית כוללת ידע בערכי תנועת העבודה, ציונות, יהדות, היסטוריה יהודית ועולמית, ומדעי החברה והפוליטיקה הישראלית והכללית (ובקיצור: חידוש „זרם העובדים" בחינוך הגבוה...).

מגילת היסוד
לבית הספר לפעילי ההסתדרות

בית התורה של ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ ישראל, ביום ה', בשלושים לחודש סיון, חמשת אלפים שבע מאות ושש שנה לבריאת העולם, עשרים ותשע שנים להצהרת בלפור, שנת העשרים ושש לייסוד ההסתדרות הכללית של העובדים העברים, שנה לאחר סיום מלחמת העולם השניה בה הושמד שליש מעם העברי, בשעת המאבק ההיסטורי על גורל העם והארץ, ביום 1 במאי 1946 — יורים אנו, שלוחי ציבור הפועלים העברים והמוסדות בהסתדרות הכללית, את אבן הפינה לבית התורה של ההסתדרות שיוקם בעיר העברית הראשונה תל־אביב.

יהי רצון שבית זה יתמסר משקיקי לרוח ישראל, לרוח נביאיו והוגיו, ותוסרה בו רוח של אבות תנועת הפועלים העברית, מגשמי ישראליותה, להגמה, בוניה ומדריכיה.

יהי בית זה מקדש־עם למטפחי תורה ודעת בתוך ציבור הפועלים והנוער העברי בארץ; ישמש מקום־הכשרה לפעילים ולמספרים בבנין הברית־העבודה העברית בארץ־ישראל בכל מקום שהם: במערכות האיגוד המקצועי, בהתיישבות העובדת והקואופרציה, בחינוך הנוער, בהכשרת שליחים לגולה ובשירותי הבטחון והשמירה.

בבית זה ישאבו ממעיינות התרבות העברית והכלל־אנושית, מתולדות תנועות הפועלים, מתולדות [illegible] ההתיישבות והעבודה של תנועת הפועלים העברית בארץ.

בבית זה יהודו דעת ויעשו תורה וכוחם את דבר הקמת ישראל כעם חופשי בארצו, עבודה ובנין, לחופש העובדים העברים והנוער העברי המשוחרר, ותחיית עם ישראל בארץ ישראל!

[illegible]

נכתב ונאמר עלינו

גולדה מאיר — הייחוד בזיאמה - זלמן ארן - התבטא בשלושה דברים: באינטואיציה שורשית, בחריפות המחשבתית ובראיה רחוקה. מתוך אותה ראיה הוא הקים את ביה"ס לפעילים, שלדעתי הנו תפארת להסתדרות, ואני שואלת, באותן שנות מלחמה איומות (ב־1944) כיצד העיז זיאמה לחלום. על בית חלומות.. יתכן והרעיון נדבק אליו מאותה ישיבה ברוסיה שהוא למד בה.

זלמן ארן — שלח תורתך על פני הימים — בבוא העת תמצאנה.

לוי אשכול — בעיני רוחי רואה אני את ביה"ס „כקופת־חולים רוחנית" של ההסתדרות.

יצחק בן־אהרון — אינני טיפוס של מחלק שבחים. לדעתי כל אחד מאתנו לא עשה די, אנו חייבים להתאמץ להתעמק ולעשות יותר ויותר, כולל אנשי ביה"ס, אך על דרך עשייתם אני מושיט להם יד חברית.

ישראל קיסר — ..זכיתי ונפל בחלקי להימנות על לומדי ובוגרי ביה"ס, במקביל ללימודי כלכלה ותפקידי ניהול, ראו הנהלת הסמינר את עיקר המטרה בהכשרה עיונית – רעיונית ובהענקת יכולת ראיה מקפת לצד החברתי של ההסתדרות, שבמרכזו האדם העובד ועל כך ראויים להוקרה.

חנה זמר — בית פלאים כך אני מכנה אותו, אחרים קוראים לו בשמו: בית־ספר לפעילי ההסתדרות. בשם רשמי זה, משתקפים מטרת המוסד, תכנונו, ויעודו. כי זה הדבר – אין בו פלאים. כל הגדולות והמצורות שפועל המוסד, כל הנפלא והמפליא בו – טבעי הוא ונעשה בפשטות. כמובן מאליו, מתוך חתירה למטרה האחת: לשרת את הציבור, לפעול לטובת האדם העובד.

אליהו אגרס — זהו אולי כוח משיכה של בית־הספר לפעילי ההסתדרות. שם אנו מבקרים כל אימת שיש ברצוננו להתרענן. שם תמיד מתרחש משהו. מחזור לומדים מסיים, ואחר בא במקומו. והלימודים הם בשטחים רבים. האוירה בבית־הספר זה מסייעת ללימודים, דוחפת להשתלמות – אוירה מחכימה.

רחל כצנלסון־שזר — חסר התורה שורה כאן, לעולים חדשים רבים, בית זה היה להם מקום של קליטה רוחנית ראשונית וקובעת. מעל לזה בית של אוזן קשבת וריעות.

קדיש שבתאי — ביה"ס לפעילי ההסתדרות היא ה„ישיבה" המודרנית, הישיבה של הפועלים בו קונים תורה ודעת. יש בבית הזה שני דברים יסודיים, שלפי דעתי ראויים הם שיכתבו עליהם. ראשית כל הבניין: זהו דבר כל־כך תרבותי, כל־כך מעיד על רמה טובה, עד שמן הרגע הראשון שאתה נכנס לחצר הבית ועד שאתה עובר בחדרים אתה מרגיש, כי לפניך מוסד שאין לנו להתבייש בו כלפי אחרים. אין זה רק העניין של הנקיון בכל פינה, של הבנייה האסתטית, של הסדר בחדרי הלימוד, הקריאה; זה הרבה למעלה מכך; „בלמעלה מכך" נכללים כל הדברים האלה ונוספת אליהם הרוח הכללית השוררת בבית.

מיכל יונקת תורה בחלב אמה

(מהווי הלימודים בביה"ס לפעילי ההסתדרות ע"ש זלמן ארן)

הנכנס לאחד מאולמות ההרצאות בביה"ס לפעילי ההסתדרות יופתע לראות כתה השוקדת על לימודיה, ובפנת החדר יושבת אם ומיניקת את בתה. רינה היתה בהריון מתקדם במהלך הקורס, ובסיומו ילדה את מיכל. רינה והרצל תאשורי הם שניים מבין מאות הלומדים במדרשה למדעי החברה והרוח, בביה"ס לפעילי ההסתדרות ע"ש זלמן ארן, והגיעו לשם במסגרת פרוייקט שיקום שכונות. למיכל יש שתי אחיות בנות 10 ושבע, ואח קטן בן שנה וחצי. כשיוצאים רינה והרצל ללימודים שומרות האחיות „הגדולות" על אחיהן הקטן ואילו את מיכל לוקחת רינה ללימודים בסלסלה. רינה אינה מוכנה לוותר על אף שעור גם לאחר הלידה. בסמסטר הנוכחי לומדת הקבוצה אחת לשבוע את הקורס „דפוסי חברה בישראל", כשהמרצה והמנחה היא דליה לירן, ואחת לשבוע לומדים אנגלית. את לימודיהם החלו במכינה בשמיעת מבואות לקראת לימודים אקדמאיים במקצועות היסטוריה ציונות וחברה וכן הרגלי למידה. החל בספטמבר 1985 החלו הלימודים האקדמאים בקורס האוניברסיטה הפתוחה „בין ציון לציונות" – תולדות הציונות המודרנית מהקמתה של התנועה הציונית, דרך העליות הראשונות, עד פרוץ מלחמת העולם הראשונה. הקבוצה התמידה בלימודיה, וגילתה חריצות בלתי רגילה. ואכן תוצאות המבחן מעידים בעד עצמם. מרבית הלומדים הגיעו לציון גבוה בקורס. יחסי ידידות מיוחדים נרקמו בינם לבין המרצה שמואל שי שבאו לידי גילוי מיוחד במסיבת ההפתעה שערכו לכבודו עם סיום הקורס. במהלך הלימודים שררו אווירה לימודית ויחסי רעות מיוחדים בין הסטודנטים לבין עצמם, ובינם לבין המרצים, צוות העובדים וההנהלה.

יעל בראלי

מול 40 שנה

מאת שלמה סלע

בתחילת שנת 1945, חודשים אחדים לפני סיומה של מלחמת העולם השניה, יזם זיאמה אהרונוביץ (זלמן ארן) – מהוגי הדעות הצעירים של תנועת העבודה דאז, לימים שר החינוך בממשלת ישראל – דיון במחלקת ההסברה של הועד־הפועל, שבראשה עמד, בדבר הקמת מוסד קבע ללימוד עיוני ולהשתלמות פעלים, שייקרא בית הספר לפעילי ההסתדרות.

וכה כתב ז. ארן במאמרו ב„דבר": „...הנהגת ההסתדרות אינה מתחילה ואינה מסתיימת בועד־הפועל בלבד. את הנהגת ההסתדרות מהווים, למעשה, אותם רבבות חברים וחברות הנושאים בעול ההסתדרות, בכל שטחי פעולתה, והפזורים באלפי תאים ראשונים ואמצעיים בעיר ובכפר; לפי זה, מטרת בית הספר לפעילים היא – הכשרה הדרגתית של הנהגת ההסתדרות במובן הרחב והאמיתי של מושג זה". „גידולה של ההסתדרות, מוזן אירגוניה, ריבוי תפקידיה, הסתעפות פעולותיה ומפעליה, מחייבים תשומת־לב מיוחדת להכשרת האנשים הפעילים בה. לפי זה תפקידו של המפעל החדש: להקנות לפעילי ההסתדרות הכשרה עיונית למעשה ההסתדרותי".

ב־1 במאי 1946 הונחה אבן־היסוד לבניין ביה"ס בשטח שהוקצה בצפון מזרח ת"א, ובאותו מעמד הוקראה מגילת היסוד לבית הספר לפעילי ההסתדרות. שנה לאחר מכן ב־ג במאי 1947 נחנך ברוב עם בנין ביה"ס ובו 3 אגפים: אגף לימודים (אולמות, כיתות, חדרי עיון וספריה), אגף פנימיה (80 מקומות לינה) ואגף שירותים (מטבח, חדר אוכל, וכו').

במשך 40 שנות קיומו שקד בית הספר על מילוי יעודו על־ידי עריכת סמינרים ממושכים וקצרים וסדרות ימי עיון, תוך חתירה מתמדת להעמקת הזיקה של הלומדים לערכי היסוד של העם, המדינה ותנועת העבודה; טיפוח כושר ההתמצאות בבעיות אקטואליות, בעיקר בתחום ההסתדרות, החברה, יחסי עבודה וכלכלה; הקניית מיומנות בתפקידים שתלמידי הסמינרים עומדים, או עתידים לעמוד לפניהם, ויצירת אווירת דרך־ארץ לעצם הלימוד, לנושאים הנלמדים ולחבר המרצים, המורים והמלמדים – בחינת דרך־ארץ קודמת לתורה.

מאז ייסודו קולט בית־הספר לומדים מכל מגוני הקשת של אוכלוסיית ההסתדרות, ושוקד ברציפות למלא את יעדיו העיקריים בשלושה תחומים:

המישור האירגוני והפעולתי הסמינריוני

בית־הספר משמש בית אולפנא פתוח לקליטת לומדים מכל המגזרים, החל בסמינרים רב־שנתיים, סמינרים וקורסים קצרי מועד, ועד לימי עיון בודדים, תוך שיתוף עם המרכז לתרבות ולחינוך של ההסתדרות, עם הרשות לחינוך רעיוני, האגף לארגון מקצועי, האגף לארגון ומועצות הפועלים, ההסתדרויות והאיגודים המקצועיים הארציים, בית

אחד הסמינרים השנתיים למשק ולכלכלה.
בשורה הראשונה למטה השני משמאל ח"כ ישראל קיסר, מזכ"ל ההסתדרות

ברכות מאליפות
לבית האולפנא
לטהרת תנועת העבודה
של ההסתדרות
משה רינת
מזכיר
מועצת פועלי חולון

לביה"ס לפעילי ההסתדרות
החוגג 40 שנים פור·ות
שלוחה ברכת הצלחה
להמשך הדרך
ההנהלה וצוות
אהלו

לבי"ס לפעילי ההסתדרות
לחגכם ה־40
שאו ברכותינו הנאמנות
על פועלכם בקידום החינוך בישראל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
מפעלי תרבות וחינוך בע"מ
מישל"ב — מכון ישראלי להשכלה
ההנהלה והעובדים
וייצמן 53, תל־אביב ☎ 03-219889

לביה"ס לפעילי ההסתדרות ע"ש זלמן ארן
החוגג 40 שנות יצירה
שלוחה ברכת חברים נאמנה
להמשך הצלחה בפעלכם המכובד
המכון האפרו־אסיאני

מועצת פועלי תל אביב
מברכת את
ביה"ס לפעילי ההסתדרות
במלאת 40 שנה ליסודו
המשיכו בתרומתכם לפעלה של ההסתדרות
ברוח ערכי תנועת העבודה
תרי קאופמן
מזכיר המועצה

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל,
קהילת „עמל"
מברכת את
ביה"ס לפעילי ההסתדרות
במלאת 40 שנה להיווסדו
איחולים להמשך שיתוף פעולה פורה
לקידום החינוך התנועתי־ערכי
„עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי־ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי ספר לחניכים ובתי ספר תעשייתיים, נתיבים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים.
בית מרכז הרשת: תל־אביב, רח' קהילת קיוב 15, ת.ד. 303 מיקוד 61002, טל' 03-497444.

לביה"ס לפעילי ההסתדרות
איתכם לאורך כל הדרך
ניסן הרפז
מזכיר ההסתדרות
בירושלים

סיכום של 40 שנה

א. 110 סמינרי יום וערב אוניברסיטאיים קדם־אקדמיים ומורים	5353	לומדים
ב. 945 סמינרים לפעילי ההסתדרות וועדי־עובדים ועובדי ציבור	31788	לומדים
ג. 513 סמינרים לפעילי תרבות וחברה והשתלמויות עיוניות	17757	לומדים
ד. 432 סמינרים לפעילים צעירים עובדי ייצור	15205	לומדים
ה. 729 סמינרים בקיבוצים לחברי ההתיישבות	29574	לומדים
ו. 359 סמינרים לנוער עובד ולומד מישראל ומהתפוצות	12791	לומדים
ז. 990 סמינרים לעולים חדשים	35069	לומדים
ח. 302 סמינרים לכוחות הבטחון – צה"ל, משטרה ושרות בתי־סוהר	17166	לומדים
ט. 265 סמינרים להשתלמות עובדים בענפי משק שונים	9210	לומדים
י. 167 סמינרים בינלאומיים מארצות אמריקה הלטינית ואחרים	4285	לומדים
סה"כ 4812 סמינרים	178200	לומדים
ועוד 6100 ימי־עיון בהם השתלמו	177000	לומדים

ברכת
ההסתדרות הכללית
לביה"ס לפעילי ההסתדרות
ע"ש זלמן ארן
במלאת 40 שנה ליסודו
יבורכו הנהלת המוסד, עובדיו, ומאות אלפי בוגריו
שקנו בבית אולפנא הסתדרותי זה השכלה ודעת
ברוח ערכי תנועת העבודה.
כה־לחי!!
ומיובל ליובלות!!
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
הועד הפועל

בית יציב — בית שרות ולב
(מרכז לימודי)
באר שבע
שולח ברכה נאמנה
לביה"ס לפעילי ההסתדרות
בחגו ה־40
הנהלת המוסד

לביה"ס לפעילי ההסתדרות
ברכות ואיחולי הצלחה
בהמשך דרככם המכובדת
בית ספרי
מרכז להפצת הספר העברי

מועצת פועלי כרמיאל
שולחת ברכה נאמנה
לביה"ס לפעילי ההסתדרות
בחגו ה־40
להמשך דרך צלחה
עזרא פיק
מזכיר ההסתדרות בכרמיאל

לביה"ס לפעילי ההסתדרות
בחגכם — איחולים
ע.ל.מ. (עזרי לימוד מובחרים) בע"מ
E.L.M. (QUALITY LEARNING AIDS) LTD.
תצוגה ושווק:
רחוב סוטין 19 תל־אביב 64684 – 19 SOUTINE STREET, TEL-AVIV 64684, ISRAEL
טל. 227226, 233670 – TEL. ת.ד. 16024, תל־אביב 61160 P.O.B. 16024, TEL-AVIV 61160
יבוא בלעדי של מיכשור, תוכנה וחומרי עזר אור־קוליים
ייצוג של גדולי היצרנים לעזרי־לימוד מרחבי העולם
מיכשור אור־קולי, מטולים לשקפים, שקופיות, סרטונים אפיסקופים. מכשירי צילום לשקפים ושעוניות לשכפול, מכשירים ללימוד קריאה מהירה, פלנטריום, גלובוסים בעברית.
שקפים, שקופיות, סרטי לולאה, סרטונים, כרזות־קיר, חותמות, תכשירים מיקרוסקופיים, קלטות וידאו, סרטים 16 מ"מ, ועוד, ועוד.. דביקונים צבעוניים, טפסים שקופים, מיתקני תליה למפות, מנורות, דגמים לימודיים למקצועות טכניים.
לכל רמות ההוראה ולמירב המקצועות.

ברכות
לביה"ס לפעילי ההסתדרות
במלאת 40 שנה לפעלו
למען טיפוח ערכי תנועת העבודה
דוד חפץ

לביה"ס לפעילי ההסתדרות
שאו ברכה נאמנה
לרגל מלאת 40 שנה ליסודכם
מרכז תנובה בע"מ
סניף מחוז ת"א

שפע ברכות
לביה"ס לפעילי ההסתדרות
לחגכם ה־40
שמשון רוט
מזכיר מועצת פועלי
קרית אונו
נבחריה וחבר העובדים

לביה"ס לפעילי ההסתדרות
במלאת 40 שנה ליסודכם
שאו ברכה חמה
להמשך הדרך
י. חן תור נסיעות בע"מ
הסעות באוטובוסים ומיניבוסים
לכל רחבי בארץ
המעפילים 34 ת"א, טל 03-335011

זר ברכות
לביה"ס לפעילי ההסתדרות
לחג ה־40
איחולינו להמשך דרככם הברוכה
רהט ביטוחים
אריה רפפורט
וכל צוות המשרד
שד' רוטשילד 72 ת"א טל' 625686, 622154

להנהלה ולצוות העובדים של
ביה"ס לפעילי ההסתדרות
ע"ש זלמן ארן
במלאת 40 שנות פעילות לתפארת,
בטיפוח ובשמירה על ערכי הציונות העובדת,
המשך פורה לעבודתכם החינוכית, הרעננה
והמקורית.
בית
המרכז לתרבות ולחינוך של ההסתדרות

התנועה הקיבוצית, הנהלות מוסדות ומפעלים, מועצות הפועלים, ועדי־עובדים וההתאגדויות העולים החדשים.

המישור הלימודי

בית־הספר פעל להעמקת זיקתם של הלומדים לערכי־יסוד לאומיים, חברתיים, אנושיים ותנועתיים, ולהקניית דעת וידע הן על־ידי לימוד עיוני השכלתי, והן על־ידי מיומנות והתמצאות בנושאים אקטואליים. כל זאת למען הרחבת הדעת והוספת פרקי השכלה לאדם העובד, להגברת כושר ובטחון עצמי, ולטיפוח פעילות ופעילים במגזרי ההסתדרות השונים.

המישור החברתי

באולפנא הלימודית — במסגרת של חיים בפנימיה, רב המיפגש של הלומדים — מהעיר וההתיישבות, ותיקים ועולים חדשים, יוצאי ארצות שונות ועדות רבות, באותו מרחב שוכנות ולומדות משלחות לימודיות מארצות אמריקה הלטינית, ובשכנות במכון האפרו־אסיאני משתלמים מארצות אסיה ואפריקה.

הרכב לומדים ומשתלמים מגוון זה, מחייב טיפוח חברתי מיוחד, בתקופות שהותם בצוותא, ומכאן השלכות חיוביות לחיי החברה, גם לאחר שובם למקומותיהם. לפיכך מטפח ומדגיש בית הספר אורח־חיים סבלני וסובלני, בכיוון של „הצנע לכת", והערכת הזולת וכיבודו.

מול 40 שנים

סיכום של ארבעים שנות פעולה במשימת עבודה אחת, כה רב־גונית ורב־מטלתית, הנו תאריך נכבד גם לציון תנועת חיים ועבודה, וגם כדי להעמיק מחשבה על אתגרים חדשים בתחום החינוך וההשכלה של העובדים. יש צורך באתנחתא של מירווח זמן, כדי ללמוד מן העבר וההווה על העתיד. משימה כלל לא קלה, שכוונת הנושאים בעול, צוות מרצים מגובש, עסקו בה, בבחינת סוף מעשה במחשבה תחילה.

חלפו עברו ארבעים שנות עבודה, עם נוף אדם רב־גוני, מתחלף בהגדרות, של מאות, אלפים ורבבות לומדים. ארבעים שנה של חיפושי דרך וחיפושי צורה, של שינוי קצב ושינוי סולם עדיפויות. ארבעים שנה של שותפות פוריה. זו כברת דרך לא קצרה של מיזוג פרקי חיים ועבודה שאותה לה, עבודה שאוהבים אותה.

עבודה המחייבת מזמן לזמן טעינת הסוללות, כדי לצבור כוח להמשכיות. עבודה המצריכה מחשבה, המחייבת סבלנות וסובלנות, ומעל לכל — אורך רוח, כי פעולה סמינריונית למבוגרים הריהי תורה ועבודה שאין לה שעור. מסגרת עבודה מעוטרת מסכת ענפה של מעשים, שלאורם ובאמצעותם — נזרעו גרעינים של צמיחה ונטוו חוטים לרקמה של חברה עובדת ולו מזת.

מן הדין גם לציין שהצוות הראשון של ביה"ס הניח יסודות ומוסר־עבודה גבוה ולרוח עבודה טובה בלי לבוז לשירות בקטנות. וכך נמשכת השלשלת: הצוות הוותיק יוצא אט אט לגמלאות, והעבודה נישאת על כתפיו של הצוות הממשיך, השומר על הקיים וגם יוצר דפוסי ליסוד ונוהגים חדשים, לרבות הצוות המתחלף, שהשתלב בעבודה המשרדית הניהולית של ביה"ס, כולל עבודה סדירה של מערכת כספים והנהלת החשבונות וצוות עמלי־כפיים, העובדים בשירות של המוסד, בפנימיה באולמות ובכתות, במטבח ובחדרי־האוכל, בגן ובחצר, בצבעות ובשרברבות, ובכל מלאכה אחרת. אלו קבוצת עובדים מעטה, המשרתת רבים. קבוצה שחבריה מסורים ונאמנים בעבודתם וברוכי תבונת־כפיים ויחסי אנוש בלתי פורמליים. עמם ובעזרתם עשינו כברת הדרך של ארבעים שנה.

בהקשר לכך זכות וחובה היא לי לציין, שבתקופת 40 השנים, לא מעטים היו האישים והחברים שעשו לטעון ביה"ס ולוו אותו בעשיה, בעצה ובהדרכה תוך יחס של חן וחסד, ביניהם חברי הנהלה, חבר מרצים, מזכירי וגזברי ההסתדרות ועובדים שנתנו מעל ומעבר. מן הדין לציין לפחות שניים מהצוות מראשוני הנושאים בעול המוסד (כיום בגימלאות): החברה מאשה רבינוביץ והחבר דב קורל שעבודתם קודש היתה.

לסיומם של הדברים, כזקן חברי צוות ביה"ס מרשה אני לעצמי לציין תכונת־אופי בסיסית שהשתרשה בביה"ס והיא תשומת־הלב. תשומת־לב לאדם ותשומת־לב לעניין, זו הנשמה היתירה והנורמה העילית של הצוות, ולמזלו של המוסד, תכונה זו „עוברת בירושה" מעובד לעובד ומעשור לעשור, בזאת הברכה.

עכשיו

ולגבר: מבית „לונר", מפעל שהוקם לפני חמישה חודשים בעיצובו של סילבן, היושב בפאריס. חולצה באפור ולבן, מאריג אינדיגו וכותנה ובצווארון סריג, בצירוף למכנסים לבנים בעלי פנסים. „לונר", אגב, מייצר גם לנשים.

מחוץ לבית: המראה הרומנטי של אורנה מרבך לקיץ 86: סאטן ומשי, רקמות ותחרות. למרבך, העובדת בחיפה, גם „סיפורי בגדים" מטריקו, כותנה ועור. את הקולקציה ניתן למצוא ברחבי הארץ, ולא רק בעיר הכרמל, וכן בארה"ב.

זה אינו סרבל אופנתי דווקא, כי אם חליפת מגן של „אנק כור סחר פנים" המיועד לעבודות שונות, גם לצרכים תעשייתיים וגם לעבודות הבית: סיוד ושיפוץ או גינון. המחיר: 12.10 ש"ח.

גירושין מסודרים

שיעור הגירושין כיום נמצא בעלייה מתמדת, בישראל כמו במדינות אחרות. הנסיון הבריטי: שירותי עזר לגירושין מסודרים, לעזרת הילדים, וגם לפיוס.

בבריטניה שיעור הגירושין הוא גבוה, והמשיך לעלות בהתמדה. את הסיבות לכך ניסו למצוא בשני שינויים במערכת האמונות על נישואין. האחת היא כי לבני אדם כיום תקוות גבוהות יותר לכילוי שאיפות אישיות מנישואין, והשנייה נוגעת למה שמכונה „משפחה סימטרית", כלומר מצב שבו שני בני הזוג עובדים מחוץ לבית, מחלקים ביניהם את עבודות הבית השונות וכו'. נישואים שיוויוניים יותר אשר אמנם מביאים סיפוק, אך בה בעת יוצרים מתחים חדשים.

למרות שיעור הגירושין הגבוה, מוסד הנישואין נחשב עדיין פופולרי. נסיון כושל אחד אינו מונע מלנסות אותו שוב. בין השנים 1979־81 נישאים שנית בבריטניה אחד מתוך שלושה גרושים. אולם גם אלה החוזרים בפעם השנייה מבקשים לצאת ממנו שוב. כחמישית מן המתגרשים עושים זאת בפעם השנייה.

במבט שטחי נראה כי בני אדם מרגישים עצמם כיום חופשיים יותר להינתק מקשרים ולבנות חדשים. העובדה שאלה הם קשרים רשמיים וחוקיים אינה מהווה מניעה מניתוק.

„מגפת הגירושין" הולידה את יועצי הנישואין, אליהם פונים הבריטים בעיקר בשלבים המוקדמים של הקשיים בחיי הנישואין. המאמינים שיחסיהם הגיעו למשבר מעדיפים להיוועץ בעורכי דין או ברופאים. רגשות בושה, אשמה ונאמנות לבן הזוג יוצרים את הקושי בפנייה לעזרה, ואצל גברים יותר מאשר אצל הנשים.

בבריטניה הוקם, לפיכך, בשנת 1980 „שירות ייעוץ לפיוס בגירושין", הארגון המקצועי הראשון לכאן זוגות במצב של פירוד או גירושין. ארגון זה מספק את הייעוץ בעיקר באמצעות הטלפון.

הייעוץ מתמקד באיש, באדם האינדיבידואלי שיש לו מערכת עצמאית של ערכים ורגשות, ומציע לו הזדמנות לחקור את האפשרויות השונות העומדות בפניו בדרך תומכת. הייעוץ גם עוזר לבני הזוג להבין את מקומם ביצירת השבר בנישואין, להגדיר מחדש את תפקידיהם במשפחה ובנייתה מחדש של המשפחה לאחר הפירוד.

שירות אחר לזוגות המתגרשים נקרא פיוס או תיווך. שירות זה יוצא מתוך ההנחה כי הגירושין הם עובדה מוגמרת, ומתמקד לפיכך בעזרה לזוג להתמודד עם עובדה זו בהדגשת טובתם של הילדים. ב־1983 הוקמה בבריטניה „המועצה הלאומית לפיוס משפחתי". היא מספקת מידע וייעוץ בענייני אפוטרופסות, חלוקת הרכוש וכו', מחוץ לכתלי בית המשפט. כ־30 ארגונים נספחים למועצה הוקמו כבר ברחבי בריטניה. גירושין הם טראומטיים למשפחה כולה, אפילו אם חיי הנישואין אינם מאושרים. הדעה הרווחת אומרת שילדים להורים הרבים ביניהם לעיתים קרובות מרוצים כאשר אלו נפרדים. אולם מחקר שערכה אן מיטשל באוניברסיטת אדינבורו מורה שילדים מעדיפים לראות את הוריהם ביחד אפילו אם אינם מסתדרים ביניהם. „המועצה הלאומית לפיוס במשפחה", מוסד הנתמך בינתיים על־ידי תרומות בלבד בבריטניה, מתמקד בטובתם של ילדים אלו להורים גרושים כדי שלא יהיו ההורים המתגרשים של המחר.

לוהט וטבעי

סמס על הפנים, באיפור „קרלייך" לקיץ. צללית, סומק ושפתון בגוני הכתום והזהב בתוספת שחורה

בפינה הקיצונית של העין ובקו התיחום שלה. הסך המתקבל הוא: „המראה הלוהט".

★

חברת „קסי" מביאה לצרכנים הישראלים מוצרי קוסמטיקה טבעית. שלושת הראשונים שיצאו להם כוללים את תמצית צמח ההוהובה, שעל תכונותיו כבר נכתב רבות: קרם לחות, לפנים ולצוואר; לחות לגוף וקרם ידיים.

★

ואילו חברת „חלביך" קיבלה בימים אלה רשיון מטעם משרד הבריאות לשיווק מוצרי הסידרה „לאב לייף" על בסיס שורש הגינסנג. מנכ"ל החברה מציין כי העיכובים בקבלת הרשיון מקורם ב„אי־הבנה על רקע אדמיניסטרטיבי" בין החברה למשרד הבריאות" וכי החל מן השבוע ניתן יהיה להשיג את המוצרים בחנויות בארץ. אלה כוללים קרמים שונים (לחות, יום, לילה), צוואר, נגד קמטים, ניקוי עמוק וידיים, חלב ומי פנים, תחליב לגוף ושמפו לטיפול בקשקשים ונשירת שיער.

גננות בעידן המחשב

בשורה משמחת לחובבי הגננות. חברת „מיהזור" פיתחה מכונה ממוחשבת לגידול צמחים. ולא זו בלבד שהיא ממוחשבת היא גם חוסכת במים ובעבודה וגם עוזרת לצמיחה מהירה פי חמישה, כך נמסר, מאשר בגינות רגילות. ועוד יתרון למכונה הקטנה, והוא שניתן לגדל בעזרתה לא רק צמחי נוי אלא גם פירות וירקות, במרפסת או על הגג.

ארבע שנים פיתחה החברה את המכונה, הכוללת מערכת השקייה תיקה, דשנים מורכבים, מיכלי גידול מפלדה שאינה מתבקעת וכן מצע גידול מורכב ומתוחכם המתאים לכל צמח. ואחרון אחרון חביב: המכונה קיבלה לאחרונה את אישור הטכניון כמכונה חדשנית ביותר.

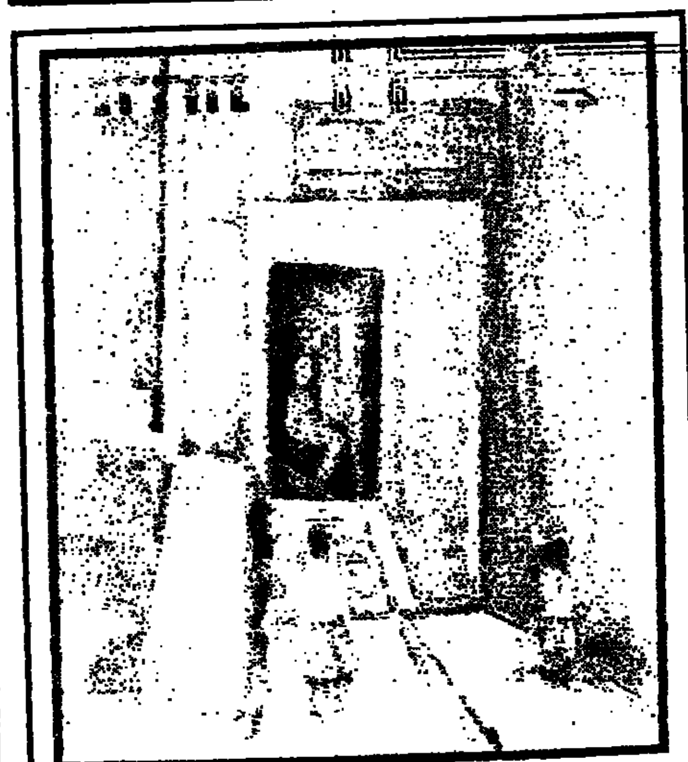

יו"ר מועצת המנהלים של „סופרסל", יעקב ברין, הוא חובב אמנות מובהק. את תחביבו זה הוא מביא כעת גם למקום עבודתו. 100 אלף שקיות פלסטיק עליהן מודפס ציור של אמן ישראלי יימכרו (בשקל אחד) ברשת „סופרסל" מדי חודש. ההכנסות, כך נמסר, יוקדשו בכל פעם למטרה טובה. ההכנסות ממכירת השקית הראשונה בסדרה ועליה ציור של ציונה תגיר יוקדשו ללב"י. השקית תישא עליה ציור, שנעשה במיוחד למטרה זו, של נפתלי בזם.

אגב, זהו מבצע משותף עם אגודת „עיצוב" ובנק דיסקונט.

הבו בירה

הישראלים אמנם אינם ידועים כאניני טעם גדולים (בכל הנוגע לענייני מאכל ומשקה, לפחות), ולא כל שכן כצרכני בירה נלהבים. לעומת האנגלים, למשל, הנבלעים לקרבם מדי שנה כ־117 ליטר בירה לנפש, הישראלי לפחות בתחום זה מצטיין בצניעות ומסתפק ב־16 ליטר לשנה. מפעל „טמפו תעשיות בירה" מבקש לשנות תמונת מצב זאת עם ייצור „הרולס רויס של הבירות" — בירה טובורג — למבינים ולאניני הטעם שבקרב שותי הבירה. בהתאם יהיה גם מחירה גבוה מזה של בירות אחרות ויגיע ל־80 אג' לבקבוק.

קו הייצור נחנך בשבוע שעבר במסיבת עתונאים שנתקיימה במפעל בנתניה, בהשתתפות אולף יוהנסן, מנהל מפעלי טובורג בדנמרק, שהגיע במיוחד לאירוע. הוא הבטיח כי „בירה טובורג שתיוצר בארץ תהיה זהה לבירה המקורית בדנמרק ובעולם כולו". ישראל מצטרפת איפוא ל־104 המדינות המייצרות בירה זו, ויותר מכך מפעל „טמפו" מתכוון כי היא תהיה המובילה בכל המשקאות של החברה וכבר 80 סוגי משקאות, ואגב, המפעל מפתח עתה את בירת „העתיד": בירה ללא אלכוהול..

דרדי נגיד

ספרים עכשיו

בריאות

לחץ — יותר לחץ דם ובלעדיו · מאת רות פלד־נאי · ספרית פועלים · 186 ע'.

„יתר־לחץ־דם", אומר פרופ' יוסף רוזנפלד מן המרכז הרפואי „בילינסון" בפתח הספר הזה, „הוא המחלה הנפוצה ביותר בחברה המודרנית... גורם ראשוני לתמותה ולסבל". עוד הוא מוסיף כי „בחיפושים אחרי המכניזם של יתר־לחץ־דם הוזנחו הגורמים הנפשיים". מחברת הספר הזה, פסיכולוגית שגם שלחה ידה בספרות, העלתה, בכל מקום, את האפשרות להשתמש בדינמיקה קבוצתית כטיפול אל־תרופתי למחלה. „כמדען ספקן", אומר רוזנפלד, „היה קשה לי לקבל ששיטה כעין זו עשויה להועיל לחולים... אך לאור נסיונות מבוססים. נוכחנו בהשפעה החיובית ואפילו מפתיעה של שיטת טיפול זו". בגוף הספר תיאור של השיחות המתנהלות בקבוצת טיפול כניתנתן בפי דמויות דמיוניות אך אפייניות. בסופו סקירה על הפסיכופיסיולוגיה של יתר־לחץ־דם מפרי עטו של מלומד גרמני. יוזכר עוד שלא כל הממסד הרפואי בארץ שותף להמלצה לוותר על התרופות.

ספרי־תינוקות

ספרי אמבטיה · כתר־יבנה.

שלוש יריעות פלסטיות מתקפלות ורחיצות, מעוטרות בציורים צבעוניים החגים סביב שלושה נושאים: גן־החיות, גן השעשועים, בכפר. שם הסדרה מעיד על מקום העיון היעוד.

חינוך

מין חינוך · מאת אהרון בלוך · רשפים · 212 ע'.

יש בשוק כמה וכמה ספרים המוקדשים לאלפנו בינה במה שבינו לבינה. חידושו של הספר הזה הוא בסיבת הדגש בחינוך הורים ומחנכים. „כוונת הספר", אומר המחבר בפתחו, „ללבדים ואף את מי שמעוניין לחנך את עצמו למצוא בספר אחד בסיס כולל של היבטים שונים של הנושא, שאלות ותשובות מעשיות, ובעיקר גישה רעיונית מסודרת יותר כנגד הגישה האינסטינקטיבית השוררת". בספר שלושה חלקים — אחד המוקדש להסיבותה של ההתפתחות עם הגיל, שני הדן במצבים חברתיים שבכוחם להשפיע על ההתנהגות המינית או להוליד מצבים חריגים, שלישי המיועד למורים ולמדריכים. יש בו גם מאמר של הרבנית רחל נריה על היחסים שבינו לבינה ביהדות, ביסודו תשע שנות הוראה לתלמידי מכללות ונגיים.

ספרי־עזר

בנייה ללא כאבים · מאת ורדינה קיש־רודי · מודן · 224 ע'.

שנים רבות ליוותה האדריכלית ורדינה קיש־רודי זוגות שבנו את בתיהם. אגב כך נתגלו לה שני דברים: ראשית שהרבה מן הפאניקה, הבי־סתורין והעצבים הקשורים בעניין הם תוצאה של אי־ידיעה מוחלטת; שנית, „שאפשר לבנות בית בפחות כסף [illegible], ואפילו באיכות גבוהה יותר, אם יודעים מה נקבע אצל הבנוי, והיכן הרווח הסמוי של האינסטלטור, ושאפשר בעצם להיות הקבלן של עצמנו, וגם לגלות כי מהחברים שלנו מוכן להושיט יד או לתת כתף". התוצאה, מדריך מפורט המציג את כל הסיפור של הטיפוסים והבנייה מבחירת המגרש ועד ה„פוליש". עיצוב מהודר.

אסופות

חיים ואוהבים · מאת תמר אבידר־אטינגר · ספרית מעריב · 159 ע'.

זה שנים כותבת תמר אבידר־אטינגר במוסף יום שישי של „מעריב" על הוויות שונות ומשונות מן החיים. התוצאות מתבטאות בסיפורים קצרים על עניינים כמו הגבר החתיך שבא לבית־הבראה בים־המלח, מצא שם מתגרבת ולכן ויתר על ההזמנה של אשתו או הגברת שבביתה הירוק ואין לה עם מי לשוחח לבד מן הירקן בסופרמרקט שלא ידע את שמה. עם הזמן והתדירנות באו גם חדשים כמו עצה לחברה בת 50 פלוס שבעלה נטש אותה למצוא „גבר צעיר ממך", את יודעת בדיוק בשביל מה" ואפילו „ידעה שנישואין זה לא שושנים ויין / גם לא אורגזמות כפולות בצהריים". כל אלה ודומיהם נכרכו יחדיו בעיצוב נאה (בכל רפי דייגי) ויהי לספרה [illegible] של בעלת הדבר.

קסמי צבע

צבע של יופי/קארול ג'אקסון/תרגום: עדי גינצבורג/הוצאת ר. סירקיס

„יועצות יופי". מקצוע חדש יחסית. באירופה, למשל, מלבד הקודמים והיועצות הפרטיות מעסיקות יועצות כאלה גם בבתי הכלבו, מסייעות לנשים לבחור את הבגד ההולם אותן ביותר, להוסיף לו את האבזרים המתאימים וכו'. בארץ ישנה יועצת אחת בלבד (לכל ידיעתנו) ואולי הספר החדש „צבע של יופי" ימלא את הפונקציה החסרה. על־פי השיטה שפיתחה ג'אקסון מתחלקות הנשים לארבע קבוצות, על־פי עונות השנה. לכל עונה כזאת הצבעים המיוחדים לה, ואלה נקבעים בהתאם לצבע השיער והעיניים ולגוון העור. הצעד הראשון אם כן הוא זיהוי העונה אליה משתייכת האשה. אחר כך מגיע פירוט הצבעים ההולמים אותה (בעמוד נפרד, הניתן לתלישה, אותו אפשר לשאת בכיס כ„מדריך" ביוצאים למסע קניות). וזו רק ההתחלה — בחירת הבגדים נבחנת גם על־פי הטיפוס הגופני (דרמטית, טבעית, קלאסית, תמימה, רומנטית או פרוחית) וגם על־פי מבנה הגוף וצורתו (ובכבר עצות קטנות החשובות בעניין זה). עזרה נוספת מגישה ג'אקסון גם בבחירת אבזרים, התסרוקת והאיפור ובחירת המלתחה הבסיסית הטובה. וכפי שג'אקסון אומרת בהקדמה „ייתכן שמעולם לא הקדשת מחשבה מיוחדת לצבע. אולם השפעתו רבה מכפי שאי־פעם העלית בדעתך... צבע הוא קסם, וכעת את יכולה להניח לו לפעול עליך".

אלטרנטיבות

ייעוץ נוסף, האלטרנטיבות הרפואיות שלך/ד"ר איזאדור רוזנפלד/תרגום: משה רזון/עריכה מדעית של המהדורה העברית: ד"ר נוסטמן/הוצאת זמורה ביתן.

ד"ר רוזנפלד, נאמר בשער האחורי של הספר, הוא קרדיולוג ופרופ' קליני לרפואה בבית החולים של ניו־יורק במרכז הרפואי קורנל. הוא עוסק גם בחקר ובהוראה ומשמש יועץ ל„מכון הלאומי לבריאות" של ארה"ב. הספר, הוא אומר, „נכתב בשביל הפציינט ההוא כנסה לומר מדוע, מתי ואיפה לבקש חוות דעת נוספת". שכן בכל מחלה ניתן לטפל בדרכים שונות ולכל פציינט יש להתאים את הדרך הטובה ביותר לו. ד"ר חיים גוטמן, העורך המדעי של המהדורה העברית, כותב כי למרות שבכמה נושאים יש לו ויכוח עם המחבר, הרי ד"ר רוזנפלד „נקט גישה עניינית, בלתי מתחמקת ויותר בכל עדכנית" ומוסיף: „כרופא אני מעריך אלף מונים שאותה הקורא תרע על מחלתך ועל חלק מן הבעיות הסודרות אותי בגינה, מתוך עיון בפרקי ספר זה, ותוותר על חוות הדעת הרפואית של שכניך לקומה..."

ואכן, הספר המחזיק כ־350 עמודים, מטפל בגיוון רב של מחלות: בלוטת התריס, קטרקט, סוכרת, מחלות עור, לב, יתר לחץ דם, סרטן, דלקת הורידים, פרקינסון, חולשת שרירים, עקרות, סחורים, דלקת פרקים, כיס המרה, מעיים ועוד ועוד.

והאמת היא כי על אף כמות המחלות המפחידות הללו, הספר הוא קריא מאוד ומעניין, אפילו אם אתה אדם בריא...

לביה"ס לפעילי ההסתדרות
ולמנהלו — חברנו
ד"ר אברהם וולפנזון
בחג ה־40 שאו ברכת
אפעל
המרכז הסמינריוני של תק"מ

לביה"ס לפעילי ההסתדרות
לחגכם ה־40
שאו ברכה חמה
רוזוב בע"מ
ניקוי יבש ומפעלי כביסה
* ציוד חדיש ומשוכלל ערובה לנקיון ושמירת הבגד *
* מכבסה וניקוי שטיחים *
* גיהוץ חולצות ובגדי עבודה *
* כביסת אורחים לבתי מלון *
חנינא בן דוסא 24 יפו ת.ד. 74. 03-822777

מועצת פועלי נצרת
מברכת את
ביה"ס לפעילי ההסתדרות
בחגו ה־40
מוחמד אבו אחמד
מזכיר מועצת הפועלים

לביה"ס לפעילי ההסתדרות
לחגכם ה־40
שאו ברכת ידידים
אברהם שמיל
מזכיר מועצת פועלי
רמלה
וצוות העובדים

ברכות
לביה"ס לפעילי ההסתדרות
במלאת לו 40 שנה
אריה זיתוני
מזכיר מועצת פועלי בנימינה
המליאה והמזכירות

שפע ברכות
לביה"ס לפעילי ההסתדרות
בחג ה־40
כה לחי!
אריה עוזר
מזכיר מועצת פועלי
אשקלון

לביה"ס לפעילי ההסתדרות
החוגג 40 שנה ליסודו
שלוחה ברכת כה־לחי!
פיני קבלו
מזכיר מועצת פועלי בית שאן
המזכירות והמליאה

ברכות ואיחולים
לביה"ס לפעילי ההסתדרות
לחג ה־40
יהודה בן הרוש
מזכיר מועצת פועלי אשדוד

هكذا من الأصل

לדורות הבאים

סרטה של יוהנה ספקטור על יהודי תימן בפסטיבל הסרטים בירושלים

מאת ישראל דליות

בין הסרטים העוסקים בנושאים יהודיים, שהופקו לאחרונה, והמוצגים בפסטיבל הקולנוע השלישי בירושלים, נמצא סרט תעודה על יהודי תימן. הביצוע, התסריט וההפקה של יוהנה ספקטור, החוקרת האמריקאית, שזכתה להערכה רבה על תרומתה להבנת המסורות והמוסיקה של קהילות ביהדות.

זהו סרטה הרביעי. שלושת האחרים מוקדשים ליהודי הודו ולעדה השומרונית. יוהנה ספקטור, ילידת וינה שהשתקעה בארה"ב, שהתה בישראל תקופות ממושכות מאז ביקורה הראשון בירושלים ב־1951. בארץ עסקה בעבודה מדעית, בהוראה, ובהקלטה ובצילום של שירים, לחנים והווי פולקלורי בקרב עדות שונות, בעיקר יוצאי תימן. רבות מהקלטותיה החשובות מצויות בפונותיקה הלאומית ובבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי בירושלים.

כיום, כפרופסור באתנומוסיקולוגיה (מוסיקולוגיה), יש לה יותר פנאי לבקר ידידים ותיקים בארץ.

ספקטור מגלה בגאון ענווה כיצד ב־1951 הצטרפה לשיירה שעלתה להר הצופים, שם מצאה בבתים הנטושים של האוניברסיטה העברית, את ארכיון ההקלטות הנדיר של [illegible] היהודי הגדול [illegible] (שמת ב־1938), מחשובי החוקרים למוסיקה יהודית ומזרחית. [illegible] ספקטור הצליחה לחזור עם [illegible] ההקלטות בשיירה הבאה, כדי לגנוז אותן במקום מבטחים באוניברסיטה במכון ירושלים.

ספקטור, שימשה בסמינר התיאולוגי היהודי של ארה"ב, כראש המחלקה לאתנומוסיקולוגיה (מחקר משווה של מסורות מוסיקליות בתרבויות [illegible] האמנותית המערבית), מ־1962 ועד לסיום תפקידה בשנה שעברה. כתוצאה מביקוריה והכנסים בארץ פירסמה רשמים מפגישות עם יהודי תימן ומאמרים מקיפים על מנהגי התנועה ושירי נשים, מוסיקה וערבים, יחד עם אלה של החוקרת הירושלמית הוותיקה הפרופ' אדית גרזון קיוי, שהיו לראשונה תחום חשוב ונחות מובר בשירת תימן: שירי הנשים.

„סרט הוא אמצעי בדוק והוגן, אם כי יקר מאוד, כשיטה לתעד בשביל העתיד הדורות הבאים מסורות עתיקות ונפלאות הנבעות מן העולם", אומרת הפרופ' ספקטור – „בסרט אפשר להציג פרטים שלא ניתן למסור בספרים או בהקלטות. כעת זו השעה האחרונה להנציח בסרטים ובהקלטות את השירה והמנהגים האופייניים של קהילות עתיקות. המסורת ההיסטורית של יהודי תימן, ביחוד דור הקשישים, בישראל המתחדשת, עוברת [illegible] כבר בביקורי הראשון. סרטי הוא מעין סיכום לעבודתי הברוכה עם יוצאי תימן בארץ".

„שבע שנות של חומר מצולם. שהסרט בהתמדה ב־1979, בתקופה של כחמש שנים, צולמו לסרט שאורכו כשעה ורבע בלבד. הצילומים נעשו, בהרמוניות הרצויות, בזמן התרחשויות, כמו טקסים, חגיגות חיי היומיום של הנשים, מפגשים במשפחתיים ואירועי החתונה הצבעוניים. בין השאר שולבו צילומים היסטוריים מארכיונים ותמונות חדשות נדירות שצולמו לאחרונה בתימן על ידי האדריכל והסופר השווייצי פאסקל מארישו שביקר שם לצרכי עבודתו המקצועית".

ספקטור הפיקה את הסרט ביוזמתה הפרטית ובסיוע מענקים רשמיים צנועים יחסית. הסרט הנועד לקהל הרחב ולאו דוקא למומחים כבר הוקרן כמה פעמים בסמינרים, ארגונים ומוסדות חינוך ותרבות בארה"ב.

הסרט מציג את תרבותם השורשית והעתיקה של היהודים, שחיו דורות רבים בתימן כאזרחים מדרגה שניה, שהחזקת קרקע היתה אסורה עליהם. רבבות מהם ישבו בכפרים רבים ובעיר הבירה צנעה ועיקר פרנסתם באה מאומנות ומלאכת יד. בין 1948־50 הותר להם לעזוב ומרביתם עלו ארצה במסגרת „מרבד הקסמים". הסרט עוקב אחר ההכנות לטקסי הנישואין המסורתיים, ריקודים, הכנת מזון, לימוד הקריאה בתורה ואותם מעטים מעולי תימן העוסקים עדיין באומנות הישנה. הסרט מתמקד גם בהבדלים המתולטים בשירים ובהווי של הנשים והגברים.

מאחר וכל הכרטיסים אזלו להצגה הראשונה ביום ד' הקרוב, נקבעה לסרט הקרנה נוספת בסינמטק בירושלים ביום ב' 7.7 בשעה 19.00. בעקבות התעניינות הקהל הוחלט גם להראות את הסרטים של ספקטור על השומרונים ועל יהודי קוצ'ין ובני ישראל מהודו ביום א' 6.7 בשעה 19.00. הסרט על יהודי תימן יוצג ב„בית התפוצות" בת"א ביום ד' 6.8.

במקום ים

סדנאות קולנוע, גם הקיץ ב„בית צבי"

מאת אמיר רותם

זו השנה השנייה שבית הספר „בית צבי" יוזם ומארגן סדנאות קיץ מעשיות ועיוניות לאמנות הקולנוע. המודל שעמד לעיניהם, עת שעלה הרעיון, היו סדנאות מקבילות שמארגנת אוניברסיטת ניו־יורק בחודשי הקיץ. הרעב בקהל (ובמשפחות מורי בית הספר), דירבנו את בית הספר לחבור לסינמטקים של תל־אביב וירושלים וכך ייערכו סדנאות מעשיות בתחומי בית הספר. שמונה שבועות ובהם 105 שעות אקדמיות של לימודים. הסדנה הראשונה היא סדנת תסריטאות: סדנה שמטרתה כתיבת תסריט עלילתי לסרט באורך של עד 30 דקות באמצעות ניתוח סרטים ותסריטים, עיבוד סיפורים קצרים לתסריטים, מפגשים עם תסריטאים וכו'. בתום הקורס יזכו מסיימיו בתעודה. הקורס המעשי השני מכונה „יסודות המשחק הקולנועי": שילוב של ניתוח הקיים (עבודת מסך של הגדולים) ועבודה על הפוטנציאל האישי. מטרת הקורס הזה היא עריכת מבחן בד מוצלח בפני מצלמת וידאו. בוגרי הקורס יצויידו בקלטת וידאו ובה תוצאות אותו מבחן מסכם.

הסדנאות העיוניות, המוגשות תחת הכותרת „מיצד לקרוא סרט", תתקיימנה בנוסף ל„בית צבי" גם בירושלים (בסינמטק) ובבאר שבע (בתיאטרון באר־שבע). הקורס וממשיכו, הקורס למתקדמים, עושים שימוש ביצירות מופת קולנועיות כדי להסביר את יסודות שפת הקולנוע והקשרים תכניים וצורניים ו„הדרך בה בונים מרכיבים אלה את החוויה האמנותית בקולנוע".

נחמן אינגבר, איתן גרין, ניסים דיין, מיכה לבינסון, מירה מולדאבר־פיק, קובי ניב, הדרן נשר, רנן שור ומאיר שניצר, יהיו מורי הסדנאות. עלויות: סדנה עיונית – 110 ש"ח + מע"מ; תסריטאות – 330 ש"ח + מע"מ; משחק – 345 ש"ח + מע"מ. ההרשמה מתחילה מחר. אקשן!

בימים אלה יצאה לאור סדרה חדשה של „ספר־קלטת". סדרה זו הנקראת **„קלאסיקלטת"** מביאה 15 מאגדות הילדים היפות ביותר שנכתבו עד היום. יזם את הסדרה **מרק עמוס**, מפיץ ומשווק ספרים, שלקח מהוצאת „מזרחי" את הספרים עצמם, פנה למפיקים אתי אנטה ומיכאל תפוח מ„המון הפקות" ואלה לקחו על עצמם להפיק את הקלטות המלוות את הספרים. בין השחקנים המשתתפים **מיקי קם, שרי צוריאל, נתן דטנר, קובי מידן, ומוני מושונוב.**

הסיפורים הם: מעשה בארבעה מנגנים, כיפה אדומה, לכלוכית, היפהפיה הנרדמת, החתול במגפיים, פינוקיו, עליסה בארץ הפלאות, סיפורי אלף לילה ולילה ועוד.

מלכודת הזיג־זג

קולנוע

מאת יגאל משיח

„המורים בזיג זג", קולנוע „אסתר" ת"א, אמפיתיאטרון, חיפה

להוציא מספר מועט של סרטים רציניים, רוב סיפורי בתי הספר של הקולנוע הם סרטים נוסחתיים. כמו המחזמר והמערבון הם נשמעים לחוקיות מוסכמת, עלילותיהם חוזרות על עצמן וצדקנותם החברתית (בקומדיה וגם במלודרמה) נותנת ביטוי לאותה מרדנות מתוקה שהצופה מסכים עמה מרגע שנכנס המורה יפה התואר אל בית הספר. „המורים בזיג זג" (כמו הסרט „כורים", שהוקרן אצלנו לפני שנה) משניא עלינו את הממסד החינוכי ממבט ראשי בית הספר מזכיר בית כלא, סגן המנהל את האינקוויזיטור, המורים הרעים את הסוהרים, הסטודנטים את האסירים. נכנס הגבור, (פטריק ברזאל) מורה פרוגרסיבי במגפיים וג'ינס נוסח ג'יימס דין, ונאורותו הופכת לתירוץ לסדרת מעשי קונדס רעי לב, בביבול, בשם המרידה במימסד ולמעשה למען ההצחקה הבנאלית.

הבמאי פטריק שולמן והתסריטאי דידייה דולהנה, אינם מסתפקים בתעלולי בית ספר ובחיסול המורים הסדיסטיים. בין ההצחקות, במרווחים קצובים, הם מכונים כמועצה פדגוגית למוסר השכל ומי שלא ידע עד כה שבית הספר חנק את אהבת הלמידה ילמד זאת עכשיו. לעולם לא מאוחר.

רפטואר הבדיחות החוזר על עצמו במונוטוניות חסרת קצב עלילתי וההומור מזכיר את שטויותיו הנחשלות של בועז דוידסון, ממציא „אסקימו לימון", עם כי לא באותה רמה וולגרית. הפעם לשם שינוי ממרדים המורים את חיי המורים, התלמידים מתבוננים מהצד סלחניים ומשועממים כמונו. האמינו לי, גם אוהבי התעלולים בבית הספר יתחילו להשתעמם אחרי המהתלה השלישית ומי שיפול במלכודת הזיג זג ויבוא למצוא המשך או דמיון לסרט הראשון של שולמן יתאכזב שבעתיים.

שוברט לפי צוקרמן

לקראת שידור

סונטינה מס. 2 בלה מינור אופ. 137 לכינור ולפסנתר מאת שוברט בביצוע פנחס צוקרמן, מלווייזה בלוית. יום ג' 23.20

למלחין שוברט מעולם לא היה מקום מגורים קבוע משלו. לאחר שעזב את בית אביו ב־1816, נדד בין דירות, בתים וחדרים של אחיו וידידים נאמנים, משוררים ומוסיקאים בוינה, שהעניקו לו מחסה וארוחות. בימינו יכולים נגנים וזמרים רבים לרכוש לעצמם מגורי פאר מהרווחים שלהם מהקלטות וביצועים של יצירות שוברט. אין זו אגדה אלא עובדה היסטורית.

בהיותו בן 16, בשנה שבה עזב את עבודתו בבית ספרו של אביו ועבר לגור עם ידידיו, הלחין שוברט שלוש סונטינות מקסימות לכינור ולפסנתר. באותם ימים גם השלים את הסימפוניות הרביעית „הטראגית" והחמישית ואת מחזור השירים „הנודד".

אחד הפרשנים המובהקים ליצירות המעטות לכינור שחיבר שוברט (פנטסיה, רונדו בריאנט, הסונטה בלה מג'ור והסונטינות) הוא הכנר הבלגי הדגול ארתור גרומיו שהקליטן פעמיים.

צלילי הכינור וסגנון הנגינה הזכים והאינטימיים של פנחס צוקרמן הולמים להפליא את סגנון היצירות האלה של שוברט. צוקרמן הוא מטבעו פרשן מובהק לרוחו של שוברט. לכן כדאי לשוחרי מוסיקה לא להחמיץ את השידור.

ישראל דליות

סדרת המפגשים המוסיקליים **„מולטו קנטבילה"** (שירת מקהלות בהשתתפות הקהל) מגיעה לסיומה בקונצרט חגיגי ויוצא דופן, בו יקחו חלק ארבעה מנצחים, שתי מקהלות, תזמורת וסולנים. המפגש יתקיים באודיטוריום ע"ש רבקה קראון בירושלים. במוצ"ש הקרובה בשעה 21:00.

אל קהל חובבי השירה הירושלמיים יצטרפו הפעם התזמורת הקאמרית הקיבוצית, מקהלת הקיבוץ הארצי, המקהלה הקאמרית שליד האקדמיה למוסיקה בירושלים, והסולנים: **אילה גרוסמאיר, לואי גארב, רות תבור, מריאן פראגר ועמי סואל. המנצחים – אבנר איתי, שלום רונלי־ריקליס, אהרון חרל"פ ודוד מורס.**

יצירתו של **פ. מנדלסון** – תהילים קט"ו אופוס 31 – שנלמדה בחלקה על־ידי הקהל במשך השנה, תבוצע במלואה עם התזמורת, עם המקהלה, עם סולנים, ועם הקהל.

מקהלת הקיבוץ הארצי, התזמורת וסולנים ישמיעו את יצירתו של **א. ויואלדי** – „גלוריה". בנוסף לכך ישיר הקהל כורל מאת באך ושיר עברי, ויאזין למספר קטעי שירת מקהלה „א־קפלה".

החודש עולה על בימת התיאטרון העירוני ב"ש ההצגה **„המתאבד"** מאת **ניקולאי אורדמן** בבימויו של במאי הבית בתיאטרון **מיכה לבינסון**. הפקה זו חותמת את עונת ההצגות 1985/86, בתיאטרון ב"ש. „המתאבד" הינה קומדיה משעשעת ואבסורדית אודות המובטל סמיון סמיונוביץ פודסקאלניקוב החי על חשבון אשתו. מצבו המדכא גורם לו להשתעשע במחשבה להתאבד, להיפטר מחיי הכלב העלובים שלו. השמועה אודות „התאבדותו" הצפויה מתפשטת במהירות. ארגונים פוליטיים ואנשים פרטיים פונים אליו ומבקשים „לגייס את התאבדותו" לצרכיהם. בין „המשתדלים" המבקשים אותו להצהיר שהוא מתאבד למענם: נציג האינטליגנציה, כומר המוחה על ירידת קרנה של הכנסיה, סופר מתוסכל ונשים מאוהבות. שכן בעל יוזמה, אלמן טרי, מריח עסקה כדאית ומארגן את המעוניינים. בכספים שהם משקיעים ב„התאבדות" מארגנים סעודת פרידה חגיגית והלוויה ממלכתית. הסוף המפתיע – האיש הקטן פודסקאלניקוב מחליט כמעט ברגע האחרון שהעיקר בחיים זה החיים...

את דמות „המתאבד" – סמיון סמיונוביץ פודסקאלניקוב מגלם השחקן **דב רייזר**. לצידו ישחקו כל שחקני התיאטרון. המחזה תורגם ע"י **אהוד מנור**. תפאורה ותלבושות: **יעל פרדס**. מוסיקה: **רפי קדישזון**.

בתמונה: (מימין): מרים גבריאלי, דב רייזר וליאת גורן

מחזמר מזרחי בעיבוד רוקנ'רול

„החגיגה הגדולה של מומו" הוא שמו של המחזמר המזרחי הראשון שיועלה בארץ. את העלילה, המספרת על זמר ישראלי המצליח בפאריס אך מתגעגע לארץ כתב **אבי קורן**, וחייב **חפר** הוסיף פזמונים, על פי מוסיקה עממית ערבית. העיבוד חדשני־מודרני עם תבליני רוקנ'רול עליו אחראי **דוד מנשה** בן ה־26.

הרעיון למחזמר מזרחי הוא של המפיק, **בני ברזולי**, שהחליט, כדבריו, „לקחת על עצמו את האתגר לטיפול נכון במוסיקה המזרחית. לעשות אותה טובה". על כן לא יהיו במחזמר שירי אהבה עם סלסולים, אלא שירים מן החיים, כדבריו.

הרעיון המקורי לשירים הוא של **שמעון שגיא**, איש הטלוויזיה הלימודית: „בצרפת שמי הוא מוריס. בארץ שמי הוא משה. במצרים שמי הוא מוסה ובניו יורק שמי הוא מוזס. אני הוא מומו ומומו זה אני. הזמנתי את כולם לחגיגה שלי" – מילים מתוך שיר הנושא שכבר מוכן על תקליט שדרים ויועבר לרדיו ככל הנראה עוד השבוע.

את תפקיד מומו במחזמר מגלם **רנה**, זמר יליד טוניס, שביצע עד עכשיו שירים דווקא בסגנון הרוקנ'רול (תקליט סולו שלו, „אני חופשי" יצא בסי.בי.אס). המשתתפים האחרים עדיין לא נקבעו. הליהוק הסופי יסתיים בסוף יולי. בנוסף לשחקנים יופיעו במחזמר גם ארבע רקדניות ורקדנית בטן אחת. המוסיקה, אגב, תושמע בפלייבק.

הבמאי הוא **אריה סובר**, והחזרות אמורות להתחיל בראשית אוגוסט. הופעות ראשונות בספטמבר.

ורדה צימרמן

הזמרת **גלי עטרי** יוצאת במופע יחיד ראשון בעקבות הצלחת אלבומה האחרון **„אמצע ספטמבר"**. המופע הנושא את שם האלבום יועלה בהופעת בכורה ב־10 ביולי במסגרת פסטיבל טבריה. את המופע תלווה תזמורת בת חמישה נגנים: **עדי בנגי ושפי ישי** בקלידים, **אלכס פולק** בגיטרות, **אורן בלבן** בכלי הקשה ותופים אלקטרוניים **ואיתן וירצברג** בקלידים וגיטרה. וירצברג הוא גם המעבד והמנהל המוסיקלי של המופע.

בולים

מדליית זהב לשירות הבולאי

מאת אריה לינדנבאום

השרות הבולאי הישראלי צויין, זו הפעם הראשונה, בתערוכה בינלאומית בהיקף כפי שהיתה בשיקאגו שבארה"ב, במדליית זהב, על תצוגת בולי ישראל „באמריפקס 86".

מפליא מאד שהמאורע עובר בצינעה כה גדולה כאילו רצו שהמלאכה תיעשה בידי זרים, כלומר שאנחנו נתפאר שהשרות הבולאי זכה במדליית זהב.

מדליית זהב בתערוכה כמו „אמריפקס 86" שונה מכל מדליית זהב אחרת וזאת משום שבאף תערוכה לא היתה תחרות כה גדולה כפי שהיתה ב„אמריפקס 86". תארו לעצמכם 4500 מסגרות תצוגה לעומת 500 – 2500 במדינות אחרות(!), 120 מדינות עם תצוגות רשמיות, כאלה שהשרות שלנו היה צריך להתחרות בהם, מאות דוכני סוחרים, כשהיקרים ביותר הגיעו ל־35 אלף דולר הזוכן (!).

ב„אמריפקס 86" ביקרו 400 אלף מבקרים והכל בתשלום מלא. בעשרת ימי התערוכה הופיע עיתון בולאי יומי שנשא את עצמו מבחינה כלכלית. כל מסיבת קוקטייל שהיתה בימי התערוכה עלתה עשרות אלפי דולרים, אבל תמיד הסתיימה ברווח. זו תערוכה שעלתה מיליוני דולרים, אבל גם הכניסה מיליונים. האמריקאים הם סוחרים מחוכמים כל כך ששום מדינה בעולם לא תתחרה בהם.

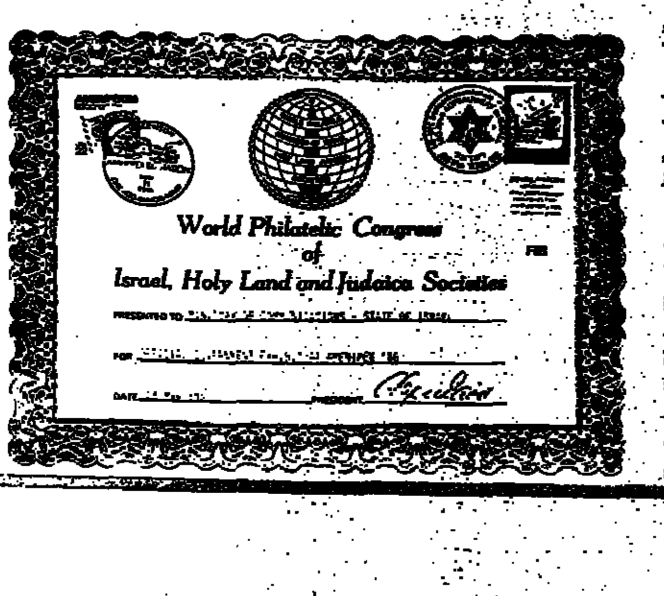

סיפור קצר שסיפר לי טייס אל־על, יעקב שבתאי, שהיה הנציג הרשמי של התאחדות בולאי ישראל בתערוכה, יחד עם עשרות ישראלים שבאו לתערוכה: שבתאי מספר, שכל מסגרת תצוגה עלתה למארגנים 60 דולר (מסגרות סופר מודרניות), את המסגרות – 4500 במספר – מכרו מראש, לכל מיני אגודות ברחבי ארה"ב בתום התערוכה, במחיר מוזל של 40 דולר. לקונים היתה זו מציאה גדולה, שכן המחיר הרגיל הוא גבוה בהרבה, אך כיוון שהתערוכה הזמינה 4500 מסגרות במרוכז, קיבלו אותן ב־60 דולר המסגרת וכאמור, מכרו לפי 40 דולר. כל אספן שהציג שילם 20 דולר עבור מסגרת. מכאן שלתערוכה לא עלה השימוש במסגרות בעשרת ימי התערוכה אף פרוטה אחת (!). סיפור זה דיו לשפוך אור על אופן ניהול התערוכה.

התהלנו במדליית הזהב של השרות הבולאי ונסיים בסקירת המדליות שישראל קיבלה בתערוכת „אמריפקס 86". ובכן, מתוך ס"ה 599 מדליות קיבלה ישראל 15: 3 – זהב גדולה: 3 – זהב קטנה: 4 – מוזהב גדולה: 1 – מוזהבת: 1 – כסף גדולה: 2 – כסף: 1 – ברונזה גדולה: כמו כן פרס 1 מיוחד של התערוכה: במדור הרשמי – מדליית זהב לשרות הבולאי מטעם התערוכה: תעודת הוקרה מיוחדת למשרד התקשורת ע"י W.P.C. – האיגוד העולמי של אספני בולי ישראל ארץ הקודש ויודאיקה. התום ע"י נשיא האיגוד אריה בן רוה, ארה"ב.

שיתוף הונגרי – יפאני

„יום הונגריה בטוקיו" נערך לא בזמן ביפאן, וצויין בבול דואר הונגרי מיוחד. הבול מראה שתי בובות אופייניות – של יפאן ושל הונגריה. הוא הופיע בהדורה של 1927 בולים משוננים ועוד 7,800 בלתי משוננים. האירוע שאורגן על־ידי אגודת ידידות יפאן־הונגריה, לווה גם בתערוכת בולים בת ימים שנערכה בטוקיו, כמחווה על אירוע דומה שערכו היפאנים בהונגריה בשנת 1984.

צלם יהודי באנטארקטיקה

בין חלוצי המחקר בקטבים לא נתקלים, בדרך כלל, בשמות יהודיים, אבל לפחות צלם ארקטי יש לנו: הנה, מסר דואר ארגנטינה, על גליון־זיכרון בן 12 בולים שהופיע זה עתה לכבוד המשלחת הארגנטינית האנ־טארקטיקה ובו 8 בולים לפי צילומיו של הצלם היהודי הארגנטיני, סלומון בורזון.

שמונת הבולים לפי צילומיו של בורזון מראים בעלי־חיים מן הקוטב הדרומי כמו אריהים פינגווין, פוקה (כלב ים), פישוט והארים. ארבעה בולים אחרים בגליון מראים שני חוקרים־חלוצים ארגנטינים, הוגו אאקינייה (1885–1953) ואוגוסטין דל קאסטרו. שני בולים אחרים מראים את בסיסי ארגנטינה בקוטב. אגב, גליון ארגנטיני דומה עם צילומיו של בורזון הופיע שם לפני מספר שנים. שמו של סלומון בורזון מופיע בשני הגליונות וכן שנת הנפקת הבולים. על בורזון נאמר שהוא גם אספן בולים (!).

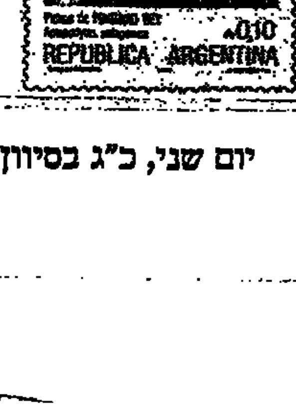

פינלנד מתנצלת

דואר אלנד, האי הפיני המנפיק בולים עצמאיים, פירסם התנצלות על שמשלוחי הבולים למנויים יוצאים רק עתה לאחר שביתת דואר מקומית ממושכת, שהיתה שם מאז אפריל השנה. אלה הבולים שיסופקו עתה למנויים:

תולדות אלנד – 3 ערכים: אירופה המאוחדת – 2 ערכים: גלוריית התאמה קונטרס בולים: 4 כלילים: 2 גליונות־זיכרון – פינלנדיה 88 ויובל ה־50 לשרות הבולאי הפיני: איגרת אוויר; איגרת בפנים הארץ: הצלב האדום הפיני – 3 ערכים: 2 ערכים מן המניין.

صكنا من الامل

דיאגו ארמאנדו מאראדונה – הניף את הזהב

גביע העולם לארגנטינה ב־3:2 על מערב גרמניה

בראון (22), ואלדנו (56) ובורוצ'גה (85) אמרו לעולם, כי ארגנטינה זה לא רק מאראדונה! • הגביע בפעם השניה לבואנוס־איירס • הגרמנים התאמצו אבל הכדורגל האירופי נכנע למשחק הדרום־אמריקאי המבריק

חוזה אלברטו ואלדנו מבקיע את השער השני לארגנטינה. כאשר השוער הגרמני שומכר שרוע על הדשא וחסר אונים.

יעקב ברוש ממקסיקו

דייגו ארמנדו מאראדונה הניף את הגביע כשחיוך נסוך על פניו. אין ספק שלא היה איש ראוי ממנו לזכות בגביע העולם, לאחר הופעותיו הגדולות שלו במחזורים האחרונים. נכון, אתמול הוא לא היה בכושרו, אבל חבריו עשו את המלאכה בשבילו וגברו על מערב־גרמניה, בשיעור 3:2, כדי להעניק לארגנטינה את הגביע בפעם השניה בתולדותיה.

המסורת לא נשברה. ארגנטינה שמרה על הישגה. שום נבחרת אירופית לא הצליחה בגביע העולם על אדמת דרום־אמריקה. והאחראים לכך חבורה של לוחמים בתכלת לבן, ששרפה את הדשא ולא נשברה גם כשאיבדה יתרון בן שני שערים.

כדורגל גדול לא היה אתמול ב"אצטקה". אבל רמת שערים היתה ועוד איך היתה. שימו לב להשתלשלות: דקה 22, בראון מעניק יתרון לארגנטינה. דקה 56 ולדנו מעלה את נבחרתו ליתרון מבטיח 2:0. הגרמנים לא נשברים. [illegible] (74). [illegible] רק שלוש דקות, לפני שבורוצ'אגה [illegible] וחתם את תוצאת המשחק.

הגרמנים נהגו כבגמר בפעם השניה ברציפות. אבל למען האמת הם לא היו ראויים גם אתמול להניף את הגביע. [illegible]

[illegible]

שוודיה איבדה גובה בוימבלדון

בקר יתמודד היום עם פרנפורס במוקד משחקי שמינית הגמר

הם הגיעו לוימבלדון כצבא גדול עם חמישה המדורגים בין 16 הראשונים. אולם, כחלוף שלושה סיבובים, כשבתמונה נותרו 16 טניסאים, רק שני שוודים מדורגים נותרו בתמונה – אחד מהם, מיכאל פרנפורס, רכש את הטניס שלו בארה"ב.

זוהי בוודאי תמונה עגומה מאוד למדינה, שהוליכה את הטניס העולמי כאן פרק זמן לא קצר בדרך הגדול.

היהודים השומרים עדיין על ההגהלות ונושאים את הדגל הם כאמור פרנפורס, "פינליסט" הרולאן גאריס והנס ולנדר. שלושת האחרים ספפן אדברג (שדורג חמישי) יואקים ניסטרום (6) ואנדראס יארי (8) עפו במהלך הסיבובים השני והשלישי.

מכל מקום השניים שנותרו, כדי לשמור על היוקרה, יצטרכו להתאמץ היום, בשלב שמינית הגמר לאחר יום המנוחה.

בעיקר אמורים הדברים לגבי פרנפורס (13) שישחק היום נגד אלוף הימבלדון, בוריס בקר, המדורג כאן במקום הרביעי.

גם לוילנדר נכונה מלאכה קשה (במגרש המרכזי), שיצטרך להתגבר על האוסטרלי פאט קאש, שחזר לכושרו הטוב לאחר שכמעט נעלם מהמפה.

אוון לנדל, המדורג ראשון, ישחק היום נגד האמריקאי מאט אנגר: טים מאיוט (10) יפגש עם אוי אדוארדס מדר"אפ; הצרפתי לקונט (7) יפגוש עם ג'ון פיצ'רלד מאוסטרליה; אריק ילן (מערב־גרמניה) – ראמש קרישנאן (הודו); כריסטו יאן רנסבורג (דרא"פ) – סלובודן זיוויונוביץ' (יוגוסלאוויה); בראד גילברט (12, ארה"ב) – מילוסלאב מצ'יר (צ'כיה).

המדורגות הראשונות בין הנשים לא יתקלו בבעיות קשות. נברטילובה (1) תשחק עם איזבל דמונג' (צרפת); אוורט־לויד (2) – קאתי ג'ורדן (16); מנדליקובה (3) – קרלינג באסט (קנדה); סוקובה (7) – רובין וייט (ארה"ב) – סאבטיני (10, ארגנטינה) – רג' (איטליה); מנואלה מאלייבה (7, בולגריה) – בונגה (גרמניה).

מלך השערים

1.	גארי לינקר (אנגליה)	6
2.	דייגו מאראדונה (ארגנטינה)	5
–	אמיליו בוטרגניו (ספרד)	5
–	קארקה (ברזיל)	5
5.	פרבן אלקיאר (דנמרק)	4
–	בנהם אלטובלי (איטליה)	4
–	איגור בלנוב (בריה"מ)	4
–	חורחה ולדנו (ארגנטינה)	4
9.	ז'אן פלר (צרפת)	3
–	יספר אולסן (דנמרק)	3
–	יאן קילמנס (בלגיה)	3
–	ניקו קלאסן (בלגיה)	3

מזג האוויר בערי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	25 – 14	בהיר
אמסטרדם	27 – 13	בהיר
בואנוס איירס	17 – 11	מעונן
הלסינקי	23 – 15	בהיר
הונג קונג	28 – 13	בהיר
וינה	23 – 19	מעונן
זנווה	30 – 16	בהיר
יוהנסבורג	18 – 6	בהיר
לונדון	27 – 17	בהיר
ליסבון	24 – 15	מעונן
מאדריד	34 – 16	בהיר
מונטריאול	24 – 18	מעונן
ניו־יורק	30 – 23	בהיר
סאן פאולו	56 – 10	בהיר
פאריס	34 – 22	בהיר
פרנקפורט	23 – 14	בהיר
ציריך	28 – 20	בהיר
ריו דה ז'נרו	27 – 14	בהיר
שיקאגו	28 – 21	בהיר

swissair

מקסיקו חוזרת למציאות קשה

מאת פיל דיויסון, בתב סוכנות רויטר במקסיקו

אחרי הגיגת כדורגל שנמשכה חודש ואשר סייעה להם לשכוח את בעיותיהם, ניצבים עתה המקסיקאים בפני שיבה למציאות קשה, לאחר אירוח דגלי גביע העולם.

[illegible]

"יחי השלום" – סיסמת גמר גביע העולם

"סלום" – היתה הסיסמה שקידמה את פניהם של אלפי הגרמנים והארגנטינאים שהצטרפו אמש ל־100,000 המקסיקאים, שבאו לחזות בגמר גביע העולם באיצטדיון ה"אצטקה".

מרבית הצופים הגיעו לאיצטדיון בלבוש לבן, כסמל השלום. מאות צעירים מקסיקאים, לבושים ב"טי שירטס" לבנים ועליהם הכיתוב "יחי השלום" נשאו בידיהם דגלים לבנים.

ועל רקע הלובן הנהדר הזה בלטו צבעי הדגלים הארגנטיני מזה והמערב־גרמני מזה, שהתנוססו בידיהם של אוהדי שתי הנבחרות ביציעים. תזמורות מאולתרות השתתפו בפסטיבל הצבעוני הזה.

אבל ה"סלום" הזה עבר תחת שמירה כבדה של כוחות משטר מקסיקאים. הכובעים האדומים של השוטרים המקסיקאים הקיפו בחגורה צפה את האיצטדיון.

העתונות הדרום־אמריקאית יצרה אוירה פוליטית ערב המשחק. עתון בקראקס, כתב "כבודה של דרום־אמריקה על כתפיו של דייגו מאראדונה".

האולאנג': סין תארח ב־2002

ג'ואאו הוואלאנג', נשיא פיפ"א מבראזיל, אמר שמשחקי גביע העולם ב־2002 יהיו בסין, על כך מסר העתון "סנדיי טלגרף" הלונדוני.

לאחר שהמשחקים הבאים יהיו ב־1990 באיטליה, מרוקו היא מועמדת רצינית לארח אותם ב־1994, אמר הוואלאנג'.

בלגיה ניצחה את הנוער 6:12 בכדורמים

במשחק ידידות, בכדורמים גברה אתמול נבחרת בלגיה על נבחרת הנוער של ישראל בתוצאה 6:12.

היה זה משחק הכנה לבלגים, אשר הגיעו לארץ לטורניר "סמונה האומות" בכדורמים, שיפתח ביום חמישי הקרוב.

עד כה הגיעו לארץ ארבע נבחרות: סקוטלנד, וולס (אתמול) ובלגיה ונורווגיה בסוף השבוע שעבר.

הלילה עומדת להגיע הנבחרת הראשונה לתחרות השניה – נבחרת בלגיה. בשורותיה עשויה להכלל בעלת מדלית הכסף האולימפית ב־200 מ' חזה – לפפרד.

התחרויות הכהות יהיו בשבת ובראשון.

גביע העולם בדרום־אפריקה

תושבי דרום־אפריקה, הסובלים מזה זמן רב מהחרם הבוכל על מדינתם בכל הקשור באירועי ספורט הא לא ראו את משחקי גביע העולם. כמו אבט במשחק הגמר באמצעות הטלוויזיה של שכנתם – סוזילנד.

מאראדונה מברך את בלמו בראון, לאחר שנגח את השער הראשון לזכות ארגנטינה

בראון על הגובה. חוזה בראון בלם ארגנטינה נוגח את השער הראשון לארגנטינה בגמר גביע העולם. היה זה שערו של בראון במדי נבחרת ארצו.

ועדה משנה לתכנון ולבניה – חולון
ת.ב. 5222/3
הודעה על פי סעיף 149 (1)
לחוק התכנון והבניה
תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 1881 בגוש 6043 רח' בר אילן מס' 13 חולון; הכוללת מתן הקלה ב: א. אחוזי בניה ב. קו בנין, 5% מהצדדים ומערבי ובחזית. ג. מעלית
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ג/2.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' וייצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.

התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ובנומקת.

עו"ד ח. שרון
מ"מ ראש העיר
יו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה – חולון

ועדת משנה
לתכנון ולבניה – חולון
ת.ב. 5046
הודעה על פי סעיף 149 (1)
לחוק התכנון והבניה
תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 111 בגוש 6019 רח' הנביאים מס' 41 חולון הכוללת מתן הקלה ב: א. אחוזי בניה 5% משטח המגרש 559/2 באזור תוכנית
ב. קו בנין 10% צדדי ומערבי.
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים א'.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' וייצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.

התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ובנומקת.

עו"ד ח. שרון
מ"מ ראש העיר
יו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה – חולון

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי חולון
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חולון, הופקד, ביחד עם התשריט המצורף אליו, שינוי תכנית מפורטת הנקרא: תכנית בכ/ 71/ב – תכנית מפורטת לכפר ביאליק להשבחת כלניות.

הכפופה לשינוי לתכניות הבאות:
חפ/ 501 א' – ארנונה־הקרן הקיימת לישראל בע"מ.
חפ/ 129/ה' – שינוי תכנית בנין ערים של קרית ביאליק
חפ/ 678 – ארגונה הקרן הקיימת לישראל בע"מ.
וכ/ 33 – מוסד אהבה, כפר ביאליק, רחובה.
התכנית משפיעה על תכנית ג/ 991 – דרך נחל גדורה, דרך מס' 2, קטע מכפר ה"ס עד אזור התעשיה מילואות.
השטחים כלולים בשינוי התכנית:
גוש 10233 חלק מחלקות 42, 44־47, 15, 20־27.
גוש 11536.
גוש 11537.
גוש 11546, חלקות: 9־25, חלק מחלקות: 26, 29.
גוש 11:55.
גוש 11551, חלקות: 1־7.
גוש 11560.
גוש 11561, חלקות: 51־61, חלק מחלקה 62.
גוש 11591, חלקה 1, חלק מחלקה 2.
גוש 11598 חלק מחלקות: 2,1.

הקרקע הכלולה בתכנית נמצאת בכפר ביאליק, מזרחית מזרחית לקרית ביאליק, ועל הדרך המובילה לקרית אתא.

עיקרי הוראות התכנית:
א. ייעוד שטחים לאזורים שונים.
ב. קביעת השימושים והוראות הבניה.
ג. איחוד וחלוקה בהסכמת הבעלים.

כל מעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע בשינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי לגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חולון, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות.

ד' בסיון תשמ"ו
9 במאי 1986

משה בלזר
יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה

ועדת משנה
לתכנון ולבניה – חולון
הודעה על פי סעיף 149 (1)
לחוק התכנון והבניה
תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 218 בגוש 6021 רח' בוהליבר מס' 40 חולון הכוללת מתן הקלה ב: א. אחוזי בניה 6% משטח המגרש 2 12 6 בקווי הקומות
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ב 1.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' וייצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ובנומקת.

עו"ד ח. שרון
מ"מ ראש העיר
יו"ר ועדת משנה
לתכנון ולבניה – חולון

ועדת משנה
לתכנון ולבניה – חולון
ת.ב. 1497
הודעה על פי סעיף 149 (1)
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 131 בגוש 7167 רח' ז'בוטינסקי מס' 41 חולון הכוללת מתן הקלה ב:
א. אחוזי בניה 6% משטח המגרש 2 556 מ"ר בקווי הקומות
ב. קו בנין 10% צדדי ומזרחי
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ב' 2.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' וייצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ובנומקת.

עו"ד ח. שרון
מ"מ ראש העיר
יו"ר ועדת משנה לתכנון
ולבניה – חולון

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב
תיק עזבונות 2360/86
[illegible] 14.
הודעה לנושי העזבון
[illegible]
10.9.86

ועדת משנה
לתכנון ולבניה – חולון
הודעה על פי סעיף 149 (1)
לחוק התכנון והבניה
תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 174 בגוש 7164 רח' צבי ש. בן 64 חולון הכוללת מתן הקלה ב: א. אחוזי בניה 6% משטח המגרש 272 מ"ר בקווי הקומות. ב. קו בנין 10% [illegible]
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ב' 1.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' וייצמן 56 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ובנומקת.

עו"ד ח. שרון
מ"מ ראש העיר
יו"ר ועדת משנה
לתכנון ולבניה – חולון

טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ.

תל־אביב
אחוה – דיזנגוף 165 – 224717
בריאות – המלך ג'ורג' 26 – 283731
ירושלים
ברקאת ודנמה – הנ"ג 28 – 5231 – 91
חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה
קופת־חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת־גן
חן – ז'בוטינסקי 99 רמת־גן – 7514434
בת־ים – חולון
בת־ים – בלפור 45 בת־ים – 864625
אהרון – הפרין 52 חולון – 889152
רחובות
ברק – הרצל 155 – 452154

מוקד בית מלפני
של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה על מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי־חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג ובן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל.

בתל־אביב
בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב. ביום ו' מ־8.00 בבוקר עד 15.00
אוהד"ב – טל 03־433500, 03־433300
מרפאות שיניים
לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר־יוחאי 49 ת"א – 03־284649
בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00, בימי ו' וערב חג בין 18.00 עד 24.00, שבתות וחגים – בין 15.00 עד 21.00.
חיפה
רחוב הגפן 26, קומה ב' – 04־523566
יום יום כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00.

אלמקס לכל המשפחה!

صكنا من الاهل

חדשות ◦ חדשות ◦ חדשות ◦ חדשות ◦ חדשות ◦ חדשות ◦ חדשות ◦ חדשות

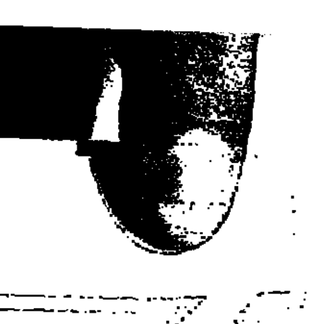

שוב מתנכלים ערבים לקשישים ולצעירות בשכונת חליסה

מאת אריאלה ראובני, סופרת „דבר" בחיפה

בשכונת חליסה במבואות חיפה, שכונת מגורים מעורבת ליהודים ולערבים, התחדשו בימים האחרונים, לאחר תקופת רגיעה, התנכלויות לקשישים, לצעירות ולאנשים דתיים מצד צעירים ערביים.

משה ג. משגיח על הכשרות, תושב חליסה, מספר כי ההתנכלויות מתרחשות בעיקר בשעות הערב, בלילות שבת ובמוצאי שבת. הצעירים הערביים, חלקם מתגוררים במקום וחלקם מועסקים בחנויות ובבתי־מלאכה בשכונה, מתגודדים לדבריו עם רדת החשכה ליד תחנות האוטובוסים. הם מציקים לקשישים, בעיקר לדתיים שביניהם, קוראים לעברם קריאות גנאי ולועגים ללבושם. לעתים הם מידים אבנים לעבר הקשישים ונוקטים אמצעי הפחדה שונים בעיקר בסימטאות ובחדרי מדרגות. הם נטפלים גם לנערות החולפות על פניהם ובמקרים מסוימים אף הציעו להן הצעות מגונות. משה ג. אומר כי הצעירים הערביים מטילים על תושבי השכונה את חיתתם והוא סבור שיש בכך משום בושה וכלימה שבשכונה אשר היתה עד לעת האחרונה מיושבת בעיקר ביהודים, בהם עולים חדשים ויהודים ותיקים, משתלטת אט אט קבוצה של בריונים מבני המיעוטים ולא נעשה דבר כדי להרחיקם מהמקום. לדבריו מסתמנת באחרונה, בשל המצב, נטישה של משפחות יהודיות.

מהמשטרה נמסר בתגובה על תלונות של תושבים יהודיים מחליסה על התגרויות והתנכלויות להם מצד צעירים ערביים, כי יוגברו הסיורים בשכונה.

סופרת „דבר" מציינת, כי לפני חודשים אחדים שררה מתיחות רבה בין יהודים וערבים בחליסה והיה אף מקרה של חדירה לבית־הכנסת במקום ושריפת ספרי תורה. הועלו אז חשדות, כי המעשה בוצע בידי בריונים מבני המיעוטים, אולם הדבר לא הוכח. בהתערבותם של עיריית חיפה, המשטרה וועד שכונת חליסה נעשה אז להרגעת הרוחות, אולם, כאמור, בשבועות האחרונים חלה הסלמה.

ראש הממשלה שמעון פרס בביקורו אתמול בחנוכת מפעל חדש למיתקני אנרגיה סולארית, „לוז". לידו מימין מקים המפעל ארנולד גולדמן (צילום: אסף שילה־„ישראל סאן")

הורים איימו בשערוריה בגימנסיה

מאת יעל מישביץ, סופרת „דבר" לענייני חינוך

תלמידים מגימנסיה „הרצליה" בתל־אביב, שנחשדו בהשתתפות בחיבורו של כרוז ביקורת נגד ריבוי הבחינות ונגד „תעשיית הציונים", הוזהרו כי לא יוכלו לגשת לבחינות בגרות. על כמה מהם מרחף איום בגירוש מהגימנסיה אם לא ימסרו הצהרה בכתב להסברת מעשיהם.

שלושה ימים לפני בחינת הבגרות בתולדות עם ישראל חיברו תלמידים מכיתה י' בגימנסיה כרוז לא חתום ובו תקפו את ההנהלה על שהיא לוחצת על התלמידים בריבוי בחינות ובכך „הפכה את הגימנסיה לבית־חרושת לציונים". התלמידים כתבו שקיים נתק בינם לבין ההנהלה וזו אינה ערה לרחשי ליבם.

הנהלת הגימנסיה ערכה בירור ואיתרה את הכיתה שממנה יצאו מחברי הכרוז. המנהל, ד"ר כרמי יוגב, הזמין את כל תלמידי הכיתה לשיחת בירור, ולאחר שהופיעו רק כמחצית מתלמידי הכיתה, הודיע שירשה רק לנוכחים בפגישה לגשת לבחינת הבגרות בתולדות עם ישראל, שנערכה ביום ו'. בעקבות הודעת המנהל הגיעו הורים נזעמים לבית־הספר ואיימו בשערוריה. אז הזמין המנהל כל תלמיד לשיחה אישית וביקש הצהרה בכתב בה נדרש התלמיד להסביר את הכרוז. כתיבת ההצהרה הוצגה כתנאי לבחינת הבגרות. רוב התלמידים מסרו הצהרות ורק תלמיד אחד העדיף לעזוב את בית־הספר ולא חתם.

דובר משרד החינוך הגיב: „בחינות בגרות אינן קניינו של אף־אחד וחובה על בית־הספר לאפשר לתלמידים שהתכוננו לבחינות לגשת אליהן".

מנהל בית־הספר הסביר: „לא התכוונו לפגוע בעתיד התלמידים. התרשמתי כי הם אינם מבינים מה כתבו וראיתי בכל האירוע הזדמנות לערוך פעולה חינוכית".

שיפור ביישום כללי האתיקה בהקשר לפרסום שמות חשודים

יהושע רוטנשטרייך קורא להקפיא חקיקה להגבלת חופש העיתונות

(ע). – נשיא מועצת העיתונות, ד"ר יהושע רוטנשטרייך, קרא אתמול לממשלה להקפיא כל חקיקה שמטרתה להגביל את חופש העיתונות, עד שמועצת העיתונות תגבש את עמדתה בנושא ותיישם את כללי הריסון העצמי במסגרת תקנון האתיקה המקצועית.

בכינוס של כתבים לענייני משפט ומשטרה, שנערך מטעם מועצת העיתונות בבית סוקולוב בתל־אביב, הדגיש ד"ר רוטנשטרייך את הצורך להקפיד על הכללים האוסרים לפרסם שמות חשודים בטרם הובאו לבית משפט, ועל דיווחים מהימנים מישיבות בתי המשפט, כדי למנוע פתחון פה של הגורמים המבקשים לרסן את הפרסומים בחקיקה. הוא הוסיף כי מועצת העיתונות תדון גם בהצעה להגדיר את המקרים שיש בהם „אינטרס ציבורי" לפרסם שמות חשודים עם תחילת חקירת המשטרה.

מזכ"ל מועצת העיתונות, יוסף קרני, ציין כי חל שיפור ביישום כללי האתיקה הנוגעים לשמות חשודים, ומספר החריגות בעיתונים קטן. עם זאת, אמר, אין להחליף „אינטרס ציבורי" ב„עניין ציבורי". ולא כל מה שהציבור מעוניין לדעת הוא בבחינת „אינטרס ציבורי". כן הטעים, שיש למנוע פרסומים של האשמות בלתי מבוססות, „לבדוק את מהימנות הידיעות ולמנוע פגיעה בחיים הפרטיים של האדם ובני משפחתו כאשר אין בכך אינטרס ציבורי. אין לרמוס את זכויותיו האלמנטריות של האדם ואין להצדיק פרסומים חריגים על רקע התחרות בין העיתונים", אמר.

יתר הדוברים עמדו, בין השאר, על הצורך להבטיח את זכויות העיתונאי בעבודתו בתחומי המשטרה ובתי־המשפט ואת החיסיון של מקורותיו במסגרת „חוק חופש המידע". כן הועלתה הצעה למנות בכל מערכת אחראי ליישום כללי האתיקה המקצועית, שיקיים את הקשר עם מועצת העיתונות.

„עצרת סובלנות" לפני הכנסת תיערך היום

מאת ארנון מגן, סופר „דבר"

חברים ונערים מכל התנועות הקיבוציות, מספר תנועות של מושבים וחניכי תנועות נוער יעלו היום בהמוניהם לירושלים, כדי להשתתף בעצרת מול משכן הכנסת, שתקרא ליחס של סובלנות בין חילוניים ודתיים, על רקע אירועי השבועות האחרונים.

בעצרת ישאו דברים נשיא המדינה חיים הרצוג, ראש עיריית ירושלים טדי קולק, הרבנים הראשיים, מזכיר הקיבוץ הדתי יצחק פלגור, מוקי צור מן התק"ם ונתן (אנטולי) שצ'רנסקי.

את העצרת יזם ומארגן הקבה"ד. 17 ישובי התנועה יתרוקנו בזמן העצרת מחבריהם וילדיהם הבוגרים וישארו בהם רק חולים, והאנשים העובדים בענפים חיוניים והילדים הקטנים.

מיליון תלמידים מסיימים היום את שנת הלימודים

סקר: שיפור ברמת ההשכלה בכל קבוצות המוצא

כמיליון תלמידים, מהם כ־245 אלף בגני הילדים וכ־755 אלף בבתי־הספר היסודיים, מסיימים היום בצהריים את שנת הלימודים תשמ"ו. תלמידים אלה מצטרפים לכ־300 אלף תלמידי בתי־הספר התיכוניים שהחלו את חופשתם לפני 10 ימים. היום יסתיימו גם בחינות הבגרות, שאליהן נגשו השנה כ־120 אלף תלמידים.

ערב סיום שנת הלימודים השלים האגף לתכנון ותקצוב במשרד החינוך סקר בשם „מערכת החינוך בראי המספרים". הסקר מלמד, כי בכל קבוצות המוצא חל שיפור ברמת ההשכלה. חלקם של חסרי ההשכלה ובעלי ההשכלה הנמוכה (0־4 שנות לימוד בלבד) הצטמצם בשליש בשנים 1974־1984 ואילו חלקם של בעלי ההשכלה הגבוהה (13 שנות לימוד) עלה ב־40 אחוז. עוד מגלה הסקר, כי הקבוצה בעלת רמת ההשכלה הגבוהה ביותר הם ילידי ישראל שהאב הוא יליד אירופה־אמריקה. בקרב ילידי ישראל שהאב הוא יליד אסיה־אפריקה עלה חלקם של בעלי ההשכלה הגבוהה ביותר מכפליים.

משגיח על כשרות הנייר במפעלי חדרה

(ע). – מינוי משגיח על כשרות הנייר הביא לחיסולה של מחלוקת סביב השימוש בנייר מתוצרת מפעלי נייר חדרה להדפסת ספרי קודש, נוכח העסקתם של יהודים בשבתות במפעל.

תביעה פלילית בנדון זה הגיש משרד העבודה לבית הדין האזורי לעבודה בחיפה, בעקבות מחלוקת שנתגלעה בין העדה החרדית לבין הנהלת המפעל. הפרשה התחילה לאחר שבית דין צדק לכל קהילות האשכנזים של העדה החרדית פרסם הודעה שבה נאמר, כי בשל העסקת יהודים בשבתות במפעלי הנייר, הרי „כל הספרים הנדפסים על הנייר מתוצרת המפעל הם בגדר 'מצוה הבאה בעבירה'". לפיכך קרא הבד"צ להקפיד לרכוש ספרי קודש רק אם הודפסו על נייר שאין בו חילול שבת.

בתביעה שהגיש משרד העבודה הואשם המפעל בכך, שבארבע שבתות ביוני אשתקד העסיק 19–24 פועלים יהודים, דבר המהווה עבירה על פי חוק שעות עבודה ומנוחה.

בא כוח המפעל, עו"ד ישראל גיל, ביקש אתמול מהשופט שמואל גוטמכר לפסול את כתב האישום מעיקרו בטענה שהתביעה לא פרטה בו את שמותיהם של היהודים שהועסקו לטענתה במפעל בשבתות. הסניגור אמר כי יש לבדוק אם אכן הפועלים שאליהם מתייחסת התביעה באופן כללי הם „יהודים על פי ההלכה".

בסופו של דבר הגיעה המחלוקת לסיומה לאחר שההנהלה הסכימה להציב משגיח בשטח המפעל שיתן הכשר לנייר המיוצר בו.

מנכ"ל המפעל, דוד גולן, שלח מכתב לרבה הראשי של חדרה, הרב ורנר, שבו הודיע כי המפעל לא יעסיק יותר פועלים יהודים בשבתות וכל העבודות בשבתות ייעשו בידי בני מיעוטים. עו"ד גיל טען בבית הדין כי העסקת הפועלים היהודיים בשבתות מקורה במצוקה זמנית שהיתה באותו חודש שבו נעדרו בני מיעוטים מעבודתם בגלל הרמדאן.

סקר נעמ"ת: רוב הנשים המוכות נאנסו וחלקן הפיל ולדותיהן

(ע). – מסקר נעמתי בנושא אלימות במשפחה מתחוור כי 31.8 אחוז מהנשים המוכות בישראל, נאנסו על ידי הבעל, 17.2 הפילו כתוצאה מהמכות, 51.4 אחוז נזקקו לטיפול רפואי וכי רק כ־4.5 אחוזים מהמכים נעצרו על ידי המשטרה.

נתונים אלה הוצגו אתמול בכינוס פעילות נעמ"ת בבית סוקולוב בתל־אביב והם עולים מתוך סקר סוציו־אקונומי של אוכלוסיית הנשים המוכות והגברים המכים שנערך בקרב 595 משפחות, בדרום ובמרכז הארץ. כן נמסר כי למרכז למניעת אלימות של נעמ"ת פנו, מאז נפתח לפני שלוש שנים, כ־3000 נשים, בגילים 16 עד 68. עוד עולה מהסקר, כי ב־28.4 אחוז מהמקרים הוזהרו הבעלים וב־60.2 אחוז לא נקטה המשטרה שום צעד נגד הבעל התוקף.

מזכ"ל נעמת, מאשה לובלסקי, ציינה שמתוך הניסיון שנצבר בנעמ"ת עולה כי ללא סנקציה אין סיכוי לשבירת מעגל האלימות וכי רוב הגברים הגיעו לטיפול בעקבות הפניית המשטרה ובית המשפט. היא הפנתה קריאה לשר המשטרה חיים בר־לב, שנכח בכינוס, להחמיר את הענישה נגד בעלים־מכים. עוד נמסר, כי באשר לארצות המוצא של הבעלים־המכים 64.3 אחוז מאסיה ואפריקה וכ־34 אחוז מאירופה ומאמריקה. תמונה דומה מצטיירת במוצאן של הנשים המוכות.

השר בר־לב אמר כי המשטרה ניצבת בפני דרישה של סקטורים שונים במשק לעצור אנשים וכך זמנית ניצבת מול ביקורת ציבורית על מספר גדול מדי של מעצרים שהיא מבצעת בשנה. „כל אחד חושב שצריך לעצור יותר", אמר, „דתיים חושבים כך כלפי חילוניים ולהיפך. מדיניות המשטרה היא לעצור רק כשאין שום ברירה אחרת. צריך לחשוב ולהיזהר לפני שעוצרים בעל המכה את אשתו".

השופט המחוזי חיים פורת אמר כי נישואי בוסר מהווים קרקע נוחה לאלימות, המתגלה במשפחה הצעירה בשלב מאוחר יותר של הנישואין. השופט גילה כי מספר הבקשות להיתרי נישואי בוסר המוגשות לבית המשפט המחוזי בתל־אביב מדי שנה, פחות באורח משמעותי מזה מספר שנים.

חמש כתובות עבריות נתגלו במצודת עוזה

מאת צבי איילן, סופר „דבר"

חמש כתובות עבריות קדומות על חרסים (אוסטרקונים) נתגלו בחפירות במצודת עוזה שמתקופת המלוכה. הכתובות נתגלו בעונת החפירות החמישית במצודה, הנמצאת לא הרחק מערד. העבודות בראשות ד"ר יצחק בית אריה, מטעם אוניברסיטאות תל־אביב ובייליור, טקסאס. אחת מן החמש היא בכתב סופרים רהוט, ברור מאוד לקריאה, ויש בו 15 שמות (וחלקו התחתון מקוטע). השם הראשון בו הוא אלישיב בן אפרת, וכן יש בו את השמות נחמיהו, ישעיהו, ישמעואל) וכן שם המופיע לראשונה בכתובות עתיקות: „יודליהו", שיש להבינו כ„יודה ליהו", יודה לאלהים. כנראה שעוד אוסטרקון מכיל רשימת שמות. כתובת אחרת נכתבה בדיו (כשאר הכתובות) על גבי קערית חרס קטנה. זמן הכתובות הוא המאה השביעית – המאה הששית לפני הספירה.

עד כה נתגלו במצודה 22 אוסטרקונים, מהם אחד אדומי ואחד הלניסטי. עוזה היא לפיכך אחד המקומות העשירים ביותר בכתובות עבריות עתיקות בארץ. היות וכמעט בכל חדר שנחפר במצודה נמצא אוסטרקון, מעלה בית אריה את הרעיון שמא הרשימות המכילות שמות אנשים אינן אלא רישומי האנשים־החיילים שדרו בכל אחד מהחדרים, מעין מצבת חיל המצב. סוג הממצא הזה מאפיין מקומות צבאיים קדומים, כגון מצודת ערד ומקום מסויים בתל עירא, בו גילה בית אריה עצמו אוסטרקון הפותח במלים „מפקד ברכיהו" ויש בו שלושה שמות.

בעונה, שנסתיימה בסוף השבוע שעבר, נחשפו עוד חלקים מהמצודה ותוכניתה המקורית הולכת ומתבהרת על כל פרטיה.

הפעלה זוחלת של הרכבל בחיפה לפני צאת השבת – הנוער מרוצה

מאת אריאלה ראובני, סופרת „דבר" בחיפה

בעוד הוויכוח בין חילוניים לחרדים על הפעלתו או אי־הפעלתו של הרכבל בשבתות בחיפה נמשך, נעשתה באחרונה „זחילה" של הפעלת הרכבל בשבת אחה"צ, שעה אחדות לפני צאת השבת.

להפעלת הרכבל לפני צאת השבת לא ניתן אמנם פומבי, אולם הידיעה על כך עשתה לה כנפיים וכסתבר כי לבסוף תענוגות זה בן שלוש־דקות בקרוניות שקופות הסטלה באריים על הכרמל לסיירת בבת־גלים יש „קופצים" רבים, בעיקר בני־נוער.

מנהלי הרכבל ממשיכים אמנם להחזיק בעמדתם הרשמית וטוענים, כי ברצונם להפעיל את הרכבל בשבת רק לאחר הפתיחה הרשמית בעוד כשבועיים, לאחר שתושלם בניית המסעדות ובתי־הקפה בשני המוקדים. אולם מקורביהם מאשרים, כי אכן נעשתה „זחילה" בהפעלת הרכבל בשעות אחה"צ בשבתות. הם מציינים, כי הרכבל הוא בבעלות פרטית ובראש מועצת המנהלים שלה עומד לא יהודי ולכן אפשר להפעילה בשבת.

מהעירייה נמסר, כי ההחלטה על הפעלת הרכבל שבעה ימים בשבוע נתונה בידי הנהלת הפרויקט שהוא בבעלות פרטית. לשמעת זאת חוגים הדתיים בעיר ממשיכים לטעון, כי לא יאפשרו להפעיל את הרכבל בשבתות, בגלל החריגה שיש בפעולה זו מהסטטוס־קוו. הם מציינים כי בעניין אי הפעלתו של הרכבל בשבת הגיעו למעשה להבנה עם בעלי הרכבל, עם רכישתו מידי החברה הכלכלית־עירונית. החוגים הדתיים גם טוענים כי ראש הממשלה אמר בכמה מהופעותיו הפומביות כי אי הפעלתו של הרכבל בשבת כלולה, בהסכמי הסטטוס קוו.

שביתה ברשויות הערביות עקב אי־העברת כסף – ממחר

מאת מוחמד חלילה, סופר „דבר"

הרשויות המקומיות הערביות יפתחו מחר בשביתה ממושכת שתקיף את כל השירותים בבתיים הקרויים במחאה על כי משרד הפנים לא העביר להן 1.1 מיליון דולר – יתרת המענק המיוחד שהבטיח להעביר ראש הממשלה לפני יותר מחצי שנה.

כן טוענות הרשויות הערביות כי משרד הפנים עכב את המענקות שהוצבעו בשלום הפנים האחרונות – יותר מ־15 מיליון דולר, שיכסו את הבטחותיו מלפני שנה וישווה את תקציבי הפיתוח עם אלה של הרשויות היהודיות. ראשי המועצות הערביות טוענים כי משרד הפנים מאשר להן תקציבי פיתוח בשיעור של חמישה דולרים בשנה לנפש בעוד שהשיעור המאושר למגזר היהודי מגיע ל־30 דולר לנפש.

יו"ר הוועד הארצי של ראשי הרשויות הערביות, ראש עיריית שפרעם, אברהים נימר חוסיין, נפגש אתמול עם השר משה שחל והביא בפניו את מצוקתן הכספית של הרשויות הערביות. השר הבטיח לשוחח עם ראש הממשלה על אפשרות זירוז העברת הכספים.

ראש עיריית אום אל פחם ו„באמני הכפרים הערבים" במשולש הצפוני התריעו אתמול במברק ששלחו למנכ"ל משרד החינוך, אליעזר שמואלי, על המחסור החמור בחדרי הלימוד בבתי הספר היסודיים ובבית הספר התיכון המקיף בעיר. הם מזהירים שלא יפתחו את שנת הלימודים בעוד חודשיים אם לא יחול שיפור.

עיכוב בהעברת כספים למוסדות תרבות

מאת סופרת „דבר" לענייני תרבות

בגלל עיכוב בהעברת כספים מהאוצר למשרד החינוך התעכבו התשלומים למוסדות התרבות בחודש האחרון. מנהלי המוסדות התכנסו אתמול לפגישת חירום עם מנהל אגף התרבות במשרד החינוך, אבנר שלו, והתריעו בפניו על חומרת המצב הקשיים שבהם נתונים המוסדות אם תופעה זו תחזור על עצמה. הקצבת המשרד מיועדת לתשלומי שכר בלבד.

מנהלי המוסדות פונים בקריאה למנוע פגיעה בפרנסת האמנים והעובדים. נבחרה ועדה מצומצמת שנטלה על עצמה הטיפול בנושא. בפגישה נכחו יורעאלי, עודד פלדמן, עומר, נעם סמל, משה אפרתי, פרוסט, בן־עמי עינב ודני אלתר.

נעצרו 3 חשודים באונס תיירות

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

בתום חקירה מקיפה של משטרת מרחב חיפה נעצרו אתמול שלושה חשודים באונס שתי תיירות מתנדבות מאנגליה ב־4.86. הצעירות ומתנדב נוסף לנו אז על חוף הים. החשודים הם תושבי אחד מהם קטין והאחרים בני ו־19. הם משתפים פעולה עם המשטרה. החשודים יובאו היום לפני שופט להארכת מעצרם.

12,500 ש"ח נשדדו ממועדון „הבקה"

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

שני שודדים רעולי־המסיכות שדדו אור לאתמול 12,500 ש"ח ממועדון „הבקתה" בגני־התערוכה. השניים נכנסו למועדון סמוך לשעת הסגירה לבעלים ולעובדים במקום: „בשקט", סתמו את פיותיהם, את הכסף והסתלקו מן המקום.

רמה גבוהה של אירוח באתרי הנופש בקיבוצים

(ע). – הישראלים מתעקשים לצאת לנופש דווקא ב יולי־אוגוסט, כאשר הצפיפות ביותר, מחירי האירוח גבוהים המלונות ובתי ההארחה מתפוצצים מאורחים. אנו מנסים להצליח לשנות הרגל זה ול שכדאי לצאת לנופש בחודשים אחרים בשנה, צפופים פחות יותר. זאת אמר בסוף השבוע השיווק של רשת בתי ההארחה בקיבוצים, צור שפי, בסיור עיתונאים באתרי נופש של הקיבוצים.

רשת בתי ההארחה בקיבוצים כוללת 28 בתי הארחה היום כמלונות עממיים לנופש כי מחיריהם אינם זולים משתדלים לקיים רמה גבוהה של אירוח. אנשי השיווק של הרשת אינם מתרכזים רק בנופש אלא מציעים תוכניות הפרושות על פני כל חודשי השנה גם לתיירים מחו"ל.

שפי ציין, כי הרשת בתי הארחה, כפרי נופש, מסעדות ואתרי תיירות, בכילה 2200 חדרים, בתי הארחה אפשרויות רבות לנופש פעיל מגלשות מים, טיולי מדבר, רכיבה על סוסים, סיור־אבוביים, חן וקשת ועוד.

יד טבנקין

כינוס טבנקין

בימים ראשון־שני, כ"ט–ל' סיוון תשמ"ו, 6–7 יולי 1986 באפעל.

יום א':

18.00–16.00 כינוס בוגרי הקורסים הדרשנתיים בהם לימוד יצחק טבנקין.

19.50–19.00 פרופ' יוסף גורני – **האוטופיזם הפתוח בהשקפת עולמו של יצחק טבנקין.**

22.00–20.00 **סוציאליזם בישראל 1986** – יו"ר **אהרון ידלין;** **שמעון פרס,** רוהים: **יעקב חזן; יצחק בן־אהרון.**

יום ב':

מושבים מקבילים:

10.15–08.30 **התנועה הקיבוצית כתנועה פוליטית.**
פותח: **יהודה הראל** ● דיון: **אשר מניב, ד"ר דוד זית.**
טבנקין והתייחסותו לערבים –
פותח: **זאב צור** ● דיון: **פרופ' יוסף גורני, ד"ר יעקב גולדשטיין.**

12.30–10.45 **בורוכוב וטבנקין – האימות האידיאולוגי**
פותח: **פרופ' מתתיהו מינץ** ● דיון: **ד"ר יעקב גורן.**
הויכוח על איחוד התנועה הקיבוצית בשנות השלושים –
פותח: **אברהם קלוסקי** ● דיון: **ד"ר אהרון קידר, ד"ר זאב צחור.**

13.30 פרופ' שלמה אבינרי – **הסוציאליזם הציוני לקראת שנת אלפיים.**

14.30 טכס הענקת מילגות מטעם „יד טבנקין" –
יו"ר: **יעקב זק** ● בשם ועדת המילגות: **ד"ר דינה פורת,** אונ' ת"א.

15.15 דברי סיום – **יעקב צור,** שר הקליטה.

אוטובוסים לאפעל: 35 מהתחנה המרכזית ת"א; 55 מתחנת הרכבת ארלוזורוב ת"א.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה 1965

[illegible]

ספר חדש

יהודה גוטהלף

„היש תקנה לאדם ולחברה"

כיצד מתמודדים עם אתגרי החברה והרות העכשוויים
ספר יסוד המבוסס על מחקר רב תחומי

עם עובד

גזור ושלח..........

מחיר קטלוגי 27.50 ש"ח כולל מע"מ
למנוי „דבר" 30% הנחה בהזמנה ישירה

לכבוד
הוצאת עם עובד
ת.ד. 470
תל־אביב

ברצוני להזמין את ספרו של יהודה גוטהלף „**היש תקנה לאדם ולחברה**"

שם ומשפחה________ כתובת________

מיקוד________ טלפון________ חתימה________

ברכתנו שלוחה

לח' **זאב ויינר**

עם קבלת התואר

יקיר תל־אביב יפו

מרכז משען ומוסדותיו

איגוד ערים אזור דן

למר **פנחס אילון**
ראש עיריית חולון

ברכות חמות
להולדת **הנין**

יצחק כספי
יו"ר מועצת האיגוד
וחברי המועצה

במלאת עשרים שנה לפטירתו של יקירנו

דוד (דוידקה) נמרי ז"ל

תתקיים אזכרה לזכרו באשדות יעקב מאוחד
ביום ה' כ"ו סיון תשמ"ו – 3.7.86

ב־16.30 עליה לבית הקברות
ב־17.00 התכנסות ב„בית דוידקה" להעלאת דברים לזכרו.
ב־16.00 תמתין לבאים מכונית בתחנת אגד בטבריה, ולאחר האזכרה תחזירם לטבריה.

ידידיו ומוקיריו זכרו מוזמנים

דבורה נמרי ובני המשפחה
ובית אשדות יעקב מאוחד

צפורה גשם (דרושינסקי) ז"ל

גימלאית בנק הפועלים
תרמה גופתה למדע
תובא לקבורה ביום רביעי 2.7.86 בשעה 11.00
בבית הקברות בכפר סמיר חיפה.
מוקירי זכרה נפגשים ליד השער הראשי.

המשפחה

תיא

תיא תמרוקי ישראל בע"מ
וחברות הבת

הודעה לקהל הלקוחות

משרדי ומחסני החברות יפעלו החל בתאריך 1.7.86 ברח' החרושת, אזור התעשיה רעננה.
טלפונים: 052-21153-4-5
למכתבים: ת.ד. 504 כפר־סבא 44104.

להמרי יונתן סנקר
אתך באבלך במות

אביך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ
מנהל איזור חיפה
ההנהלה הקיבוצית

מודיעים בצער על מותו של

ברם מאיר ז"ל

ומשתתפים בצער המשפחה

בית דבר

דרוש ספר מספרית דבר

על השגרירות הבריטית

דבר של היום דבר חדש